

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

'Αθήνα, τὸ λίκνο τῆς ὁμορφίᾳς	Ernest O. Hauser	15
Πετράρχης καὶ Λάουρα	K. Ἀσημακοπούλου	21
'Ολυμπία καὶ Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες	A. B.	26
'Η Παναγία τῆς Λούρης	Δρ. Ch. Bove &	
	L. Thomas	33
Γιατί κάνουν ἔτσι οἱ γυναῖκες	J. Churchill	38
'Η τραγικὴ ζωὴ τοῦ Ρέμπραντ	Jean Mens	40
'Ακούστε τί μᾶς δίνει τὸ χαρτί	Lloyd Stouffer	49
'Ενα σκληρὸ χτύπημα γιὰ τὸν Ἑρωτα (διήγημα) ..	Peter Cheney	52
Περί... σκόρδου	Duncan Mac	
	Dougald Jr.	62
Κλεοπάτρα, Βασίλισσα τῆς Αἰγύπτου	Jean - Jacques	
	Fournieres	65
'Ο τηλεέλεγχος σκοτώνει συνειδήσεις	Iris Coffin	69
Ταξιθεύοντας: Κόμπε	N. Καζαντζάκη	73
Γιατί προκαλεῖ τὴν τύχη	Tradd Cooper	78
Χωρὶς αἰτία (διήγημα)	Daphne du Maurier	81
Κομᾶμαι κι' ὄνειρεύομαι	R. Benchley	88
«Τὰ νησιά τοῦ Ἰονίου»	Marc A. Rose	91
Ἀν ὁ Ναπολέον εἶχε δεχθῇ τὸ αὐτοκίνητο αὐτοκίνητο ..	P. Devaux	94
'Ο ἑλληνικὸς τρόγος		97
'Η προαιώνια μάστιξ τῆς Νότιας Ἀραβίας	P. Solan	100
Γιατί σᾶς πονεῖ τὸ κεφάλι	J. L. Block	103
Τοῦ κόσμου τὰ παράξενα		107
Σταυρόλεξο σελ. 13. Τὸ παιχνίδι τῶν ἀσθμῶν σελ. 68, Ποιὸς θὰ βοῇ τὰ		
περισσότερα σελ. 72, Τί ἐννοεῖτε ὅταν λέτε; σελ. 99, Σκάκι σελ. 108.		

«Ἐνα μῆλο τὴν ἡμέρα»
(συνέχεια) William Irish

«Τὸ φάντασμα τῶν περασμένων»
Somerset Maugham

Τὸ ἐξώφυλλό μας: Ἡ Νικὸλ Μπερζὲ ἔτο μάζεται γιὰ τὸν ρόλο τῆς Μαριόρης στὸ ἔργο τοῦ Ν. Καζαντζάκη «Ὁ Χρὸς ξανασταυρώνεται», πού γυρίζεται σὲ ταινία στὴν Κοιτὴ.

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἄρθρων καὶ εἰκόνων τῆς «Ἐκλογῆς»
χωρὶς τὴν ἀδεία τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

"Εκλογὴ"

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Δ)ντὴς Τυπογραφείου: Κ. Ι. ΖΑΓΟΡΙΑΝΙΤΗΣ, Ἑλίου Μανουτίου 18

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ, ΤΗΛ. 57.081

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ:

'Εσωτ. 'Ετησ. 72

'Εξωτ. 'Ετησ. \$ 4.40

'Εσωτ. 'Εξάμ. 38

'Εξωτ. 'Ετησ. £ 1.16.0

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

ΑΘΗΝΑΪΚΑ

ΘΕΑΤΡΑ

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Πανεπιστημίου 48
Τηλ. 614.592

«Η διαθήκη μου»

Τοῦ Πήτερ Ούστίνωφ
Μετάφρασις: Δ. Μυράτ
Σκηνοθεσία: Δ. Μυράτ
Παίζουν: Ζουμπουλάκη, Τζόλη Γαρμπή, Θ. Ίωαννιδου, Β. Χαριλάου, Δ. Μυράτ, Στ. Λινάις, Γ. Νέζος.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΑΪΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

“Άλσος Πεδίου “Άρεως

«Ο Χριστός ξανασταυρώνεται»

Ν. Καζαντζάκη
Σκηνοθεσία: Τάκη Μουζενιδή.
Σκηνογραφίες — Κουστούμια: Σπύρου Βασιλείου.
Μουσική Έπιμέλεια: Φοίβου Άνωγιαννάκη.
Συμπράξει τοῦ μπαλέτου λαϊκῶν χορῶν Ντόρας Στράτου.
Παίζουν: Σμαρούλα Γιούλη, Δάφνη Σκούρα, Νανά Παπαδοπούλου, Μ. Κατράκης, Λυκοῦργος Καλέργης, Θ. Μορίδης, Τίτος Βαϊδής, Γιάννης Άργύρης, Ά. Ζησιμάτος.

ΘΕΑΤΡΟΝ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΗΠΟΥ

«Ο Μιμῆκος καὶ ἡ Μαίρη»

τοῦ Δημήτρη Γιαννουκάκη
Σκηνοθεσία: Ν. Χατζ΄σκου.
Σκηνογραφίες: Σπ. Βασιλε΄ου.
Παίζουν: Καίτη Λαμπροπούλου, Τίτκα Ν. κηφοράκη, “Ελλη Ξαιθάκη, “Αλκηστis Γάσπαρη, “Ηλ. Βάχλα, Άλιαν Μπίτια, Ν. Χατζ΄σκος, Ν. Τζόγας, Χρ. Εὔθυμου, Σπ. Μουσουρής, Γ. Βρασιβασιόπουλος, Στ. Ξενίδης, Μετσόλης, “Ολύμπας, Βρεττάκος.
Συμμετέχει τὸ “Ελληνικὸ Χορόδραμα τῆς κ. Ραλλὰς Μάνου καὶ ἡ χορωδία ἀθηναϊκῆς κανιάδας.

ΠΑΡΚ

Λεωφ. “Αλεξάνδρας 28
Τηλ. 663.407

«Θὰ σὲ κάνω Βασίλισσα»

Θάσος Λογοθετίδης
“Αλ. Σακελλάριου—Χρ. Γιαννακόπουλου
Σκηνοθεσία: Β. Λογοθετίδης.
Σκηνογραφίες: Γ. Άνεμογιάννης.
Παίζουν: “Ιλια Λυβικοῦ, Σμάρω Στεφανίου, Νάντια Χωραφά Β. Λογοθετίδης, Εὔαγγ. Πρωτοπαππᾶς, Θ. Τζιενεράλης, Στ. Στρατηγός, Μ. Παπαδάκης.

“ΑΛΕΚΤΟΡ

Σ' ὅλη τὴν Ἑλλάδα
τὰ παγωτὰ
ΕΒΓΑ
χαρίζουν
δροσιὰ
σὲ μικροὺς
καὶ μεγάλους

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧ. ΓΑΛΑΚΤΟΣ

ΚΑΤΕΡΙΝΑΣ

Γ' Σεπτεμβρίου 102

Τηλ. 811.462

«Μάρτυς κατηγορίας»

της 'Αγάθα Κρστι

Μετάφρασις: Μάριου Πλωρτή.

Σκηνοθεσία: Μάριου Πλωρτή.

Σκηνογραφίες: Γ. 'Ανεμογιάννη.

Παίζουν: Κατερίνα, Μαίρη Λαλοπούλου, Εύα Εύαγγελου, Χρ. Τσαγανέας, 'Ηλ. Στάματτου, Γ. Φούντας, Δάνης Φαρμάκης.

ΓΚΛΟΡΙΑ

Πλατεία 'Αμερικής

Τηλ. 875.994

«Κληρονομίες με φούντες»

του Κ. 'Αναγνωσταρά

Σκηνογραφίες: Μάριου 'Αγγελόπουλου.

Παίζουν: 'Αηα Κυριακού, 'Αννα Παταξή, 'Αλ. Γεωργούλη, 'Αλέκος 'Αλεξανδράκης, Διονύσιος Μήλας κ.ά.

ΑΚΡΟΠΟΛ

'Ιπποκράτους 9

Τηλ. 614.530

«'Αστέρια της 'Αθήνας»

'Επιθεώρησις τῶν 'Ασημακοπούλου
Συμπούλου — Παπαδοῦκα

Σκηνογραφίες: 'Ανεμογιάννη.

Χορογραφίες: Καστρινοῦ.

Παίζουν: 'Αννα καὶ Μαρία Καλουτᾶ, Σπεράντζα Βρανᾶ, Γ. Βασιλειάδου, Μπελιντᾶ, Ν. Ρίζου, Βασίλης Αὐλωνίτης, 'Ορέστης Μακρῆς, Ν. Ρίζος, Μάξ, καὶ τὸ χορευτικὸ ζευγάρι Ζόκα — Καστρινοῦ.

ΠΕΡΟΚΕ

'Οδυσσεύς 2

Τηλ. 593.730

«Γαρυφαλλο στ' αὐτὶ»

Γιαννακοπούλου

'Ελευθεροῦ — Ν. Κολαῖτη

Σκηνογραφίες: Βασ. Περακάκη.

Χορογραφίες: 'Αλέκου 'Αρμπαρέζ.

Μουσική: Βαγγέλη Λυκιαρδοπούλου.

Παίζουν: Καίτη Ντιριντάου, Μαρία Νέξερ, Πόπη 'Αλθα, Ζωή Φουτούση, Φ. Ντάβου, Γκ. Μπίνη, 'Ιωάννα 'Αλθα, Μάριον Ρόκ, Νίκος Σταυρῆς, Κ. Δούκας, Σ. 'Ιατρίδης, Χρυσόχορδος Χριστοφοῦδης, Ι. Καμπανιέλλης, χορεύει τὸ ντυμέττο 'Αλμπαρέζ — Καϊόνι καὶ τὸ μπαλέτο.

ΣΑΜΑΡΤΖΗ

Καρόλου 1

Τηλ. 54.755

«Ψηλὰ τὰ χέρια»

Δημ. Γιαννουκάκη

Σκηνογραφίες: Γιάννη Στεφανέλλη.

Παίζουν: Μορίκα Κρεββατᾶ, Γκ. Μανουρούλου, Λ. Κωϊσιαντάρας, Γ. Γαβρίηλδης, Δ. Παπαγιαννόπουλος.

ΒΕΜΠΟ

Καρόλου 18

Τηλ. 53.453

«'Ο Ρωμηὸς»

'Επιθεώρησις: Τραϊφόρου — Βασιλειάδης.

Μουσική: Μ. Θεοφανίδης.

Σκηνοθεσία: Σ. Δόξα.

Χορογραφίες: Γ. Φλερῦ — Α. Βέμπο.

Παίζουν: Ρένα Βλαχοπούλου, 'Αλίκη Βέμπο, Σ. Βεζώνη, Μ. Μωσχόα, Τάκης Μηλιάδης, Κ. Χατζηχρήστος, Κ. Μαυρέας.

Χορευταί: Λίντα 'Αλμα, Γιάννης Φλερῦ με τὸ μπαλέτο τους.

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΘΗΝΩΝ

ΘΕΑΤΡΟ ΗΡΩΔΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ1, 4, 5, 10, 11 καὶ 30 Σεπτεμβρίου
«ΜΗΔΕΙΑ» Εὐριπίδου

Μετάφρασις: Π. Πρεβελάκη.

Σκηνοθεσία: 'Αλέξη Μινωτή.

Σκηνογραφίες: Κλ. Κλώνη.

'Ενδυμασίες: 'Αν. Φωκά.

Μουσική: Μάνου Χατζηδάκη.

Χορογραφική σύθεσις: 'Αλέξη Μινωτή, Μαρίας Καζάκη.

Παίζουν: Κατίνα Παξινού, 'Ελένη

Ζαφειρίου, Θ. Κωτσόπουλος, 'Ιωάν. 'Α-

π. Στελίδης, Ν. Παρασκευάς καὶ ὁ 'Α-

λέξης Μινωτής

Τιμές: Α 25, Β 20, Γ 15, Δ 10.

2 Σεπτεμβρίου:

«Η ΜΟΙΡΑ ΤΩΝ ΜΥΚΗΝΩΝ»

Χορός: αμα τοῦ Harald Kreuzberg,

με τοὺς σολίστ του καὶ με συμμετοχὴ

τοῦ ὁμίλου Κ. Πράτσικα.

Τιμές: Α 120, Β 90, Γ 60, Δ 30.

3 Σεπτεμβρίου:

Συμφωνικὴ συναυλία τῆς Κρατικῆς

'Ορχήστρας 'Αθηνῶν με Διευθυντὴ τὸν

κ. Φιλ. Οἰκονομίδη καὶ σολίστ τὸν πε-

ρίφημο νέο Ρώσο βιολονίστα Leonid

Kogan.

Τιμές: Α 90, Β 60, Γ 40, Δ 20.

6, 7, 25, 26 Σεπτεμβρίου:

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

«ΑΝΤΙΓΟΝΗ» Σοφοκλέους

Μετάφρασις: Ι. Γρυπάρη.

Σκηνοθεσία: 'Αλέξη Μινωτή.

Σκηνογραφίες: Κλ. Κλώνη.

'Ενδυμασίες: 'Αν. Φωκά.

Μουσική: Ι. Παπαγιάννου.

Χορογραφική σύθεσις: 'Αλέξη Μινωτή, Μαρίας Καζάκη.

Παίζουν: 'Αννα Συναδινού, 'Αντιγόνη

Βαλάκου, Θ. Κωτσόπουλος, Ι. 'Απο-

στολδης, Π. Ζηρός.

Τιμές: Α 25, Β 20, Γ 15, Δ 10.

8, 9 καὶ 27 Σεπτεμβρίου:

«ΟΙΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ»

τοῦ Σοφοκλέους

Μετάφρασις: Φ. Παλίτη.

Σκηνοθεσία: 'Αλέξη Μινωτή.

Σκηνογραφίες: Κλ. Κλώνη.

'Ενδυμασίες: 'Αν. Φωκά.

Μουσική: Κατίνα Παξινού.

'Επιμέλεια χοροῦ: Μαρίας Καζάκη.

Μουσικὴ διευθύνσις: Μ. Χατζηδάκη.

Παίζουν: Κατίνα Παξινού, 'Αλέξης

Μινωτής.

12 Σεπτεμβρίου:

Συμφωνικὴ συναυλία τῆς ὁλλανδι-

κῆς 'Ορχήστρας Δωματίου. Διευθύνει ὁ Szymon Goldberg.

Στὸ πρόγραμμα περιλαμβάνονται ἔργα Βιβάλνι, Χάυδν, Μότσαρτ καὶ τὰ δέκα σκίτσα τοῦ Ν. Σκαλκώτα.

13 Σεπτεμβρίου:

Συμφωνικὴ συναυλία τῆς ὁλλανδι-

κῆς 'Ορχήστρας Δωματίου με διευθυν-

τὴ τὸν Szymon Goldberg. Ἔργα Μπαχ.

Τιμές: Α 90, Β 60, Γ 45, Δ 20.

14, 16, 18 Σεπτεμβρίου:

ΕΘΝΙΚΗ ΛΥΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

«ΟΡΦΕΥΣ καὶ ΕΥΡΥΔΙΚΗ» τοῦ Gluck

Μουσικὴ διευθύνσις: Φ. Οἰκονομίδης.

Σκηνοθεσία: Oskar Walleck.

Χορογραφίες: Rosalia Chladek.

Σκηνογραφίες — 'Ενδυμασίες: Γιάν-

νη Λόγι.

Παίζουν: 'Ελενα Νικελαῖδη ὡς 'Ορ-

φεύς, Μιρέτς Φλερῦ ὡς Εὐρυδίκη, Ζωή

Βλαχοπούλου ὡς Ἑρμῆς.

Τιμές: Α 150, Β 90, Γ 60, Δ 30

15 Σεπτεμβρίου:

Συμφωνικὴ συναυλία τῆς ὁλλανδι-

κῆς 'Ορχήστρας Δωματίου με διευθυν-

τὴ τὸν Szymon Goldberg.

Τὸ πρόγραμμα εἶναι ἀφιερωμένο σὲ

ἔργα Μότσαρτ.

Τιμές: Α 90, Β 60, Γ 45, Δ 20.

19, 21, 23 Σεπτεμβρίου:

ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΠΕΡΑ ΜΟΝΑΧΟΥ

«ΗΛΕΚΤΡΑ» τοῦ R. Strauss

Μουσικὴ δόσις: Kurt Eichhorn

Σκηνοθεσία: Heini Arnold.

Σκηνογραφίες: Helmut Juergens.

'Ενδυμασίες: Rosmarie Jakame.t.

Παίζουν: Christl Goltz, Irmgard

Barth, Annelies Kupper, Franz Klar-

wein, Ferdinand Frantz.

Τιμές: Α 150, Β 90, Γ 60, Δ 30.

28, 29 Σεπτεμβρίου:

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΘΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

«ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΟΣ»

τοῦ 'Αριστοφάνη

Μετάφρασις: Θρ. Σταυρού.

Σκηνοθεσία: 'Αλ. Σολομού.

Σκηνογραφίες — 'Ενδυμασίες: Γ.

Βακαλό.

Μουσική: Μάνου Χατζηδάκη.

Χορογραφίες: Τ. Βαρούτη.

Παίζουν: Μαίρη 'Αρώνη, 'Ελ. Χαλ-

κούσι, 'Αθ. Μυστάκα, Μαρία 'Αλ-

καίου, Τζ. Καρέη, Χρ. Νέξερ, Βασ.

Διαμαντόπουλος, Μ. Καλογιάννης, Μ.

Μπούχλης.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ ΝΕΑ

Στις 24 Σεπτεμβρίου ο θίασος 'Αλέκου 'Αλεξανδράκη θα περ οδεύει στα μεγάλα έπαρχικά κέντρα. Πρώτα θα έμφανισθώ στη Θεσσαλονίκη στο θέατρο Πάλλας με το έργο του Ουίλλιαμ 'Ινγκ 'Πικ - Νικ, που έσημειωσε μεγάλη επιτυχία στην 'Αθήνα. Στη μακεδονική πρωτεύουσα θα παραμείνει για μήνα και εν συνεχεία θα παρουσιάσει έργα διαφόρων έκλεκτων συγγραφέων στην Καβάλα, Δράμα και Σέρρες.

Ο θίασος αποτελείται από τα βασικά στελέχη του θιάσου 'Α'κλόρα 'Αννα Κυριακού, 'Αλκη Γεωργούλη, 'Αλέκο 'Αλεξανδράκη, Διούσιος Μήλας και πολλούς άλλους.

Η Κατερίνα θα ανέβασε το χειμώνα στο θέατρο 'Α'ντεάλ το περίφημο έργο του Λέοντος Τολστόι 'Αννα Καρένινα σε μετάφραση και σκηνοθεσία Μάρου Πλωρη και με σκηνογραφίες του Γ. 'Ανιμογιάννη.

Την 'Αννα Καρένινα θα υποδυθή η Κατερίνα και θα συμμετάσχουν ο Θ. Μοριδής, ο 'Ηλίας Σταματίου, ο Γ. Φύσσας και άλλοι.

Μια καταπληκτική καλλιτεχνική εμφάνιση θα προσφέρει από τις 20 έως τις 30 Σεπτεμβρίου το θέατρο 'Κοιτοπούλη ('Α'Ρέξ). Πρόκειται για το περίφημο άμεροκανικό συγκρότημα 'Ballet Theatre' της Νέας 'Υόρκης, που θα παρουσιάσει η Καλλιτεχνική 'Εταιρεία 'Ορφεύς.

Από τις 3 έως τις 17 Σεπτεμβρίου στο θέατρο 'Εθνικό Κήπου θα έμφανισθώ, σε άπογευματινές παραστάσεις, το 'Ελληνικό Χορόδραμα υπό την διεύθυνση της κ. Ραλλούς Μάνου με τα έξι 6 μπαλέτα: Κόρη, 'Ερωφύλη, Πα-

ρωδία στ' άσπρα, Μ'δα, Νεκρές Φύσεις, 'Αγάπη και Θάνατος. Το 'Ελληνικό Χορόδραμα αποτελεί παράλληλη έκδηλωση με το Θεατρίκι 'Αθηνών.

Η επιθεώρηση των Τραϊφόρου - Βασιλείου 'Α'λα Νάσσερ, που θα παιζόταν στο θέατρο 'Βέμπο, θα αποτελέσει το έναρκτηριο έργο της χειμερινής περιόδου στο θέατρο 'Κυδέλης, με επί κεφαλής, όπως πάντα, την κ. Σοφία Βέμπο, η όποια αναμένεται να φθάσει στην 'Αθήνα κατά τις 10 'Οκτωβρίου.

Τον χειμώνα η δημοφιλής πρωταγωνίστρια του θεάτρου και του κινηματογράφου 'Ελένη Χατζηαργύρη θα πρωταγωνιστήσει στο θέατρο Παπαϊωάννου (Μπουρνέλη) με το θίασο του έκλεκτου κωμικού Μίμη Φωτισπούλου. 'Επ'σης συμπρωταγωνιστούν η Μαρίκα Κρεβατά, ο Γιώργος Γαβρηλίδης και άλλοι.

Το δημοφιλέστατο ζευγάρι Λαμπέτη - Χόρν θα εγκαινιάσει την χειμερινή περίοδο 1956-57, στο ριζικό άνακαινισθέν θέατρο Κεντρικών, με το έργο του Τζακ Μπάρνς 'Αριστοκρατικός δρόμος' σε μετάφραση Δ. Χόρν και σκηνοθεσία Μ. Κακαγιάννη. Πρωταγωνιστούν Λαμπέτη - Χόρν. 'Εκτός του ζεύγους ενώ φέρνοντας ρόλο θα έχει και η 'Αννα Παϊταζί.

Το κυκλοθέατρο του Παπαφίγκου της κ. Λίλιας 'Αναγνωστοπούλου - Κουρεμένη θα συνεχίσει και τον Σεπτέμβριο τις παραστάσεις του, που άρχισε τον Αύγουστο. Τον χειμώνα το κυκλοθέατρο του Παπαφίγκου θα στεγασθώ σε κεντρική αίθουσα των 'Αθηνών.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

Χαριλάου Τρικυπτή 4, τηλ. 614.510
1-2 9.56: 'Ορος 'Επιδάουρος, Λέσια μέσω Πειραιώς. Πορεία 4 ώρες.
8-9 9.56: 'Ολυμπος Εύβοας, αναχώρησης 8.9.56, ώρα 3 μ.μ. Πορεία 7 ώρες.
16.9.56: Μερέντα, Πόρτο - Ράφτη. αναχώρησης ώρα 7 π.μ. Πορεία 4 ώρες
23.9.56: Κιθαριών (Πόρτο - Γερμε-

νό). Αναχώρησης ώρα 7 π.μ. Πορεία 6 ώρες.
23-30.9.56 Φάρμακας. Αναχώρησης 29.9.56 ώρα 3 μ.μ. Πορεία 7 ώρες.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΗΓΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ

Λεωφ. 'Αμαλίας 28 'Αθήναι
Σαββατοκύριακο 1-2) 9) 56 1) 'Υδρα.
Κυριακή 2) 9) 56: 1) Δελφοί, με λεωφ. Πούλμαν. 2) Νιμποριό. 3) 'Ανάβυσσος. 4) Κινέτα, με λεωφ. Πούλμαν. 5) 'Αγ. Μερκούριος. 6) Κανάκια. 7) Σούνιο. 8) Πόρος. 9) Σούνιο - Λε-

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΣΑΣ ΓΡΗΓΟΡΑ-ΞΕΚΟΥΡΑΔΤΑ ΜΑΘΕΤΕ

... μιά
ξένη γλώσσα
σε 100 ώρες

... με το εκπληκτικό LINGUAPHONE που έχει επιβληθή σήμερα σε όλο τον κόσμο. Σε λίγες εβδομάδες συνομιλείτε έλευθερα, προσφέρετε και γράφετε άψογα τη γλώσσα που χρειάζεστε, και γρήγορα την κατέχετε τέλεια. Έχετε καθήκον να γνωρίσετε άμέσως το LINGUAPHONE!

'Επισκεφθήτε μας χωρίς καμμιάν υποχρέωσή σας. 'Αν έμποδίξετε ή μένετε σε έπαρξία...

ΖΗΤΗΣΤΕ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΔΩΡΕΑΝ

ΓΙΑ ΓΛΩΣΣΕΣ

— στείλτε μας το δελτίο αυτό —

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΝ

LINGUAPHONE

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 10 — ΑΘΗΝΑΣ

Παρακαλώ να μου αποσταλή, χωρίς υποχρέωσή μου, το 'Αναλυτικόν σας Τεύχος (έστωκλειστός δελ. 3 σε γραμματόσημα για έξοδα).

*Όνομα

Διεύθυνσις

*Επάγγελμα

... σκίτσο, σχέδιο,
χρώμα σαν να σπου-
δάζατε στο Παρίσι!

'Ιδια τεύχη διδασκαλίας, ίδιος τρόπος επικοινωνίας καθηγητού και μαθητού όπως και στη Σχολή Α.Β.Σ. του Παρισιού, όπου και αν μένετε, ποια και αν είναι η ηλικία σας! Μη αναβάλλετε να γνωρίσετε το Σύστημα Α.Β.Σ.

Σκίτσο μαθη-
τού της Σχο-
λής Α.Β.Σ.

ΓΙΑ ΣΧΕΔΙΟ

— στείλτε μας το δελτίο αυτό —

ΣΧΟΛΗ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 10

ΑΘΗΝΑΣ

Α.Β.Σ.

Παρακαλώ να μου αποσταλή, χωρίς υποχρέωσή μου, το εικονογραφημένο τεύχος σας (έστωκλειστός δελ. 3 σε γραμματόσημα για έξοδα).

*Όνομα

Διεύθυνσις

*Επάγγελμα

*Ηλικία ενδιαφερομένου

γραινά (έκδρομή μόνο για νέους). 10) 'Ανάβυσσος (έκδρομή χωρίς δηλώσεις). 11) Λουτρόπυργος (πρωινή). 12) Λούτα (άπογευματινή).

Τετάρτη 5)9)56: (άπογευματινές έκδρομές). 1) 'Υμητός. 2) Λούσα, με λεωφ. Πούλμαν. 3) Λαμβάρδα, με λεωφ. Πούλμαν.

Σαββατοκύριακο 8—9)9)56 1) Ναύπλο — Τολό, με λεωφ. Πούλμαν. 2) 'Οσιος Λουκάς — παραλία 'Ασπρα Σπίτια, με λεωφ. Πούλμαν.

Κυριακή 9)9)56: 1) 'Ελευσίνα — Μενη Φανερωμένης. 'Ομλητής ο καθηγητής του Πανεπιστημίου κ. Στ. Κορρές. 2) Παλ. Κόρηθος — Ξυλόκαστρο, με λεωφ. Πούλμαν. 'Ομλήτρια ή Κα Ντ. Βασδέκη. 3) 'Αγία Μαρία — 'Αφαα. 'Ομλήτρια Δις Τούλα Καρυώτη. 4) Ναύπλο — Τολό — 'Επίδαυρος, με λεωφ. Πούλμαν. 'Ομλήτρια ή Κα Α. Καπαγιαννίδη. 5) Πόρος. 6) Νημπορί. 7) Σχοινιά. 8) 'Ωρωπό. 9) Λούσα. 10) 'Αγ. Μερκούριος. 11) 'Ωωπό. (έκδρομή χωρίς δηλώσεις). 12) Βουλιαγμένη (πρωινή). 13) Ραφίνα (άπογευματινή).

Τετάρτη 12)9)56: (άπογευματινές έκδρομές). 1) Λίμνη Μαραθώνος, με λεωφ. Πούλμαν. 2) Μάτι, με λεωφ. Πούλμαν. 3) Κινέττα, με λεωφ. Πούλμαν.

Παρασκευή — Σάββατο — Κυριακή 14 — 15 — 16)9)56: Τρίκαλα — Καλαμπάκα — Μετέωρα, με λεωφ. Πούλμαν. 'Ομλήτρια ή αρχαιολόγος Κα 'Ελλη Βασ λικιώτη.

Σαββατοκύριακο 15 — 16)9)56: 1) Πάρος — 'Αντίπαρος. 'Ομλητής ο σπηλαιολόγος κ. Ι. Πετρόχλος. 2) Τρίπολη — Σπάρτη — Μυστράς, με λεωφ.

ΑΓΓΛΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

δλών των τάξεων

(A - B - C - D - E Lower,

Proficiency, Michigan)

ὅπο τοῦ καθηγητοῦ Α. Ι. ΜΑΛΛΙΔΗ.
"Ε" αὐτῶν χειμερῶν περὶ 1 'Οκτωβρίου. Πληροφορίαι καὶ ἐγγραφαὶ ἀπὸ σήμερον 10—1 καὶ 5—9, Σ' 22.

Πούλμαν. 'Ομλητής ο ἐπιμελητής ἀρχαιοτήτων κ. Ν. Δρανδάκης. 3) Χαλκίδα — 'Αχμέτ 'Αγὰ — Παραλία Κιμάσι.

Κυριακή 16)9)56: 1) Τύμβος Μαραθώνος, ὁμλητής ο Καθηγητής τῆς Φιλολογίας κ. Ι. Χαρίτος. 2) 'Οσος Λουκάς με πολυτελὴ λεωφ. Πούλμαν. 'Ομλήτρια ή Βυζαντινολόγος Δ'ς Μ. Θεοχάρη. 3) Κάλαμος — 'Αμφίεο — 'Αγιοι 'Απόστολοι, ὁμλήτρια ή Κα Ντενίς Βασδέκη. 4) Χαλκίδα, με λεωφ. Πούλμαν. 5) 'Υδρα. 6) 'Αγία Μαρίνα. 7) 'Ανάβυσσος. 8) Ξυλόκαστρο, με λεωφ. Πούλμαν. 9) 'Αγιοι 'Απόστολοι. 10) Ξυλόκαστρο (έκδρομή χωρίς δηλώσεις) με λεωφ. Πούλμαν. 11) 'Αγ. 'Απόστολο (έκδρομή χωρίς δηλώσεις). 12) Βάρκιζα (πρωινή). 13) Λίμνη Μαραθώνος (άπογευματινή). 14) Πάρνηθα (έκδρομή μόνο για παιδιά).

Τετάρτη 19)9)56: (άπογευματινές έκδρομές — Πανσέληνος). 1) Σούνιο, με λεωφ. Πούλμαν. 'Ομλήτρια ή αρχαιολόγος Κα Ε. Βασ λικιώτη. 2) 'Αγ. Παντελεήμων, με λεωφ. Πούλμαν. Πέμπτη 20)9)56: 1) 'Υμητός, ὁμλητής ο καθηγητής τῆς Φιλολογίας κ. Ι. Χαρίτος.

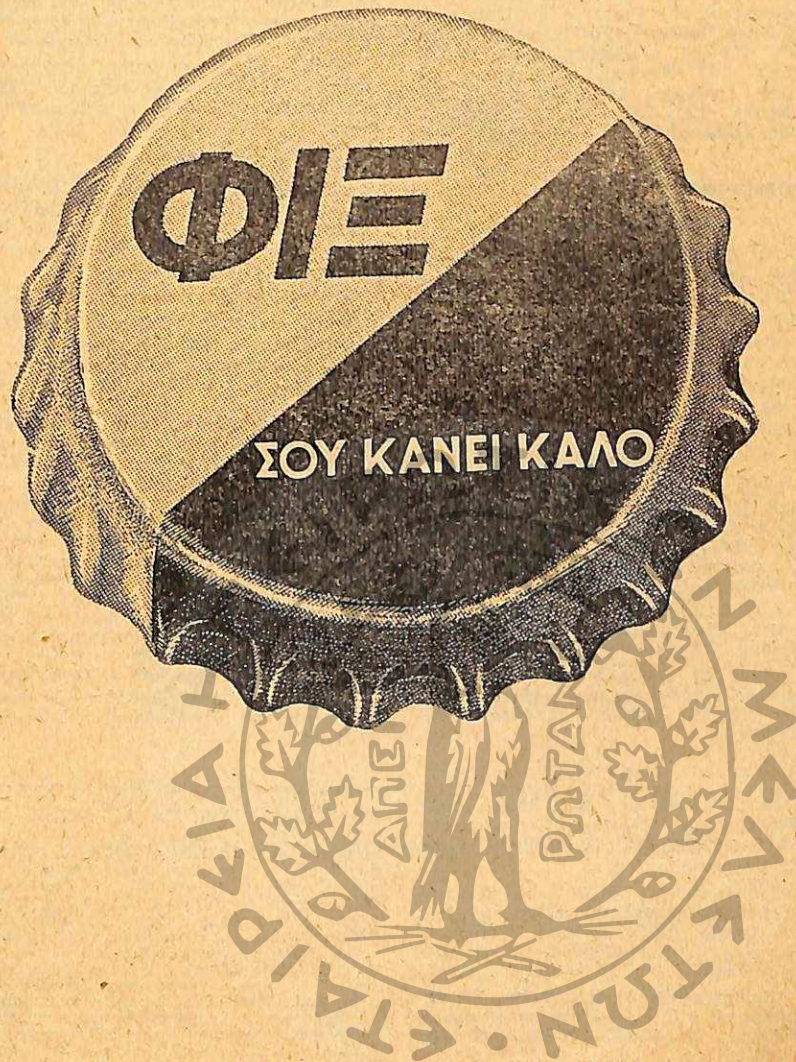
Σαββατοκύριακο 22 — 23)9)56: 1) Μύκος — Δήλος. 'Ομλητής ο Σύμβουλος τῆς Λέσχης κ. Νικ. Κούρσης. 2) Μέγα Σπήλαιον — 'Αγία Λαύρα με λεωφ. Πούλμαν. 3) Τρίπολη — Σπάρτη — Μυστράς, με λεωφορεία Πούλμαν.

Κυριακή 23)9)56: 1) Μυκῆνες, με λεωφ. Πούλμαν, ὁμλητής ο ἑφορος ἀρχαιοτήτων 'Αττικῆς κ. Ι. Παπαδημητρίου. 2) Γύρος Σαλαμίνος, με β)π. 'Ομλητής ο καθηγητής κ. Ι. Χαρίτος. 3) Σκάλα 'Ωωπό — 'Ερέτρια. 'Ομλήτρια ή Δις Τούλα Καρυώτη. 4) Λαμπίρι. 5) Φάρος — Περιστέρια. 6) Κακή Θάλασσα. 7) 'Αγ. Παντελεήμων. 8) Κινέττα. 9) Πόρος. 10) Πάρνηθα. 11) 'Αγος Παντελεήμων (έκδρομή χωρίς δηλώσεις). 12) Κιέττα. (έκδρομή χωρίς δηλώσεις). 13) Λούσα (πρωινή). 14) Λίμνη Μαραθώνος — Καλέντζι (έκδρομή μόνο για παιδιά).

Τετάρτη 26)9)56: (άπογευματινές έκδρομές). 1) Μεγάλο Πεῦκο, με λεωφ. Πούλμαν. 2) Λίμνη Μαραθώνος, με λεωφ. Πούλμαν.

Σαββατοκύριακο 29) — 30)9)56: 1) Τρίπολη — Σπάρτη — Μυστράς, με λεωφ. Πούλμαν. 'Ομλητής ο ἑφορος ἀρχαιοτήτων κ. Ν. Δρανδάκης. 2) Πύργος — 'Ολυμπία, με λεωφ. Πούλμαν. 'Ομλήτρια ή αρχαιολόγος Κα 'Αγγ. 'Αγγελοπούλου. 3) Τρίκαλα — Κορινθία. 4) Μονή Κάλτεζων.

Κυριακή 30)9)56: 1) Δελφοί, με λεωφ. Πούλμαν. 'Ομλήτρια ή Κα Α. Καπαγιαννίδη. 2) Βύλλια — Αιγιάλας. 'Ομλήτρια ή κ. Ντενίς Βασδέκη. 3) Σούνιο, ὁμλήτρια ή Δις Τούλα

ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ένα ή δύο δωμάτια κατάλληλα δ' α φροντιστήριον ες την περιοχὴν Ὀμονοίας — Συντάγματος — Σόλωνος — Ἀγ. Θεοδώρων. Τηλέφ. 36.462 (8—2) καθ' ἡμέραν πλὴν Κυριακῆς.

Καρυώτη. 4) Δελφοί, με λεωφ. Πούλμαν. 5) Ἀγία Μαρίνα. 6) Σούνιο. 7) Δασκαλειό. 8) Μυκῆνες — Ναύπλιον, με λεωφ Πούλμαν. 9) Ὅσοις Μελέτιος. 10) Σούνιο (ἐκδρομὴς χωρὶς δηλώσεις). 11) Μυκῆνες — Ναύπλιο, με λεωφ. Πούλμαν, (ἐκδρομὴ χωρὶς δηλώσεις). 12) Τατόι — Ἀγ. Μερκούριος (ἐκδρομὴ μόνο γιὰ παιδιά).

ΑΘΛΗΤΙΚΑ

TENNIS

27 Αὐγούστου — 2 Σεπτεμβρίου: Στὸ γήπεδο Ο.Α.Α. διεθνεῖς ἀγῶνες γιὰ τὸ πρωτάθλημα Ἀνατολικῆς Μεσογείου.

Ἐντὸς τοῦ Σεπτεμβρίου: Ἀγῶνες γιὰ τὸ πρωτάθλημα Θεσσαλονίκης καὶ Ρόδου.

24 — 30 Σεπτεμβρίου: Φθινοπωρινὸ Πρωτάθλημα Ἀθηνῶν.

ΣΤΙΒΟΣ

31/8 καὶ 2 Σεπτεμβρίου: Μεγάλοι Διεθνεῖς ἀγῶνες στίβου στὸ Παναθηναϊκὸ Στάδιο με συμμετοχὴ Γιουγκοσλάβων, Βουλγάρων καὶ ἄλλων ἀθλητῶν. Ὁργανωταὶ τῶν ἀγῶνων εἶναι ὁ Παναθηναϊκὸς καὶ ὁ Πανιώνιος.

7 — 8 Σεπτεμβρίου: Στὴν Αἴγυπτο ἀγῶνες μετὰ τῶν Ἑθνικῶν ἐφηβικῶν ομάδων Ἑλλάδος καὶ Αἰγύπτου.

29 — 30 Σεπτεμβρίου: Στὸ Παναθηναϊκὸ Στάδιο ἀγῶνες στίβου ἀνδρῶν τῶν Ἑθνικῶν ομάδων Ἑλλάδος — Αἰγύπτου.

ΜΠΑΣΚΕΤ

23 Σεπτεμβρίου: Ἡ ἐθνικὴ ομάδα Μπάσκετ τῆς Ἑλλάδος θὰ συναντηθῇ στὸ Βελιγράδι με τὴν ἐθνικὴν ομάδα τῆς Γιουγκοσλαβίας.

Θεσσαλονίκη: Ἐντὸς τοῦ Σεπτεμβρίου ἀγῶνες κυπέλλου πόλεων με συμμετοχὴ τῶν μικτῶν ομάδων Ἀθηνῶν — Πειραιῶς — Θεσσαλονίκης — Πατρῶν καὶ πιθανὸν καὶ τῆς Ρόδου.

Ἐπίσης κατὰ τὸν Σεπτέμβριο θὰ ἀρχίσουν οἱ ἀγῶνες γιὰ τὸ πρωτάθλημα Μπάσκετ, τῶν ομάδων ἐφήβων καὶ νεανίδων.

Ε.Λ.Π.Α. ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΙΣΤΙΚΟΙ

ΑΓΩΝΕΣ

2 Σεπτεμβρίου: Διεθνῆς ἀγὼν ἀνα-

βάσεως εἰς Πάρνηθα γιὰ τὸ Α' Πανελλήνιο πρωτάθλημα αὐτοκινήτου 1956. Κύπελλο: «Β α σ ι λ ε υ ς Ἀ λ ε ξ α ν δ ρ ο ς».

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ

11 — 16 Σεπτεμβρίου: Πανελλήνιοι κολυμβητικοὶ ἀγῶνες με συμμετοχὴ ὁλῶν τῶν συλλόγων τῆς χώρας.

22 — 23 Σεπτεμβρίου: Σχολικοὶ κολυμβητικοὶ ἀγῶνες Μέσης Ἐκπαίδευσεως δημοσίων καὶ ιδιωτικῶν σχολείων Ἀθηνῶν — Πειραιῶς καὶ Περιχώρων.

Ἐντὸς τοῦ Σεπτεμβρίου πιθανὸν νὰ γίνων κολυμβητικοὶ ἀγῶνες τῶν ἐθνικῶν ομάδων Ἑλλάδος — Γιουγκοσλαβίας.

ΠΑΛΗ

19 Σεπτεμβρίου: Ἀγῶνες Ἑλληνορωμαϊκῆς πάλης μετὰ τῶν ομάδων Ἑλλάδος — Ἰταλίας. Οἱ ἀγῶνες θὰ γίνων στὸ γήπεδο τοῦ Πανελληνίου ὑπὸ τὸ φῶς τῶν προβολέων.

ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟ

5 Σεπτεμβρίου: Ἑορτὴ ἐνάρξεως πρωταθλήματος Ἀθηνῶν 1956 — 57.

9 Σεπτεμβρίου: Πρώτες συναντήσεις τῶν Ἀθηαϊκῶν ομάδων γιὰ τὸ πρωτάθλημα.

Ἐντὸς τοῦ Σεπτεμβρίου ἀγῶνες μετὰ τῶν ομάδων Παναθηναϊκοῦ, Ὀλυμπιακοῦ καὶ Α.Ε.Κ. γιὰ τὸ κύπελλο Σεπτεμβρίου.

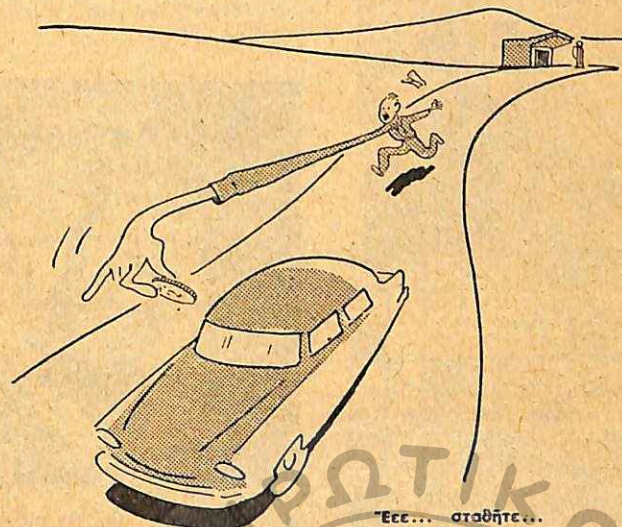
12 Σεπτεμβρίου: 4,30 μ.μ. ἐγκαίνια τοῦ νέου γηπέδου Καραϊσκάκη. Θὰ τελεσθῇ ἀγασμός καὶ θὰ ἐπακολουθήσῃ παρέλασις τῶν ἀθλητικῶν σωματείων τοῦ Πειραιῶς παρουσία τοῦ Ὑπουργικοῦ Συμβουλίου, τῶν δημάρχων Ἀθηνῶν — Πειραιῶς καὶ πολλῶν ἐπισήμων. Ἐν συνεχείᾳ θὰ γίνῃ ποδοσφαιρικὸς ἀγὼν μετὰ τῶν Ὀλυμπιακοῦ — Ἑθνικοῦ ἢ μικτῶν ομάδων Ἀθηνῶν — Πειραιῶς.

16 Σεπτεμβρίου: Ἐναρξίς τῶν ἀγῶνων γιὰ τὸ πρωτάθλημα Πειραιῶς 1956—57.

ΤΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ, ΤΑ ΑΓΓΛΙΚΑ

λένε πολλοὶ ὅτι εἶναι γλώσσες δύσκολες, ἢ μὲν γιὰτὶ ἔχει κανονισμένη γραμματικὴ καὶ σύνταξι, ἢ δὲ ἀκριβῶς γιὰ τὸν ἀντίθετον λόγον. Αὐτὰ ὅμως εἶναι μόνον ἰσχυρισμοί. Ὁ καθένας μπορεῖ νὰ μάθῃ τίς γλώσσες αὐτὲς καὶ γρήγορα καί, κυρίως, κ' αὐτὸς νὰ ξέρῃ Ἑλληνικά. Θὰ μπορούσατε ἄλλωστε νὰ κρίνετε γι' αὐτὸ σύντομα κτὶ ἐπεὶ μόνον σας. Ἀποταθῆτε στὸν καθ. ΤΑΜΑΞΟΚΛΗ τὸν πεπειραμένον φιλόλογον. Τμήματα Γερμανικῆς καὶ Ἀγγλικῆς ἀνοχρίων καὶ προχωρημένων. Τὴν 1, 10, 15 καὶ 20 κάθε μηνὸς ἀρχίζουν νέα τμήματα. Τιμαὶ λογικαί. Τηλεφωνῆστε στὸ 36.462 (πρῶτ 8—2) καὶ στὸ 873.203 (ἀπόγευμα 5—7) κάθε ἡμέρα πλὴν Κυριακῆς.

ΑΡΕΑ

Ἐε... σταθετε...
Φιλοδωρημα δὲ ν
ἐπιτρέπεται...

Δὲν ἀρκεῖ ὁ πελάτης νὰ εἶναι εὐχάριστος, ἀπὸ τὰ προϊόντα ποὺ τοῦ δίνουμε, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν τρόπο ποὺ τοῦ τὰ δίνουμε. Ἐνὰ Πρατήριον τῆς BP, τὸ αὐτοκίνητό σας θὰ βρῇ τὴν πρὸ ἰδανικὴν περίποίησιν.

BP ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

88/50

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΑ ΝΕΑ

Μερικές από τις ταινίες που θα προβληθούν τον χειμώνα

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ Κ' ΕΓΩ

Μία μεγάλη επιτυχία του Μπρόντγουαιχ μάς φθάνει τον χειμώνα σε κινηματογραφική απόδοσι, φορτωμένη από μεγάλα ονόματα. Συνθέτες: οι Ρόντρες και Χαμμερστάιν. Πρωταγωνιστάι: Η Ντέμπορα Κέρρ, ο νέος γόης Γιούλ Μπράνιερ και η Ρίτα Μορένο.

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΘΕΡΠΤΗ

Οι φίλοι του μεγάλου Άγγλου δραματικού καλλιτέχνη Τζαίημς Μαΐσον θά έχουν την ευκαιρία να τον θαυμάσουν τον χειμώνα σε μιά καινούργια δραματική ταινία: «Πίσω από τον Καθερέπτη».

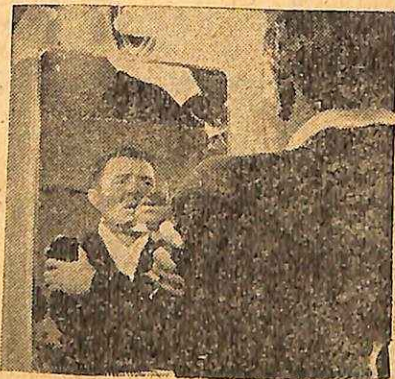
ΣΤΑΣΙΣ ΛΕΩΦΟΡΕΙΟΥ

Το τελευταίο έργο της Μαίριλιν Μονρόε, πριν αναχωρήσει για την Αγγλία όπου γυρίζει στο πλευρό του Λώρενς Όλβιερ τον «Κοιμώμενο Πρίγκιπα» του Τέρρενς Ράττιγκαν, είναι το «Στάσις Λεωφορείου»

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΜΕ ΤΟ ΓΚΡΙΖΟ ΚΟΣΤΟΥΜΙ

«Ο άνθρωπος με το γκριζό κοστούμι» είναι ο τίτλος του βιβλίου του Σλόαν Ουόλσον που είχε μεγάλη επιτυχία στην Αμερική και που γυρίστηκε σε φιλμ με τέσσερες μεγάλες ηθοποιούς: τον Γκρέγορ Πέκ, την Τζένιφερ Τζώινς, τον Φρέντερικ Μάρς και την πασίγνωστη πλέον Μαρίζα Παβόν — αδελφή της Πραντζέλη

ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1. Έπιφανής Σουηδός δραματογράφος, του οποίου πολλά έργα έπαιχθησαν εις τὰ θεατρά μας.
2. Με αυτά τρέφουν τὰ χαϊδεμένα παιδιά... φρασεολογικώς.
3. Από αυτά θγαίνουν οι άποτυχόντες στις εκλογές... — «Ξίδι χάρισμα καλό...» (παροιμ.)
4. Τών Πατρών εξοχή (δημοτική). — Σύγχρονος Έλλην βαθύφωνος.
5. Ός πόλεις δυσάλωτοι. — Μουσικόν ἔγχορδον ὄργανον, είδος λαούτου (άραβ.)
6. «Ού... ούτε προσφώλι», λέγουν επί μεγάλης ένδειας. — Δίφθογγος. — Τά αντίγραφον οι Άγγλοι... στην Κύπρο.
7. Συστάς νήσαν βορείας της Σκωτίας. — Διαζευκτικός σύνδεσμος.
8. Βουνό της Β. Ελλάδος. — Η κλητική ενός λογιού, προφερόμενα μαζι (άντιστρ.).
9. Μία τών 48 Πολιτειών τών Η.Π.Α. — Χρηματικά σύνολα.
10. Ένδεικτικόν του τρόπου. — Ο κάτοικος μιας τὸ πάλαι Ιεράς νήσου, έναρθως.
11. Μουσικός φθόγγος. — Είναι δατή. — Τὸ ἕτερον ἡμισυ... παρ' Ομήρω.
12. Με τὸ ἀνασυγκροτὸ συνώνυμον.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1. Ο δωδέκατος μὴν του αἰττικού ἡμερολογίου (Ιούλιος — Ιούλιος).
2. Ἄρθρον. — Κυκλοφορεῖ ἀντὶ αἵματος εις τὰς φλέδας τών Ἀθηνῶν (άρχ.). — Είναι οἱ σπόνδυλοι...
3. Μηχανοκίνητον διὰ τροχοφόρα ἢ πλωτὰ (γεν.). — Μετοχής οὐδέτερον.

4. Κοινωφελὲς ἴδρυμα. — Νησίς της Βενετίας.
5. Γνωστὸν ἄλλοτε διὰ τὴν ἐξυπνότητα τῆς ιδέας του δημοτικισμοῦ περιοδικὸν του Δ. Ταγκπούλου (γεν.). — Ζεῦγος (γενική).
6. Αὐτοὶ συντηροῦν πολλοὺς Ἀγροφίτας. — Ἀντιστροφή προθέσεως (δημ.). — «... τὸ μηδὲν ποιεῖν»

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1							Μ	Π				
2							Ν	Α				
3							Α					Ι
4					Μ	Ο	Σ	Χ	Ο	Ν	Α	Σ
5	Ο	Χ	Υ	Ρ	Α	Ι	Ο					
6					Ι		Α	Υ		Σ	Σ	
7				Α	Δ	Ε	Σ		Ε	Ι	Τ	Ε
8				Ο	Λ	Υ	Μ	Π	Ο	Σ		Γ
9	Ι	Ο	Υ	Τ	Α		Ι			Ο		Ε
10	Ο	Σ		Ο	Δ	Η	Λ	Ι	Ο	Σ		Ι
11	Ν	Τ	Ο		Ο	Δ	Ο	Σ		Ο	Α	Ρ
12	Α	Ν	Α	Σ	Υ	Ν	Τ	Α	Σ	Σ	Ρ	

7. Ἀρχαῖον νόμισμα (γεν.). — Πρέπει νὰ εἶναι τὸ παρελθὸν κάθε πολιτικοῦ.
8. Βῆμα... γαλλικό. — Δι' αὐτοῦ ἐπλάσθη τὸ πρῶτον ὄν. — Σ' αὐτὸν τὸν αἰῶνα ἔζησεν ἡ Αἰκατερίνη τών Μεδίκων.
9. Κεντρικὴ ὁδὸς τών Ἀθηνῶν. — Μία προδοτικὴ ὁργάνωσις... ἐπὶ κατοχῆς.
10. Ὀπερα του Βάγνερ. — Ἀναφορικὴ ἀντανουμία (ἀρσ.).
11. Υἱὸς του Βασιλέως τών Ἀθηνῶν Ἀμενάνδρου, φίλος του Πτολεμαίου του Φιλομήτορος. — Παραναιετικόν.
12. Νημάτιον. — Ὑφῶνα, ἐγείρω.

I. X.

Μέσ' στὰ ὄνειρά μου πέρασες...

Μέσ' στὰ ὄνειρά μου πέρασες ἕνα καὶ σὺ ὄνειρό μου
 ἦταν ἡ λάμψη μιᾶς στιγμῆς, μιὰ λάμψη ὅπως καὶ σὺ,
 καὶ μοῦ εἶναι ὥς νὰ σὲ ἀπάντησα στὸ γύρισμα ἑνὸς δρόμου,
 ἐνῶ μιὰ δύση χύνονταν σὶν οὐρανὸ χρυσή.

Καὶ δὲν κελάδησαν πουλιά, δὲν ἀνθίσαν οἱ κλάδοι,
 γλυκόπνοη τῆς ἀνοιξῆς δὲ σκόρπισε ἡ εὐωδιά,
 ἦταν φθινοπωριάτικο στὸ πέρασμά σου βράδυ,
 καὶ μόνο τ' αὖλα ρόδα του κρεμοῦσαν στὰ κλαδιά.

Καὶ παῖξαν καὶ σιτὴν κόμη του κρεμάσαν ὀλογύρα
 κ' ἦταν ἀπὸ τὰ μάτια σου σὰ νῆστιαζε τὸ φῶς·
 καὶ πέρασες, δὲ σιάθηκες· μὰ σιτὴν ψυχὴ μου πῆρα
 ὅ,τι σιτὴν ὥρα ὁ πόθος τῆς λαχτάρησε κρυφός.

Καὶ πέρασες· στὸ διάβα σου δὲ σάλειψε οὔτε φύλλο,
 ὅμως στὸ δρόμο ἀπόμεινε καὶ τρέμει μιὰ πνοή
 ἀπὸ χαμένο ἕνα ὄνειρο κι ἀπὸ σθησιδὸ ἕνα θρύλο
 γιὰ ἕνα χρυσὸ βασίλειμα καὶ μιὰ ἱλαρὴ ζωή.

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα τοῦ κόσμου

ΑΘΗΝΑ

τὸ λίκνο τῆς ὁμορφιάς

Τοῦ

ERNEST HAUSER

Υπάρχει μιὰ διαύγεια στὴν ἀρχαία αὕτη πολιτεία ποὺ πλημμυρίζει τὴν ἀτμόσφαιρά της καὶ λάμπει στὰ μάρμαρα τῶν ναῶν της, στίς καθαρές, σίγουρες γραμμές τῶν ρόδινων βουνῶν της, στὸ βαθυγάλανο οὐρανὸ της. Ὁ ἐπισκέπτης τῆς Ἀθήνας νοιώθει θαρρεῖς κάποια εὐγένεια νὰ τὸν πλημμυρίζη. Καὶ ἀντὰ τελευταῖα χρόνια πλῆθος τουρίστες καταφθάνουν στὴν Ἀθήνα εἶναι γὰρ —ὅπως λένε οἱ ἴδιοι οἱ Ἀθηναῖοι— οἱ σύγχρονοι ἄνθρωποι βρίσκουν ἐκεῖ κάτι ποὺ ζητοῦν καὶ τὸ ἔχουν χάσει στὸν δικό τους σκληρὸ κόσμον.

Προστατευμένη ἀπὸ τὸ ζευγάρι τῶν ρωμαλέων φρουρῶν της, τὸν Ὑμηττό, περίφημο γιὰ τὸ μέλι του, καὶ τὴν Πεντέλη, φημισμένη γιὰ τὰ λευκά της μάρμαρα, ἡ πολιτεία λιάζεται κάτω ἀπὸ τὸν θερμὸ Ἀττικὸ ἥλιο καὶ δέχεται τίς θωπείες τῆς δροσερῆς αὐρας ποὺ πνέει ἀπὸ τὴν θάλασσα τοῦ Αἰγαίου. Τὰ σπίτια της λευκὰ ἢ ανοιχτόχρωμα ἔρχονται σὲ ἀντίθεσι μὲ τὰ σκόρπια πεύκα καὶ κυπαρίσσια. Ἡ ζωὴ στὴν μακρόχρονη ζεστὴ ἐποχὴ εἶναι ἡ ἐλεύθερη ὑπαίθρια ζωὴ τοῦ Μεσογεια-

Τὸν περασμένο Δεκέμβριο τὸ ἀμερικανικὸ περιοδικὸ «Saturday Evening Post», ποὺ ἔχει τὴν μεγαλύτερη κυκλοφορία σὲ ὅλον τὸν κόσμον, ἐρωτῆσε τοὺς ἀναγνώστες του γιὰ ποιά πόλι θὰ ἠθέλαν πλεονεχῶς νὰ διαβάσουν στὴν σειρὰ «Cities of the World». Ἡ Ἀθήνα ἦθε πρωτὴ καὶ ἐκείνος ποὺ προτιμήθηκε ἀπὸ τὸ περιοδικὸ γιὰ νὰ γράψῃ τὸ ἄρθρο ἦταν ὁ διάσημος δημοσιογράφος Ernest Hauser. Ὁ Ε. Hauser ἦθε στὴν Ἀθήνα, ἔζησε τὴν γοητευτικὴ ζωὴ της, εἶδε τὰ μνημεῖα της, ἀγάπησε τὸ φῶς της καὶ τοὺς ἀνθρώπους της, καὶ ἔγραψε τὸ ἄρθρο «Ἀθήνα», τὸ ὁποῖο ἀναδημοσιεύουμε σχεδὸν ὁλόκληρον.

κοῦ κόσμου. Φαίνεται πὼς ὁ μισὸς πληθυσμὸς κάνει χαρούμενα τὸν περπάτο τοι πάνω-κάτω στοὺς δρόμους ἐνῶ οἱ ἄλλοι μισοὶ κυττάζουν τὴν εὐθυμὴ πομπὴ καθισμένοι στὰ τραπεζάκια ἐξω ἀπὸ τὰ καφενεῖα.

Ὅπως πολλές Εὐρωπαϊκὲς πόλεις ἡ σύγχρονη αὕτη πρωτεύουσα μὲ τοὺς 800.000 κατοίκους ἔχει κάτι ἀπὸ τὴν ἐπαρχία ποὺ εἶναι πηγὴ τῆς ιδιόζυγας γοητείας της. Γιὰ τὴν

ακόμη και η πλατεία Συντάγματος, το πολυσύχναστο κέντρο της πόλης με τα μεγάλα ξενοδοχεία, τα μαγαζιά και τα ταξιδιωτικά γραφεία, δεν είναι τίποτε άλλο παρά μια ήρεμη πλατεία που μπορεί να προσφέρει ξεκούρασι στον διαβάτη. Εκεί, τις ηλιόλουστες μέρες οι Αθηναίοι ξεχνώντας τη ζωηρή τροχία κίνησι γύρω στην πλατεία, λένε τα κουτομπολιά τους κάτω από τις νεραντζιές ή διαβάζοντας την εφημερίδα τους καθισμένοι σ' ένα τραπεζάκι των πολλών ζαχαροπλαστείων που έχουν καταλάβει ολόκληρη την πλατεία. Τα Κυριακάτικα πρωινά πολλοί μαζεύονται για να δουν την γραφική αλλαγή της φρουράς του Μνημείου του Αγνώστου Στρατιώτου κάτω από τα παλιά άνακτορα.

Κάτι σπάνιο πιά για την Εύρωπη, ή 'Ελλάδα έχει βασιλιά, έναν ψηλό, όμορφο μονάρχη, τόν Παύλο Α', που μπορείτε καμιά φορά να τον δείτε να περνά από τις λεωφόρους, οδηγώντας ταχύτατα το αυτοκίνητό του. Η 'Ελλάδα έχει ακόμη μια όμορφη γελαστή βασιλίσσα που αφιερώνει πολύ από τον καιρό της στην άνακούφισι των πτωχών. Η Δικαιτική κατοικία του βασιλικού ζεύγους φρουρείται πάντα από Εύζωνους που με την πατροπαράδοτη γραφική στολή τους έλκουν τις φωτογραφικές μηχανές των ξένων.

Αυτή είναι λοιπόν η πολιτεία όπου γεννήθηκε ο άνθρωπος της Δύσεως και δεν σ' αφήνει να το ξεχάσετε ούτε μια στιγμή. Πρώτα απ' όλα εδώ μιλούνε την γλώσσα του Ομήρου, με παραλλαγές βέβαια. Παρ' όλο που όποιος ξένος έμαθε άρχαία ελληνικά στο σχολείο δεν μπορεί να ελπίζει πως θα καταλάβει ό,τι του λένε, μπορεί ωστόσο να διαβάσει εύκολα τα όνόματα των δρόμων και τις έπιγραφές. Ο σύγχρονος Αθηναίος πιστεύει ακόμη κατά βάθος πως είναι λιγάκι πιο έξυπνος από τους ανθρώπους των υπολοίπων χωρών και τον διακρίνει πάντα μια έντονη περιέργεια για κάθε τι καινούργιο. Τώρα, όπως και

στα παλιά χρόνια, κάθε χαιρετισμός συνοδεύεται από μια χαρακτηριστική φράσι: «Τί νέα;». Αγαπάει πάντα να κλαίγεται για την τύχη του και μόλις άκούση για μια άτυχία του συνομιλητή του αρχίζει άμέσως να διηγείται και τα δικά του δεινοπαθήματα. Είναι πάντα ένας έξυπνος Όδυσσεας που αγαπά τις περιπέτειες και ξεκινά για μακρινά ταξίδια —και τις όμορφες ιστορίες που διηγείται όταν γυρίζει πίσω! Είναι πάντα ένας δανέζυπνος έμπορος και όποιος ξένος θελήσει να τον γελάσει, προσοχή! Είναι πάντα έριστικός και του άρέσει να κάνει κριτική κάθε έξουσίας. Ο Αθηναίος μοιάζει ακόμη με τους άθάνατους προγόνους του. Αν σταθίσει σε μια γωνία θα δίητε να περνά ο μελαχρινός Αγαμέμνων, ή όμορφη ζανθιά Έλένη, ίσως και ο θεόμορφος Πάρις.

Αν καθίσετε σ' ένα τραπεζάκι καφενείου θα δίητε γύρω σας την αίθουσα γεμάτη από άντρες κάθε ηλικίας να πίνουν Τούρκικο καφέ ή άρωματικό ούζο. Όλοι τους φαίνονται έξυπνοι και ή κουβέντα τους γυρίζει πάντα γύρω από ένα και μόνο θέμα, την πολιτική. Όπως σ' τις μέρες του Άριστειδή και του Θεμιστοκλή ή έναλλασσόμενη σκηνή της πολιτικής παθιάζει τόν Αθηναίο.

Έκείνο όμως που γεμίζει πάθος σήμερα τους Αθηναίους είναι το ζήτημα της Κύπρου που με την πλειοψηφία του Ελληνικού πληθυσμού της ζητάει την ένωση με την Ελλάδα. Με όποιον και άν κουβεντιάσετε το θέμα αυτό δεν θα άργήση να ξεπηδήσει στην συζήτησι ζωηρό και έκρηκτικό.

Αντίθετα με την αιώνια Ρώμη που έχει μνημεία από όλες τις εποχές του παρελθόντος της, ή Αθήνα παρουσιάζει ένα μεγάλο χάσμα ανάμεσα στο μακρινό παρελθόν και στο παρόν της. Και ο γοητευμένος ταξιδιώτης ξεναγυρίζει πάντα στην ήρωική εποχή που χωρίς αυτήν θα ζούσε κι' αυτός ίσως ακόμη σε καμιά σκοτεινή σπηλιά.

Η πιο φημισμένη έλξι της Αθήνας, ή Ακρόπολι, είναι θρονιασμένη στο κέντρο της παλαιότερης πόλης.

Είναι ένας μικρός βραχώδης λόφος που άν βρισκόταν σε καμιά πόλι με ψηλά κτίρια θα κινδύνευε να πνιγί. Η Ακρόπολι μοιάζει το περιγραμμά του Αθηναϊκού ούρανο με τόν Λυκαβήτο, ένα γραφικό βουνάλακι με ώραία θέα προς την πόλι. Ο λόφος της Ακρόπολης στάθηκε το λίκνο των Αθηνών. Έδω ζήσανε προϊστορικοί βασιλιάδες τριγυρισμένοι από Κυκλώπεια τείχη που ίννη τους σώζονται ως σήμερα. Όπως ο λόφος ήταν εύκολο να άχυρωθή χρησίμευε σαν καταφύγιο σε καιρό πολέμου και τελικά έγινε ο ιερός χώρος της θείας Αθηνάς που προστάτευε την πόλι.

Έδω, στον βραχώδη αυτό κήπο των θεών θα άντικρύσετε δύο μαρμάρινα μνημεία, τόν έπιβλητικό Παρθενώνα και το ραδιό Έρέχθειο. Είναι άδύνατο να προβλέψη κανείς την έντύπωσι που θα του προκαλέσει αύ ός ο χώρος. Λένε πως πολλοί σκληροτράχηλοι έπιχειρηματίες άντικρύζοντας για πρώτη φορά τόν Παρθενώνα κάθισαν σε μια πέτρα και έκλαψαν σαν μικρά παιδιά. Και ποιά δεν είναι ή καλύτερη ώρα για να τόν έπισκεφθήτε; Μήπως το καλοκαιριακό δειλινό δ'αν ο ήλιος του βασιλεύει φωτίζει την βαθύχρυσή πατίνα που άφησαν επάνω στα μάρμαρα οι αιώνες των ανέμων και του φωτός; ή με το σελινόφως δ'αν οι μαλακιές σκιές σκεπάζουν τις πληγές του χρόνου; ή μια μέρα βροχερή δ'αν το πάτωμα του ναού γυαλίζει βρεγμένο και ο σκοτεινισμένος ούρανος κάνει να προσβάλλη ή λευκότητα του μαρμάρου; Ίσως, όπως συμβαίνει με τους φίλους, τα μνημεία αυτά πρέπει να τα γνωρίσει κανείς σε ποικίλες ώρες προτού του αποκαλύψουν την προσωπικότητά τους.

Χτισμένοι τόν 5ο π.Χ. αιώνα οι ναοί αυτοί άντιπροσωπεύουν την ακμή του Ελληνικού πολιτισμού και της ισχύος των Αθηνών. Ο Παρθενώνας, ο μεγάλος ναός της Αθηνάς, έχει μια τέχνη που δεν πραγματοποιήθηκε ξανά στην ιστορία της αρχιτεκτονικής. Για να άντισταθμιστή ή έντύπωσι των μακρών δ-

ριζοντίων γραμμών οι αρχιτέκτονες τους τούς έδωσαν μια καμπυλότητα. Οι θαμνίδες δεν είναι άκρως εύθειες. Έπειτα οι 46 Δωρικοί κίονες κλίνουν προς τα μέσα για να μην φαίνονται σαν να κέφτουν προς τα έξω, ενώ κάθε κίονας στη μέση περίπου έχει λίγο μεγαλύτερη διάμετρο για τόν ίδιο λόγο.

Όλες αυτές οι λεπτομέρειες ξέρουμε τώρα πως χρειάζονταν για να δώσουν τελικά την έντύπωσι της λιτότητας. Και παρ' όλο που ο έξισις ναός της Αθηνάς ένέπνευσε χιλιάδες κτίρια Ελληνικού ρυθμού, από την Μαντελόν του Παρισιού ως το κτίριο του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην Ούάσιγκτων, κανένα δεν θα μπορούσε ούτε να πλησιάσει έστω στην τελειότητα και τό μεγαλείο του μοναδικού Παρθενώνα.

Δυστυχώς σήμερα, αυτό που έχουμε το προνόμιο να βλέπουμε, δεν είναι παρά ένα έρείπιο. Ο ναός χρησίμευε κατά καιρούς ως Χριστιανική εκκλησία, ως μωσαϊβανικό τζαμί και τέλος ως μπαρουταποθήκη. Το 1687 ή έκρηξις της τουρκικής μπαρουταποθήκης από βενετσιάνικη κανονιά προκάλεσε την έρείπωσι του Παρθενώνα. Μα το τελικό χτύπημα ήρθε στα πρώτα χρόνια του περασμένου αιώνα, όταν ο άπεσταλμένος της Αγγλίας σ'ούς Τούρκους λόρδος Έλγιν μαρκάρισε τα άπομεινάρια των μεγάλων αγαλμάτων και τις τέλειες ζωφόρους του Παρθενώνα για τό Λονδίνο και έλαβε ως άμοιβή από τό Κοινοβούλιο της χώρας του 35.000 λίρες.

Όταν αφήσετε το βλέμμα σας να πλανηθή στο Έρέχθειο θα δίητε το μικρότερο αυό κτίσμα γεμάτο χάρη και κομψότητα. Η φήμη του βέβαια στηρίζεται σ' τις Καρυάτιδες που τις άντιγράψανε πολλές φορές, μα που τό πρωτότυπο δίνει πάντα μια ιδιαίτερη συγκίνησι με την ανυότητά του. Φεύγοντας από την Ακρόπολη μην ξεχάσετε να δίητε τόν μικρό ναό της Απτέρου Νίκης, όσο όμορφο σ' τις αναλογίες του, που θα σ'άς γεννηθή άσφαλώς ή έπιθυμία να τόν άγκαλιάσετε και να τόν πάρετε μαζί σας.

Όταν σταθίτε για να απολαύσετε το αεράκι θα αντικρύσετε ένα μοναδικό πανόραμα. Πέρα από την πυκνοκατοικημένη έκταση του Πειραιά σάς χαιρετά η λαμπερή γαλάζια θάλασσα με τα νησιά στον ορίζοντα. Πιο μακριά ακόμη δεξιά υψώνονται τα ψηλά βουνά της Πελοποννήσου. Κάτω ακριβώς, στο πρώτο πλάνο, είναι μαζεμένη η παλιά Αθήνα.

Να η Πνύκα όπου οι Αθηναίοι δημιούργησαν την πρώτη δημοκρατία του κόσμου, και πιο πέρα ο Άρειος Πάγος, έδρα του ανωτάτου δικαστηρίου. Πιο κει το αρχαίο θέατρο του Διονύσου όπου οι μεγάλες κλασσικές τραγωδίες παίζονταν μπροστά σε 18.000 θεατές. Μακρύτερα διακρίνεται καλοδιατηρημένος ο ναός του Ήφαιστου και τα ερείπια της αρχαίας αγοράς.

Έτσι καθισμένος ανάμεσα στους καλοδουλεμένους κίονες και την θάλασσα όνειρεύεστε τις τριήρεις που ξεκινούσαν για να συναντήσουν τους Πέρσες, ώσπου ο θόρυβος ενός αυτοκινητού διαλύει τον ρεμβασμό σας.

Γιατί άραγε η μικρή Αθήνα που την αναφέρει μόνο δύο φορές ο Όμηρος διαλέχτηκε από τους θεούς για να φθάσει σε άπιστευτο ύψος δόξας; Αυτό δεν το ξέρουμε. Από το έτος 1.000 π.Χ. τα προνόμια των βασιλέων της περιορίστηκαν αλλά ο λαός δεν ήταν ευχαριστημένος. Οι ίδιοι πάντα εύγενείς ρυθμίζαν τα πράγματα ενώ οι έργατες της πολιτείας και οι αγρότες της Αττικής ήταν δυσारेστημένοι.

Ο τολμηρός και θαυμαστικός Σόλων, νομοθέτης, ποιητής, διανοούμενος, ίσως το πρότυπο του σημερινού Δυτικού ανθρώπου, έθεσε γύρω στα 600 π.Χ. τα θεμέλια της λαϊκής διακυβερνήσεως. Με τους δικούς του νόμους και οι καλύτερες τάξεις, εκτός από τους δούλους, απέκτησαν ψήφο στην συνέλευση και το δικαίωμα να εκλέγονται δικαστές στα κατώτερα δικαστήρια. Όταν τόσο η Αθήνα μόνο αφού πέρασε από τον εμφύλιο πόλεμο και την τυραννία πρόβαλε τελικά σαν δημοκρατία γύρω στα 500 π.Χ.

Μόλις η ελεύθερη αυτή δημοκρα-

τία είδε το φώς δρέθηκε στην ανάγκη να σώσει την Ευρώπη. Η Περσία, ο Άσιατικός γίγας με τις τεράστιες δυνάμεις, στράφηκε εναντίον της Ελλάδας. Η ιστορία των μαχών όπου οι Έλληνικές δυνάμεις νίκησαν τους πανίσχυρους βαρβάρους είναι πολύ γνωστή σε όλους. Ο έπισκέπτης της Αθήνας μπορεί να πάει στον Μαραθώνα όπου οι Αθηναίοι το 490 π.Χ. σκότωσαν 6.000 έχθρους και έχασαν μόνο 192 δικούς τους. Και πάνω απ' την Ακρόπολη μπορεί να δει τα στενά της Σαλαμίνας, όπου δέκα χρόνια αργότερα ο Αθηναϊκός στόλος με αρχηγό τον Θεμιστοκλή κατέστρεψε τις Περσικές ναυτικές δυνάμεις. Τον επόμενο χρόνο οι Αθηναίοι και οι σύμμαχοί τους κατατρόπωσαν τον έχθρο στις Πλαταιές και έτσι έθεσαν τέρμα στην άπειλη της Άσιατικής κυριαρχίας.

Τώρα πια η Αθήνα, κυρίαρχη πόλη της Ελλάδας και ναυτική δύναμη σημαντική, μπορούσε να ασχοληθεί με την έκμετάλλευση της ναυτικής κυριαρχίας της και με το ξαναχίσιμο των ναών της.

Πολλές φορές, όταν κανείς σκέπτεται τον Χρυσόν Αιώνα που άρχισε τότε, μένει έκπληκτος βλέποντας πόσο λίγο κράτησε. Πώς είναι δυνατόν τόσο μεγαλοφυΐα να άνθισε μέσα σε τόσο μικρό διάστημα; Πώς είναι δυνατόν τόσα θαύματα να γίνανε με μια πνοή; Η άπιστευτη αυτή άκμη που κράτησε μία ή δύο γενεές καλύπτεται από τα χρόνια της ζωής του Περικλή που κυβερνούσε την πολιτεία χωρίς να καταπατή το σύνταγμα της σαν ένας από τους δέκα εκλεγόμενους στρατηγούς. Κάτω από την δική του αιγίδα γεννήθηκαν καινούργιες μορφές, καινούργιες αρχές, καινούργιες ιδέες από την πιο δοξασμένη υνναξί άθανάτων που έχει δη ποτέ ο κόσμος, τον Σοφοκλή, τον Αισχύλο, τον Ευριπίδη, δημιουργούς της τραγωδίας, τον Αριστοφάνη που οι τολμηρές κουβέντες των κωμωδιών του διασκεδάζαν τους Αθηναίους, τον Πρωταγόρα, που είπε το περίφημο εκείνο «πάντων χρημάτων μέτρον άνθρωπος», τον Φειδία με τα

γλυπτικά του άριστουργήματα, τον Ήρόδοτο και τον Θουκυδίδη, πατέρες της τής ιστορίας.

Ο πιο σοφός ίσως και άσφαλώς ο πιο αξιαγάπητος Αθηναίος, ήταν ένας μικροκαμωμένος άνθρωπος που τον λέγανε Σωκράτη. Αυτός τριγύριζε στους δρόμους και έκανε τόσες έρωτήσεις στους ανθρώπους ώστε οι συμπολίτες του, ένοχλημένοι από τις συνεχείς επιθέσεις του εναντίον της ηθικής τους, τον καταδικάσανε να τιμή δηλητήριο στα 399 π.Χ. Ο πιστός του μαθητής ο Πλάτων, που ίδρυσε στην Αθήνα το πρώτο Πανεπιστήμιο του κόσμου, μάς άφησε την περιγραφή της αφάνταστης αλτης δικής που σημείωσε και το τέλος μιας εποχής.

Για να πάρετε μια άμυδρή ιδέα του Χρυσού αυτού Αιώνα θα πρέπει να έπισκεφθήτε με την άνεσί σας το Αρχαιολογικό Μουσείο, όπου μπρούντζινες και μαρμάρινες μορφές σας κυττάζουν με την σιγουριά της άπόλυτης όμορφιάς.

Είτε είναι ανθρωπόμορφοι θεοί είτε θεόμορφοι άνθρωποι, τα άγάλματα και τα ανάγλυφα όπως και τα πρόσωπα μιας ελληνικής τραγωδίας δείχνουν την άναζητηση της ηθικής, πνευματικής και σωματικής τελειότητας που είναι το χαρακτηριστικό της εποχής του Περικλή.

Μα η εποχή αυτή δεν κράτησε πολύ. Ύστερα από μακρούς άγώνες με τους αντιπάλους της η Αθήνα παραχώρησε την ήγεμονία της πρώτα στους Σπαρτιάτες και ύστερα στους Θηβαίους. Το 338 η Έλληνική δύναμη έσπασε μπροστά στο βαρύ ίππικό της Μακεδονίας που το ώδηγούσε ο νεαρός τότε Αλέξανδρος ο Μέγας. Τον δεύτερο αιώνα π.Χ. η Αθήνα πέρασε στην κυριαρχία της Ρώμης και ύστερα κάτω από την χρυσή πανοπλία του Βυζαντίου που η αυτοκρατορία του επέζησε ως τα 1453, όποτε σαρώθηκε από τους Τούρκους.

Είναι περίεργο ότι από την Βυζαντινή της περίοδο η Αθήνα δεν έχει παρά λίγες αναμνήσεις. Πάντως είναι έξαιρετικά ευχάριστο και ενδιαφέρον να έπισκεφθεί κανείς στην Αθήνα τις παλιές Βυζαντινές της

έκκλησίες, το Βυζαντινό Μουσείο και στο Δαφνί ένα παλιό μοναστήρι με θαυμάσια μωσαϊκά.

Υπάρχουν ώστόσο αρκετά σημάδια της Τουρκικής κληρονομιάς, οι στενοί δρόμοι με τα μαγαζάκια γύρω στην όδον Έρμου, το κομπολόι που κλείουν πολλοί στα χέρια τους για να περνά η ώρα, καθώς και η ταβέρνα που μερικά άυθεντικά της δείγματα βρίσκονται στην Πλάκα. Αυτά τα κλειστά και ύπαιθρια έστιατόρια που καταφέρνουν να έχουν ένα περιβάλλον γεμάτο πρασινάδες ακόμη και μέσα στην καρδιά του χειμώνα μαγειρεύουν τις υπεριοτιτές της ελληνικής κουζίνας. Μπορείτε να κανονίσετε το μενού σας πηγαίνοντας στην κουζίνα και έπιθεωρώντας τις γυαλιστερές κατσαρόλες. Το κρασί σας, ρετινάτο ή όχι, θα σας έρθει κατευθείαν από το βαρέλι. Και την ώρα που θα τρώτε θα ακούτε μουσική.

Όσο και αν φαίνεται άπίστευτο, όταν η Ελλάδα άποτίναξε τον Τουρκικό ζυγο πριν από 120 χρόνια, η περήφανη Αθήνα είχε ξεπέσει στο επίπεδο μιας κακομοιριασμένης έμπορικής πόλης με λίγες χιλιάδες κατοίκους. Τόσο μεγάλη ή αν ή παρκαμή της, ώστε πρώτη πρωτεύουσα του νέου κράτους έγινε το Ναύπλιο και μόνο το 1834 η Έλληνική Κυβέρνηση μεταφέρθηκε στην Αθήνα για αίσθηματικούς κυρίως λόγους. Οι σημερινοί της κάτοικοι έχουν έρθει οι περισσότεροι από όλα τα μέρη της χώρας. Έρθαν από τα βουνά του βορρά και από τις γειαστές κοιλάδες της Πελοποννήσου, από τα γαλάζια νησιά του Αιγαίου και από τις χώρες που είχαν μείνει στην κυριαρχία της Τουρκίας. Το μεγαλύτερο κύμα ξεσπάσε το 1923 όταν 1.500.000 Έλληνες αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την Μικρά Ασία. Και άλλοι πρόσφυγες κατέφυγαν στην Αθήνα στον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο από τα χωριά που τα έκαψαν οι Γερμανοί.

Αυτός είναι ο λόγος που η ευγενική Αθήνα παρ' όλο το παρελθόν της δεν έχει παράδοσι. Πρό-

βαλε από την άσημότητα και γρήγορα έγινε ο τόπος κατοικίας του 1)10 του πληθυσμού της χώρας και μεταβάλλεται γρήγορα σε μοντέρνα πόλι καθώς τα κομψά και αυστηρά μέγαρα που χτίστηκαν πριν από τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο δίνουν τη θέσι τους σε σύγχρονες όκτωροφες πολυκατοικίες με τις προσόψεις γεμάτες μπαλκόνια.

Παρ' όλο που υπάρχουν μερικοί μεγαλοβιομήχανοι με καταπληκτική σταδιοδρομία, η Ελλάδα είναι: πάντα μια φτωχή χώρα γεμάτη θράχια και έρεϊπια. Ο μέσος Έλληνας έ-

χει το μικρότερο άτομικό εισόδημα από κάθε Ευρωπαίο, οι φόροι και ο πληθωρισμός απορροφούν τα κέρδη και συχνά αντιμετωπίζει την ανεργία. Παρ' όλα αυτά όμως οι Αθηναίοι πολίτες αποδείχθηκαν αξιωματικοί απόγονοι του Σωκράτη γιατί φανέρωσαν πώς προτιμούν την ελευθερία από το άφθονο φαί. Και η σημερινή Αθήνα μένει πάντα όμοια με την παλιά, μια ζωντανή και αδιάλλακτη δημοκρατία, ένα φρούριο ύψωμένο ανάμεσα σε δύο συγκρουόμενους κόσμους και σε τελευταία ανάλυση: αμετάκλητα Δυτικό.

Ο μύωψ καθηγητής έχασε την ύπομονή του.

— Έσύ, έσύ εκεί κάτω στο τελευταίο θρανίο. Πές μου πότε ακριδώς υπεγράφη η Magna charta;

— Δεν ξέρω.

— Δεν ξέρεις έ; Θα σε έρωτήσω κάτι άλλο. Ποιός ήταν ο Έρρίκος ο 8ος;

— Δεν ξέρω.

— Τότε πές μου τί ξέρεις για τον Κρόμγουελ.

— Τίποτε.

— Και όμως το έδιδασα. Που ήσουν χθές, παιδί μου;

— Χθές τα κουτσοπίνουμε με κάτι φίλους.

Ο καθηγητής έγινε κατακόκκινος από το θυμό του.

— Έχεις το θράσος και την αναιδεια να μου μιλάς έτσι! Ξεφώνισε ξεσφαλός. Πώς μπορείς να έλπίζης ότι θα προαχθής;

— Δεν έλπιζω τίποτε! Είμαι ο ηλεκτρολόγος και ήρθα να διορθώσω ένα σύρμα του ηλεκτρικού, καταλάβετε;

Tit - Bits

Ένας μεθυσμένος, γυρνώντας σπίτι του, σταματάει σε μια ξένη πόρτα και καθώς δεν μπορεί να ανοίξει, μουρμουρίζει:

— Νά πάρη ή όργη! Δεν φτάνει που μου χάλασαν την κλειδαριά, αλλά μου άλλαξαν και το σπίτι!...

Webb Garrison

ΕΔΩ ΚΙ' ΕΚΕΙ

Η πόρτα του νέου καταστήματος ήταν ανοικτή για να δεχθί τον πρώτο πελάτη.

Μια καλή εντύπωση πολλής δουλειάς ήταν απαραίτητος γι' αυτό και η ιδιοκτήτρια άρπαξε το τηλέφωνο και άρχισε να συζητή για μια σοβαρή υπόθεση της επιχειρήσεως.

Αφού κανόνισε μια συνάντησι, έβαλε στη θέσι του το άκουστικό και γύρισε στον κύριο που περίμενε:

— Σε τί μπορεί να σάς έξυπηρετήση το κατάστημα, κύριε;

Μια στιγμή σιωπής μισολάβησε. Και έπειτα:

Με την άδειά σας, κυρία, ήρθα από την εταιρία να σάς συνδέσω το τηλέφωνό σας!

«Humour»

Ε να είναι το κακό με τη νεώτερη γενιά: Οί περισσότεροι από μάς έχουν πλέον περάσει να ανήκουν σ' αυτή.

«Yours»

Κ αϊ τώρα, είπε ο δάσκαλος, αφού έξηγησε τα αγαθά του Παραδείσου, όσοι από σάς προτιμούν να πάνε στον Παράδεισο, να σηκώσουν ψηλά το χέρι.

Όλα τα παιδάκια σήκωσαν το χέρι, εκτός από τον Τόμ.

— Γιατί, παιδί μου, δεν θέλεις να πās στον Παράδεισο; τον ρώτησε ο δάσκαλος.

— Θέλω, απάντησε ο Τόμ, όμως η μαμά μου λέει πως από το σχολείο πρέπει να πηγαίνω κατ' ευθείαν στο σπίτι.

Veld Breezes

Ε νας στρατιώτης, που για πρώτη φορά βγήκε από το χωριό του, γράφει του πατέρα του τα έξης:

«... Τώρα που σου γράφω είμαι δεκανέας, διοικώ δέκα άνδρες, τους κάνω δηλαδή όπως θέλω».

Και ο πατέρας του σ' ένα γράμμα του του λέει:

«... Φέρτους εδώ, παιδάκι μου, να σπείρουμε τα χωράφια».

Δ. Ψιάχος

Ο λοχαγός στο στρατιώτη:

Γιατί όταν σημαδεύεις, παιδί μου, κλείνεις το ένα σου μάτι;

Στρατιώτης: Γιατί αν τάρκλιναι και τὰ δυο δεν θάρβλεπα όλότελα.

Δ. Ψιάχος

Ὁ θρύλος καὶ τὸ παραμῦθι μιᾶς ἀγάπης.

Πειράρχης καὶ Λάουρα

Τοῦ

ΚΩΣΤΑ ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Υπάρχουν πολιτείες καὶ τόποι ποὺ ἔχουν δεθῇ στὴν αἰωνιότητα μετ' ὄνομα ὠρισμένων μεγάλων μορφῶν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τέχνης. Ἔτσι, δὲ μπορεῖ κανένας νὰ μιλήσῃ γιὰ τὸ Στράτφορντ χωρὶς νὰ θυμηθῇ ἀμέσως τὸν ἄνθρωπο ποὺ τὸ δόξασε μετ' ἡθεατρικὴ του μεγαλοφυΐα, τὸν Σαίξπηρ γιὰ τὸ Τολέδο δίχως νὰ φέρῃ αὐτόματα στὴ σκέψι του τὸν Ἑλληνα μύστη τῆς ζωγραφικῆς, τὸν Γκρέκο, ποὺ ἔζησε καὶ δημιούργησε ἐκεῖ· γιὰ τὴ Βιέννη χωρὶς νὰ νιώσῃ νὰ τὸν τυλίγουν μυστικὰ νότες ἀπὸ μελωδίες τοῦ Στράους· γιὰ τὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ τὴν Πρέβεζα τέλος δίχως ν' ἀναλογισθῇ στίχους τοῦ Καβάφη καὶ τοῦ Καρυωτάκη. Παρόμοια ἀκριβῶς, κανένας φίλος τοῦ ποιητικοῦ λόγου καὶ τῶν ρωμαντικῶν ἐρώτων δὲ θ' ἀκούσῃ νὰ γίνεταί λόγος γιὰ τὴν παλιά μεσαιωνικὴ πόλιν τῆς Ἀθινιῶν χωρὶς νὰ προσπαθῇ νὰ δῇ νοεῶς στὸ Πάνθεον τῶν μεγάλων ἐραστῶν τίς μορφές τοῦ Πετράρχη καὶ τῆς Λάουρας.

Ὅποιοι φθάνει σήμερα στὴν ἐποβλητικὴ αὐτὴ πολιτεία τῆς Μεσογειακῆς Γαλλίας ποὺ ὁ θολὸς Ροδανὸς ποτίζει καὶ πλουτίζει τοὺς πλούσιους κάμπους τῆς, νιώθει ἀκόμα τὴν παρουσία τοῦ ἀθάνατου ποιητῆ καὶ τῆς ἀβρῆς Ἠγε-

ρίας του ποὺ πέρασαν μαζὶ στὴν ἱστορία τυλιγμένοι μετ' ὁ θεοπέσιο μῦθο ἐνός λυρικοῦ κι' ἀνικανοποίητου ἔρωτα. Βλέπει, χωρὶς ὑπερβολή, στὸ γκρεμισμένο νιοφύρι τοῦ Ἀγίου Μπεζενέ ἢ στὴν ἐπιβλητικὴ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἀγίας Κλαίρης ποὺ τὸν δέκατο τέταρτο αἰῶνα ἦταν γιὰ ἐβδομήντα χρόνια ἡ αὐστηρὴ μητρόπολις ὁλόκληρου τοῦ Καθολικισμοῦ, τὰ ἴχνη τῶν θημάτων τους, νιώθει μέσα του, θαρρεῖς, ὅλους τοὺς κρυφοὺς παλμοὺς τῶν καρδιῶν τους...

Γιὰ νὰ νιώσουμε ὅμως ἀπόλυτα τὸ πάθος καὶ τὴν ποίησιν τῆς ἀγάπης τους, ἂς γυρίσουμε στὴν παλιά πολιτεία τῆς Προθηγκίας, στὴν Ἀθινιὸν, ὅπου ὁ Πάπας Κλήμης ὁ 5ος, πρῶην ἐπισκοπὸς τοῦ Μπορντώ, ἔχει μεταφέρει τὴν ἔδρα τῆς Καθολικῆς ἐκκλησίας γιὰ ν' ἀποφύγῃ ἔτσι τὸν κίνδυνο ποὺ διέτρεχαν οἱ Ποντίφηκες στὴ Ρώμη, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Καρλομάγνου, ἐξ αἰτίας τῶν συνεχῶν προστριβῶν τους μετ' ὁ ἀρχόντες τῶν Ἰταλικῶν πόλεων.

Εἶναι μιὰ Κυριακὴ πρωτὶ τοῦ 1327, 6 Ἀπριλίου.

Οἱ καμπάνες τῆς Ἀγίας Κλαίρης χτυποῦν γιὰ τὴν τακτικὴ λειτουργία. Κι' ὁ κόσμος τῆς Ἀθινιῶν κατεβαίνει ἀπὸ τὰ ψη-

λὰ σπίτια μετ' ὁ καγκελωτὰ παρὰθυρα, χύνεται στοὺς στενοὺς ἀνήλιαγους δρόμους καὶ προχωρεῖ πρὸς τὰ μεγάλα παπικὰ ἀνάκτορα, ὅπου βρίσκεται ἡ ἐπιβλητικὴ μητρόπολις, γιὰ τὴ θεία εὐχαριστία τῆς Κυριακῆς. Ἀνάμεσα ὅμως στὸ πλῆθος τῶν εὐσεβῶν Προθηγκιανῶν θρίσκεται κι' ἓνας ξένος· πρᾶγμα θέβαια συνηθισμένο γιὰ τὴν Ἀθινιὸν ποὺ προσελκύει ὅλους τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ πνεύματος, κι' ἀπὸ μακρινοὺς ἀκόμη τόπους. Ὡστόσο ὁ ξένος αὐτὸς δὲ μοιάζει μετ' ὁὺς ἄλλους, τοὺς πολλοὺς... Εἶναι ἓνας πολιτικὸς φυγάς ἀπὸ τὸ Ἀρέτζο τῆς Ἰταλίας, μόλις εἰκοσιτριῶν χρόνων, μετ' ὁ βαθὺ στοχαστικὸ βλέμμα. Εἶναι κιόλας ποιητὴς, φιλόσοφος, διπλωμάτης, καὶ λέγεται Φραγκίσκος Πετράρχης.

Ξαφνικὰ ὁ ξένος αὐτὸς σταματᾷ τὸ βῆμα του. Μπροστὰ του περνᾷ ἡ κόρη τοῦ Γάλλου ἱππότη Ὡντιμπέρ ντε Νὼβ καὶ γυναίκα τοῦ Οὐγὺο ντε Σάντ' ἡ γνωστὴ σ' ὅλη τὴν Ἀθινιὸν, γιὰ τὴ σεμνότητά καὶ γιὰ τὴν καλωσύνη τῆς, ἀρχόντισσα Λάουρα.

«Ἦταν ψηλὴ μετ' ὁ φιλινισένιο πρόσωπο, μετ' ὁ μαῦρα ἐβένινα βλέφαρα καὶ μακρυὲς ξανθὲς πλεξίδες», ἀναφέρει ὁ χρονικογράφος τῆς ἐποχῆς. Καὶ προσθέτει μάλιστα κι' ἄλλες λεπτομέρειες γιὰ τὸ πρῶτο καὶ μοιραῖο ἀπάντημά τῆς μετ' ὁ δοξασμένο ποιητῆ:

«Φοροῦσε τότε ἓνα πράσινο φόρεμα κεντημένο μετ' ὁ μενεξέδες κι' εἶχε σκεπασμένη τὴν κεφαλὴ τῆς μετ' ὁ μίαν ἄσπρη δαντελένια ἐσάρπα. Λεπτὴ καὶ ἀβρὴ μετ' ὁ ἀδιάκοπα ἐξαὐλωμένη τῆς ἐκφρασιῆς ἦταν ἡ ἴδια μιὰ παλιά εἰκόνα Μαντόνας καμωμένης ἀπὸ

χέρι μεγάλου τεχνίτη. Μόλις τὴν ἀντίκρουσε ὁ νεαρὸς Πετράρχης ἔνωσε ξαφνικὰ ν' ἀνοίγουν γι' αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ κι' ἄκουσε στὸ πέρασμά τῆς ἄρπες καὶ φωνὲς ἀγγέλων. Ἡ ἀγάπη γιὰ τὴν ἀρχόντισσα ἦρθε ἀμέσως νὰ τοῦ γεμίσῃ φῶς τὴν ψυχὴ. Κι' ἀπὸ τότε δέθηκε πίσω ἀπὸ τὴν ὑπαρξί τῆς σὰν ἱσκιος γεμᾶτος διακριτικότητά. Τί μποροῦσε νὰ ἐλπίζῃ; Τί μποροῦσε νὰ θέλῃ; Αὐτὴ ἦταν μιὰ πιστὴ σύζυγος, μιὰ συνετὴ μητέρα. Ἡ ἀλήθεια εἶναι πῶς δὲν ἔδειχνε ἀποστροφή στὸ μυστικὸ ἔρωτα ποὺ τῆς ἔτρεφε.

Ἀντίθετα ἴσως καὶ νὰ τὸν ἐνθάρρυνε μετ' ὁ κανένα δειλὸ θλέμμα καθὼς τὸν ἀντίκρουζε κάτω ἀπὸ τὰ σταυρωτὰ γοτθικὰ τόξα τῆς Ἀγίας Κλαίρης, μετ' ὁ κανένα εὐγενικὸ μείδιμα, μετ' ὁ σιωπὴ τῆς ἀκόμα ὅταν τὸν ἔβλεπε στὸν περίβολο ἢ στὶς σκάλες τοῦ ναοῦ, κάτω ἀπὸ τὸν ἱσκιὸ τοῦ παπικοῦ πύργου. Θὰ κολακευόταν δίχως ἄλλο σὰν γυναῖκα, ἔστω καὶ σιωπηλά, μετ' ὁ τὴν λατρεῖα ποὺ τῆς ἔδειχνε ὁ Πετράρχης. Ποιὰ δὲν θὰ τὸ ἤθελε νὰ εἶναι ἡ Μούσα τοῦ πῶ μεγάλου ποιητῆ, νὰ τοῦ ἐμπνέτ' ὁ ἀσύγκριτα ἐρωτικὰ σονέττα του;

Ἐκεῖνος πάλι περιοριζόταν νὰ τῆς ἀφιερῶν ὅλα τὰ ἐξαίσια ποιήματά του, δίχως νὰ τολμᾷ ποτὲ νὰ τὴν πλησιάσῃ, γιὰ νὰ τῆς ἐξομολογηθῇ τὸν ἔρωτά του. Ζοῦσε σ' ἓνα περιθώριο. Κι' ὅσο κι' ἂν ἀπομακρυνόταν καὶ ἂν ταξίδευε σὲ μακρινοὺς τόπους πάλι σὲ λίγο θὰ γύριζε πίσω στὴν Ἀθινιὸν γιὰ νὰ γίνῃ ὁ σιωπηλὸς ἱσκιος τῆς. Κι' ὅσο κι' ἂν ἔγραφε τὴν «Ἀφρική», τὸ μεγάλο ἐπικὸ ποίημά του, τοὺς

«Θριάμβους» ή τις σοφές επιτολές του, πάντα το πιο ακριβό κομμάτι του νοῦ και της καρδιάς του ήταν δοσμένο σ' αυτήν.

«Όσπου κάποτε, στις 6 'Απριλίου του 1348, μακριά από την Προβηγκία, την είδε στον ύπνο του. Κακό σημάδι, κακή προαισθήσι. 'Ανησυχία τον κυριεύσε. Και μετά δυο μήνες γυρίζοντας στην 'Αθηνά έμαθε πως η αγαπημένη του δεν υπήρχε πια. Την ίδια εκείνη νύχτα του όνειρου του ή Δέσποινα Λάουρα, ύστερα από τα έντεκα παιδιά που είχε κάνει — τί πεζό αλήθεια, και τί άπίστευτο για μια Μούσα!... — κι' ακόμη, ύστερα από έναν θασανισμένο οικογενειακό θίο γεμάτο βουβό πόνο, είχε πεθάνει από πανώλη! Μόλις τὸ άκουσε ὁ Πετράρχης

Μακάριος είμαι στους θνητούς που τέτοια αγάπη νιώθω για την εξαίσια μορφή που οι οὐρανοί κρατούνε.

Κι' άργά, κάθε μέρα, όταν ὁ ήλιος βασίλευε και η λίμνη της Βωκλύζ με την πυκνή θλάστησι γύρω από τα καθάρια νερά της έπαιρνε ωραία παράδοξα χρώματα, ὁ Πετράρχης γυρμένος στις όχθες της, την καλούσε κοντά του, σιγά, μυστικά — Λάουρα... Λάουρα...

Και τότε, όνειρο, όπτασία, άπαλό τρέμισμα των καθάρων νερών, ή μορφή της Λάουρας φαινόταν να θγαίνει χιμαιρική από τα βάθη της λίμνης, ένω σι' αυτήιά του έφτανε μελωδική κι' απόκοσμη ή φωνή της:

—Είμαι πάλι κοντά σου, Πετράρχη. Πιάσε πάλι τη λύρα σου και δημιούργησε. 'Η αγάπη σου μ' έκανε άθάνατη. Είμαι πάντα κοντά σου...

'Ετσι, με την άύλη συντροφιά της Λάουρας έζησε ως τὸ

ένιωσε τούς οὐρανούς να σκοτεινιάζουν. Μιά θαθείά έρημιά τον τύλιξε άμέσως. Και μόνο μόρρεσε να πη:

— 'Αφού ή πιο δυνατή χορδή της ζωής μου έσπασε κατά τὸ θέλημα του Θεοῦ, θ' άπαρνηθώ τὰ έγκόσμια όπου οι έλπίδες μου υπήρξαν άπατηλές κι' οι επιθυμίες μου μάταιες.

Κι' αποσύρθηκε στη Βωκλύζ, σέ μια καταπράσινη κοιλάδα έξω από την 'Αθηνά. 'Εκεί έστησε τὸ έρημητήριό του. Κάθε πρωί κατέβαινε ως τη θαθείά, μεγάλη σπηλιά που βρίσκεται εκεί και δίπλα σέ μια άγριοτριανταφυλλιά που φυτρώνει αδιάκοπα από τότε μέσα στο σκοτάδι των θράχων, έγραφε τὸ σονέττα του στο-θάνατο της Λάουρας.

τέλος ὁ ποιητής. Και στο 1374 σέ ηλικία έβδομῆντα χρονών, σαν ένας αιώνια όμορφος 'Ορφέας που δεν μπόρεσε να κρατήση τη χαμένη του Εὐρυδίκη πήγε να την βρη στον αδιάκοπο ύπνο της γής. Πέθανε, αφήνοντας πίσω του μια μεγάλη σειρά από θαυμαστά σονέττα άφιερωμένα στην άρχόντισσα Λάουρα, όμοια μ' έναν άλλο μεγάλο της Πατρίδας του, τον Δάντη, που καλλιέργησε τέλεια τὸ δύσκολο αυτό ποιητικό είδος για να τὸ προσφέρει, άθρο τριαντάφυλλο, στα πόδια μιας γυναίκας, της Βεατρίκης του.

Αιώνες πέρασαν από τότε. 'Ο Πετράρχης και η Λάουρα έγιναν με την άνομολόγητη και άνικανοποίητη αγάπη τους σύμβολα έρωτικής καρτερίας. Κι' ακόμη περισσότερο είναι πια για

την 'Αθηνά — όπου δεν έπαψε ν' άκούγεται θερμή ή φωνή ενός άλλου ποιητή και ύμνητή της πατρίδας μας, του Φρειδερίκου Μιστράλ — οι σιωπηλοί μάρτυρες μιας λυρικής χαμένης εποχής. Μέσ' στην παλιά αυτή πολιτεία της Προβηγκίας υπάρχει πάντα ανεξίτηλο τὸ πέρασμά τους.

Όστόσο, ή παρουσία του Πετράρχη πιο έντονη και πιο ὀλοκληρωμένη υπάρχει στη Βωκλύζ. 'Ενα γραφικό σπιτάκι, δίπλα σ' έναν άγροτικό μύλο,

έχει μεταβληθῇ σέ μουσείο όπου οι έπισκέπτες μπαίνουν με θρησκευτική κατανύξι για να δοῦν πράγματα που χρησιμοποίησε, χειρόγρατά του, τις πρώτες εκδόσεις των έργων του, μουσικές σελίδες του Λιστ έμπνευσμένες από τὰ έξοχα σονέττα του ποιητή, καθώς και παμπάλαιες λιθογραφίες με τη μορφή της αγαπημένης του...

Όλα, μα όλα εκεί μέσα πείθουν πως ὁ Πετράρχης και η Λάουρα δεν πέθαναν' κι' ούτε μπορούν να πεθάνουν...

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Όταν αγαπάμε, υποφέρουμε. Όταν λέμε πως υποφέρουμε δεν αγαπάμε. Όταν αγαπάμε και υποφέρουμε μαζί, τότε είμαστε ευτυχισμένοι.

Κινέζικη παροιμία

Τὰ δάκρυα είναι άλμυρά για να συντηρούνται μ' αυτά οι μεγάλοι πόνοι.

Κινέζικη παροιμία

Η άνησυχία είναι φόρος προπληρωτός για κάτι που κάναμε και περιμένουμε τις συνέπειές του.

Όσκαρ Ουάιλντ

Η Δικτατορία είναι ένα πολιτικό σύστημα στο όποιο ὅτι δεν άπαγορεύεται είναι ύποχρεωτικό.

Samuel Goldwyn

Όταν ὁ άνδρας αποφασίζει να παντρευτῇ, πρέπει να θυμάται πως αυτή μπορεί να είναι ή τελευταία άπόφασί που παίρνει ελεύθερα στη ζωή του.

K. Krichman

ΟΛΥΜΠΙΑ

ΚΑΙ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Στις 22 Νοεμβρίου 1956 αρχίζει στην Μελβούρνη της Αυστραλίας η 16η Όλυμπιάς. Με την ευκαιρία αυτή η «Έκλογη» δημοσιεύει ένα άρθρο για την Όλυμπία και τους αγώνες που ετελούντο εκεί και πού το ιδεώδες τους ζή μέχρι σήμερα.

Η Όλυμπία, τὰ Ὀλύμπια δὲ πως τὴν λένε σήμερα οἱ Πελοποννήσιοι γιὰ νὰ τὴν ξεχωρίζουν ἀπὸ τὴν ἐπαρχία τῆς Ὀλυμπίας, ἦταν ὡς γνωστὸν ἓνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα ἱερὰ τῆς ἀρχαιότητος. Ἡ Ὀλυμπία δὲν ἦταν στοὺς ἀρχαίους χρόνους αὐτοτελὴς κρατικὸς ὄργανισμός, δὲν ἦταν δηλαδὴ πόλις-κράτος ὅπως ἡ Ἀθήνα, ἡ Σπάρτη κλπ. Ἦταν ἱερό, ὅπου δὲν κατοικοῦσε μόνιμος πληθυσμός. Οἱ μόνοι τῆς μόνιμοι κάτοικοι ἦσαν οἱ ἱερεῖς, πού εἶχαν τὴν φροντίδα τοῦ ἱεροῦ. Διοικητικῶς ἡ Ὀλυμπία ὑπαγόταν παλαιότερα στὴν πόλι τῆς Πίσας καὶ ἀργότερα στὴν Ἡλίδα.

Ἡ Ὀλυμπία εἶναι χτισμένη στὴ συμβολὴ δύο ποταμῶν, τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ τοῦ Κλαδέου, καὶ ἔχει πρὸς Α τὸ λόφο τοῦ Κρόνιου. Ἡ φυσικὴ καλλονὴ τοῦ τοπίου καὶ ἡ θεία γαλήνη τοῦ ὑπῆρξαν φημισμένα ἀπὸ τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια.

Οἱ λαοὶ πού διαδοχικῶς ἐγκαταστάθηκαν στὴν περιοχὴ τῆς Ὀλυμπίας ἔφεραν μαζί τους τοὺς θεοὺς των, πού ἄφησαν τὰ ἴχνη τους στὴν μυθολογία του τόπου.

Ἡ λατρεία τοῦ Διὸς, πού κυριαρχεῖ στὴν Ὀλυμπία κατὰ τοὺς κλασικοὺς χρόνους, δὲν εἶναι καὶ ἡ παλαιότερη. Προηγήθηκε ἡ λατρεία μιᾶς θηλείας θεοτήτος, τῆς Γῆς, καθὼς κι' ἄλλων θεοτήτων σχετικῶν μετὰ τὴν Μινωικὴ θρησκεία, ὅπως π.χ. τῆς Ρέας καὶ τοῦ Κρόνου, πού τὸ ἱερό του βρισκόταν πάνω στὸ Κρόνιο.

Πρὶν ἀκόμη ἀπὸ τὴν κάθοδο τῶν Δωριέων, ὁ Κρόνος ἐκθρονίστηκε ἀπὸ τὸν Δία, πού λατρεύτηκε ὡς «πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε», καὶ ἡ Ἡρα πῆρε τὴ θέσιν τῆς Ρέας.

Ἀπὸ τὰ πολὺ παλιὰ χρόνια ὑπῆρχε στὴν Ὀλυμπία μαντεῖο, πού μάλιστα δὲν ἔδινε ποτὲ χρησμό σὲ Ἕλληνες πού μάχονταν ἐναντίον Ἑλλήνων. Οἱ μάντεις

τοῦ παλίου ἐκείνου μαντείου ἐμπνέονταν τοὺς χρησμούς των ἀπὸ τὴν φλόγα τῶν καιομένων στὸ βωμὸ τοῦ Διὸς θυμάτων.

☆

Γιὰ τὴν παλαιότερη ἱστορία ἢ μᾶλλον γιὰ τὴν προϊστορία τῆς Ὀλυμπίας μᾶς πληροφοροῦν τὰ ἀρχαιολογικὰ εὐρήματα καθὼς καὶ ἡ μυθολογία πού κάτω ἀπὸ τὸν φανταστικὸ τῆς πέπλο κρύβει πάντοτε τὸν πυρῆνα τῆς πραγματικότητος.

Οἱ ἀνασκαφές ἀπέδειξαν ὅτι ἡ ἀρχαιότης τοῦ ἱεροῦ φθάνει στοὺς γεωμετρικοὺς χρόνους (1100—750 π.Χ.) καὶ ἴσως ἀκόμη παλαιότερα. Ὡστόσο, ἡ πρώτη ἱδρυσις τοῦ ἱεροῦ δὲν ἐξεκοιμήθηκε ποτε καὶ πῶς ἀκριβῶς ἐγίνε.

Ἀλλὰ καὶ τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων ἡ ἀρχὴ συσκοτίζεται ἀπὸ τὸν μυθικὸ πέπλο. Φαίνεται ὅτι οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες ἀπηχοῦν τοὺς ἀγῶνες τῶν λαῶν πού ἐγκαταστάθηκαν διαδοχικὰ στὴν Ὀλυμπία, γι' αὐτὸ καὶ ἀρχικῶς ἐμφανίζονται τραχεῖς καὶ αἰματηροί.

☆

Σύμφωνα μετὰ μιὰ παράδοσιν οἱ Ἰδαῖοι Δάκτυλοι πού ἦρθαν ἀπὸ τὴν Κρήτη καθιέρωσαν τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες. Σύμφωνα μετὰ ἄλλη παράδοσιν, τοὺς ἀγῶνες καθιέρωσε ὁ Ἀέθλιος, γιὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Πρωτογενείας, πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ἡλίδας, πού ἀπὸ τὸ ὄνομά του — σύμφωνα πάντα μετὰ τὴν παράδοσιν — ὠνομάσθηκαν οἱ ἀγωνισταὶ ἀθληταί. Πάντως ὅταν βασιλεὺς τῆς Πίσας ἦταν ὁ Οἰνόμαχος οἱ ἀγῶνες εἶχαν καθιερωθῇ, γιὰτὶ κι' αὐτὸς ἀγωνίσθηκε σὲ ἀρματοδρομία μαζί μετὰ τοὺς ὑποψήφιους μνηστήρες τῆς κόρης του Ἴπποδα-

μείας καὶ τέλος μετὰ τὸν Πέλοπα.

Ὁ μῦθος Οἰνομάρκου καὶ Πέλοπος ἀποτελεῖ τὸ θέμα τοῦ ἀνατολικοῦ ἀετώματος τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς, καὶ ἀξίζει νὰ τὸν θυμηθοῦμε ὡς σχετικὸν μετὰ τοὺς ἀγῶνες. Ἐνας χρησμός εἶπε στὸν Οἰνόμαχο ὅτι θὰ τὸν σκότωνε τὸ χεῖρ τοῦ ἀνθρώπου πού θὰ παντρευόταν τὴν θυγατέρα του Ἴπποδάμεια. Γιὰ νὰ ἐμποδίσῃ λοιπὸν τὸν γάμο τῆς κόρης του, ὁ Οἰνόμαχος ἐδήλωσε πῶς θὰ τὴν ἔδιδε γυναῖκα σὲ κείνον πού θὰ τὸν νικοῦσε στὴν ἀρματοδρομία. Ὁ Οἰνόμαχος σὰν γιὸς τοῦ Ἀρεως κατεῖχε τὰ φτερωτὰ ἄλογα πού ἦταν ταχύτερα καὶ ἀπὸ τὸν Βορρᾶ.

Μ' αὐτὰ, ὡς τὴν στιγμή πού ἐμφανίσθηκε ὁ Πέλοψ, εἶχε ἐξολοθρευθεῖ 13 μνηστήρες, πού εἶχαν πέσει ἀπὸ τὰ χτυπήματα τοῦ δόρατός του σὲ μιὰ στροφή τοῦ δρόμου ἀπὸ τὴν Ὀλυμπία στὴν Κόρινθο. Ὁ Πέλοψ, πρὶν ἀπὸ τὴν ἀρματοδρομίαν, κατάρθωσε νὰ κερδίσῃ τὸν ἔρωτα τῆς Ἴπποδαμείας, ἡ ὁποία καὶ τοῦ ἐξασφάλισε τὴ νίκη. Ἐπεισε δηλαδὴ τὸν ἡνίοχο τοῦ Οἰνομάρκου Μυρτίλο νὰ ἀφαιρέσῃ τὸν σφηνίσκο ἀπὸ ἓνα τροχὸ τοῦ ἅρματος. Ἐτοί, μόλις ὁ Οἰνόμαχος ὤρμησε στὸ στάδιο, τὸ ἅρμα του ἀνετράπη, ὁ ἴδιος σκοτώθηκε, καὶ νικητὴς πιά ὁ Πέλοψ παντρεύτηκε μετὰ τὴν Ἴπποδάμειαν κι' ἐγίνε βασιλεὺς τῆς Πίσας. Ἀπὸ τὸν Πέλοπα, λέγεται, ἔλαθε τὸ ὄνομά της ἡ Πελοπόννησος. Αὐτὸς ἀνακαίνισε τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες σὲ βάσεις ἀνθρωπινώτερες καὶ ἠθικώτερες. Ὅπως φαίνεται, ὁ ἀγὼν Οἰνομάρκου καὶ Πέλοπος ἀπηχεῖ τοὺς ἀγῶνες μεταξὺ τῶν πρώτων κατοίκων τῆς Ὀλυμπίας, τῶν Πισατῶν, καὶ τῶν ἄλλων λαῶν πού

ήλθαν ἀργότερα καὶ τοὺς ὁποίους συμβολίζει ὁ ἐκ Φρυγίας Πέλοψ.

★

Τὸ πρῶτο γνωστὸ ἱστορικὸ γεγονός τῆς Ὀλυμπίας εἶναι μία συμφωνία μεταξύ τοῦ βασιλιά τῆς Ἡλίδος Ἰφίτου καὶ τῶν βασιλέων τῆς Σπάρτης καὶ τῆς Πίσας ποὺ ἔγινε στὶς ἀρχές τοῦ 9ου π.Χ. αἰῶνος. Μὲ τὴν συμφωνία αὕτῃ ἡ Ἡλὶς ἀναγνωρίζεται τὸς ἱερὸς καὶ ἀπρόσβλητος καὶ ἐθεσπιζόταν ἡ ἐκχειρία κατὰ τὴν ἱερομένην, δηλαδή κατὰ τὴν περίοδο τῆς τελέσεως τῶν Ὀλυμπιακῶν ἀγώνων.

Ἀπὸ τότε οἱ ἀγῶνες γίνονται κάθε τέσσερα χρόνια καὶ ὁ τετραετής αὐτὸς κύκλος καλεῖται Ὀ λ υ μ π ι α ς.

Συστηματικώτερα φαίνεται ὅτι ὀργανώθηκαν οἱ ἀγῶνες ἀπὸ τὸ 776 π.Χ., ὅποτε ἄρχισαν νὰ καταγράφονται πᾶνω σὲ στήλη καὶ τὰ ὀνόματα τῶν σ τ α δ ι ο ν ι κ ῶ ν. Τὸ πρῶτο ὄνομα ποὺ καταγράφηκε εἶναι τοῦ Ἡλείου Κ ο ρ ο ἰ θ ὄ υ. Ἀπὸ τότε οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες ἔγιναν οἱ ἐνδοξότεροι τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ ἱερὸ ἤκμασε σὰν Πανελλήνιο καὶ Παγκόσμιο κέντρο.

Κάτοικοι ἀπὸ ὅλη τὴν κυρίως Ἑλλάδα, τὴν Ἰταλία, τὴν Σικελία, τὴν Μεσόγειο καὶ τὰ παράλια τοῦ Εὐξεινίου Πόντου συνέρρεαν στὴν Ὀλυμπία κ' αὐτὸ συνετέλεσε στὴν ἀλματώδη ἀνάπτυξιν τοῦ ἱεροῦ καὶ στὴν μεγαλοπρεπὴ του διακόσμηση.

Οἱ νίκες τῶν Ὀλυμπιονικῶν ἐθεωροῦντο ἐθνικὲς ἐπιτυχίες τῶν πόλεων στὶς ὁποῖες ἀνήκαν οἱ ἀθληταί. Γι' αὐτὸ κ' ὅλες οἱ Ἑλληνικὲς πόλεις ἐσπεύδαν νὰ λάθουν μέρος στοὺς ἀγῶνες, ποὺ

ἔτσι ἔδιδαν εὐκαιρία ἐπικοινωνίας ὅλων τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀποτελοῦσαν ἕναν ἀπὸ τοὺς σπουδαιότερους παράγοντες τῆς ἐνότητός των.

Πολλὲς φορές μεγαλύτερο ἐνδιαφέρον καὶ ἀπὸ αὐτοὺς τοὺς ἀγῶνες εἶχαν οἱ ἐπιδείξεις καλλιτεχνῶν, ρητόρων καὶ ἱστορικῶν ποὺ γίνονταν συγχρόνως μ' αὐτοὺς στὴν Ὀλυμπία. Ὑπάρχει ἡ παράδοσις ὅτι ἀπὸ τὸν ὀπισθοδρομὸ τοῦ ναοῦ τοῦ Διὸς διάβασε ἕνα μέρος τῆς ἱστορίας τοῦ Ὁμήρου Ἡρόδοτος καὶ ὅτι ἀνάμεσα στοὺς ἀκροατὰς ἦταν καὶ ὁ νεαρὸς τότε Θουκυδίδης.

Ἐπὶ τῶν Μακεδόνων, ποὺ ἡ συμμετοχὴ τους στοὺς ἀγῶνες ἀποτελεῖ ἐπίσημη ἀναγνώρισις τῆς ἐλληνικότητός των — γιατί οἱ θάρβαροι ὡς γνωστὸν δὲν ἐπιτρεπόταν νὰ συμμετέχουν σ' αὐτοὺς — οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες ἐξακολούθησαν νὰ τελοῦνται κανονικὰ καὶ καμμία ἐπέμβασις δὲν ἔγινε γιὰ τὸν ἐπηρεασμὸ τῆς κρίσεως τῶν Ἑλλανοδικῶν. Ἀντίθετα ἐπὶ Ρωμαϊοκρατίας θλέπουμε ἀλλεπάλληλες ἐπεμβάσεις στὰ πράγματα τοῦ ἱεροῦ. Ὁ Νέρων ἔλαβε μέρος σὲ ἀγῶνες ἀρμάτων καὶ παρ' ὅλο ποὺ δὲν ἑτερμάτισε στεφανώθηκε νικητής. Ὁ Καλιγούλας ἔφθασε μέχρι τοῦ σημείου νὰ διατάξῃ τὴν μεταφορά τοῦ χρυσελεφάντινου ἀγάλματος τοῦ Διὸς στὴν Ρώμην καὶ τὴν ἀντικατάστασιν τῆς θείας κεφαλῆς του μὲ τὴν μορφὴν του. Ἡ ἀνάστα αὕτη πράξις ματαιώθηκε, γιατί, ὅπως λέγει κάποια παράδοσις, τὸ ἄγαλμα «ἀνεκάγχασε» καὶ ἔτρεψεν εἰς φυγὴν τοὺς ἀνθρώπους ποὺ εἶχαν διαταχθῇ νὰ τὸ μεταφέρουν.

Παρ' ὅλα αὐτὰ οἱ ἀγῶνες δὲν ἔχασαν τὴν παγκόσμια φή-

μην τους καὶ μόνο μετὰ τὴν ἐπικράτησιν τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ εἰδικώτερα μετὰ τὸ 393 μ.Χ. ἐπὶ Θεοδοσίου Α' καταργήθηκαν. Τότε φαίνεται πὺς μεταφέρθηκε στὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ τὸ χρυσελεφάντινο ἄγαλμα τοῦ Διὸς, ὅπου καὶ καταστράφηκε ἀπὸ πυρκαϊά.

Μετὰ ἀπὸ τὴν κατάργησιν τῶν ἀγώνων ἡ ἐρήμωσις τῆς Ὀλυμπίας ἄρχισε ραγδαίως. Χρόνος, ἀνθρώποι καὶ φυσικὲς δυνάμεις, κυρίως σεισμοί, συνεργάσθηκαν γι' αὐτό. Τὸ 395 μ.Χ. γοτθικὰ στίφη μὲ τὸν Ἀλάριχον μετέβησαν τὸν ἱερὸν χώρον σὲ ἐρείπια. Καὶ σὰν νὰ μὴν ἔφθανε αὐτό, εἰς ἐκτέλεσιν πιθανῶς αὐτοκρατορικῆς διαταγῆς τοῦ Θεοδοσίου Β' ἐπυρπολήθηκε καὶ ὁ ναὸς τοῦ Διὸς. Τὸ 522 καὶ τὸ 551 μ.Χ. τρομεροὶ σεισμοὶ ἐρήμωσαν σχεδὸν ὁλοκληρωτικὰ τὴν Ὀλυμπία. Οἱ σεισμοὶ κατέστρεψαν καὶ τὰ προχώματα ποὺ ρυθμίζαν τὸν ῥοὺν τοῦ Κλαδέου κόλπου καὶ τὰ ἀναλήμματα ποὺ συγκρατοῦσαν τὰ χώματα τοῦ Κρονίου καὶ τῶν ἄλλων λόφων. Ἔτσι τὰ χώματα τοῦ Κρονίου καὶ ἡ ἰλὺς τοῦ Κλαδέου ἐκάλυψαν τὸν χώρον σὲ ὕψος πέντε μέτρων καὶ ἐξαφάνισαν τὸ ἱερὸ. Λίγο πρὶν ἀπὸ τοὺς σεισμοὺς εἶχε κτισθῇ στὴν Ὀλυμπία μικρὸς Βυζαντινὸς συνοικισμός. Στὸν συνοικισμό αὐτὸ ἀνήκει καὶ ἡ σωζομένη Βυζαντινὴ ἐκκλησία.

Τὸν Μεσαίωνα ἡ Ὀλυμπία λησμονήθηκε καὶ στὰ ἐρείπια τῆς ὑπῆρχε τὸ χωριὸ Σέρβια ἢ Σερβιανὰ. Μόλις στὶς ἀρχές τοῦ 18ου αἰῶνος (1723) ἀκούσθηκε ἡ πρώτη φωνὴ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς ἐρεῦνης τῆς ἀρχαίας Ὀλυμπίας ἀπὸ τὸν βενεδικτῖνον μοναχὸ Βερνάρδο Μονφωκόν.

Ἀπὸ τότε πολλοὶ ἀρχαιολόγοι ἀνέσκαψαν στὴν Ὀλυμπία καὶ κυρίως ὁ Ἑρνέστος Κούρτιος, ὁ Φουρτβάιγκλερ καὶ ὁ Δαίρπφελδ.

Αὐτὰ τὰ ὀλίγα μᾶς διδουν μία ἰδέα γιὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἱεροῦ χώρου τῆς Ὀλυμπίας.

★

Ἄς δοῦμε τώρα πὺς περὶ τοῦ ἐτελοῦντο οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες.

Τέσσερες ἦσαν οἱ Πανελλήνιοι ἀγῶνες: Τὰ Πύθια, τὰ Νέμεα, τὰ Ἰσθμια καὶ τὰ Ὀλύμπια. Ἀπὸ ὅλους ἐπισημότεροι ἦσαν τὰ Ὀλύμπια. Τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες διηύθυναν στὴν ἀρχὴ οἱ Πισάτες κ' ἀργότερα οἱ Ἡλείοι, οἱ ὁποῖοι μὲ τὴν βοήθειαν τῶν Σπαρτιατῶν κατέστρεψαν τὴν Πίσαν. Ὅσες φορές ἀφαιρέθηκε ἀπὸ τοὺς Ἡλείους ἡ διεύθυνσις τῶν ἀγώνων οἱ Ὀλυμπιάδες δὲν ἐθεωρήθηκαν γνήσιες καὶ ὠνομάσθησαν ἀ ν ο λ υ μ π ι α δ ε ς. Ὅπως εἴπαμε, ἀπὸ τὸ 776 π.Χ. οἱ ἀγῶνες ἐτελοῦντο τακτικὰ κάθε τέσσερα χρόνια καὶ σὰν γεγονός πανελλήνιον ἀπετέλεσαν βάσις τῆς χρονολογήσεως κατὰ τὴν ἀρχαιότητα.

Ἀνάτοια διευθυντοὶ τῶν ἀγώνων ἦσαν οἱ Ἑλλανοδίκες (δέκα), ποὺ εἶχαν ὑπ' αὐτοὺς ραβδοῦχους, τοὺς ἀ λ ὕ τ α ς, ὑπὸ ἕνα ἀλυτάρχην, γιὰ τὴν ἐπιβολὴν τῆς τάξεως.

Ἀρκετὸ χρόνο πρὶν ἀπὸ τὴν ἐναρξιν τῶν ἀγώνων οἱ διάφοροι ἄρχοντες καὶ οἱ ὑπηρέτες ἐγκαθίσταντο στὴν Ὀλυμπία, ἐνῶ οἱ σ π ο ν δ ο φ ὀ ρ ο ι κ ῆ ρ υ κ ε ς περιέρχονταν τὶς ἐλληνικὰς χώρας γιὰ νὰ κηρύξουν τὴν ἱερομένην καὶ τὴν ἐκχειρίαν. Κάθε ἐχθροπραξία τότε κατέπαυε καὶ χιλιάδες

ἀθληταί, εὐσεβεῖς καὶ φίλαθλοι, κατέφθαναν στήν Ὀλυμπία. Ὅσοι πόλεις παρέβαιναν τὴν ἐκχειρία ἐτιμωροῦντο μὲ πρόστιμο δύο μνῶν κατὰ στρατιώτη καὶ ἀποκλείονταν ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες. Ἀκόμη ἔρχονταν στήν Ὀλυμπία ἔμποροι τροφίμων καὶ ἄλλων εἰδῶν καὶ ἔστηναν τὶς σκηνές των γύρω ἀπὸ τὴν ἱερὰ Ἄλτι. Ὡρισμένοι ἀθληταὶ ἔπρεπε νὰ γυμνασθοῦν ἐπὶ ἓνα μῆνα στήν Ὀλυμπία καὶ νὰ ὑποβληθοῦν σὲ εἰδικὴ δίαιτα. Οἱ ἐπίσημοι ἀντιπρόσωποι τῶν πόλεων λέγονταν **θεωροί**.

Ἀπὸ τὴν παρακολούθησιν τῶν ἀγῶνων ἀποκλείονταν οἱ ἔγγαμες γυναῖκες ἐπὶ ποινῇ θανάτου — ἡ ὁποία ὅμως ποτὲ δὲν τηρήθηκε. Ἡ μόνη γυναῖκα ποὺ παρέβη τὸν κανόνα ἦταν ἡ θυγατέρα τοῦ Διαγόρα Φερενίκης, ἡ ὁποία συνώδευσε τὸν γιό της μεταμφιεσμένη σὲ γυμναστή. Ὅταν τὴν ἀνεκάλυψαν, σώθηκε ἀπὸ τὸν θάνατο μόνον ἐπειδὴ ἦταν μητέρα καὶ ἀδελφὴ Ὀλυμπιονικῶν.

☆

Ὅσοι ἤθελαν νὰ λάβουν μέρος στοὺς ἀγῶνες τὸ ἀνακοίνωναν στοὺς Ἑλλανοδικὲς ἓνα χρόνον πρὶν καὶ γράφονταν στὸ λεύκωμα, γιὰ νὰ γίνουν δὲ δεκτοὶ ἔπρεπε νὰ εἶναι Ἑλληνες, ἐλεύθεροι, νὰ μὴν ἔχουν στερηθῇ τὰ πολιτικὰ τους δικαιώματα, καὶ νὰ μὴν ἔχουν διαπραγματεύσει καμμία ἀσέβεια. Ἐπὶ Ρωμαιοκρατίας παραχωρήθηκε καὶ στοὺς Ρωμαίους τὸ δικαίωμα νὰ συμμετέχουν στοὺς ἀγῶνες. Οἱ Ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες ἐτελοῦντο μετὰ τὶς θερινὰς τροπὰς τοῦ ἡλίου, τὸν μῆνα Ἰούνιο σὲ περίοδο πανσελήνου καὶ διαρκούσαν στήν ἀρχὴ μίαν ἡμέραν, ἀργότερα δύο καὶ τέλος πέντε.

Ὁ χρόνος τῆς τελέσεως τῶν ἀγῶνων ἐξηγεῖται εἴτε ἀπὸ τὴν παράδοσιν, εἴτε ἀπὸ τὴν σταθερότητα ποὺ ἔχει ὁ καιρὸς τὸν Ἰούνιο, εἴτε ἀπὸ τὴν μεγάλη διάρκεια τῆς ἡμέρας, εἴτε ἐπειδὴ τότε εἶναι ἐποχὴ συγκομιδῆς.

☆

Τὸ πρόγραμμα τῶν ἀγῶνων δὲν εἶναι ἀκριβῶς γνωστὸ καὶ ἔσως νὰ ἄλλαξε κατὰ ἐποχές. Τὸ πιθανώτερον πρόγραμμα ἦταν τὸ ἑξῆς:

Ἡμέρα πρώτη: Τέλεισις τῶν θυσιῶν. Ἀπὸ αὐτὲς ἐπισημότερη ἦταν ἡ ἐκατόμβη, ποὺ ἐτελεῖτο στὸ μεγάλο βωμὸ τοῦ Διός, στὸ κέντρο τῆς Ἄλτεως. Χαρακτηριστικὸ εἶναι ὅτι κατὰ τὴν θυσία αὕτη οἱ ἱερεῖς εὐχονταν γιὰ τοὺς ὄλους τοὺς Ἑλληνας. Ἐπίσης τὴν πρώτη ἡμέραν δίδονταν οἱ ὄρκοι. Οἱ Ἑλλανοδῖκαι ὠρκίζονταν ὅτι θὰ κρίνουν δίκαια, καὶ οἱ ἀγωνισταὶ ὅτι εἶχαν προγυμνασθῇ δέκα μῆνες στήν πατρίδα τους καὶ ὅτι θὰ ἀγωνισθοῦν τιμῶς. Ἄν οἱ ἀγωνισταὶ ἦταν παιδιὰ, ὠρκίζονταν γι' αὐτὰ ὁ πατέρας τους.

Τοὺς παραβάτες τῶν κανονισμῶν ἐτιμωροῦσαν μὲ πρόστιμα, μὲ τὰ ὁποῖα κατασκευάζονταν οἱ Ζᾶνες, χάλκινα ἀγάλματα τοῦ Διὸς ποὺ στήνονταν στήν ἱερὰ Ἄλτι.

Ἡμέρα δευτέρα: Τότε ἀρχίζαν οἱ ἀγῶνες καὶ ὅλοι μαζεύονταν στὸ στάδιο. Πρῶτοι προσέρχονταν οἱ Ἑλλανοδῖκαι ντυμένοι τὴν βασιλικὴν τους πορφύρα. Ἀκολουθοῦσαν οἱ ἀθληταὶ γυμνοί, ἐνῶ οἱ κήρυκες φώναζαν ἓνα-ἓνα τὰ ὀνόματά τους. Οἱ θεαταὶ τότε μποροῦσαν νὰ καταγγεῖλουν κάποιον γιὰ νὰ ἀποκλεισθῇ ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες ἂν ὑπῆρχε λόγος. Κατόπιν ἀρχίζαν οἱ ἀγῶνες. Φαίνεται ὅτι πρῶτοι

γίνονταν οἱ ἀγῶνες κηρύκων καὶ σαλπικτῶν καὶ βραβεύονταν ὁποῖος μποροῦσε νὰ ἀκουσθῇ μακρύτερα. Στὸ νικητὴ γινόμενον ἡ τιμὴ νὰ ἐκφωνῇ τὰ ὀνόματα τῶν Ὀλυμπιονικῶν κατὰ τὴν ἀπονόμην τῶν ἄθλων.

Πρῶτον ἀγώνισμα ἦταν ὁ ἀπλοῦς δρόμος ἢ Στάδιον, κατὰ τὸ ὅποιον οἱ ἀθληταὶ διέτρεχαν μιὰ φορά τὸ μήκος τοῦ σταδίου χωρὶς νὰ στρίψουν. Ἡ σειρά τοῦ καθενὸς πρὸ τῆς ὕσπληγος, τοῦ σχοινίου δηλαδή, καθοριζόταν μὲ κλῆρο καὶ ἡ ἐκκίνησις γινόταν ὑπὸ τὸν ἦχο τῶν σαλπγγων καὶ τὶς κραυγὰς τῶν θεατῶν. Ὁ νικητὴς στεφανωνόταν μὲ κλάδο φοίνικος. Ἀκολουθοῦσε ἡ Ὀρθία πάλη, ἡ Πυγμή, τὸ Παγκράτιον (αὐνδουασμὸς πυγμῆς καὶ πάλης) καὶ τὸ Πένταθλον (δρόμος, ἀκρόντιο, ἄλμα, δίσκος, πάλη). Ὁλα αὐτὰ ὡς τὸ μεσημέρι. Ἰὸ ἀπὸγευμα νινονταν στὸν ἱππόδρομον Ἱπποδρομίες παιδων.

Ἀλλὰ ἄς δοῦμε τὸ κάθε ἀγώνισμα χωριστά:

Ἡ Πάλη διεξάγεται στὸ σκάμμα, ποὺ εἶναι γεμᾶτο ἄμμο ἢ ὀλισθηρὸ πηλὸ. Ἡ ὀρθία πάλη εἶναι ἡ γνωστὴ ἑλληνικὴ πάλη, κατὰ τὴν ὁποία ὁ παλαιστῆς προσπαθεῖ νὰ ξαπλώσῃ χάμω τὸν ἀντίπαλον ἀνάσκελα. Αὐτὸ ἔπρεπε νὰ γίνῃ τρεῖς φορές καὶ λεγόνταν τριαγμός.

Τὸ Παγκράτιον ἦταν σκληρὸ ἀγώνισμα, κατὰ τὸ ὅποῖο οἱ ἀγωνιζόμενοι ἀνταλλάσσανε χτυπήματα μὲ τὰ χέρια, τὰ πόδια, τοὺς ἀγκῶνες, τὰ κεφάλια, ἔσπαζαν μέλη τοῦ σώματος καὶ μόνον τὸ δάγκωμα ἀπαγορευόταν ὡς «γυναικῶδες». Ἀναφέρεται Παγκρατιαστὴς, ὁ Ἀρραχίων, τὸν ὅποιον ὁ ἀντίπαλος κατέρριψε καὶ περιέζωσε μὲ τὰ

πόδια του μέχρι πνιγμοῦ. Ἐνῶ βρισκόταν σ' αὐτὴ τὴ θέσιν, ὁ Ἀρραχίων τοῦ ἔσπασε ἓνα δάκτυλο τοῦ ποδίου καὶ τὸν ἀνάγκασε νὰ δηλώσῃ ἡττα. Ἀλλὰ ἐν τῷ μεταξύ καὶ αὐτὸς ἐξέπνευσε «ἀποπνιγείς». Καὶ νεκρὸς ὅμως ὁ Ἀρραχίων ἀνακηρύχθηκε νικητῆς.

Τὸ Πένταθλον ἦταν ἀθροισμα τῶν ἀρίστων γυμνασμάτων, γι' αὐτὸ καὶ τοὺς νικητὰς τοῦ πεντάθλου τοὺς τιμοῦσαν ἰδιαίτερος.

Ἡμέρα τρίτη: Αὕτη ἦταν σπουδαιότερη τῆς προηγούμενης. Ἀρχίζει μὲ ἀγῶνα σταδίου καὶ ὁ Σταδιονίκης τῆς ἐδίδε τὸ ὄνομά του στήν Ὀλυμπιάδα. Ἀκολουθοῦσε ὁ Δίαυλος, ἀγὼν δρόμου δηλαδή κατὰ τὸν ὁποῖο οἱ ἀθληταὶ διέτρεχαν δύο φορές τὸ μήκος τοῦ σταδίου, καὶ κατόπιν ἀγὼν Δόλιχος, δηλαδή δρόμος ἀντοχῆς κυρίως, ποὺ ἀντιστοιχοῦσε μὲ 12 διαύλους, δηλαδή 4500 μέτρα. Ἀκολουθοῦσαν Πάλη, Πυγμή καὶ Παγκράτιον.

Ἡμέρα τετάρτη: Ἀρχίζει μὲ ἱππικοὺς ἀγῶνες στὸν ἱππόδρομον καὶ συνεχίζονταν μὲ γυμνικοὺς στὸ στάδιο. Στὸ στάδιο ἐτελοῦντο Ἀρματοδρομίες μὲ ἄρματα δύο ἵππων (συνωρίδες) καὶ τεσσάρων (τέθριππα). Πρῶτα ἀγωνίζονταν τὰ τέθριππα καὶ ὁ ἀγὼν εἶχε τὸ σπουδαῖο ὅτι σ' αὐτὸν ἐπαίριαν μέγρος ἄνδρες ἐπιφανεῖς ἢ ἡγεμόνες πόλεων.

Ἡμέρα πέμπτη: Κατ' αὐτὴν ἀπονέμονταν τὰ ἄθλα, δηλαδή τὰ βραβεῖα. Πίσω ἀπὸ τὸν ναὸ τοῦ Διὸς διετεθεῖτο μὲ εὐλάβεια μιὰ ἀγριελιά (κότινος). Ἐνα παιδί πολὺ ζοῦσαν ὁ πατέρας του καὶ ἡ μητέρα του ἔκοβε ἀπ' αὐτὴν 17 μικροὺς κλά-

δους με χρυσό δρέπανο. Κάθε κλάδος δενόταν με ταινίες έτσι ώστε γίνονταν 17 στέφανοι για τους 17 νικητές. Τους στεφάνους τοποθετούσαν πάνω σε χρυσελεφάντινη τράπεζα, έργο του μαθητού του Φειδία Κωλώτη, μπρός στους Έλλανοδίκες, μέσα στο Στάδιο. Ο κήρυξ καλούσε ένα ένα τους νικητές που έρχονταν μπρός στους Έλλανοδίκες με κλάδο φοίνικος στο χέρι, για να στεφανωθούν με τον κότινο. Μετά το στεφάνωμα, οι νικηταί αποθεώνονταν από τον κόσμο που ζητωκραύγαζε, τους έρριχνε άνθη, μήλα και φύλλα (φυλλοβολία) καθώς και τὰ καπέλλα τους και τις ζώνες τους, ακόμη και τους χιτώνες τους. Στά χρόνια της άκμης των Όλυμπιακών αγώνων οι άθληταί δεν απέβλεπαν παρά στη δόξα και στο στεφάνωμα, γιατί ο αγών ήταν στεφανώσιμος όπως ο πόλεμος. Στά χρόνια όμως της καταπτώσεως επεκράτησε η συνήθεια οι νικηταί να περιέρχονται το στάδιο και να δέχονται δώρα και χρήματα, αυτό δὲ λεγόταν έπαγερός.

Μετά την στέψη των νικητών, γίνονταν ευχαριστήριες θυσίες και ακολουθοῦσε πανηγυρική πομπή και δείπνο των νικητών στο Πρυτανείο. Την έσπερα στά συμπόσια οι νικηταί έψαλλαν τὰ επινίκια άσματα, μερικά από τὰ

όποια είχαν συνθέσει ποιηταί της περιωπής του Πινδάρου.

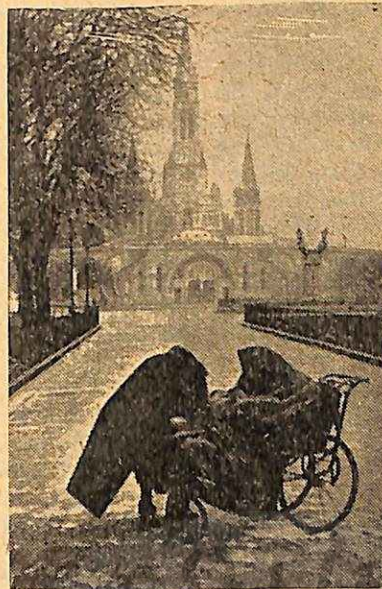
Πλούσιοι όλυμπιονίκαί καλούσαν εις έστίασιν, όπως λεγόταν, πλήθος θεατών. Όλους τους υπερέβη ο Άθηνάιος Άλκιβιάδης, ο οποίος αφού νίκησε στην άρματοδρομία εκάλισε όλους ανεξαιρέτως τους θεατάς, μηδὲ των ζώων των εξαιρουμένων, στα όποια έδωσε χορτό. Καί για να δώση περισσότερη μεγαλοπρέπεια στην έστίασι, χρησιμοποίησε τὰ δημόσια πολύτιμα σκεύη της Άθηναικής αντιπροσωπείας. Όταν οι Όλυμπιονίκαί γύριζαν στις πατρίδες των, ένα μέρος των τειχών γκρεμιζόταν για να περάσουν, για να δείχθῃ μ' αυτόν τον τρόπο, ότι πόλεις που έχουν τέτοιους άδρες δὲν έχουν ανάγκη από τείχη. Μετά την άφιξη των Όλυμπιονικών, ακολουθοῦσε πομπή και θυσία στον πολιοῦχο θεό καθώς και έστιασις στην όποια ψαλλόταν επινίκιος ύμνος.

Άλλά οι Όλυμπιονίκαί γνώριζαν και άλλες τιμές, ήθικές και υλικές, όπως π.χ. την δημοσία σίτισι. Η μεγαλύτερη όμως από όλες ήταν ότι ο Όλυμπιονίκης μπορούσε να στήση τον άνδριάντα του στην Άλτι. Λέγεται μάλιστα ότι όποιος νικούσε τρεις φορές μπορούσε να κάνη τον άνδριάντα του όμοιο προς την μορφή του, πράγμα που άλλοιως άπαγορευόταν.

Ο πατέρας γράφει στο γιό του, που του ζήτησε να του στείλῃ 50.000 δρχ. «...Έσωκλείστως σου αποστέλλω 5.000 δραχμές τις όποιες μου ζήτησες με τὸ γράμμα σου και σε πληροφορώ πώς οι 5.000 γράφονται με τρία μηδενικά κι' όχι με τέσσερα».

Constellation

Τί γίνεται σ' ένα τόπο όπου τὸ θαῦμα είναι ζωή

Ἡ Παναγία τῆς Λούρδης

Τοῦ
Δρ. CHARLES BOTE

Ένας φίλος μου γιατρός, ο Δρ. Σέϋμουρ Όπενχάιμερ, με έπεισε να πάω μαζί του στην Λούρδη, την πόλι των Γαλλικών Πυρηνάων, όπου γεννήθηκε η Αγία Βερναδέττη και που έχει γίνει ένα γνωστό σε όλο τον κόσμο προσκύνημα για τους άρρώστους και τους αναπήρους.

Ο Όπενχάιμερ είναι Ίσραη-

Ἡ Παναγία που θεραπεύει, που παρηγορεῖ και δίνει στους απελπισμένους τὸ θάρρος να βαστούν τὸ μαρτύριο τῆς ζωῆς τους.

λίτης και ἐγὼ Διαμαρτυρόμενος και ἔτσι κανείς μας δὲν ἔκανε τὸ ταξίδι με την ψυχική διάθεσι τοῦ πιστοῦ Καθολικοῦ. Ὡστόσο

όταν φύγαμε είχαμε και οι δύο το συναίσθημα πώς κάτω από τον Βράχο της Μασιμπέλ και την λάμψη των κεριών υπάρχουν δυνάμεις που δεν μπορούν να εξηγηθούν εύκολα. Τα νερά που πέφτουν από την πλαγιά του βουνού στην σπηλιά της άγιας Βερναδέττης σχηματίζουν μικρές δεξαμενές. Όταν οι άρρωστοι μαζεύονται κατά εκατοντάδες στις δεξαμενές, το νερό θρωμίζει σαν να είναι βούρκος. Έδω έρχονται άνθρωποι από όλο τον κόσμο με μολυσματικές ασθένειες, με ανοικτές πληγές, με φυματιώδη τραύματα, με κάθε γνωστή αρρώστεια, ιατή και άνιατη. Πλύνονται και μένουν μέσα στις δεξαμενές και όμως ποτέ δεν παρατηρήθηκε καμιά επιδημία στην Λούρδη.

Η πρώτη μου έντύπωση από την Λούρδη ήταν ωστόσο άπογοητευτική. Τα κτίρια της πόλεως είναι φτωχικά. Ο κεντρικός δρόμος είναι γεμάτος μαγαζάκια που πουλούν φθηνά ένθυμα στους τουρίστες. Πολλοί επισκέπτες, κυρίως Καθολικοί, έχουν αντίληψη για τα έκτυφλωτικά φώτα που ανάβουν τη νύχτα σ' όλη την πόλη.

Όταν όμως μπήκα στα νοσοκομεία που δέχονται τους άρρώστους προσκυνητές όπως φθάνουν με το τραίνο, ένοιωσα πώς υπάρχει εκεί κάτι βαθύτερο από τα λαμπερά κομπολόγια ή το σκληρό ηλεκτρικό φως. Εκεί μέσα σιθγαγμένοι βρίσκονταν άρρωστοι που υπέφεραν από όλες τις αρρώστιες. Και όμως κανένας σχεδόν δεν παραπονιόταν. Στα πρόσωπα των ασθενών ήταν σπλωμένη μια γαλήνη που δεν την είχα δει ποτέ στις αίθουσες των νοσοκομείων.

Όταν βγήκα από το νοσοκομείο στο δρόμο ένοιωσα πάλι το παράξενο πνεύμα που κυριαρ-

χει στην πόλη. Ανακατώθηκα με τα πλήθη των προσκυνητών που είχαν έρθει από κάθε γωνιά του κόσμου για να τιμήσουν την Παναγία μέσα στην καπνισμένη σπηλιά. Συνάντησα ανατολίτες Ιερείς που φορούσαν φέσι επάνω από τους ιερατικούς σταυρούς τους, καλογρηές με τις σολές όλων των μοναχικών ταγμάτων, και άραπινες από το Άλγери. Ένας προσκυνητής μου είπε πώς είχε έρθει με τα πόδια από την Νορμανδία και μια νέα καλογρηά είχε σταματήσει στη Λούρδη κάνοντας ένα προσκύνημα σ' όλο τον κόσμο σε τόπους ιερούς για να προσεύχεται για τις ψυχές των ανθρώπων.

Μαζί με τα πλήθη των πιστών προχώρησα στο δρόμο που οδηγεί στην βασιλική και στην Ιερή σπηλιά. Μερικές επιγραφές είδοπο-ούσαν τον κόσμο: «Προσέχετε τους πορτοφολάδες» (γιατί οι κλέφτες κάνουν τη δουλειά τους κάτω από τη σκέπη της Παναγίας). Η παράθεσι αυτή του καλού και του κακού μου θύμιζε πώς ο θράχος πίσω από τη σπηλιά λένε πώς ήταν άλλοτε ειδωλολατρικός θωμός όπου θυσίαζαν στους θεούς των οί ειδωλολάτρες. Λένε πώς η Παρθένος διάλεξε αυτό το σημείο για την εμφάνισή της κυρίως για να δώξη από εκεί την λατρεία του κακού.

☆

Μπήκα στα λουτρά που ήταν μια σειρά από δεξαμενές στα πόδια των πανύψηλων βράχων. Εκεί, κοντά στα νερά, πολλοί άρρωστοι, άλλοι καθισμένοι, άλλοι γονατιστοί σε στάσι προσευχής, άλλοι ξαπλωμένοι ακίνητοι σε φορεία, περίμεναν υπομονετικά να έρθει ή σειρά τους για το λουτρό. Υπήρχαν άνθρωποι που υπέφεραν από καρκίνο ξαπλωμένοι δίπλα σε άλλους που βρί-

σκονταν στο τελευταίο στάδιο κάποιας καρδιακής παθήσεως. Υπήρχαν άνθρωποι που υπέφεραν από λύκο με πρόσωπα σαν πεθαμένου, καθώς και άντρες, γυναίκες και παιδιά που πέθαιναν από αρρώστιες που σήμερα βρίσκονται πια μόνο στις πρωτόγονες περιοχές. Λεπτοί με πληγωμένα πρόσωπα, τυφλωμένα μάτια, χωρίς μύτη και δάχτυλα. Όταν έφθανε ή κατάλληλη στιγμή για το λουτρό τους οι βοηθοί τους έγδυναν και τους βοηθούσαν να μπουν στο παγωμένο νερό. Όταν έβγαιναν από το λουτρό τους σκούπιζαν με πετσέτες που τις είχαν χρησιμοποιήσει και οι προηγούμενοι. Το νερό ήταν γεμάτο θρώμικη λάσπη. Σαν γιατρός ένοιωθα φρίκη. Σαν άνθρωπος ένοιωθα να με πιέζει κάτι που γινόταν πέρα από την ανθρώπινη λογική.

Όπως είπα παραπάνω το μολυσμένο αυτό νερό δεν έγινε ποτέ πηγή επιδημίας. Οι επιστήμονες δυσκολεύονται πολύ να καλλιεργήσουν μικρόβια σ' αυτό. Μερικοί προσπαθούν να εξηγήσουν το φαινόμενο υποστηρίζοντας τη γνώμη πώς το νερό είναι ραδιενεργό, άρα αντισηπτικό. Αλλά το ποσοστό του ραδίου που μπορεί να βρεθεί στο νερό αυτό είναι άστερο, και ή μεταλλική του σύνθεσι δεν είναι αρκετά ισχυρή ώστε να καταστρέφει τα μικρόβια.

☆

Επισκέφθηκα το εργαστήριο της Ιατρικής υπηρεσίας που εξετάζει τις περιπτώσεις ίασεως και μίλησα με έναν παθολόγο που είχε μείνει εκεί δέκα πέντε χρόνια.

—Πιστεύετε στα θαύματα; τον ρώτησα χωρίς περιστροφές.

Κούνησε αρνητικά το κεφάλι του. Μά τότε πώς εκείνος, ένας παθολόγος, εξηγούσε το γεγονός πως αυτή ή πόλη ή πλημμυρισμέ-

νη από μικρόβια δεν γνώρισε ποτέ επιδημία; Ο γιατρός παραδέχτηκε πως παρ' όλο που έκανε επί χρόνια αναλύσεις και καλλιέργειες δεν μπορούσε να εξηγήσει το γεγονός αυτό με επιστημονικό τρόπο.

—Αν δεν πιστεύετε, τότε γιατί μέινετε στον τόπο του προσκυνηματος; τον ρώτησα.

—Κάθε χρόνο λέω πως θα αφήσω όλες αυτές τις άνοησιες, μου είπε. Και όμως μένω. Ο τόπος αυτός σε δένει.

Είναι ασφαλώς αλήθεια πως πολλές από τις «θεραπείες» που έγιναν στη Λούρδη σχετίζονταν με νευρασθενικούς άρρώστους που υπέφεραν από νευρική παράλυσι και τραυματική ύστερία. Συμβαίνει λ.χ. οι παράλυτοι αυτοί άρρωστοι που δεν έχουν κινήσει χρόνια από το κρεβάτι τους κάτω από την επίδρασι μιας δυνατής συγκινήσεως να σηκωθούν από τα φορεία τους και να περπατήσουν μαζί με τους υγιείς. Συνήθως όμως οι άρρωστοι αυτοί ξαναπέφτουν σε λίγες ώρες στην προηγούμενή τους κατάσταση. Παρατηρήθηκαν ωστόσο στην Λούρδη περιπτώσεις σωματικής βελτιώσεως που δεν μπορούν να εξηγηθούν κλινικώς. Γνώρισα έναν άνθρωπο που είχε τραυματιστεί στην σπονδυλική στήλη σε ένα αθλητοδρομικό δυστύχημα και είχε πάθει παράλυσι όλου του σώματος. Χρόνια φυτοζωούσε δυστυχισμένος. Αλλά όταν έμεινε μερικούς μήνες στη Λούρδη ή κατάσταση του άρχισε να βελτιώνεται. Μπορούσε να κινη λίγο τα χέρια και τα πόδια του. Οι μύς του άρχισαν να αγγεινώνονται και έπαιρνε βάρος. Να ήταν άραγε ή βελτίωσι αυτή προσωρινή, ένα φαινόμενο που το προκαλούσε ίσως ή αντίδρασι στο κρύο λουτρό και ή μεγάλη δύναμι της υποβολής που κυρι-

αρχεί στη Λούρδη; Δεν ξέρω. Σημειώνω μόνο την περίπτωση.

Μιά μέρα πήγα σ' ένα καφενείο κοντά στη σπηλιά. Ο ιδιοκτήτης του, ένας άνθρωπος ως 45 ετών, ισχυριζόταν πως είχε δη το θαύμα στον ίδιο τον έαυτό του. Όταν ήταν παιδί, μου είπε, είχε πάθει φυματίωση των πνευμόνων και της σπονδυλικής στήλης και έβγαζε πολλά άποστήματα. Η μητέρα του, χήρα παραδουλεύτρα, τον είχε θάψει στο κρατικό σανατόριο, αλλά η κατάστασή του δεν καλυπτόταν.

Παρ' όλη τη φτώχεια τους η μητέρα του κατάφερε να μαζέψει χρήματα και να τον στείλει στη Λούρδη. Ύστερα από τις δύο πρώτες του επισκέψεις γύριζε στο σανατόριο χωρίς καμιά βελτίωση και μάλιστα κουρασμένος από το ταξίδι. Όταν έγινε 15 ετών παρακάλεσε να τον ξαναστείλουν για τρίτη φορά στη Λούρδη.

—Τις δύο πρώτες φορές, συνέχισε ο άνθρωπος με δακρυσμένα μάτια, οι προσευχές μου στην Παναγία έβγαιναν μόνο από τα χείλη μου. Τώρα όμως έρχονταν από την καρδιά. Μέσα σε λίγες εβδομάδες, κύριε, είχα πάρει το δρόμο της οριστικής θεραπείας. Στην ιατρική ύπηρεσία θά έρθετε την σχετική έκθεση. Τώρα είμαι υγιέστατος και έχω και δύο αγοράκια. Είχα όρκειστη στην Παναγία πως αν με έκανε καλά θά ζούσα και θά πέθαινα στη Λούρδη. Κατάφερα να μαζέψω λίγα λεπτά και να ανοίξω αυτό το καφενείο και έτσι έδω θά κλείσω τα μάτια μου.

Όστόσο και ο πιο φανατικός πιστός αναγνωρίζει πως οι βουλές του Κυρίου είναι ανεξερεύνητες και πως η Παναγία ευνοεί πολύ λίγους με τα θαύματά της.

Πολλοί λένε: «Γιατί να πηγαίνουν όσοι πάσχουν από ανίατες

άρρώστες στη Λούρδη και να ύφιστανται την ταλαιπωρία του ταξιδιού αφού δεν γυρίζουν σε καλύτερη κατάσταση;» Η απάντησι είναι απλή. Οι περισσότεροι πιστοί που πηγαίνουν στην Λούρδη φεύγουν νοιώθοντας πολύ πιο ευτυχισμένοι. Πολλοί απ' αυτούς μετά το προσκύνημα προσαρμόζονται στην άρρώστειά τους και στο περιβάλλον τους με καινούργιο θάρρος και με μία αυτοπεποίθησι, που διαρκεί πολλές φορές όχι μόνο λίγους μήνες, αλλά μία ολόκληρη ζωή. Ακόμη και εκείνοι που πεθαίνουν στη Λούρδη (γιατί μερικοί πεθαίνουν ακριβώς την ώρα του λουτρού ή της ευλογίας) αντικρύζουν το θάνατο με μεγαλύτερη ψυχική γαλήνη.

Στη Λούρδη στάθηκε μάρτυς ενός θαύματος που δεν μπορεί να άμφισβητηθί. Οι άρρωστοι που επισκέπτονται τη Λούρδη δέχονται τις φροντίδες από το πιο καταπληκτικό σώμα τραυματιοφορέων που υπάρχει στον κόσμο. Οι άνθρωποι αυτοί έχουν έρθει στη Λούρδη από κάθε γωνιά της γης και υπηρετούν τους άσθενείς χωρίς πληρωμή. Πολλοί απ' αυτούς έχουν τίτλους ευγενείας, άλλοι είναι τέως στραπέζιτες ή βιομήχανοι που άφησαν έξελοντικά τη θέσι τους και τα λεπτά τους για να σηκώνουν φορεία άρρώστων κάτω από την ευλογία της Παναγίας. Καθένας απ' αυτούς έχει μία ιστορία να διηγηθί: για την θαυματουργή θεραπεία κάποιου συγγενούς του στη Λούρδη που γι' αυτόν υπηρετεί έδω, ή για κάποια ένοχη, κάποιο έγκλημα ίσως που έκανε και ήρθε έδω για να εξιλεωθί ή για την ξαφνική του επιστροφή στο Θεό και την άπόφασί του να έδηλώση έτσι την ταπεινοφροσύνη του.

Την τελευταία μέρα που ήμου-

να στη Λούρδη συνάντησα έναν τυφλό τραυματιοφορέα. Μιλήσαμε για λίγο μαζί και κατάλαθε πως ένδιαφερόμουν για την περίπτωση του.

—Λούστηκα στα νερά της σπηλιάς, μου είπε, αλλά δεν ξαναβρήκα το φως μου.

—Και μένετε έδω περιμένοντας το θαύμα; ρώτησα.

—Το θαύμα έγινε ήδη, μου είπε χαμογελώντας. Έγινε στο δεύτερο ταξίδι μου έδω.

—Δεν καταλαβαίνω, είπα.

—Ήμουν τυφλός από τριών ετών. Ένα άτύχημα παρέλυσε το όπτικό μου νεύρο. Με έστειλαν σε ειδικούς στο Παρίσι. Δεν μπορούσαν να κάνουν τίποτα για μένα. Ήρθα στην Λούρδη πολύ νέος. Προσευχήθηκα μπροστά στην Παναγία κλαίοντας για τη δυστυχία μου. Αλλά έφυγα πάλι τυφλός. Ξαναγύρισα ύστερα από πέντε χρόνια. Την τρίτη μέρα που ήμουν έδω πήγα στα λουτρά και κάθησα περιμένοντας τη σειρά μου να μπω στο νερό. Ζήτησα από τον βοηθό να μου περιγράψι τη σκηνή γύρω μου. Υπήρχαν φυματικοί στο τελευταίο στάδιο και άλλοι με τρώμερές πληγές. Μία κοπέλλα είκοσι χρονών ανάπηρη από έγκεφαλίτιδα ήταν ξαπλωμένη σε ένα φορείο. Είχε λιποθυμήσει από την συγκίνηση του ταξιδιού και του λουτρού. Στράφηκα προς την κοπέλλα και για μία στιγμή νόμισα πως την είδα. Άνατρίχιασα. Ένα βαθύ αίσθημα ντροπής με πλημμύρισε, ντροπής

για κάθε ώρα που είχα περάσει οϊκτίροντας τον έαυτό μου. Γονάτισα και προσευχήθηκα στην Παναγία για το ανάπηρο κορίτσι, για όλους τους τρομερά δυστυχισμένους γύρω μου. Παρακάλεσα την Παναγία αν ήταν να κάνη κάποιο θαύμα να μην προσέξη έμένα. Την άλλη μέρα έγγραφήθηκα ως έθελοντής στην ύπηρεσία των τραυματιοφορέων. Είμαι ακόμη τυφλός. Και όμως γιατρεύτηκα. Με καταλαβαίνετε;

Ναί, στον νέο εκείνο άνθρωπο διαπίστωσα το μεγαλύτερο από όλα τα θαύματα, τον οϊκτο του ανθρώπου για τους συνανθρώπους του. Όταν γύρισα στο Παρίσι έφερνα συχνά στο νομό μου τον τυφλό τραυματιοφορέα και τους συναδέλφους του που σηκώνουν τους άρρώστους από τα ξεμειώματα ως τη νύχτα και φροντίζουν τα παραμορφωμένα σώματα με μία στοργή που συγκλονίζει. Θυμόμουν τον παθολόγο που έμενε στη θέσι του χωρίς να πιστεύη. Θυμόμουν το πλήθος των ύγιων προσκυνητών που συνόδευαν τους άρρώστους στους πλακόστρωτους δρόμους και τραγουδούσαν ύμνους. Είτε είμαστε πιστοί είτε όχι, είτε πιστεύουμε στα θαύματα ενός Άγ. ου ή όχι δεν μπορούμε πάντως να εξηγήσουμε με τα κριτήρια της άθεϊας ή του υλισμού αυτή τη δύναμι που έλευθέρωσε τόσους ανθρώπους για να ζούν και να δουλεύουν μαζί μέσα σε μία τόσο πλούσια και δημιουργική άρμονία.

Να θυμάσαι πως από τα ανθρώπινα τίποτε δεν είναι σταθερό.

Γι' αυτό, άπόφευγε την περίσσια άλαζονεία όταν εύημερείς, καθώς και την περίσσια στενοχώρια σε συνθήκες αντίξοες.

Ίσοκράτης

Γιατί κάνουν έτσι οι γυναίκες;

Της

JUDITH CHURCHILL

Γιατί οι γυναίκες δεν καταφέρνουν να αρπάξουν στα γρήγορα μια μπάλ-λα από χάρω και να τρέξουν;

Φταίει η διάρθρωσι των οστών τους. Η γυναίκα δεν μπορεί να πιάσει κάτι γρήγορα και εύκολα ίσως γιατί ο θραχίων της είναι πιο κεκαμμένος στον άγκωνα από ό,τι του ανδρός. Ακόμη, στίς περισσότερες γυναίκες, όταν στέκονται ίσια, τα γόνατά τους ενώνονται. Τα πόδια των ανδρών είναι πολύ πιο ίσια όπως και τα χέρια τους. Γι' αυτό το λόγο οι άνδρες τρέχουν ευ-θυτενείς και με αρμονικές κινήσεις ενώ οι γυναίκες τρέχουν αδέξια τι-νάζοντας τα πόδια τους προς τα έξω. Για τον ίδιο λόγο οι γυναίκες ισορροπούν δυσκολότερα και έχουν την τάσι να σκοντάφουν.

Γιατί κατά καιρούς πιάνει τις γυ-ναίκες μανία να καθαρίζουν το σπι-τι και να αλλάζουν τη θέσι των έ-πιπλων;

Ο άνδρας που γυρίζει στο σπι-

τι του και βρίσκει την αγαπημένη του πολυθρόνα σε άλλη θέσι, ως ξέρη ότι δεν φταίει η γυναίκα του, μά ο θυρεοειδής αδένας της. Είναι μεγαλύτερος και πιο δραστήριος από τον δικό του και την κάνει πιο έν-θουσιώδη και δυναμική. Και κάθε μήνα την καταλαμβάνει ένα αίσθη-μα φροντίδας για τη «φωλιά» της και αρχίζει το καθάρισμα και το συγύρισμα και ξεσηκώνει τα πάντα.

Πώς οι γυναίκες καταφέρνουν και ζουν με τόσο λεπτά ρούχα τον χει-μώνα;

Υπάρχουν δύο λόγοι. Πρώτα απ' όλα η γυναίκα είναι καλύτερα «φο-δραρισμένη». Η φύσις έχει εφοδιά-σει τη γυναίκα με ένα στρώμα υ-ποδερμικού λίπους που ενεργεί σαν πρώτης τάξεως μονωτικό για να κρα-τά τη ζέστη μέσα στο σώμα και το κρύο έξω. Δεύτερον ο μεταβολι-σμός της γυναίκας είναι πολύ πιο εύλγιστος από του ανδρός. Αυξά-νει την παραγωγή θερμότητας τη χειμώνα και την ελαττώνει το καλο-καίρι.

Γιατί οι γυναίκες συνεχώς νομί-ζουν πως κάτι καίεται ή πως μπηχαν κλέφτες στο σπίτι;

Φαίνεται πως οι αίσθήσεις τους είναι κάπως πιο ευαίσθητες από των ανδρών. Μπορεί τα συμπεράσματά-τους να είναι λανθασμένα αλλά το πιθανότερο είναι πως συχνά ακούνε κάτι που οι άνδρες τους δεν το ά-κούνε. Ακόμη η αίσθησις της γεύ-σεως και της άφης των γυναικών εί-ναι οξύτερη.

Γιατί οι γυναίκες λένε τόσο εύκο-λα ψέματα;

Η αλήθεια είναι πως τα μεγάλα ψέματα τα λένε οι άνδρες. Οι γυ-ναίκες, όπως λένε οι ψυχολόγοι, έ-χουν μόνο την τάσι να υπερβάλλουν ή να αοριστολογούν. —Το ψεμα-τάκι όπως και η διαίσθησι είναι ένα πανάρχαιο όπλο του φυσικώς (άλ-λα όχι βιολογικώς) ασθενούς φύ-λου. Για να φέρουν κάποια ισορ-ροπία στην μικρή δύναμή τους οι γυναίκες αναγκάζονται πάντα να χρησιμοποιούν στρατηγικά σχέδια. Διδάχθηκαν μόνες τους και ανέπτυ-

ξαν οξύτερη αντίληψι και παρατη-ρητικότητα. Κατάλαβαν πως όταν βρεθούν σε δύσκολη θέσι είναι πολύ πιο έξυπνο να καταφεύγουν στην ά-νώτερη τακτική του ανταρτοπολέ-μου — στη δύναμι δηλαδή του λό-γου και στη φαντασία.

Γιατί οι γυναίκες υποπεύονται πάντα τόσο πολύ την αγάπη του συ-ζύγου τους προς τις περιπέτειες;

Η γυναίκα ερμηνεύει την τάσι αυτή των ανδρών σαν μια προσπά-θεια φυγής από τις υποχρεώσεις. Οι γυναίκες νομίζουν πως οι άνδρες είναι επιπόλαιοι και δεν παύουν αρκετά σοβαρά τον ρόλο του συζύγου και του πατέρα. Οι γυναί-κες τρομάζουν με τη σκέψη ότι έμ-πιστεύθηκαν την τύχη τους σε άνα-ξίοπιστα πρόσωπα.

Γιατί οι γυναίκες παρακολουθούν πò πολύ από τους άνδρες τις πνευ-ματικές εκδηλώσεις;

Στο θέμα αυτό υπάρχει μια βιο-

λογική βάσις. Σ' αυτές τις εκδηλώ-σεις πρέπει κανείς να κάθεται ήσυ-χος και οι άνδρες δυσκολεύονται να το κάνουν. Το κέντρο του βάρους του γυναικείου σώματος είναι στην περιφέρεια. Έτσι οι γυναίκες κά-θονται άνετα και αναπαυτικά. Το σώμα των ανδρών είναι βαρύτερο από τη μέση και πάνω γύρω στο στήθος και τους ώμους. Είναι φτι-αγμένο για κίνησι και όχι για κά-θισμα.

Γιατί οι γυναίκες αλλάζουν γνώ-μη τόσο πολύ συχνότερα από τους άνδρες;

Αυτό δεν είναι ακριβές. Οι γυ-ναίκες είναι πιο αναποφάσιστες και άργουν να καταλήξουν κάπου. Άλ-λα όταν σχηματίσουν μια γνώμη συ-νήθως επιμένουν σ' αυτήν. Οι άν-δρες αλλάζουν γνώμη συχνότερα. Οι σχετικές στατιστικές δείχνουν πως οι άνδρες αλλάζουν γνώμη 2-3 φο-ρές συχνότερα από τις γυναίκες.

Μια έξυπνη κυρία βρέθηκε σε μια δημόσια συγκέντρωσι ανάμεσα σε δύο μεγάλες προσωπικότητες του τόπου, έναν επίσκοπο και ένα ραβδίνο. Κο-λακευμένη απ' αυτή τη σύμπτωσι, αποφάσισε να την εκμεταλλευθή επιδει-κνύοντας το πνεύμα της.

—Αισθάνομαι σαν ένα φύλλο ανάμεσα στην Παλαιά και την Καινή Δια-θήκη, είπε χαριτωμένα.

—Αυτό το φύλλο, κυρία μου, απάντησε ο ραβδίνος δεν λείει απολύτως τί-ποτε. Είναι λευκό!

Newark Star

Μια γυναίκα είναι μεσήλικη όταν τα συμπτώματα αυτής της ηλικίας την εξάπτουν περισσότερο από τα φιλήματα του ανδρός της.

Eng. Digest

Η συναίσθησις ότι είναι καλοντυμένη δίνει στη γυναίκα περισσότερη εί-ρήνη από ό,τι η ανώτερη θρησκεία.

Tatler

"Όλος ο κόσμος γιορτάζει εφέτος την 350ή επέτειο από την γέννησι ενός από τους μεγαλύτερους ζωγράφους: του Ρέμπραντ βαν Ρύν. Στο βιβλίο του ο Ζαν Μάνς αποδίδει ολοζώντανη τη ζωή του μεγάλου δασκάλου που ή χαρά και η θλίψη τη φωτοσκίασαν τόσο έντονα όσο αυτός τα έργα του.

Ἡ τραγικὴ ζωὴ τοῦ Ρέμπραντ βαν Ρύν

Τοῦ

JEAN MÈNS

Ο Χάρμεν Βαν Ρύν, ο μυλωνάς του Πέλικαν στο Λέυντεν της Ολλανδίας, γέμιζε την πίπα του όπως κάθε δράδυ μετά το φαγητό. Οί μπρούτζινες καταρόλες λάμπανε όμορφα στην ανάυγεια της φωτιάς του τζακιού. "Αν δεν ήταν αυτός ο καταραμένος πόλεμος με τους Ισπανούς και η ανησυχία για το μέλλον των έπτά του παιδιών ή ζωή του μυλωνά δεν θα ήταν τόσο κακή. Πόσες φροντίδες όμως είχε ή οικογένεια! Τα τέσσερα μεγαλύτερα παιδιά, άγόρια και κορίτσια, ήταν εύτυχώς βολεμένα. Είχαν παντρευτή ή δούλευαν στο μύλο. Ο μυλωνάς άναψε την πίπα του. Τό βλέμμα του έπεσε στην μικρή του κόρη, την Λίσμπεθ, ένα όμορφο κοριτσάκι 12 ετών που μπάλωνε ήσυχα τα άσπρόρουχα και στον μικρό του γιό που μελετούσε. Αυτών τον είχε στείλει στην "Ακαδημία και ήθελε να τον μορφώσει. Ξαφνικά τα μάτια του πατέρα σκληρύνανε.

—Ρέμπραντ, είπε με ύφος αυστηρό, τί κρύβεις πάλι πίσω από τα βόλβια σου;

Ο μικρός είχε ξαφνιαστή. Ήταν 15 χρονών, με πυκνά καστανά και σγουρά μαλλιά και πρόσωπο με άκανόνιστα χαρακτηριστικά, αλλά πολύ έκφραστικό. Κάτω από το βιβλίο των λατινικών είχε τραβήξει ένα χαρτί όπου είχε ζωγραφίσει έ-

να ήλιοδασίλεμα με μαύρα και κόκκινα χρώματα. Η ζωγραφιά ήταν πρόχειρη, μα έδειχνε πάθος.

—Ορίστε, είπε με ύφος λίγο επιθετικό. Τό έφτιαξα σήμερα τό άπόγευμα στις όχθες του ποταμού.

Η μαμά Νέλλη, ή μητέρα του μικρού, μιά όμορφη Ολλανδέζα με μαλλιά λίγο γκριζα, πλησίασε άναστενάζοντας.

—Μικρέ μου Ρέμπραντ, του είπε, πότε θα πάψης να μουντζουρώνης χαρτιά σαν μωρό παιδί. Δεν είσαι πιά όκτώ χρονών.

Ο Χάρμεν έσκισε άπότομα τό τοπίο.

—Μά έγώ σου είχα πάρει τό κουτί με τίς μπογιές, του είπε. Πού βρήκες αυτό τό κόκκινο;

Χωρίς να πη τίποτε ο μικρός Ρέμπραντ άνασήκωσε τό μανίκι του και έδειξε μια φρέσκια μικρή πληγή στο χέρι του.

Αφού δεν είχε χρώματα, είχε πάρει ένα κομμάτι κάρβουνο και είχε κόψει με μιá πέννα τό χέρι του για να χρωματίσει τό τοπίο με τό ίδιο του τό αίμα.

—Τίποτε δεν θα μ' έμποδίση να ζωγραφίζω, είπε λίγο άγρια. Τίποτε... Ποτέ... Δεν θέλω να μάθω λατινικά... Θέλω να γίνω ζωγράφος, σαν τον φίλο μου τον Γιάν Λίβενς. Ο Χάρμεν και ή Νέλλη άναγκάστηκαν να ύποχωρήσουν. Ο μικρός

Γιάν, ο γιός του Λίβενς που κεντούσε ύφασματα, είχε φύγει για τό "Αμστερνταμ για να σπουδάσει στο άτελιέ του μαίτρ Λάστμαν, ενός ζωγράφου της αύλής του Φρειδερίκου Έρρίκου της Ολλανδίας. Ήταν ο μεγαλύτερος φίλος του μικρού Ρέμπραντ.

Ο Χάρμεν Βαν Ρύν προτίμησε πρώτα να πάη τον γιό του στον μαίτρ Γιόκομπ Βαν Σβάνενμπουχ, τον σπουδαιότερο ζωγράφο του Λέυντεν.

—Όταν σκέπτομαι, είχε πη ο Χάρμεν στην μαμά Νέλλη άναστενάζοντας, πώς έγώ ήθελα να τον κάνω έπιστήμονα και κείνος θα γίνη ζωγράφος! Και έγώ που νόμιζα πώς θα δόξαζε τό όνομα Ρέμπραντ Βαν Ρύν!

Δεν μπορούσε βέβαια ο πατέρας να προβλέψη πώς ο κόσμος θα έλεγε κάποτε μόνο «Ρέμπραντ» όπως για τους βασιλιάδες και τους αυτοκράτορες.

Στό άτελιέ του μαίτρ Σβάνενμπουχ ο μικρός Ρέμπραντ γνώρισε μαγεμένος τον κόσμο της τέχνης παρ' όλο που σαν μαθητευόμενος δεν έκανε τίποτε άλλο από τό να διαλύη τα χρώματα και να καθαρίζη τα πινέλλα. Η ζωγραφική του Σβάνενμπουχ, όρθόδοξη και κρύα, έμπνεόταν από τους μεγάλους δασκάλους της Άναγενήσεως. Μιλώντας μιá μέρα στη μικρή του αδελφή Λίσμπεθ που ήταν φίλη του και της είχε κάνει ήδη δυό πορträίτα ο νεαρός Ρέμπραντ της είπε:

—Όταν θα ζωγραφίσω έγώ θα κάνω άληθινή όλλανδική ζωγραφική και όχι μίμηση ξένης ζωγραφικής. Έκείνο που χρειάζεται πάντα άπ' όλα είναι φώς και χρώμα.

Αφού σπουδάσε έναμίσυ χρόνο στο Λέυντεν και δυό χρόνια στο "Αμστερνταμ, ο μικρός Ρέμπραντ κατάλαβε πώς είχε μέσα του κάτι που κανένας άλλος ζωγράφος δεν τό είχε πριν άπ' αυτόν: τό φώς. «Μά δεν βλέπουν πώς πρέπει να ζωγραφίζουν με τό φώς!»

Ο μαίτρ Λάστμαν, ο δάσκαλος του "Αμστερνταμ, ήταν λιγώτερο άκαδημαϊκός από τον μαίτρ Σβάνεν-

μπουχ, αλλά ή ίταλική επίδρασι ήταν άκόμη έντονη στα έργα του. Μιá μέρα που τελείωσε έναν πίνακα της «Βηθσαβεέ» ο δάσκαλος φώναξε τό νέο μαθητή του.

—Ρέμπραντ, θέλω να μου πής τη γνώμη σου για τον πίνακα, για την διάταξι και για τα χρώματα.

Ο πίνακας είναι νομίζω τέλειος, είπε ο Ρέμπραντ. Άλλά αν τον είχα ζωγραφίσει έγώ θα χρησιμοποούσα περισσότερο φώς, κυρίως σαν μέσο πνευματικής έκφράσεως.

Ο δάσκαλος κύτταξε τον μαθητή του.

—Ρέμπραντ, του είπε, δεν έχω πιά τίποτε να σου μάθω. Θα πρέπει να γυρίσης να έγκατασταθής στον τόπο σου. Ό,τι λές είναι σωστό. Θα ήθελα να μπορούσα να ζωγράφιζα αυτό που βλέπεις εσύ.

Τον χειμώνα του 1626 ο Ρέμπραντ γύρισε στο Λέυντεν. Δεν είχε τολμήσει να όμολογήσει άμέσως στον πατέρα του πώς ήθελε τώρα να πετάξη με τα δικά του φτερά. Μίλησε μόνο γι' αυτό στον παιδικό του φίλο, τον Γιάν Λίβενς που είχε ένα άτελιέ και είχε άρχίσει να πουλάη πίνακες.

Δεν έχω πη τίποτε άκόμη στον πατέρα μου, είπε ο Ρέμπραντ στον φίλο του, γιατί δεν έχω μιá δεκάρα για να έγκατασταθώ και να δουλέψω μόνος μου.

—Αν είναι μόνο γι' αυτό, άπάντησε ο άλλος, μπορείς να έρξης και να μείνης μαζί μου. Έχει θέσι για δυό στο άτελιέ μου. Και όταν θα άρχίζης να κερδίζης θα κάνουμε τους λογαριασμούς μας.

Τό ίδιο βράδυ ο Ρέμπραντ μετέφερε στο άτελιέ του Λίβενς τό στρώμα του και οί δυό νέοι πήγαν να γιορτάσουν την συγκατοικία τους σε μιá μπυραρία. Ο μαίτρ Σβάνενμπουχ, ο παλιός δάσκαλος του Ρέμπραντ, και ο Νύλενμπουργκ, ένας έμπορος ζωγραφικών πινάκων, ήταν εκεί και φώναξαν τους δυό φίλους να καθήσουν μαζί τους.

—Πότε λοιπόν λογαριάζετε να πάτε στην Ιταλία να τελειοποιηθήτε; ρώτησε τους νέους ο δάσκαλός τους.

Τὸ ταξίδι στὴν Ἰταλία ἦταν ἡ μά-
να ὅλων τῶν καλλιτεχνῶν τῆς ἐπο-
χῆς.

—Ἐγὼ εἶμαι Ὁλλανδός, ὄχι Ἰ-
ταλός, εἶπε υπερήφανα ὁ Ρέμπραντ,
καὶ δὲν ἔχω τίποτε νὰ μάθω ἀπὸ τὴν
Ἰταλία. Τὸ φῶς τῆς Ὁλλανδίας μοῦ
φτάνει.

—Μὰ ἡ Ἰταλία εἶναι ἡ χώρα τῶν
ἀληθινῶν καλλιτεχνῶν, εἶπε ὁ Σβά-
νενμπουχ. Θὰ τολμούσες νὰ ὑποστη-
ρίξης πῶς θὰ μπορούσαμε ποτὲ ἐ-
μεῖς νὰ βγάλουμε ἕνα Ραφαῆλο ἢ
ἕνα Τισιανό; Ἦ κανένα Ρέμπραντ;
πρόσθεσε εἰρωνικά.

—Γιατί ὄχι; εἶπε ὁ Ρέμπραντ
κουττάζοντας τὸν δάσκαλό του στὰ
μάτια.

Ὁ Γιὰν καὶ ὁ Ρέμπραντ στρώθη-
καν ἀμέσως στὴ δουλειά. Ἐπειδὴ δὲν
μποροῦσε νὰ πληρώσῃ μοντέλο, ὁ
Ρέμπραντ ἄρχισε νὰ κάνῃ τὸ δικό
του πορτραῖτο καὶ ὕστερα τῆς μη-
τέρας του, τοῦ μυλωνᾶ, τῶν μεγάλ-
ων του ἀδελφῶν καὶ κυρίως τῆς
Λίσμπεθ ποὺ εἶχε γίνῃ τώρα μιὰ χα-
ριτωμένη κοπέλλα 17 ἐτῶν.

Ἐνα ἀπόγευμα ἦρθε νὰ τοὺς ἐπι-
σκεφθῇ στὸ ἀτελιέ τους ὁ Νύλεν-
μπουργκ, ὁ ἔμπορος πινάκων.

—Ἦρθε νὰ δῷ τὸν Ροῦμπενς καὶ
τὸν Τισιανό τοῦ μέλλοντος, εἶπε χα-
μογελῶντας.

Ὁ Ρέμπραντ μόλις εἶχε τελειώ-
σει ἕνα πορτραῖτο τοῦ πατέρα του.
Ὁ γέρο-μυλωνᾶς ἦταν ζωγραφι-
σμένος σὲ μιὰ ἀτμόσφαιρα φωτοσκι-
άσεων ἐντελῶς καινούργια γιὰ τὴν
ἐποχὴ. Ὁ ἔμπορος κύτταξε τὸν πί-
νακα ἀμίλητος.

—Πραγματικά, εἶναι κάτι και-
νούργιο, εἶπε. Ρέμπραντ, τὸν ἀγορά-
ζω τὸν πίνακά σου.

Ἦ καρδιά τοῦ Ρέμπραντ σκίρτη-
σε. Μὰ ἦταν τὸ πορτραῖτο τοῦ πατέ-
ρα του, τοῦ καλοῦ μυλωνᾶ ποὺ εἶχε
πληρώσει μὲ τὰ ἀκριβοκερδισμένα
φλορίνια του τὰ μαθήματα τοῦ γιοῦ
του.

—Δυστυχῶς δὲν μπορῶ νὰ τὸν
πουλήσω τὸν πίνακα αὐτό, εἶπε ὁ
Ρέμπραντ μὲ ἕνα κόμπο στὸ λαιμό.
Ἐνας πατέρας δὲν πουλάει τὰ παι-
διά του καὶ ἐγὼ δὲν θὰ πουλήσω
τὸν πατέρα μου.

Ὁ πρῶτος πῖνακας ποὺ πούλη-

σε ὁ Ρέμπραντ δὲν ἦταν ὁλόκληρος
δικός του. Ἦταν τὸ πορτραῖτο ἐνὸς
γέροντος ζητιάνου ποὺ τὸ εἶχε φτιάξει
ὁ Λίβενς. Ὅταν ζήτησε τὴ γνώμη
τοῦ Ρέμπραντ γιὰ τὸ ἔργο του ἐ-
κεῖνος τοῦ ἀπάντησε μὲ τὴν εἰλικρί-
νεια ποὺ τὸν χαρακτηρίζε, ἰδίως ἀ-
πέναντι στοὺς φίλους του.

—Οἱ δάσκαλοί μας θὰ ἔμεναν εὐ-
χρηστημένοι, ἀλλὰ ἐσὺ μπορεῖς νὰ
κάνῃς κάτι καλύτερο. Νὰ μὴν εἶσαι
τόσο τσιγκούνης στὸν φωτισμό.

—Μοῦ φαίνεται πῶς ἔχεις δίκιο,
εἶπε ὁ Λίβενς, ἀλλὰ δὲν τολμῶ νὰ
κάνω τίποτε. Φοβοῦμαι. Πάρε τὴν
πστέττα μου καὶ συμπληρώσέ το
ἐσὺ.

Ὁ Ρέμπραντ δίστασε στὴν ἀρχή,
μὰ στὸ τέλος πείσθηκε. Τὸ χέρι του
δούλευε μὲ μεγάλη ταχύτητα καὶ
σιγὰ-σιγὰ τὰ μαλλιά καὶ τὰ γέ-
νεια μεταμορφώθηκαν καὶ πῆραν
φῶς καὶ ζωντάνια. Ὁ Λίβενς ἐνθου-
σιάστηκε καὶ ἔβαλε τὴν ὑπογραφή
P. καὶ Λ.

Τὴν ἐπομένη ὁ Νύλενμπουργκ ἀ-
γόρασε τὸν πίνακα, καθώς καὶ ἕνα
πορτραῖτο τοῦ Ρέμπραντ τοῦ τὸ
πλήρωσε 100 χρυσὰ φλορίνια. Ὁ
γέρο-μυλωνᾶς, ὅταν τὸ ἔμαθε, κόν-
τεψε νὰ μείνῃ ἀπὸ τὴν χαρὰ καὶ τὴν
ἐκπληξί του.

—Ὡστε μπορεῖς καὶ σὺ νὰ κερ-
δίξης τὴ ζωὴ σου; εἶπε ὁ μυλωνᾶς
δύσπιστος. Νὰ ἐπαφελθῇς, γιατί
ἴσως νὰ μὴν κρατήσῃ πολύ. Ἀγόρα-
σε κανένα καλὸ κτῆμα.

Ἀλλὰ ὁ νέος ζωγράφος εἶχε ἀνάγ-
κη ἀπὸ διάφορα πράγματα γιὰ νὰ
πλουτίσῃ τὰ μέσα τῆς δουλειᾶς του.
Ἀγόρασε καὶ ἀπὸ ἕνα παλαιοπωλεῖο
ἕνα μεταξωτὸ χιτῶνα καὶ μερικά
«ἀργυρά». Ὁ μυλωνᾶς τραβοῦσε
τὰ μαλλιά του γιὰ τὶς σπατάλες.

—Μὰ θέλω νὰ ζωγραφίσω ἕνα Ἰ-
οῦδα ποὺ μετανοεῖ καὶ ἕνα Ζαχαρία
μπροστὰ στὸ βωμό. Δὲν μπορῶ βέ-
βαια νὰ τοὺς ντύσω σὰν Ὁλλανδοὺς
ταβερνιάρηδες! διαμαρτυρήθηκε ὁ
Ρέμπραντ.

Οἱ μῆνες περνοῦσαν καὶ οἱ τοῖχοι
τοῦ ἀτελιέ γέμιζαν ἀπὸ πίνακες
παρ' ὅλο ποὺ ὁ Νύλενμπουργκ εἶχε
πάρει σιγὰ Ἀμστερντάμ τοὺς κα-
λύτερους. Χρήματα εἰσέπραττε τα-
κτικά, ἀλλὰ τὸ κτῆμα ποὺ ἤθελε ὁ

πατέρας του νὰ ἀγοράσῃ δὲν τὸ
εἶχε ἀκόμη πάρει. Προτίμησε νὰ ἀ-
γοράσῃ ἕνα πιεστήριο γιὰ νὰ τυπώ-
νῃ μόνος του τὰ ἔργα χαρακτηριστικῆς
ποῦ ἔφτιαχνε. Καὶ ἔτσι ἐπάνω στὶς
μουλβένιες πλάκες φάνηκαν τὰ πρό-
σωπα τοῦ μυλωνᾶ καὶ τῆς μητέρας
του καὶ τῆς Λίσμπεθ ποὺ χωρὶς νὰ
τὸ ξέρουν ἔμπαιναν στὴν αἰωνιότη-
τα. Τὸ ἴδιο καὶ ὁ γέρος ζητιάνος
Ζερόμ, ποὺ μὲ τὸ ἐκφραστικὸ πρό-
σωπό του βοηθοῦσε τὸν ζωγράφο νὰ
ζωντανεύῃ τὰ πρόσωπα τῆς Βίβλου
καὶ τῆς ἀρχαιότητος.

—Δὲν μπορῶ νὰ πιστέψω, εἶπε
μιὰ μέρα ὁ ζητιάνος, πῶς οἱ ἄθρω-
ποι θὰ βλέπουν στὸ πρόσωπό μου
τὸν Λῶτ ἢ τὸν Ματθαῖο!

—Θὰ βλέπουν κυρίως σὲ σένα ἔ-
να Ρέμπραντ, ἀπάντησε ὁ Λίβενς,
ποὺ θαύμαζε καὶ ἀγαποῦσε ἀδελφι-
κὰ τὸν φίλο του.

Δυστυχῶς ἡ ὠραία αὐτὴ φίλια ἡ-
ταν πεπωμένο νὰ τελειώσῃ ἐξ αἰ-
τίας τῆς αὐστηρῆς ἀδιαλλαγίας τοῦ
Ρέμπραντ στὰ ζητήματα τῆς τέχνης.
Μὰ μέρα τὴν ὥρα ποὺ δούλευαν στὸ
ἀτελιέ ἔφεραν ἕνα γράμμα πρὸς
τοὺς κυρίους Γιὰν Λίβενς καὶ Ρέμ-
πραντ Βὰν Ρύν. Μόλις ὁ Λίβενς τὸ
διάβασε ἄρχισε νὰ φωνάζῃ καὶ νὰ
πηδᾷ ἀπὸ τὴ χαρὰ του. Τὸ γράμ-
μα τοὺς ἀνῆγγειλε πῶς ὁ πρίγκιψ
διάδοχος εἶχε ἀγοράσει ἀπὸ ἕνα
πίνακα τοῦ καθενὸς τους γιὰ τὰ ἀ-
νάκτορα τῆς Χάγης. Ὁ Ρέμπραντ
ὥσ-ὅσο δὲν φαινόταν νὰ συμμέρι-
ζεται τὴ χαρὰ τοῦ φίλου του.

—Μπορεῖ ἐσὺ νὰ χαίρεσαι, εἶπε
στὸν Λίβενς, γιατί ὁ πίνακας ποὺ
σοῦ ἀγόρασε εἶναι πραγματικά πο-
λὺ καλός, ἀλλὰ ὁ δικός μου δὲν εἶ-
ναι βέβαια τὸ καλύτερο ἔργο μου
καὶ δὲν θὰ τὸ στείλω στὴν Χάγη.

—Εἶσαι τρελλός, ἀπάντησε ὁ
Λίβενς, νὰ ἀφήσῃς μιὰ τέτοια εὐ-
καιρία. Ἐστὶ καὶ μὴν τὸν νὰ ζητᾷς
ἀπὸ τὸν Νύλενμπουργκ τίς τιμές ποὺ
θέλεις ἐσὺ.

—Ἀδιαφορῶ γιὰ τὰ χρήματα. Τὰ
ἔργα μου ποὺ θὰ πᾶνε στὰ ἀνάκτο-
ρα θὰ τὰ διαλέξω ἐγὼ ὅταν τὰ κρί-
νω ἄξια γιὰ μιὰ πριγκιπικὴ αὐλὴ.
—Καὶ ποῖο εἶναι, κατὰ τὴ γνώ-
μη σου, τὸ καλύτερό σου ἔργο;

—Αὐτὸ ποὺ εἶναι ἐδῶ μέσα, ἀ-

πάντησε ὁ Ρέμπραντ χτυπώντας τὸ
στήθος του.

—Εἶσαι τρελλός, εἶπε ὁ Λίβενς ἐκ-
νευρισμένος. Μὲ τέτοιες προϋπο-
θέσεις πῶς μπορεῖ κανεὶς νὰ μοι-
ράζεται ἕνα ἀτελιέ μαζί σου;

—Ἐχεις δίκιο, εἶπε ὁ Ρέμπραντ.
Σοῦ εὐχομαι καλὴ τύχη. Ἐδῶ μέσα
περάσαμε ὠραία χρόνια μαζί. Δὲν
θὰ τὸ ξεχάσω ποτέ.

Ὁ ἄλλος τὸν κύτταξε ἄφωνος.
Ἦταν δυνατόν ὁ Ρέμπραντ νὰ πῇ-
ρε στὰ σοβαρὰ μιὰ ἀόρστη κου-
θέντα; Καὶ ὅμως ὁ Ρέμπραντ ἐπέ-
μεινε. Μὲ ἀληθινὴ συγκίνησι ἀπο-
χαίρετῃς τὸ φίλο του καὶ ἐγκατέλει-
ψε τὸ ἀτελιέ ποὺ εἶχε δῇ νὰ παίρ-
νουν μορφὴ τὰ πρῶτα ἔργα ἐ-
νὸς ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ζωγρά-
φους τοῦ κόσμου.

Ἀτελιέ τοῦ Ρέμπραντ ἔγινε τότε
ἡ σοφίτα τοῦ πατρικοῦ του σπιτιοῦ
ποὺ τὴν τακτοποίησαν κατάλληλα.
Ἦ Λίσμπεθ καὶ ἡ μαμὰ Νέλλη το-
ποθέτησαν μὲ θρησκευτικὴ εὐλάβεια
ὅλους τοὺς θησαυροὺς τοῦ Ρέμπραντ
ἐπάνω σὲ ἐταζέρες.

Ἦ φῆμ τοῦ σιγὰ-σιγὰ εἶχε ξε-
περάσει τὰ σύνορα τοῦ Λέυντεν καὶ
ἔφθασε στὴν Χάγη καὶ στὸ Ἀμστερ-
νταμ. Ἦταν 23 ἐτῶν καὶ εἶχε ἤδη ἕ-
να μαθητὴ ποὺ τὸν δέχτηκε κοντὰ
του γιατί ἦταν παιδί ἐπιδέξιο, ἐξ-
υπηρετικὸ καὶ σιωπηλὸ. Ὅταν πῇ-
ρε λίγο θάρρος ὁ μικρός, ρώτησε
μιὰ μέρα τὸν δάσκαλό του:

—Ὁ προηγούμενος καθηγητής
μου μοῦ ἔμαθε πῶς κάθε ζωγράφος
ἔχει τὴν ἐιδικότητά του. Ἦ δικιά
σου ποιά εἶναι;

—Ἦ δικιά μου, ἀπάντησε ὁ Ρέμ-
πραντ, εἶναι ὁ κόσμος ὁλόκληρος.

Ἦτόσο ἡ διψα τοῦ ἀπόλυτου
τὸν ἔκανε συχνὰ νὰ ἀναρωτιέται:
«Θὰ γίνω ἄραγε ποτὲ μεγάλος καλ-
λιτέχνης;»

Μιὰ μέρα, καθώς ὁ μικρὸς Ζεράρ,
ὁ μαθητὴς του, στράφηκε νὰ τὸν
ρωτήσῃ κάτι, ὁ Ρέμπραντ βλέπον-
τάς τον μπροστὰ στὸ λευκὸ καὶ γυ-
μνὸ τοῖχο μέσα σὲ ἕνα διάχυτο φῶς
φώναξε:

—Κράτα τὴ στάσι σου! μὴν κι-
νῆσαι καθόλου!

Καὶ βιαστικά ἄρχισε νὰ σκιστᾷ.

—Αὐτὸ εἶναι θαῦμα, πραγματικὸ

θαύμα, μουρμούριζε. Είναι ο Χριστός στους Έμμαους, αυτό που περίμενα.

Ο Ζεράρ εξακολούθησε να ποζάρει για τον Χριστό και ο μυλωνάς για προσκυνητή. Έτσι στα 23 του χρόνια ο Ρέμπραντ συνέθεσε επί τέλους ένα πίνακα που τόν θεωρούσε αξιό του. Ήταν ένα από τα άγνωστα άριστουργήματά του, το πεφνημό «Προσκύνημα εις Έμμαους».

Το 1631 ο Ρέμπραντ έφυγε από την γενέτειρά του και εγκαταστάθηκε στο Άμστερνταμ, που δεν τ' άφησε πιά ποτέ. Από τ' άτελιέ του στο Κανάλι των Λουλουδιών είχε μια θαυμάσια θέα της πόλεως που τόν είχε γοητεύσει με τ' κανάλια και τ' γκριζορόδινο χρώμα της. Αμέσως άρχισαν να τ' δίνουν πολλές παραγγελίες και από τούς πρώτους ήρθε να τόν δ' ή διάσημος χειροϋργος καθηγητής Τούλπ για να τ' ζητήσει ένα πίνακα με την ομάδα των συνεργατών του.

—Ευχαρίστως, απάντησε ο Ρέμπραντ, αλλά θέλω ένα πτώμα.

—Ένα πτώμα; ρώτησε έκπληκτος ο καθηγητής.

—Ναί. Συνήθως οί ομάδες παρυσιάζονται σ'ε στάσι ακίνητη και θεατρική. Έγώ θά ήθελα να σ'ας παρυσιάσω την ώρα της δουλειάς σας, ενώ μελετάτε τ' ανθρώπινο σώμα.

Έτσι δημιουργήθηκε ένα από τ' άριστουργήματά του «Τ' μάθημα της Ανατομίας». Τ' πτώμα που διέβεσαν για μοντέλο ήταν ενός ληστή που τόν είχαν κρεμάσει την προηγούμενη μέρα. Ο Ρέμπραντ άναγνώρισε έκπληκτος έναν παλιό του συμμαθητή. Καί σαν έκδηλως συμπάθειας για τόν σύντροφο τών μαθητικών του χρόνων που είχε τόσο ξεπέσει δεν άφησε να φανή στ'όν πίνακα τ' σημάδι τ' σκοινιού στ'όν λαιμό τ' δυστυχισμένου. Κάθε μέρα σοβαροί κύριοι και κομψές κυρίες έφθαναν σ'τ' άτελιέ του για να ζητήσουν την αιδωσιότητα. Ο Ρέμπραντ δούλευε με γρήγορες και σίγουρες πινελιές τ' πρόσωπα, ενώ ένας μαθητής του είχε άποκτήσει ειδικότητα να άπεικονίζει τ' μαλλιά και τούς γιακάδες.

Όστόσο γρήγορα ο Ρέμπραντ άρ-

χισε να νιώθ'η π'ώς γινόταν ένας άπλος τεχνίτης και π'ώς κάτι τ'ού έλειπε για να δώση καινούργια πνοή σ'τ' έργο του. Αυτό τ'ό κάτι ήταν τ' έρωτας.

Στ' σπ'ίτι τ'ού φίλου του αιδεσιμώτατου Σύλβινς είδε ένα πρόσωπο που είχε ένα ωραίο όνομα Ζάσκια την έλεγαν και ήταν άνεψιά τ'ού ιερέα. Ήταν μι'ά έξαισία κοπέλλα από άριστοκρατική γενιά, με ύπεροχα ξανθά μαλλιά γύρω από ένα ρόδινο πρόσωπο με γαλάζια μάτια. Ο Ρέμπραντ την κ'ύτταζε γοητευμένος. Με τόν συγκρατημένο χαρακτήρα του είχε γίνει σχεδόν συνεσταλμένος και έτσι έμεινε όλο τ'ό θράδυ σιωπηλός. Ός τότε είχε γνωρίσει τόν εύκολο έρωτα. Μ'α τώρα γύρισε σπ'ίτι του βέβαιος π'ώς ένοιωθε τόν έρωτα τ'όν αληθινό. Η ψυχ'ή του φούντωσε. Ρέμπραντ και Ζάσκια! Τ'ά όνόματα τ'αίριαζαν ωραία. Καί άρχισε να ζωγραφίζει την Άρπαγή της Περσεφόνης από τόν Πλούτωνα.

—Είναι τ'ό καλύτερό σας έργο, τ'ού είπε ένας μαθητής του, αλλά ή Περσεφόνη μοιάζει πολύ με τήν δεσποινίδα που ήρθε προχθές, εκείνη την ξανθιά...

Όσο τ'ό σκεπτόταν όμως, τόσο τ'ό όνειρό του τ'ού φαινόταν άπραγματοποίητο. Π'ώς ή-αν δυνατόν αυτός, γι'ός ενός μυλωνά, με τ'ό βαρύ του σώμα και τ'ά χοντρά του χέρια, να νυρίση να κυττάξη μι'ά όμορφη άριστοκράτισσα;

Τ'ό κέφι του χάλασε και έγινε τυραννικός με τούς μαθητές του. Ένα θράδυ δεν κρατήθηκε και πήγε σ'τ'ό σπ'ίτι τ'ού έφημερίου. Τόν ύποδέχθηκε ή Ζάσκια.

—Τί έκπληξ'ις! τ'ού είπε. Έχετε να έρθετε τ'όσον καιρό...

Η καρδιά τ'ού Ρέμπραντ ξεχείλισε.

—Ζάσκια... μουρμούρισε, αλλά άπως δεν έβρισκε άλλα λόγια πήρε τ'ά χέρια της σ'τ'ά δικά του και την τράβηξε κοντά του. Σ'ε λίγο ή Ζάσκια σηκώθηκε να άνάψη τ'ά κ'ερία.

—Θ'α κατεβ'η τώρα ο θεός μου και δεν τ'ού άρέσουν τ'ά σκοτεινά δωμάτια. Σ'τ'ό δικό μας τ'ό σπ'ίτι

θ'α ύπάρχουν πολλά φ'ωτα. Καί τ'ό λαμπρότερο θ'α είσαι έσύ, Ζάσκια.

Η οίκογένεια της Ζάσκιας αντίταχθηκε στ'όν γάμο τών δύο νέων, αλλά οί έρωτευμένοι επέμεναν και σ'τ'ό τέλος νίκησαν.

Τ'ό νεαρό ζευγάρι εγκαταστάθηκε σ'ε ένα όμορφο σπ'ίτι και εκεί ο Ρέμπραντ μοίραζε τόν καιρό του άνάμεσα σ'την γυναίκα του και σ'την τέχνη του. Οί παραγγελίες πληθ'ιαν και με τ'ά άφθονα χρήματα που κέρδιζε αγόραζε για την Ζάσκια κοσμήματα και ένα σωρό άλλα δ'ωρα ενώ συγχρόνως με ένα π'ληθος σ'ντικειμενα τέχνης ωμόρφαινε τ'ό περιβάλλον της.

Τόν Νοέμβριο τ'ού 1635 γεννήθηκε ένα αγόρι, ο Ρομπέρτους. Ο Ρέμπραντ είχε τώρα τ'ά πάντα. Μι'ά αγαπημένη γυναίκα, ένα παιδί, ένα σπ'ίτι όμορφο και πολυτελές, δ'όξα, πλούτη.

Από την Αύλή έφθασε παραγγελία για τρεις μεγάλους πίνακες επάνω σ'τ'ό θέμα τών Παθών τ'ού Χριστού. Αυτή τ'ή φορά ο Ρέμπραντ σίγουρος για τήν τέχνη του δέχθηκε τήν παραγγελία.

Ευτυχισμένος ο Ρέμπραντ αποφάσισε να ζωγραφίση την Ζάσκια και τόν έαυτό του σ'ε έναν πίνακα χαρούμενο.

Ήταν τ'ό πρώτο χαρούμενο έργο τ'ού Ρέμπραντ. Ήταν όμως δυστυχώς και ή αρχή της άγωνίας και της δυστυχίας. Προτού τελειώση ο πίνακας ο μικρός Ρομπέρτους αρρώστησε και σ'ε λίγο πέθανε. Η Ζάσκια δεν μ'πόρεσε να πάη σ'την κηδεία γιατί ο χαμός τ'ού παιδιού της την είχε τσακίσει. Ο Ρέμπραντ προσπάθησε να παρηγορηθ'η με τ'ή δουλειά του και τήν αγάπη της γυναίκας του, τούς δύο πόλους της ζωής του.

Τ'ό επόμενο καλοκαίρι, ή Ζάσκια γέννησε ένα κοριτσάκι την Κορνηλία. Τ'ό παιδί έμοιαζε εύθραυστο και ή Ζάσκια έμεινε καιρό σ'τ'ό κρεβάτι και ύστερα ξαπλώνοντας σ'ε ένα νιβάκι. Ήταν πάντα κουρασμένη και ένοιωθε δυνατόους πόνους σ'την πλάτη.

Ο Ρέμπραντ ήταν σιωπηλός και άκοινωνήτος, παρ' όλη τήν μεγάλη

έπιτυχία τ'ού έργου του «Οί γάμοι τ'ού Σαμφών και της Δαλιδάς». Φαινόταν διαρκώς άνήσυχος σαν να περίμενε κάτι κακό. Ένα θράδυ π'ού κ'ύτταζε τρυφερά τήν άποκοιμισμένη Ζάσκια, ή άκίνησια της μικρής Κορνηλίας σ'την κούνια της τ'ού φάνηκε αφύσικη. Σήκωσε τήν κουνοπιέρα και κ'ύτταξε σ'τ'ό φ'ως τ'ού κεριού τ'ό προσώπάκι της. Ήταν κερένιο, τ'ό στόμα μισάνοιχτο και τ'ά μάτια δεν έδλεπαν πιά τίποτα.

Η εύτυχία του ήταν γραφ'τ'ό να τ'ού φύγη πολύ γρήγορα. Η μικρή Κορνηλία άναπαύθηκε κοντά σ'τ'όν άδελφό της. Τώρα κοντά σ'την ψυχική άγωνία ήρθαν να προστεθούν και ύλικές φροντίδες. Για να αλλάξη τ'ό περιβάλλον της Ζάσκιας και να δώση ένα αξιο π'λαίσιο σ'την καλλιτεχνική συλλογή του ο Ρέμπραντ πήρε ένα μεγάλο και καινούργιο σπ'ίτι σ'την πλούσια συνοικία τ'ού Άγίου Άντωνίου. Έκπληκτος ο Ρέμπραντ είδε π'ώς δεν είχε άρκετ'ά χρήματα για τ'ό σπ'ίτι. Παρ' όλο π'ού κέρδιζε πολλά ξόδευε με καταπληκτική άπλοχερία μεγάλα ποσά και έτσι χρειάστηκε να δανειστή.

Καί τ'ό τρίτο του παιδί, κοριτσάκι, είχε τήν τύχη τών δύο άλλων. Σ'ε ένα μ'ηνα πέθανε ή μητέρα του. Όστόσο τόν θάνατο αυτό ο Ρέμπραντ τόν δέχτηκε με ήρεμία. Η μαμά Νέλλη ήταν γριά, είχε ζήσει μι'ά χρήσιμη ζωή, ενώ τ'ά τρία μικρά φέρετρα...

Στ'ό πολυτελές σπ'ίτι της συνοικίας τ'ού Άγίου Άντωνίου ο Ρέμπραντ ξαναβρήκε σιγά σιγά τ'ή δύναμη να δουλέψη όταν ή Ζάσκια τ'ού είπε π'ώς περίμενε τ'ό τέταρτο παιδί της.

—Αυτό θ'α ζήση, αγαπημένε μου, τ'ό νουάτω. Θ'α είναι ένα αγόρι δυνατό σαν τόν πατέρα του.

Συγχρόνως ήρθε μι'ά παραγγελία για ένα τεράστιο πίνακα π'ού θ'α σ'τόλιζε τήν αίθουσα της φρουράς της πόλεως. Θ'α ήταν πάλι ένας πίνακας ομάδας και ο Ρέμπραντ ήθελε να έχη κίνησι και να μ'ην είναι μι'ά σειρά από άψυχες μορφές. Έπειδή τ'ό άτελιέ του δεν μ'πορούσε να χωρέση τόν τεράστιο πίνακα ο

Ρέμπραντ αποφάσισε να δουλέψει στην γειτονική εκκλησία.

Ένα απόγευμα που δούλευε έντατικά ή νεαρή τους υπηρέτρια ή Χέντριγε έφθασε λαχανιασμένη και του είπε:

—Κύριε, έλατε γρήγορα. Η κυρία γέννησε ένα αγοράκι.

Το παιδί ονομάστηκε Τίτος. Τό καλοκαίρι πέρασε, ήρθε ο χειμώνας και ο Ρέμπραντ δούλευε ακόμη. Ο γιός του φαινόταν γερός και ο Ρέμπραντ θά ήταν ευτυχισμένος αν ή καυμένη ή Ζάσκια δεν ήταν στο κρεβάτι με πυρετό.

Τόν Μάιο ο καινούργιος πίνακας που ονομάστηκε «Νυκτερινή Περιπολία» μεταφέρθηκε στη θέσι του. Ένω όμως ο Ρέμπραντ είχε διαλέξει για τον πίνακά του τον μεγάλο τοίχο της σάλλας απέναντι στο παράθυρο είδε εκπληκτος στον τοίχο αυτό να έχη τοποθετηθή ένας άλλος πίνακας ενός πρώην μαθητού του, παραγγελία του αρχηγού της φρουράς. Παρ' όλο τον καυγά που έγινε ο πίνακας του άλλου δεν έφυγε και έτσι το έργο του Ρέμπραντ, ένα από τα άριστουργήματά του, καταδικάστηκε σε μια παράμερη θέσι με κακό φωτισμό που χαλούσε την έντύπωσι των ωραίων χρωμάτων.

Την ώρα όμως εκείνη μια μεγαλύτερη τραγωδία εκτυλισσόταν στο σπίτι του. Η Ζάσκια, βαρεια άρρωστη, είχε καλέσει τον συμβολαιογράφο και ώρισε όλα της τα υπάρχοντα να πάνε στον Ρέμπραντ όπου να ξαναπαντρευτή και ως το τέλος της ζωής του αν δεν έπαιρνε άλλη γυναίκα.

Η Ζάσκια έσβησε χωρίς να μάθω την κακή υποδοχή του τελευταίου έργου του Ρέμπραντ. Την ώρα της νεκρώσιμης ακολουθίας ο ήλιος έλαμπε στον ουρανό, αλλά ο Ρέμπραντ δεν τον έβλεπε μέσα από τα δάκρυά του.

☆

Πέντε χρόνια μετά τον θάνατο της Ζάσκιας ο Ρέμπραντ είχε γεράσει και είχε θαρύνει. Όστος διατηρούσε την ίδια άντοχή και το ίδιο ζωηρό βλέμμα.

—Ο πατέρας σου έχει κεφάλι

λεονταριού, είπε μια μέρα ή υπηρέτρια Χέντριγε στον μικρό Τίτο που τον πήγε σε ένα θοιροφείο.

Ο μικρός είχε τα λεπτά χαρακτηριστικά της μητέρας του και ήταν ή μόνη χαρά του Ρέμπραντ. Η Χέντριγε τον αγαπούσε πολύ και τον φρόντιζε. Ήταν μια ωραιότατη κοπέλλα 23 ετών και ο Ρέμπραντ νόμιζε πως την έβλεπε τώρα για πρώτη φορά. Στα μάτια της διάβαζε τον θαυμασμό και την στοργή που του έλειψαν από τότε που πέθανε ή Ζάσκια.

—Θα ήθελα να έχω ακόμη στη ζωή μου την στοργή και τον έρωτα για να τον μεταδώσω στα έργα μου, είχε πη στον παλιό του φίλο Γιάν Λίβενς, που τον είχε ξαναδρή εγκατεστημένο στην Άμβέρσα.

Ένα βράδυ ο Ρέμπραντ πλησίασε την Χέντριγε που καθόταν στην αύλη και της είπε:

—Χέντριγε, θέλεις να γίνης ή μητέρα του Τίτου;

Η Χέντριγε, γεμάτη χαρά, τον αγκάλιασε χαμογελώντας. Και ο Ρέμπραντ άρχισε να ζωγραφίζει καινούργια άριστουργήματα, ακόμη πιο άγνα από τα προηγούμενα. Άλλά ή άστική κοινωνία σκανδαλίστηκε από την νέα τροπή της ιδιωτικής του ζωής και οι παραγγελίες σταμάτησαν. Ο Ρέμπραντ ήταν κάποτε ο χαϊδεμένος ζωγράφος της Όλλανδίας, με τώρα είχε γίνει καταραμένος, ακόμη και για τους δικούς του. Η Χέντριγε γέννησε ένα παιδί που πέθανε άμέσως και ή αγαπημένη του αδελφή Λίσπετ είχε τρελαθή ύστερα από ένα άτυχο έρωτα. Όστόσο το 1656 ή Χέντριγε γέννησε μια κόρη που ήταν ολόγερη.

Γρήγορα όμως ήρθαν να τον απασχολήσουν και άλλες φροντίδες. Οι πολυάριθμοι πιστωταί του είχαν καταφύγει στην δικαιοσύνη και τώρα έβγαλαν σε πλειστηριασμό το ωραίο του σπίτι και τις καλλιτεχνικές του συλλογές που τις συγκέντρωνε επί τριάντα χρόνια. Οι αγορασταί συνενοήθηκαν να μην ανεβάσουν την τιμή των καλλιτεχνικών και έτσι οι συλλογές που αξιζαν 40.000 φλορίνια απέδωσαν μόνο 5.000, που δεν ήταν αρκετά να

καλύψουν τα χρέη. Την εποχή εκείνη ο Ρέμπραντ είχε τελειώσει μια από τις σπάνιες παραγγελίες του: «Το μάθημα Άνατομίας» και τα 900 φλορίνια που πήρε πήγαν στα χέρια των πιστωτών του.

Όταν ο Ρέμπραντ δρέθηκε σε μια σοφίτα με την Χέντριγε, τον μικρό Τίτο και την Κορνηλία, αγκάλιασε την Χέντριγε και της είπε:

—Όταν σκέπτομαι πως εσύ μου έδωσες τα πάντα, την καλωσύνη σου, την αγάπη σου, τα νιάτα σου και εγώ δεν μπορώ να σου δώσω ούτε το όνομά μου...

—Δεν πειράζει, αφού είναι σαν να το έχω, απάντησε ή Χέντριγε χαμογελώντας.

Αν την παντρεύοταν ο Ρέμπραντ, θα έχανε το μόνο του εισόδημα, αυτό που του άφησε ή αγαπημένη του Ζάσκια και που εξασφάλιζε τουλάχιστον την τροφή των παιδιών.

Οι δοκιμασίες του Ρέμπραντ όμως δεν είχαν τελειώσει. Είχε πάρει επί τέλους μια παραγγελία όταν ή Χέντριγε άρρώστησε. Ο Τίτο έφερε τον γιατρό, που τους είπε πως ήταν καταδικασμένη. Ο Τίτο κατάλαβε πως θα έμενε μόνος του για να στηρίξη τον πατέρα του, τον μεγαλόδραματιστή που ήταν τόσο άποροφημένος από τα παιχνίδια του φωτός και του ήλιου. Όταν τελείωσε τον πίνακα ο Ρέμπραντ κατάλαβε την κατάσταση της Χέντριγε. Έμενε κοντά της νύχτα μέρα, όπου άποκοιμήθηκε ήσυχα για να μη ξυπνήσει ποτέ. Στην ταφή της κανένας ιερέας δεν ήρθε να δεηθή για

τι σύμφωνα με τους εκκλησιαστικούς κανόνες της εποχής, ή άφωσισμένη Χέντριγε είχε ζήσει σαν κοινή γυναίκα.

Ο Ρέμπραντ κλείστηκε στην σιωπή και στη δουλειά του. Σπάνια τον έναχλούσαν μερικοί πελάτες. Ο γιός του παντρεύτηκε μια όμορφη και πλούσια κοπέλλα και ο Ρέμπραντ ζωγράφισε το ζευγάρι ως Ρούθ και Βοδζ σύμφωνα με την ιστορία της Βίβλου που αποτελούσε το μόνο του ανάγνωσμα. Μόλις όμως τελείωσε τον πίνακα τον είδοποίησαν πως ο γιός του είχε πάθει ένα ξαφνικό και άγνωστο πόνο στο στήθος. Όταν ο Ρέμπραντ έφθασε ο γιός του ήταν νεκρός.

Με μια άργη και υπομονητική σκληρότητα το πεπρωμένο είχε πλήξει ένα-ένα όλους όσους αγάπησε ο ζωγράφος και έσπειρε την λησμονιά γύρω από το όνομά του.

Δεν του έμενε πια παρά ή μικρή Κορνηλία, 14 ετών, και ή παλέττα του από όπου είχαν βγεί τόσα άριστουργήματα που κανένας πια δεν τα ήθελε.

Ένα χρόνο ακριβώς μετά τον θάνατο του γιού του, στις 7 Οκτωβρίου του 1669, ο γιός του μυλωνά του Λεύντεν έσβησε κι' αυτός με τη σειρά του επάνω στο ντιβάνι του ατελιέ του τυλιγμένος σε ένα μαύρο γούνινο παλτό.

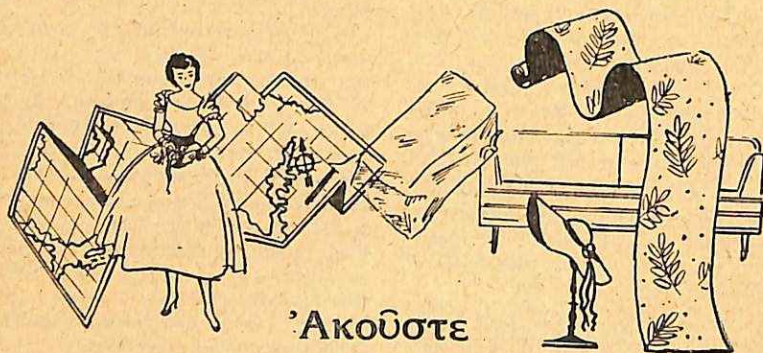
Στην κηδεία ή μικρή Κορνηλία, το μόνο παιδί που του έμενε ζωντανό και που δεν είχε μπορέσει να του δώσει το όνομά του, ακολούθησε μόνη το φέρετρό του Ρέμπραντ.

Ο ιδιοκτήτης: Τριάντα δολάρια για να μου βάψης το γκαράζ! Μα αυτό είναι άνω ποταμών. Και τον Μιχαήλ Άγγελο αν έφερνα δεν θα μου ζητούσε περισσότερα!

Ο μογιατζής: Φέρτον αφεντικό κι' αν σου ζητήσει μια πεντάρα λιγότερο εγώ θα σου το κάνω ταπετσαρία δωρεάν!

Pourquois Pas?

Ἀκούστε

ΤΙ ΜΑΣ ΔΙΝΕΙ ΤΟ ΧΑΡΤΙ!

Τοῦ

LLOYD STOUFFER

Στὸ διάστημα τοῦ τελευταίου πολέμου ἡ χαρτοβιομηχανία προμήθευσε στὸ στρατὸ χαρτὶ γιὰ χάρτες, τόσο γερό, ὥστε καὶ ὅταν ἦταν μουσκεμένο μποροῦσε νὰ περάσῃ ἀπὸ τάνω τοῦ ἑνὸς ἄρματος μάχης ἢ οἱ ἀρβύλες ἑνὸς συντάγματος χωρὶς νὰ πάθῃ τίποτε. Τὸ χαρτὶ αὐτὸ ἦταν ἡ ἀπαρχὴ μιᾶς νέας ἐποχῆς τῆς χαρτοβιομηχανίας. Τὸ χαρτὶ δὲν εἶναι πιά ἀπλῶς χαρτὶ. Ζευγρώνεται μὲ χημικὲς οὐσίες, μὲ πλαστικὲς ὕλες, μὲ καουτσούκ καὶ μὲ γυαλὶ γιὰ νὰ μᾶς δώσῃ ἀπίστευτα ἀποτελέσματα.

Σήμερα μὲ τὸ χαρτὶ μπορεῖτε νὰ χτίσετε ἕνα φράχτη ἢ νὰ ταπετσάρετε τὶς πολυθρόνες σας. Μπορεῖτε νὰ κολυμπήσετε φορώντας ἕνα μαγιὸ ἀπὸ χαρτὶ καὶ μπορεῖτε νὰ ντύσετε τοὺς τοίχους τοῦ σπιτιοῦ σας μὲ χαρτὶ ταπετσαρίας ποὺ κολλάει μόνο του, ποὺ σκοτίνει τὶς μυῖνες ποὺ κάθονται ἐπάνω του, ποὺ ἀποδιώχνει τὴν σκόνη. Μπορεῖτε νὰ ἀπλώσετε στὸ πάτωμα τῆς κουζίνας σας ἕνα χοντρὸ χαρτὶ ποὺ

μοιάζει μὲ λινόλεουμ καὶ εἶναι πιὸ γερό ἀπ' αὐτό.

Αὐτὰ καὶ πολλὰ ἄλλα εἶδη στὰ ἐργαστήρια καὶ στὰ καταστήματα τῶν μεγάλων χαρτοβιομηχανιῶν. Γιὰ νὰ καταλάβῃ κανεὶς τί γίνεται ἀκριβῶς ἐκεῖ μέσα πρέπει νὰ βγάλῃ ἀπὸ τὸ νοῦ του ὅ,τι ἤξερε ὡς τώρα γιὰ τοὺς περιορισμοὺς τοῦ χαρτιοῦ. Τὸ χαρτὶ γιὰ τοὺς χάρτες τὸν στοῦσε τοῦ γίνεται μὲ ἐπεξεργασία ρητίνης, μελαμίνης καὶ ἀνακαλύφθηκε τὸ 1942, ἔδειξε τὸν δρόμο γιὰ νὰ κατασκευαστῇ τὸ χαρτὶ ἀντέχει στὴν ὑγρασία. Σήμερα ὅλες οἱ χάρτινες πετσέτες, τὰ πετσετάκια καὶ τὰ φύλλα τοῦ ντεμακιγιαζ ἀποκτοῦν ἀντοχὴ στὸ ὕγρὸ ἐπειδὴ τὸν πολὺ τοῦ χαρτιοῦ προστίθεται μιὰ μικρὴ ἀναλογία αὐτῆς τῆς πλαστικῆς ὕλης. Τὴν ὥρα ποὺ γίνεται ἡ ἑρμάνσι τοῦ πολιοῦ, ἡ ὕλη αὐτὴ ἐπεργεῖται ὡς ἕνα εἶδος ἀδιάλυτης κόλλας καὶ ἐνώνει τὶς ἴνες τοῦ χαρτιοῦ. Τὸ χαρτὶ σ' αὐτὸ τὸν τομεᾶ ἔχει ἀντικαταστήσει πλήρως τὸ ὕφασμα καὶ συντελεῖ στὴν ἐξοικονόμησι ἐκατομμυρίων δολλαρίων μόνο σὲ

ὡλυτικά. Τώρα τὸ χαρτὶ ποὺ ἀντέχει στὴν ὑγρασία πάει νὰ κατακτῇ καὶ ἄλλους τομεῖς τῆς ὑφαντουργίας.

Ἡ ἐταιρία ποὺ ἔχει λανσάρει τὸ περίφημο «κλινέξ», τὸ χαρτένιο μαντηλάκι, ἔχει δώσει ἕνα βαρὺ πλῆγμα στὴν βιομηχανία μαντηλιῶν καὶ τώρα προετοιμάζεται γιὰ νὰ δώσῃ στὴν ἀγορὰ ἐσώρρουχα καὶ ἄλλα εἶδη ἀπὸ χαρτὶ. Στὸ ἐργαστήριό τῆς ἐταιρίας ἐθαύμασα ἕνα μοντέρνο μαγιὸ καὶ ἕνα λευκὸ βραδυνὸ φόρεμα, ἀπὸ μαλακὸ ἀλλὰ πολὺ γερό χαρτὶ ποὺ ἔχει ἀποκτήσει μεγάλη ἀντοχὴ στὸ νερό, χάρις στὴν προσθήκη τῆς ρητίνης καὶ χάρις σὲ ἕνα νέο ῥόμπο ἐνισχύσεως μὲ νήματα ραγιῶν ἢ νάυλον.

Ἡ μηχανὴ ποὺ παράγει αὐτὸ τὸ χαρτὶ - ὕφασμα βγάζει 400 πόδια ὕφασμα τὸ λεπτό, ἐνῶ ἡ ταχύτερη ὑφαντουργικὴ μηχανὴ ἀποδίδει μόνο 21 πόδια τὸ λεπτό. Ἔτσι μποροῦμε εὐκολὰ νὰ φανταστοῦμε πὼς σὲ πολὺ λίγο καιρὸ θὰ ἔχουμε χάρτινα φορέματα γιὰ ἐπίσημες περιστάσεις ποὺ θὰ τὰ φοροῦν γιὰ μιὰ φορὰ καὶ ὕστερα θὰ τὰ πετοῦνε. ἐνῶ οἱ νεαρὲς κοπέλλες θὰ μποροῦν νὰ ἔχουν ἀπὸ ἕνα καινούργιο φόρεμα γιὰ κάθε τους χορὸ.

Μοναδικὴ καὶ ἐξαιρετικὰ πρακτικὴ εἶναι μιὰ καινούργια χάρτινη πετσέτα ποὺ παίζει ἐπίσης τὸν ρόλο τοῦ νεροῦ καὶ τοῦ σαπουνιοῦ. Ἡ πετσέτα αὐτὴ εἶναι ἕνα κομμάτι σγουρὸ χαρτὶ - ὕφασμα ποὺ εἶναι διαποτιστὴ μὲ μιὰ μυρωδάτη λοσιὸν καθαρισμοῦ τοῦ δέρματος. Ἡ πετσέτα διπλώνεται καὶ κλείνεται ἔτσι ὅπως εἶναι βρεμένη σὲ ἕνα φάκελλο ἀπὸ φύλλο ἀλουμινίου σὲ μέγεθος κουτιοῦ σπέρτων. Ἡ πετσέτα μένει ὕγρη ὥσπου νὰ ἀνοιχτῇ ὁ φάκελλος καὶ προσφέρει ἕνα δροσερὸ καθάρισμα γιὰ τὸ πρόσωπο καὶ τὰ χέρια. Ἡ λοσιὸν ἐστρμίζεται πολὺ γρήγορα καὶ ἀφήνει τὸ δέρμα δροσερὸ καὶ στεγνόν. Σὲ πολλὰ ἐπιδακτικά ἀεροπλάνα δίνουν τέτοιες πετσέτες μαζί μὲ τὸ φαγητό. Ἐπίσης τὶς χρησιμοποιοῦν πολὺ στὰ νοσοκομεῖα.

Πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ παρακο-
λούθησα στὸ Μπρούκλιν ἕνα πείρα-

μα τοῦ ὑπουργείου Ὑγιεινῆς. Οἱ ἐργάτες γέμισαν μὲ ὕγρὰ ἀπορρίμματα κατὶ μεγάλες σακκούλες. Παρ' ὅλο ποὺ οἱ σακκούλες ἔμειναν μέρες στὸ νερό καὶ καθεμία ζύγιζε κάπου δέκα ὀκάδες, οὔτε μιὰ δὲν ἔσπασε. Ἡ σακούλα αὐτὴ τῶν σκουπιδιῶν μοιάζει μὲ τὶς χάρτινες σακκούλες ποὺ δίνουν οἱ μπακάληδες καὶ ἀποτελεῖ ἕνα θαυμάσιο δείγμα τῆς ἀντοχῆς τῆς πλαστικῆς μελαμίνης.

Ποιὸς θὰ σκεπτόταν ποτὲ νὰ χτίσῃ φράχτη ἀπὸ χαρτὶ; Καὶ ὅμως αὐτὸ κάνει μιὰ κρατικὴ ὑπηρεσία συντηρήσεως δρόμων στὸ Μίτσιγκαν τῆς Ἀμερικῆς. Ἐχουν φτιάξει φράχτες ἀπὸ ἐνισχυμένο χαρτὶ ποὺ ἀντέχει στὴν ὑγρασία καὶ φαίνεται πὼς μ' αὐτὸ τὸν τρόπο συγκρατοῦνται τὰ χιμῶνα τὰ χιόνια καὶ δὲν πέφτουν κατὰ μεγάλες στιβάδες γιὰ νὰ κλείνουν τοὺς δρόμους.

Τὸ σημερινὸ χαρτόνι μπορεῖ νὰ ἀνθέξῃ σὲ ὑψηλὴ θερμοκρασία καὶ ἔτσι ἐπιστρώνεται μὲ φύλλα ἀλουμινίου γίνεται κατάλληλο γιὰ συσκευασία κατεψυγμένων τροφῶν.

Πλαστικὰ ὑλικά ποὺ ἀντέχουν στὴν ὑγρασία συνδυασμένα μὲ χαρτὶ δίνουν ἕνα ὠραῖο ὑλικὸ ποὺ μοιάζει μὲ ψάθα καὶ εἶναι κατάλληλο γιὰ καθίσματα. Τὸ ὑλικὸ αὐτὸ ἀντέχει πολὺ στὴ βροχὴ, στὸν ἥλιο καὶ στὴν χρῆσι. Ἐχουν ἐπίσης κυκλοφορήσει ὠραῖα χάρτινα ὕφασματα γιὰ καπέλλα ἢ φουσέτες ποὺ καθαρίζονται καὶ σιδερώνονται. Δὲν θὰ ἀρχίσῃ μάλιστα νὰ ἔρθῃ ἡ μέρα ποὺ τὰ γιῶτ καὶ τὰ καράβια θὰ ἔχουν πανιά ἀπὸ χαρτὶ στὴ μισὴ τιμὴ τῶν σημερινῶν.

Τὸ χάρτινο κάλυμμα γιὰ τὸ δάπεδο τῆς κουζίνας κοστίζει ἐλάχιστα καὶ χάρις στὸ φοδράρισμα μὲ τσόχα βαστάει χρόνια.

Ὑπάρχει ἀκόμη ἕνα ὠραῖο χαρτὶ ταπετσαρίας ποὺ κολλάει μόνο του χωρὶς βρέξιμο ἢ κόλλα. Στὸ πίσω μέρος εἶναι ἐπιστρωμένο μὲ «λάτεξ» ποὺ κολλᾷ πολὺ γερά σὲ ἐπιφάνεια πάλι λάτεξ. Τοὺς τοίχους ποὺ δὲν ἔχουν τέτοιο τελείωμα τοὺς ἐπιστρώνουν μὲ ἕνα εἰδικὸ ὕγρὸ λάτεξ καὶ μετὰ τὸ χαρτὶ ἐφαρμόζει πολὺ εὐκολά. Μιὰ τελειοποίησι τοῦ

χαρτιού αυτού είναι ο συνδυασμός του με έντομοκτόνο. Έτσι μόλις οι μύγες καθήσουν στον τοίχο ψοφούν άμέσως και το έντομοκτόνο αυτό κρατάει πολλούς μήνες. Ένας άλλος συνδυασμός είναι με μια ειδική σκόνη που άπωθει την βρώμα δεδομένου ότι γεμίζει τις μικρές χαραμάδες ανάμεσα στις ίνες του χαρτιού όπου επικάθεται η σκόνη.

Όλα σχεδόν τα νοσοκομεία τώρα χρησιμοποιούν επιδέσμους από χαρτί και πλαστική ύλη. Ο επιδέσμος αυτός απορροφά την υγρασία από την χάρτινή του επιφάνεια, αλλά δεν επιτρέπει στην υγρασία να περάσει στην πλαστική του επιφάνεια. Το χαρτί αυτό χρησιμοποιείται και για να καλύπτονται ιατρικά τραπέζια εξετάσεων κλπ.

Πριν από λίγα χρόνια οι θεατρώνες ζήτησαν από τους χαρτοβιομηχάνους να φτιάξουν χαρτί αθόρυβο για τις σακκούλες που βάζουν οι θεαταί καραμέλες ή ποπ - κόρν. Το χαρτί αυτό έγινε. Τώρα ετοιμάζεται χαρτί γραψίματος αθόρυβο για να το χρησιμοποιούν για τα κείμενά τους οι σπηκερ του ραδιοφώνου.

Οι πρόσφατες εξελίξεις της χημικής επεξεργασίας προσφέρουν χαρτί και με άλλες ιδιότητες, π.χ. άφλεκτο. Η μαγεία της χημείας παράγει τώρα ένα χαρτί που καίγεται τόσο πλήρως, ώστε δεν αφήνει καθόλου ίχνη. Η εξέλιξη αυτή θα έχει μεγάλο ενδιαφέρον για την διπλω-

ματία και τις υπηρεσίες κατασκοπείας. Μια άλλη χημική επεξεργασία δίνει στο χαρτί περιτυλίγματος την ιδιότητα να εξατμίζει μια ουσία έναντι της σκουριάς.

Ένα από τα καταπληκτικότερα επιτεύγματα της χαρτοβιομηχανίας είναι το χαρτί αντιγράφων «καρμπόν» χωρίς κάρβουνο. Τα φύλλα αυτά με την ειδική επεξεργασία δεν φαίνονται διαφορετικά από τα συνηθισμένα φύλλα καρμπόν αλλά στο κτύπημα της μηχανής δίνουν καθαρά γαλάζια στοιχεία στο αντίγραφο και μπορούν να βγάλουν επτά καθαρά αντίγραφα κάθε φορά. Το χαρτί αυτό χρησιμοποιείται ήδη σε τράπεζες, αεροπορικά γραφεία, ασφαλιστικές εταιρίες κλπ.

Η διείσδυση των πλαστικών στη χαρτοβιομηχανία έφθασε σε τέτοιο σημείο ώστε γίνεται χαρτί εξ ολοκλήρου από πλαστική ύλη. Ήδη εκυκλοφόρησε συνθετικό χαρτί από νάυλον και γίνονται πειράματα κατασκευής χαρτιού με γυάλινες ίνες. Σ' ένα Ίνστιτούτο Χημείας του Χάρτου έχουν φτιάξει χαρτί από ίνες σελλυλόζ που γεννήθηκαν και μεγάλωσαν σε δοκιμαστικούς σωλήνες από έναν μύκητα που αναπτύσσεται γρήγορα και μοιάζει με τον μύκητα που δίνει την πενικιλίνη.

Δεν αποκλείεται στο μέλλον να έρθει μια μέρα που δεν θα χρειάζεται να κόβουμε ούτε ένα δέντρο για να φτιάχνουμε χαρτί.

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

Δύο γεροντάκια ξαπλωμένα στις πολυθρόνες ενός εξοχικού ξενοδοχείου συζητούσαν.

— Έμένα μου έχουν συμβή τα πιό παράξενα πράγματα με τους γιατρούς, είπε ο ένας.

— Άληθεια;

— Άμα σάς λέω, συνέχισε ο πρώτος. Φθάνει να σάς πω, ότι σε μια έγχειρσι, ο γιατρός μου άφησε μέσα μου ένα σπόγγο! Ήθελε ύστερα να με άνοιξη για να τον βγάλη, μα εγώ δεν τον άφησα. Μπά - μπά - μπά!

— Καί σάς πονεί πότε - πότε;

— Όχι, είπε ο γεροντάκος, μόνο που κατά καιρούς με πιάνουν κάτι δίψες...

Maclean's

Ο Γιαννάκης ήταν πολύ άταχος εκείνη την ημέρα και είχε κάνει τη μητέρα του θηρίο. Για να γλυτώση το ξύλο, πήγε και τρύπωσε κάτω από το κρεβάτι της. Όταν γύρισε ο πατέρας του και έμαθε τα καθέκαστα, γονάτισε μπρος στο κρεβάτι να ψαρέψη τον γιό του.

— Καλώς το μπαμπάκα μου! Κι' έσένα σε κυνηγάει η μαμά; του είπε με τη συμπάθεια του όμοιοπαθούς ο μικρός.

Pourquoi Pas?

Ένας γέρος που του άρεσε το κρασάκι, αλλά και η ποίηση, συνελήφθη μια φορά από την αστυνομία μεθυμένος.

— Κατηγορείσαι ότι είχες μεθύσει και διατάρασσες την κοινή ήσυχία, του είπε ο δικαστής. Τί έχεις να δικαιολογήσης;

— Η άπανθρωπία του ανθρώπου προς τον άνθρωπον κάνει άμετρητες χιλιάδες ψυχών να πονούν..., άρχισε ο γέρος με την συνηθισμένη ευγλωττία του. Δεν είμαι, κύριε δικαστά, τόσον εξηυτελισμένος όσον ο Πάε, τόσον φαύλος όσον ο Βύρων, τόσον άχάριστος όσον ο Κήτης, τόσον βίαιος όσον ο Μπέρνς, τόσον δειλός όσον ο Τέννυσον, τόσον χυδαίος όσον ο Σαίξπηρ, τόσον...

— Άρκει, άρκει, τον διέκοψε ο δικαστής. Έπτά ημέρες κράτησι. Και σεις χωροφύλαξ κρατήστε τα όνόματα που ανέφερε και μαζέψτε τους όλους αυτούς. Θα είναι ασφαλώς του ίδιου φυράματος με τον κατηγορούμενο.

Sunshine Magazine

Σ' ένα δημόσιο κήπο του Άμπερντν κάθεται ένας ηλικιωμένος κύριος. Από την άριστερή τσέπη του γιλέκου του βγάζει ένα ρολόι, το κυττάζει και μετά το βάζει στη θέση του. Μετά από τη δεξιά του τσέπη βγάζει ένα άλλο ρολόι, το κυττάζει και το κρύβει κι' αυτό. Ένας νέος, που κάθεται στον πάγκο, ξένος αυτός, δηλαδή όχι Σκωτσέζος, παραξενεύεται και τον ρωτά:

— Κάνετε σύγκρισι για να βεβαιωθήτε για την ώρα;

— Όχι, παιδί μου. Άπλως είδα την ώρα. Άλλά, βλέπεις, από το ένα μου ρολόι λείπει ο ώροδείκτης και από το άλλο ο λεπτοδείκτης.

Tatler

ΕΝΑ ΣΚΛΗΡΟ ΧΤΥΠΗΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ

Διήγημα

Του

PETER CHENET

Ἀναμνήσεις ἀπὸ τὸν πόλεμο

Εγκαταστάθηκα στὴν ταρατόα τοῦ Ξενοδοχείου Σπλέντιντ καὶ περίμενα — μὲ κάποια ἀνυπομονησία πρέπει νὰ ὁμολογήσω — τὴν ἀφιξί τοῦ κ. Φορτεσκιού.

Ὁ κ. Φορτεσκιὸς εἶναι ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀντικατασκοπείας, καὶ ἀπὸ ἑξι μῆνες θρίσκομαι στὶς διαταγές του. Εἶναι μὰ τὸ Θεὸ ἕνας ἄνδρας γοητευτικός, ψηλὸς καὶ λεπτὸς μὲ ἐνδιαφέρουσα φυσιογνωμία καὶ μαλλιά ποὺ ἀρχίζουν μόλις νὰ ἀσπρίζουν στοὺς κροτάφους — θὰ καταλάβατε φαντάζομαι τὸν τύπο του — μὲ ἐξαίρετους τρόπους καὶ μὲ ἕνα ὕψος, ποὺ δείχνει ὅτι σὲ θεωρεῖ σὰν ἕνα εὐθραυστο ἀντικείμενο ποὺ πρέπει νὰ τὸ πιάνη κανεὶς μὲ προσοχή.

Ὅλα αὐτὰ βέβαια δὲν ἐμποδίζουν καθόλου τὸν κ. Φορτεσκιὸς νὰ εἶναι, ὅταν πρέπει, πολὺ δυσάρεστος. Καὶ αὐτὸ εἶμαι σὲ θέσι νὰ τὸ γνωρίζω πολὺ καλά.

Ὅταν ἔκανε τὴν ἐμφάνισί του ἀναρωτήθηκα ἀπὸ ποῦ νὰ γύρι-

ζε ἀράγε. Ἦρθε κατευθεῖαν στὸ σαλόνι, ἔρριξε μιὰ ματιὰ γύρω του, μὲ εἶδε καὶ κατευθύνθηκε πρὸς τὸ τραπέζι μου, ποὺ ἦταν καλλιτεχνικὰ τοποθετημένο κάτω ἀπὸ μιὰ φοινικιά, προσφέροντας ἐξαίρετο φόντο γιὰ τὸ φόρεμά μου.

— Καλημέρα κ. Φορτεσκιού, τοῦ εἶπα. Καθίστε νὰ πιῇτε ἕνα φλυτζάνι τσαΐ, θὰ ἔχετε παγώσει ὕστερα ἀπὸ τόσο ταξίδι.

Ὅταν ἤπιε τὸ τσαΐ του, μοῦ πρόσφερε τσιγάρο, ἄναψε καὶ ἐκείνος ἕνα καὶ μοῦ εἶπε:

— Μις Κάριου, δὲν χρειάζεται νὰ σὰς πῶ ὅτι τὸ γραφεῖο εἶναι πολὺ ἱκανοποιημένο ἀπὸ τὸν τρόπο ποὺ ἐργάζεσθε. Πραγματικά, ἀρχίζουμε νὰ σὰς θεωροῦμε κάτι ἐξαιρετικό. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο σὰς ἀναθέτομε αὐτὴ τὴ δουλειά, ἢ ὅποια, ἂν καὶ δὲν εἶναι τόσο ἐπικίνδυνη ὅπως οἱ προηγούμενες, ἀπαιτεῖ ὥστόσο κρίσι.

— Εὐχαριστῶ πολὺ, κ. Φορτεσκιού, εἶμαι πολὺ εὐτυχὴς ποὺ τὸ γραφεῖο νομίζει ὅτι ἔχω κρίσι.

Ἐρριξε μιὰ ματιὰ πίσω του γιὰ νὰ βεβαιωθῇ ὅτι κανεὶς δὲν τὸν ἄκουε καὶ συνέχισε:

— Μις Κάριου, τριάντα μίλλια ἀπὸ δῶ, στὴν παραλία, θρίσκεται τὸ μικρὸ χωριὸ Μέρλινγκ — μιὰ χαριτωμένη γωνιά... ἀλλὰ δὲν εἶναι αὐτὸ ποὺ μὰς ἐνδιαφέρει. Ἐπάνω στὰ βράχια θρίσκεται ἕνα σπῆτι, τὸ Μαίη Φλάϋ Κόττετζ, ἀπὸ τὸ ὁποῖο ἔχω πληροφορίες ὅτι στέλλονται σήματα. Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ἀνακαλύψῃ τὸν δρόστη, καὶ ἡ ὑπόθεσις περιπλέκεται γιὰτὶ τὸ σπῆτι δὲν κατοικεῖται. Ἔτσι ἔχουν ἀκριβῶς τὰ πράγματα.

— Κατάλαβα, κ. Φορτεσκιού. Αὐτὸ ποὺ θέλετε ἀπὸ μένα, μὲ λίγα λόγια, εἶναι νὰ πάω ἐκεῖ καὶ νὰ προσπαθῶ νὰ ἀνακαλύψω ποῖος στέλνει τὰ σήματα.

— Μάλιστα. Σκέφθηκα ὅτι θὰ μπορούσατε νὰ πηγαίνατε στὸ χωριὸ σὰν μιὰ κοπέλλα ἀπὸ τὸ Λονδίνο ποὺ ἔχει ἄδεια καὶ πῆγε νὰ ξεκουραστῇ ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐξαντλητικὴ τῆς δουλειᾶς σὲ μιὰ ὁποιαδήποτε στρατιωτικὴ ὑπηρεσία. Αὐτὸ θὰ ἦταν ἕνα θαυμάσιο πρόσχημα. Πάρτε μαζί σας μερικὰ ὁμορφα φορέματα. Πάρτε τὴ ζωὴ ἀπ' τὴν καλὴ τῆς πλευρᾶς, διασκεδάστε καὶ ἀνοίξτε καλὰ τὰ μάτια σας... Εἶμαι ἀπολύτως πεπεισμένος ὅτι ὁ μόνος ποὺ μπορεῖ νὰ ἐπιτύχῃ κάτι σ' αὐτὴ τὴν ὑπόθεσι εἶσθε σεις.

— Καλωσύνη σας, κ. Φορτεσκιού. Ποιὸν θὰ ἔχω γιὰ βοηθό μου, μήπως τὸν κ. Μαίηκινς;

— Δὲν τὸν πολυσυμπαθεῖτε τὸν κ. Μαίηκινς, δὲν εἶναι ἔτσι;

— Βέβαια... σὲν μπορῶ νὰ πῶ ὅτι εἶμαι ἐρωτευμένη μαζί του. Ὅταν μὲ κυττάξῃ νοιώθω γελοία καὶ ὅτι τὸ ροῦζ τῶν χειλιῶν μου δὲν μοῦ πάει. Ἀλλωστε μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν ἐγκρίνει τὰ θαμμένα χεῖλια.

— Ἴσως νὰ ζηλεύῃ λίγο. Εἶναι

ἕνα αἶσθημα ποὺ τὸ νοιώθω καὶ ἐγὼ κάποτε. Ἄν ἐξαίρεσάμε αὐτό, ὁ Μαίηκινς εἶναι ἕνας ντέτεκτιβ πρώτης τάξεως. Θὰ τὸν βοηθήσει ἐκεῖ. Πιθανὸν νὰ τὸν χρειασθῇ.

— Ἐλπίζω νὰ μὴν χρειασθῇ τὴν βοήθειά του, ὑποθέτω ὅμως ὅτι θὰ μοῦ τὴν ἐπιβάλλῃ ὁπωσδήποτε. Δὲν ὑπάρχει περίπτωση νὰ μὴν χῶσῃ παντοῦ τὴν μύτη του. Πότε πρέπει νὰ φύγω, κ. Φορτεσκιού;

— Μις Κάριου, ποτὲ δὲν πρέπει ν' ἀναβάλλῃ κανεὶς κάτι γιὰ τὴν ἐπομένη.

Κύτταξε τὸ ρολόι του.

— Ὑπάρχει ἕνα τραῖνο ποὺ φεύγει μετὰ μιάμισυ ὥρα. Ἀκριβῶς ὅσο μὰς χρειάζεται γιὰ νὰ πάρωμε ἕνα κοκταίηλ καὶ γιὰ νὰ πιοῦμε στὴν ἐπιτυχία σας.

★

Ὁφείλω νὰ πῶ ὅτι ξεκίνησα γιὰ τὸ Μέρλινγκ σὲ πλήρη φόρμα. Εἶναι μιὰ γαλιτωμένη γωνιά στὴν νότια ἄκτῃ. ἕνα χωριὸ, προφυλαγμένο ἀπὸ τὸν ἀέρα ἀπὸ μιὰ σειρὰ λόφους. Ἐκεῖ δὲν πολυκαταλάβαινε κανεὶς ὅτι ἦταν πόλεμος γιὰτὶ δὲν ὑπῆρχε στὰ περὶχωρα οὔτε ἀεροδρόμιο οὔτε στρατιωτικὸς καταυλισμὸς οὔτε ναυτικὴ βάση.

Τὸ ξενοδοχεῖο ἦταν ἄνετο καὶ οἱ ἄνθρωποι συμπαθητικοί. Μόλις πέρασε μιὰ μέρα ἐνοίωσα πολὺ εὐχαριστημένη ἀπὸ τὸν ἑαυτό μου. Εἶνα δάθεσι γιὰ περιπέτεια, καὶ ἀφοῦ οἱ τουαλέττες μου, κυρίως οἱ βοαδυνές, εἶχαν κάνει μεγάλη αἰσθησι, ἔβρισκα πὼς ὅλα πῆγαν ἀνετα καλὰ. Καταλαβαίνετε τί θέλω νὰ πῶ. Ἀλλωστε ὑπῆρχε στὸ ξενοδοχεῖο καὶ ἕνας νεαρὸς ἀξιωματικὸς τοῦ ναυτικοῦ...

Καί, τὸ βράδυ τῆς Τρίτης ἡμέρας, μετὰ τὸ δεῖπνο, τὰ πράγματα ξεκαθάρισαν. Καθόμουν

σκεπτική στο σαλόνι καπνίζοντας και πίνοντας τον καφέ μου όταν τον είδα να έρχεται κατευθείαν προς έμένα, να στέκεται μπροστά μου —έννοω τον νεαρό αξιωματικό του ναυτικού πάντα— και να μου λέει:

—Μις Κάριου, νομίζω ότι πρέπει να γνωρισθούμε. Το όνομά μου είναι Σταίνης, υποπλοίαρχος Ούγκο Σταίνης του Βασιλικού Ναυτικού, και είμαι στη διάθεσί σας.

—Είθε εξαιρετικά ευγενής, κύριε Σταίνης, είπα, και αγαπώ πολύ το Βασιλικό Ναυτικό. Ωστόσο θα ήθελα να μάθω γιατί πρέπει να γνωρισθούμε.

—Γιατί είναι πάρα πολύς καιρός που έχω να δω τόσο χαριτωμένη κοπέλλα. Αυτός είναι ο πρώτος λόγος. Ο δεύτερος είναι ότι είσθε φοβερά έλκυστική, και ο τρίτος ότι θα ήθελα να φλυαρήσω ήσυχα για λίγη ώρα μαζί σας. Θα θέλατε να τo σκάσωμε, σά να γνωρίζωμαστε ήδη, και να κάνωμε μιά βόλτα στον κήπο;

Εδίστασα για μιά στιγμή, ύστερα όμως το ένστικτό μου μου είπε: «Πήγαινε, Σόνια, πήγαινε χωρίς άλλο. Κάτι κρύβεται κάτω απ' αυτά.»

—Πολύ ευχαρίστως, είπα.

Πήρα μιά εσάρπα και βγήκαμε στον κήπο.

Η θραυρά ήταν ευχάριστη, και δεν είχε πολλή ψύχρα. Το φως του φεγγαριού φώτιζε γλυκά τὰ δρομάκια του μεγάλου κήπου του ξενοδοχείου και τούς θάμνους.

Περπατήσαμε λίγα λεπτά, ύστερα ο υποπλοίαρχος έρριξε μιά ματιά γύρω του, χαμογέλασε (είχε το έλκυστικότερο χαμόγελο στον κόσμο) και μου είπε:

—Εξηγήστε μου κάτι, Μις Κάριου.

—Τί πράγμα; ρώτησα.

—Τί ακριβώς κάνετε εδώ; Σας παρακολούθησα. Ούτε στιγμή δεν πίστεψα την ιστορία της νεαρής κουρασμένη Λονδρέζας που ήρθε εδώ για να ξεκουρασθή, όπως λένε στο ξενοδοχείο. Ή μήπως είναι αλήθεια;

—Γιατί όχι; Ώστόσο μέσα μου έλεγα: «Σόνια πρόσεχε, μην παρσύρεσαι, όλα τούτα φαίνονται παράξενα.»

Τί να σάς πω όμως, φίλοι μου, ο πειρασμός ήταν πολύ μεγάλος.

Δεν μοιάζετε καθόλου με κουρασμένη κοπέλλα καλής οικογενείας, αλλά με κοπέλλα πολύ ίσορροπημένη και πολύ λογική.

Σταμάτησε για λίγο και ύστερα είπε σχεδόν τυχαία:

—Φυσικά δεν θά σάς έφερε εδώ ή ιστορία των νυκτερινών σημμάτων.

Σήκωσα τὰ φρύδια μου δείχνοντας έκπληξη.

—Ποιά ιστορία; Σας βεβαιώ κ. Σταίνης ότι δεν άκουσα ποτέ να γίνεται λόγος για κάτι τέτοιο.

—Άς μη μιλήσωμε ξανά γι' αυτό. Σκέφθηκα πώς θά ήταν καλό να σάς έλεγα σχετικώς δύο λόγια, γιατί ξέρετε, έχει παρατηρηθή ότι τη νύχτα στέλνονται προς τη θάλασσα σήματα από το Μαίη Φλάυ Κόττετζ —το σπίτι που βρίσκεται επάνω στα βράχια. Γι' αυτό το λόγο έχω πάρει άδεια και θρίσκομαι εδώ. Ξέρετε το Μαίη Φλάυ Κόττετζ μου ανήκει καί, φυσικά, οί ναυτικές αρχές δείχνουν ενδιαφέρον όπως και εγώ, χωρίς αμφισβολία.

—Σωστά. Άλλά πραγματικά δεν βλέπω τί σχέση έχω εγώ μ' αυτή την ιστορία. Τί ρόλο μπορώ να παίξω;

—Κανείς ποτέ δεν το ξέρει, είπα.

Μου ξαναχαμογέλασε. Και σάς είπα και πριν ότι είχε ένα

μαγευτικό χαμόγελο. Ύστερα συνέχισε:

—Όπως καταλαβαίνετε, ή παρυσία σας εδώ είναι κάτι άσυνήθιστο. Το θάδισμά σας, το ύφος σας... έχετε κάτι που είναι δύσκολο να τo εξηγήσω.

—Αλήθεια; Έλπίζω να είναι κάτι ευχάριστο.

—Ασφαλώς, ευχάριστο χωρίς άλλο, αλλά ωστόσο λίγο μυστηριώδες. Σκέφθηκα ότι περιφέρεσθε εδώ για λογαριασμό της αντικατασκοπείας. Ξέρω ότι χρησιμοποιούν συχνά γυναίκες πολύ ώριμες και πολύ έξυπνες, γυναίκες ακριβώς όπως έσείς.

—Είναι ή πρώτη φορά που άκούω να μιλούν γι' αυτά τὰ πράγματα, είπα. Μά αν στέλνουν σήματα από τo σπιτάκι σας, θά κάνατε καλύτερα να θρискώσατε σέ επιφυλακή αντί να με φλερτάρετε και να σκέπτεσθε ένα σωρό άλλόκοτα πράγματα για μένα.

—Ίσως έχετε δίκιο. Άλλά είναι παράξενο, κάθε φορά που παραφυλάω δεν συμβαίνει τίποτε. Άν ωστόσο θέλετε να τo δητέ και μόνη σας, θά πάω εκεί τώρα.

—Σας παρακαλώ να πάτε. Ίσως αυτή τη στιγμή ο μυστηριώδης χειριστής να κάνει τη δουλίτσα του. Έκτος αν σοφιστήκατε όλη αυτή την ιστορία απλώς και μόνο για να κάνετε την γνωριμία μου.

—Στο λόγο της τιμής μου, όχι... μολοντί δεν θά δισταζα καθόλου να τo κάνω, είπα χαμογελώντας, αν ήταν ανάγκη. Βλέπετε, ήταν απόλυτη ανάγκη να κάνω τη γνωριμία σας. Σας παρακαλώ να είσθε στο σαλόνι όταν θά γυρίσω.

—Δεν υπόσχομαι τίποτε. Ωστόσο θά τo σκεφθώ.

Εφυγε... Έστριψα και ξαναπήρα τo μεγάλο μονοπάτι του

κήπου, που ώδηγοῦσε στο ξενοδοχείο. Στά μισά του δρόμου, όπως περνούσα πλάι από μιά συστάδα δένδρα, μιά μυστηριώδης φωνή μου ψιθύρισε:

—Μις Κάριου... Μιά στιγμή παρακαλώ.

Η καρδιά μου σχεδόν σταμάτησε να κτυπά. Γύρισα άπτότομα και εκεί, θρθιον κάτω από ένα δένδρο, μέσα στο σκοτάδι, είδα τον κ. Μαίηκινς, τον άνθρωπο που μου είναι ο πιο δυσάρεστος στον κόσμο.

—Με κάνατε πραγματικά να φοβηθώ, κ. Μαίηκινς. Άνατρίχιασα από την κορφή ως τὰ νύχια όταν με φωνάξατε.

—Αυτό, Μις Κάριου, μου είπα με ύφος έπίσημο, οφείλεται δίχως άλλο στα πολλά κοκταίηλ που ήπιατε. Ώστόσο θά μπορούσατε να μου πητε τί συμβαίνει με σάς και τον υποπλοίαρχο Σταίνης;

—Απολύτως τίποτε. Είχαμε μιά άπλη συζήτηση μετά τo δείπνο. Μήπως απαγορεύεται από τo νόμο, κ. Μαίηκινς;

—Για σάς, μάλιστα, μις Κάριου, μολοντί, από μιά άποψη, δεν είναι κακό ότι γνωριστήκατε με τον υποπλοίαρχο Σταίνης. Ο τόνος της φωνής του ήταν σαρκαστικός.

—Ποῦ θέλετε να καταλήξετε σάς παρακαλώ, κ. Μαίηκινς;

—Άν πλησιάσετε στους θάμνους που είναι σκοτεινά θά σάς πω: δεν θέλω να με δοῦν να σάς μιλώ.

Καταφύγαμε πίσω από κάτι πυκνές ροδόδαφνες.

—Έχετε την καλωσύνη, μις Κάριου, να μου ε-αναλάβετε τί σάς είπε ο υποπλοίαρχος Σταίνης; Ήταν τίποτε ενδιαφέρον.

—Πραγματικά, κ. Μαίηκινς, ήταν πολύ παράξενα. Άρχισε να μου μιλά για τὰ σήματα και ά-

ναρωτιέμαι πώς έμαθε γι' αυτό το πράγμα. "Υστερα με ρώτησε αν με είχε προσλάβει ή αντικατασκοπεία για να προσπαθήσω να ανακαλύψω για τί πρόκειται. Φυσικά, αυτό με έβαλε σε υποψία.

—Καταλαβαίνω, είπε σκεπτικώς. Καί ύστερα, τί έγινε;

—'Αρνήθηκα ότι είχα σχέση με την αντικατασκοπεία κι' εκείνος μου είπε ότι ενδιαφέρεται άμεσα γι' αυτήν την υπόθεση γιατί το σπιτάκι απ' όπου στέλλονται τα σήματα του άνηκε και ότι είχε πάρει άδεια για να προσπαθήσει να ανακαλύψει τί συμβαίνει. Σχημάτισα την έντύπωσι ότι ή υπόθεσις αυτή τον άνησυχούσε.

—'Ασφαλώς, είπε ο Μαίηκινς. 'Ακούστε με, μίς Κάριου. 'Ισως να σας ενδιαφέρει να μάθετε ότι υποψιάζομαι τον υποπλοίαρχο Σταίηνς. Νομίζω πως δεν είναι ο υποπλοίαρχος Σταίηνς, αλλά ένας Γερμανός κατάσκοπος.

—Θέέ μου, είπα.

—Αυτός ο Σταίηνς είναι ένα μυστήριο, κατώρθωσα όμως να γνωρίσω μια χαριτωμένη κοπέλλα με την οποία είναι άρραβωνιασμένος. Μια κοπέλλα υπέροχη. Μένει σε ένα άλλο σπιτάκι στο δρόμο που πάει προς τα βράχια, στο Θίσλ Κόττετζ. Τα αίσθήματά της για τον Σταίηνς είναι μάλλον ανάμικτα.

—"Όλα αυτά είναι πολύ μυστηριώδη' αλλά ή ίδια τί νομίζει; Σήκωσε τους ώμους του.

—Είναι πολύ δυστυχισμένη. Δεν ξέρει τί να σκεφθί. "Έχει παρατηρήσει όμως ένα πράγμα: ότι πολύ συχνά της δίνει ραντεβού το θράδυ στον κήπο του Μαίη Φλάυ Κόττετζ' και όταν αυτή πηγαίνει, ο Σταίηνς είναι πάντοτε εκεί, και αυτός άκριβώς τις νύχτες μεταδίδονται τα σήματα. Φυσικά είναι πολύ άνησυχη και

στενοχωρημένη. Το ίδιο θα έσαστε και σείς αν υποψιαζώσαστε ότι ο άρραβωνιαστικός σας είναι πράκτωρ του έχθρου. Δεν υπάρχει άμφιβολία ότι τα σήματα αυτά μεταδίδονται άκριβώς τα θράδυα που την συναντά, και νομίζει ότι...

—Τί νομίζει άκριβώς, κ. Μαίηκινς;

—Νομίζει ότι την χρησιμοποιεί για να καλύπτει τη μετάδοσι των σημάτων. Με άλλα λόγια, δεν πιστεύει ότι ο Σταίηνς είναι έρωτευμένος μαζί της. "Έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι την χρησιμοποιεί ως πρόσχημα για να πηγαίνει στο Κόττετζ. Της δίνει ραντεβού, πηγαίνει πρώτος εκείνος στο Κόττετζ, στέλνει τα σήματα πριν πάει εκείνη ή τελειώνει την μετάδοσι αφού εκείνη φύγει. Αυτό πιστεύει.

—"Όλ' αυτά φαίνονται μυστηριώδη.

—Χωρίς άλλο. "Έχω όμως μια ιδέα, μίς Κάριου. Πρέπει να ενεργήσω με γρήγορα. Θα ήθελα να πηγαίνατε τώρα στο Θίσλ Κόττετζ. Προσέξτε να μη σας δει ή Σταίηνς. Θα θρήτη την μίς Λάννινγκ' της έχω πει ότι θα σας στείλω να την δείτε. 'Ακούστε καλά τί θα σας πει. Μήπως έχετε καμμία ιδέα;

—'Από ώρα, του είπα. "Αν υποψιάζεσθε τον κ. Σταίηνς, θα ήταν ασφαλώς καλό να μάς ειδοποιούσε για το προσεχές ραντεβού που θα της δώσει στο Κόττετζ. Μπορείτε να κρύψετε κάποιον εκεί, κάποιον που να μπορεί να τον πιάσει την ώρα που στέλνει τα σήματα. "Αν πιστή επ' αυτόφώρω, δεν θα έχετε παρά να τον συλλάβετε, δεν είν' έτσι;

—'Αρκετά καλή ιδέα. "Όστόσο πηγαίνατε γρήγορα να δείτε την μίς Λάννινγκ. Συζητήστε μαζί

της' κανονίστε κάτι σύμφωνα με το σχέδιο που μου εκθέσατε, και πληροφορήστε με σχετικώς. "Αν με χρειασθήτε θα είμαι στο ξενοδοχείο.

Πολύ καλά, κ. Μαίηκινς. Θα κάνω άκριβώς ό,τι μου είπατε. 'Αλήθεια, ξέρετε ότι ο Σταίηνς μένει στο ξενοδοχείο μου; Τί στάσι να κρατήσω άπέναντί του;

Με κύτταξε με ένα ύφος λίγο κυνικό.

—"Αν ήμουν στη θέσι σας θα κρατούσα τη στάσι που έχετε ήδη κρατήσει, μίς Κάριου. Νομίζω ότι θα είναι το ασφαλέστερο. Φαίνεται ότι συνεννοείτε θαυμάσια οί δυό σας, και δεν θέλω με βέβαια να υποψιαστή τίποτε για την ώρα.

—Πολύ καλά, κ. Μαίηκινς. Θα κάνω ό,τι μου λέτε, και θα φανώ όσο γοητευτικώτερη μπορώ.

—'Ωραία, ωστόσο μην ξεχνάτε ότι δεν είναι ανάγκη να είσθε και υπερβολικά γοητευτική.

Και χάθηκε στη νύχτα.

☆

Χρειάστηκε ένα τέταρτο για να πάω στο Θίσλ Κόττετζ. Στο δρόμο σκέφθηκα αυτά που μου είχε πει ο Μαίηκινς. Και είναι αλήθεια ότι άρχισα να έχω ώρισμένες υποψίες για τον υποπλοίαρχο Σταίηνς του Βασιλικού Ναυτικού. "Όπωςδήποτε ή ιστορία του δεν πολυτεκόνανε' γιατί νόμιζε άραγε ότι βρισκόμουν στο Μέρλινγκ για να κάνω έρευνες σχετικώς με τα μυστηριώδη αυτά σήματα;

Το Θίσλ Κόττετζ ήταν ένα χαριτωμένο, έντελως μοναχικό σπίτι στο τέλος του δρόμου, που ώδηγούσε στα βράχια. Χτύπησα και περίμενα υπομονετικά στην πόρτα. "Ήμουν περιέργη να δω τί πράγμα ήταν αυτή ή Σύλβια Λάννινγκ. Μου άνοιξε την πόρτα ή ίδια.

—"Αχ! μίς Κάριου, χαίρομαι

πολύ που σας βλέπω. "Ο κ. Μαίηκινς μου είχε πει ότι ίσως να έρχώσαστε. Θέλω τόσο πολύ να σας μιλήσω. Περάστε, παρακαλώ.

"Εννοίωσα μεγάλο οίκτο γι' αυτήν. "Εμοιάζε κουρασμένη, και τα μάτια της ήταν κόκκινα. Φαινόταν ότι είχε κλάψει πολύ. Σιχάθηκα τον Ούγκο Σταίηνς περισσότερο από κάθε άλλη φορά.

"Ήταν μικροκαμωμένη, ξανθή και πολύ όμορφη, από κείνο το είδος των κοριτσιών που άρέσει στους άνδρες να τα παίρνουν υπό την προστασία τους. Σκέφθηκα επίσης ότι δεν ήταν από τις κοπέλλες που διέθετε μεγάλη άφθονία φαιάς ουσίας. "Αν ο Σταίηνς ήταν ένας κακοποιός —όπως πίστευε ο Μαίηκινς— αυτός άκριβώς ήταν ο τύπος της κοπέλλας που θα διάλεγε για θύμα.

—Είχα πλαιγιάσει, μου είπε. Είχα τρομερό πονοκέφαλο. Στην κάμαρά μου έχω ετοιμάσει λίγο τσάι, θέλετε ένα φλυτζάνι;

Την ευχαρίστησα και την ακολουθήσα. Μπήκαμε στην υπέροχη κρεββατοκάμαρά που είχα δη: άνοικτη γαλάζια και λευκή. Το γαλάζιο ταίριαζε με το χαριτωμένο κιμονό που φορούσε. Σέρβιρε το τσάι και μου πρόσφερε τσιγάρο' όσο την παρατηρούσα τόσο πιο πολύ την λυπόμουν.

—Είναι μια δυσάρεστη υπόθεσις, μίς Λάννινγκ, της είπα. "Ισως όμως στο τέλος να διορθωθούν όλα.

Κούνησε το κεφάλι.

—Θάθελα να το πιστεύω, άλλα δεν μπορώ. "Από τη στιγμή που μιλήσα με τον κ. Μαίηκινς, δεν μπορώ πια να το πιστέψω.

—Πιστεύετε αληθινά ότι ο άρραβωνιαστικός σας ο κ. Σταί-

νης—μεταδίδει τὰ σήματα; Αὐτὸ σημαίνει ὅτι εἶναι πράκτωρ τοῦ ἐχθροῦ.

—Ὅλα αὐτὰ εἶναι τόσο παρὰ-ξένα, εἶπε. Τὸν γνώρισα, ἐδῶ, πρὶν ἀπὸ δεκαπέντε μόνο ἡμέρες. Μοῦ ἔκανε τὸν πολὺ ἐρωτευμένο, καὶ τὸν ἔβρισκα ὑπέροχο. Φυσικὰ στὴν ἀρχὴ δὲν ὑποψιάσθηκα τίποτε. Ὑστερα ἄκουσα νὰ γίνεται λόγος γι' αὐτὰ τὰ σήματα πού μεταδίδονται ἀπὸ τὸ Μαίη Φλάυ Κόττετζ, καὶ ἐκεῖνος μοῦ εἶπε ὅτι ἐπιθυμοῦσε πολὺ νὰ διαλευκάνῃ τὸ μυστήριον. Πάντοτε συναντιόμασταν στὸ Κόττετζ. Καὶ τώρα μαθαίνω ἀπὸ τὸν κ. Μαίηκινς ὅτι τὰ σήματα μεταδίδονται πάντοτε τὰ θράδρια πού τὸν συναντῶ, πρὶν ἢ μετὰ ἀπὸ τὸ ραντεβού μας. Δὲν μπορῶ παρὰ νὰ σκεφθῶ ὅτι μὲ χρησιμοποιοῖ γιὰ νὰ καλύπτῃ τίς ἐνέργειές του. Ὅλες αἱ ἐξομολογήσεις του ἦταν ψέμματα καὶ ἐγὼ εἶμαι ἀπλῶς ὄργανό του.

Δυὸ μεγάλα δάκρυα κύλησαν σὰ μάγουλά της.

—Μὴν ἀπελπίζεσθε. Ἐνας φεύγει καὶ δέκα ἔρχονται. Ἄν εἴσθε πραγματικὰ θέβαιη γι' αὐτὰ πού λέτε, τότε μπορεῖτε νὰ μᾶς βοηθήσετε νὰ θροῦμε...

Κτύπησε τὸ τηλέφωνο.

—Θεέ μου! εἶπε ἡ Σύλβια, εἶμαι θέβαιη ὅτι εἶναι αὐτός.

—Μὴν ταραζέσθε, πηγαίνετε νὰ σηκώσετε τὸ ἀκουστικό.

—Πηγαίνω. Εἴσθε πολὺ εὐγενική, μὲς Κάρριου.

Βγήκε ἀπὸ τὸ δωμάτιο καὶ τὴν ἄκουσα νὰ μιλά, κυριαρχώντας τὴ φωνή της, μὲ πνεῦμα καὶ μπρίο.

Στεκόμουν μπροστὰ στὴν τουαλέττα της καὶ κύτταζα τὰ ἀρώματα καὶ τὰ στολίδιά της. Ὑπῆρχαν δυὸ δακτυλίδια. Τὸ ἓνα ἦταν ὁπωσδήποτε δακτυλίδι ἀρραβῶνος: δὲν ὑπῆρχε ἀμφιβολία ὅτι τῆς τὸ εἶχε δώσει ἐκεῖνος.

Θὰ ἦταν μέρος τοῦ σχεδίου ποὺ εἶχε καταστρώσει γιὰ νὰ τὴν κατακτήσῃ. Τὸ ἔπιασα καὶ τὸ ἐξήτασα προσεκτικά. Στὸ κέντρο εἶχε ἓνα διαμάντι δεμένο μὲ ρουμπίνια: ἀσφαλῶς ἦταν δακτυλίδι μεγάλης ἀξίας.

Τὸ ξανάβαλα στὴν τουαλέττα, ἐνῶ σκεπτόμουν ἓνα σωρὸ πράγματα, κυρίως ὅμως τὸν Ὀθγκο Σταίηκινς, τοῦ Βασιλικοῦ Ναυτικοῦ.

Σὲ λίγο γύρισε ἡ Σύλβια.

—Μοῦ ζητᾷ νὰ τὸν συναντήσω ἀπόψε, σ' ἓνα τέταρτο, στὸ Μαίη Φλάυ Κόττετζ. Τί νὰ κάνω; Δὲν ἤξερα τί νὰ τοῦ ἀπαντήσω. Τοῦ εἶπα νὰ περιμένῃ μιὰ στιγμὴ γιὰ τὴν μου χύνεται κάτι πού ἔχω στὴ φωτιά.

—Πέστε του ὅτι θὰ τὸν συναντήσετε στὸ Μαίη Φλάυ Κόττετζ σὲ εἴκοσι λεπτά. Μὴν ἀνησυχεῖτε. Κάνετε ὅ,τι σᾶς λέω. Θὰ φροντίσουμε ἐμεῖς γιὰ σᾶς.

—Πολὺ καλά, μοῦ εἶπε.

—Μὴν ἀνησυχῆτε. Βάλτε τὸ φόρεμά σας καὶ πηγαίνετε γρήγορα νὰ τὸν συναντήσετε. Μὴν τὸν κάνετε νὰ ὑποψιαστῇ τίποτε. Ὅταν φύγετε, θὰ ἔρθω σὲ ἐπαφὴ μὲ τὸν κ. Μαίηκινς, καὶ θ' ἀναλάβωμε τὴν ὑπόθεσι. Τώρα πηγαίνετε νὰ παίξετε καλὰ τὸ ρόλο σας.

Τῆς χαμογέλασα.

—Μὴν ξεχνᾶτε τὴν παλιά ἱσπανικὴ παροιμία: «Ἡ κόλασι δὲν εἶναι τίποτε μπροστὰ σὲ μιὰ γελασμένη γυναῖκα.» Ἦρθε ἡ στιγμὴ νὰ τοῦ ἀνταποδώσετε τὰ ἴσα.

—Θὰ κάνω ὅ,τι μοῦ λέτε, καὶ ἐλπίζω νὰ τὸν τουφεκίσουν. Ποτέ μου δὲν σιχάθηκα ἄνθρωπο περισσότερο.

«Νὰ ἓνα σκληρὸ πλῆγμα γιὰ τὸν ἔρωτα», εἶπα μέσα μου. Τὴν βοήθησα νὰ ντυθῇ.

Μόλις ἔφυγε, τηλεφώνησα στὸ ξενοδοχεῖο καὶ ζήτησα τὸν κ.

Μαίηκινς. Μόλις μὲ συνδέσανε μαζί του, τοῦ εἶπα:

—Ἀκοῦστε, κ. Μαίηκινς, ἔχω κάτι σπουδαῖο.

—Ἀ! Μήπως ἀνακαλύψατε τίποτε; Ἡ μὲς Λάννινγκ σᾶς εἶπε...

—Ἡ Μὲς Λάννινγκ δὲν μοῦ εἶπε ἀπολύτως τίποτε, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ ὅτι ὑποψιάζεται πολὺ τὸν ὑποπλοίαρχο Σταίηκινς, καὶ ὅτι δὲν τὸν ἀγαπᾷ ἐπειδὴ πιστεύει ὅτι τὴν κοροΐδεψε. Καὶ πρέπει νὰ πῶ ὅτι συμφωνῶ ἀπολύτως μαζί της.

—Καταλαβαίνω. Νομίζετε λοιπὸν ὅτι ὁ Σταίηκινς...

—Σᾶς παρακαλῶ πολὺ, κ. Μαίηκινς, ἀκοῦστε με. Ἐνῶ μιλοῦσα μὲ τὴν μὲς Λάννινγκ, περὶ πού πρὶν ἓνα τέταρτο, χτύπησε τὸ τηλέφωνο. Ἦταν ὁ Σταίηκινς, καὶ τῆς εἶπε νὰ πάῃ νὰ τὴν συναντήσῃ στὸ Μαίη Φλάυ Κόττετζ. Τῆς εἶπα νὰ δεχθῇ, καὶ πῆγε νὰ τὸν βρῇ. Πρέπει νὰ πᾶτε ἐκεῖ ὅσο τὸ δυνατόν γρηγορότερα.

—Μὰ γιατί ὅλη αὐτὴ ἡ διασύνη;

—Ἀπλῶς γι' αὐτό: ὁ Σταίηκινς μὲ ρώτησε χωρίς τὸ θράδριον μὲ εἶχε στείλῃ ἡ ἀντικατασκοπεῖα νὰ ἐξιχνιάσω τὴν ὑπόθεσι τῶν σημάτων. Εἶναι φανερό ὅτι ὑποψιάζεται πὼς κάποιος ἐνδιαφέρεται γιὰ τὴν ὑπόθεσι, καὶ χωρίς ἄλλο θὰ σκεφθῇ ὅτι ἔκαναν ἐρωτήσεις στὴ μὲς Λάννινγκ. Χωρὶς ἄλλο θὰ τὴν ἀνακρίνῃ, καὶ ἴσως χρησιμοποίησῃ καὶ βία. Νομίζω ὅτι πρέπει νὰ πᾶτε ἀμέσως ἐκεῖ καὶ νὰ πάρετε μαζί σας κάποιον βοηθό.

—Ἰσως ἔχετε δίκιο, εἶπε ὁ Μαίηκινς. Ἐχω θάλει κάποιον ψηλὰ στὰ θράχια νὰ παρακολουθῇ τὴν πόρτα τοῦ Κόττετζ. Θὰ πάρω μαζί μου τὸν σωφὲρ μου, ὠπλισμένο, καὶ θὰ τὸν ἀφήσω μὲ τὸ αὐτοκίνητό μου κάτω, ἐκεῖ πού τελειώνει ὁ δρόμος. Θὰ μει-

νῇ ἐκεῖ νὰ φυλάῃ. Ὑστερα θὰ πάω στὸ Κόττετζ: αὐτὸ ὁπωσδήποτε δὲν πρόκειται νὰ θλάψῃ. Ἐσεῖς θὰ ἦταν καλύτερα νὰ γυρίσετε στὸ ξενοδοχεῖο καὶ νὰ μὲ περιμένετε.

—Πολὺ καλά, κ. Μαίηκινς. Θὰ σᾶς δῶ ἀργότερα. Καὶ καλὴ τύχη.

Ἐκλείσα τὸ τηλέφωνο, ἄναψα ἓνα τσιγάρο καὶ σκεπτόμουν. Ὑστερα βγήκα ἀπὸ τὸ ἱσλ Κόττετζ καὶ ἀρχισα νὰ προχωρῶ βιαστικά, μέσα ἀπὸ τὰ χωράφια, πρὸς τὸ ἰδρύμα πού ὠδηγοῦσε στὸ Μαίη Φλάυ Κόττετζ. Ὅταν ἔφθασα ἐκεῖ, στάθηκα καὶ περιμένα πίσω ἀπὸ τὸ φράχτη.

Ἀρχισα νὰ κἀν κρῦο: περιμένα λίγο τρεμουλιάζοντας. Πιστεύω πολὺ στὸ ἔνστικτο, στὸ γνωστὸ γυναικεῖο ἔνστικτο, πού δὲν εἶναι τῆς μόδας καὶ πού τόσο τὸ κοροϊδεύουν. Ὅπως κι' ἂν ἔχουν τὰ πράγματα, δὲν ὑπάρχει τίποτε καλύτερο ἀπὸ τὸ νὰ δοκιμάζῃ κανεὶς μερικές φορές τὴν τύχη του: ἂν ἦταν λάθος ὅσα νόμιζα, θὰ ἔκανα ἀπλῶς λάθος, αὐτὸ εἶναι ὅλο...

Ὑστερα ἀπὸ ἓνα-δύο λεπτὰ ἔφθασε στὸ δρόμο τὸ αὐτοκίνητο τοῦ κ. Μαίηκινς, ἔκοψε ταχύτητα, σταμάτησε, καὶ ὁ σωφὲρ τὸ παρκάρισε ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριὰ τοῦ δρόμου, εἰκὸς περὶ πού μέτραν ἄπὸ τὸ σημεῖο πού βρισκόμουν, κάτω ἀπὸ ἓνα δέντρο. Ὁ κ. Μαίηκινς βγήκε, εἶπε κάτι στὸν σωφὲρ καὶ ὕστερα προχώρησε μὲ μεγάλα βήματα πρὸς τὸ σπιτάκι.

Πέρασα κρυφὰ κατὰ μῆκος τοῦ δρόμου, πίσω ἀπὸ τὸ φράχτη, προσέχοντας νὰ μὴ μὲ δῇ κανεὶς. Ὅταν πλησίασα στὸ αὐτοκίνητο, διέσχισα τὸ δρόμο, ἔκανα μιὰ μεγάλη στροφή ὥστε νὰ τὸ ξεπεράσω καὶ νὰ βρεθῶ μεταδὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κόττετζ. Ὑστερα ἀρχισα νὰ τρέχω πάνω στὸ δρόμο. Ὅταν πλησίασα στὸ

αυτοκίνητο, ήμουν λαχανιασμένη και ξαναμμένη —τουλάχιστον έτσι νόμιζα.

—Είμαι ή μίς Κάριου, είπα στο σωφέρ, ή βοηθός του κ. Μαίηκινς. Μου είπε να σάς πω ν' αφήσετε το αυτοκίνητο εδώ και να γυρίσετε άμέσως στο ξενοδοχείο. Επίσης να μου δώσετε το περίστροφό σας.

—Μάλιστα, μίς Κάριου. Ξέρω ποιά είσθε, ό κ. Μαίηκινς μου έχει μιλήσει για σάς. Θά γυρίσω άμέσως στο ξενοδοχείο.

Μου έδωσε το περίστροφο, βγήκε από το αυτοκίνητο και έφυγε. Περίμενα λίγα λεπτά, ώσπου να μην διακρίνεται, μπήκα στο αυτοκίνητο, έβαλα μπρός, προχώρησα στο δρόμο ώσπου βρήκα ένα φράχτη, έστριψα και προχώρησα μέσα από τὰ χωράφια πρὸς τὸ σπίτι τῆς μίς Λάννινγκ. Έκρυπα τὸ αυτοκίνητο, πήγα στο Κόττετζ και κάθησα στὸ χῶλλ. Ἡ καρδιά μου κτυποῦσε δυνατὰ και θρискόμουν ἀκριβῶς στὴν κατάλληλη ὑπερέντασι.

Μετά από πέντε λεπτά άκουσα βήματα. Ἡ πόρτα άνοιξε και μπήκε ή μίς Λάννινγκ. Φαινόταν ὅτι εἶχε τρέξει.

Ἐμεινε κατάπληκτη ὅταν με εἶδε.

—Μά ό κ. Μαίηκινς μου εἶπε ὅτι πήγατε στο ξενοδοχείο, μίς Κάριου. Μου εἶπε...

—Έν τάξει. Κατάλαβα τί ρᾶς εἶπε. Ὑποθέτω ὅτι ό κ. Μαίηκινς, ἐπειδὴ ὑποψιαζόταν τὸν ὑποπλοίαρχο Σταίηνς, τὸν συνέλαβε, και ὅτι σεις ταραχτήκατε τόσο ὥστε γυρίσατε ἐδῶ για νὰ συνέλθετε και νὰ ήρεμησετε.

Ἐβγαλα τὸ περίστροφο.

—Εσείς είσθε ή κατάσκοπος, ἀγαπητή μου Φρόύλαϊν Κάρλα, και σπεύσατε νὰ γυρίσετε για νὰ περιμένετε τὸν συνένοχό σας, για νὰ τὸ σκάσετε, ἐνῶ ό καυμένος ό κ. Μαίηκινς χάνει τὸν

καιρό του ἀνακρίνοντας τὸν αὐτοχὸ τὸν ὑποπλοίαρχο στο ξενοδοχείο. Ἦταν πραγματικά σπουδαία ιδέα νὰ ὑποβάλλετε στὸν κ. Σταίηνς τὴν ιδέα νὰ σᾶς δίνη ραντεβού στο Κόττετζ. Καὶ ἐνῶ εἰς φλυαροῦσατε μαζί του στο ἰσόγειο, ό συνάδελφός σας ἔμπαινε κρυφὰ ἀπὸ τὴν πίσω πόρτα, τῆς ὁποίας εἶχατε τὸ κλειδί, ἀνέβαινε στο πρῶτο πάτωμα, και ἀφοῦ ἔφευγε ό κ. Σταίηνς, ἔστελνε τὰ σήματα. Ξέρατε ὅτι θὰ ὑποπτευόμασταν τὸν ὑποπλοίαρχο και φροντίσατε νὰ σιρέψετε τις ὑποψίες ἐναντίον του. Φυσικά, ἀπόψε ἀρνήθηκε ὅτι εἰσθε ἀρραβωνιασμένοι. Θά εἶπε ἴσως στὸν κ. Μαίηκινς ὅτι σᾶς ὑποψαζόταν, ποιός ὅμως νὰ τὸν πιστέψῃ; Κανένas, τουλάχιστον ὥσπου νὰ μπορέσῃ νὰ ἀποδείξῃ ποιός εἶναι και τί κάνει ἐδῶ. Έν τῷ μεταξύ, σεις και ό σύντροφός σας θὰ εἶχατε τὸν καιρό νὰ φύγετε μακριὰ.

Δὲν εἶπε οὔτε λέξι. Στεκόταν και με κύτταζε σὰν φίδι ἔτοιμο νὰ χυμῆξῃ.

Πήγα στο τηλέφωνο.

—Τώρα θὰ τηλεφωνήσω στο ξενοδοχείο και θὰ πῶ στὸν κ. Μαίηκινς νὰ ἔλθῃ. Καθήστε ἡσυχᾶ. Μὴν κινηθῆτε και μὴν ἀνοίξετε τὸ στόμα σας. Ὡσπου νὰ ἔρθῃ ό κ. Μαίηκινς, θὰ ἔχῃ πιαστή και ό συνένοχός σας.

Δὲν κατάλαβα τί εἶπε, γιατί τὸ εἶπε γερμανικά, πιστέψτε με ὅμως, φίλοι μου, ὅτι μου φάνηκε κάτι πολὺ χοντρό.

☆

Ἦταν πολὺ ἀργά, ὥστόσο τὸ φεγγάρι ἦταν ἀκόμη πολὺ ὁμορφο και ό κήπος τοῦ ξενοδοχείου φαινόταν ἀκόμη πιδ ἑλκυστικός. Ὁ Ὄθγκο Σταίηνς μ' ἔπιασε ἀπ' τὸ χέρι, πρᾶγμα πὺ μου φάνηκε λίγο τολμηρὸ ἐκ μέρους του.

—Πολὺ ἔξυπνο ἀλήθεια ἐκ μέρους σας νὰ ὑποψιασθῆτε τὴν

Λάννινγκ. Ἀπὸ καιρὸ εἶχα σχηματίσει γνώμη γι' αὐτὴν, δὲν μποροῦσα ὥστόσο νὰ ἀποδείξω τίποτε. Ἐκανα ὅ,τι μου ἦταν δυνατόν για νὰ μπορέσω νὰ τὴν ἀποκαλύψω, ἦταν ὅμως ἱκανώτερή μου. Ἦταν ἐπιδέξια, ὅχι ὅμως σὰν και σᾶς. Ὡστόσο ἀκόμη και τώρα δὲν καταλαβαίνω πῶς βεβαιωθήκατε ὅτι ἦταν αὐτή. Θέλω νὰ πῶ... καλὸ θέβαια εἶναι τὸ γυναικεῖο ἔνστικτο... ἀλλά..

Χαμογέλασα.

Δὲν ἦταν μόνο τὸ γυναικεῖο ἔνστικτο, εἶπα, προσπαθώντας νὰ πᾶρω σοβαρὸ ὕφος. Βλέπετε εἶχα τὴν εὐκαιρία νὰ ἐξετάσω τὰ δακτυλίδια τῆς, πὺ τὰ εἶχε ἀφήσει ἐπάνω στὴν τουαλέττα τῆς.

Μὲ κύτταξε ἑκπληκτός.

—Τὰ δακτυλίδια τῆς; Δὲν καταλαβαίνω τί σχέσι...

—Στὸ ἓνα, ἀπὸ μέσα, ἦταν γραμμένα τὰ ἐξῆς: «Στὴν Κάρλα, για πάντα», και δυστυχῶς γι'

αὐτὴν, ἦταν γραμμένα γερμανικά. Αὐτὸ τὸ εἶχε ξεχάσει.

Πλησίασε τὸ πρόσωπό του στο δικό μου και με κύτταξε.

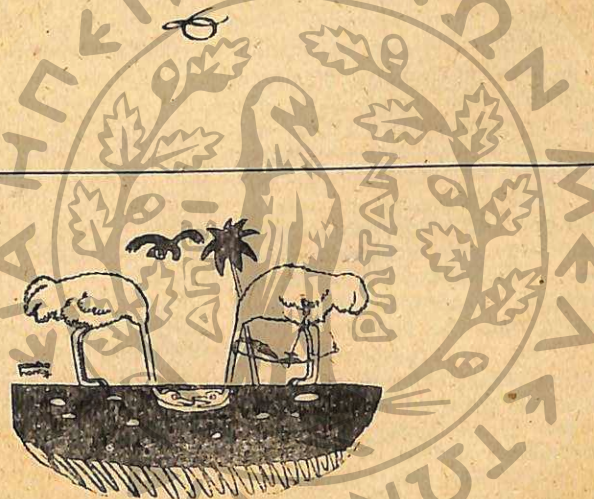
—Μίς Κάριου, κάτι ἔχει μπὴ στο μάτι σας.

Παλιὸ τέχνασμα, ὑποπλοίαρχε. Αὐτὸ εἶναι ἀπλῶς μιὰ πρόφασ.. παλιά ὅσο και ή γῆ μας, πὺ χρησιμοποιεῖται ὅταν κάποιος θέλῃ νὰ φιλήσῃ μιὰ κοπέλλα.

Ἀναστέναξε θαθεία και εἶπε:

—Μου φαίνεται ὅτι ἀπόψε τὸ βράδυ ή τύχη μου με ἔγκατέλειψε. Νομίζω λοιπὸν ὅτι θὰ κάνω με καλὰ νὰ γυρίσωμε στο ξενοδοχείο.

Συμφώνησα. Ἀκριβῶς ὅμως ἐκείνη τὴ στιγμή —ἀν θέλετε πιστέψτε με— φύσηξε δυνατὰ και κάτι μου μπήκε στο μάτι. Αὐτὸ ἀποδεικνύει, φίλοι μου, ὅτι εἶναι ἀλήθεια πὺ λένε ὅτι οἱ ναυτικοὶ εἶναι τυχεροί.

Σσσσ... Οὔτε με εἶδες, οὔτε σὲ εἶδα

Για να μαθαίνουν έχθροι και φίλοι.

ΠΕΡΙ... ΣΚΟΡΔΟΥ

Του

DUNCAN MAC DOUGALD

Το σκόρδο είναι το πέμπτο στοιχείο του κόσμου. Το ίδιο σημαντικό για την ύπαρξί μας όσο η γη, ο αέρας, ή φωτιά και το νερό. Χωρίς σκόρδο δεν θα ήξελα να ζω. Αυτούς τους ύμνους έλεγε για το σκόρδο ο Λουί Ντιά, πρώην «σέφ» ενός μεγάλου ξενοδοχείου της Νέας Υόρκης, γνωστός για τις θαυμάσιες σπεσιαλιτέ μου. Ο Ντιά το έλεγε αυτὰ μόλις πέρυσσι, αλλά απηχούσε τα αίσθήματα αιώνων.

«Το σκόρδο έχει πολύ ισχυρές ιδιότητες» έγραφε ο Ρωμαίος ιστορικός Πλίνιος. «Και μόνο η μυρωδιά του διώχνει τα φίδια και τους σκορπιούς.» Έπι 5.000 χρόνια το σκόρδο στάθηκε το πιο αγαπητό και το πιο μισητό καρύκευμα του κόσμου.

Για πολλούς είναι ένας θαυμάσιος καταλύτης που συγκεντρώνει όλες τις πικάντικες γεύσεις σε ένα πιάτο και για άλλους κάτι κυριολεκτικά ανυπόφορο με την δυνατή τσουχτερή μυρωδιά του.

Ός πριν από λίγο καιρό το χρησιμοποιούσαν στην κουζίνα τους μόνο Ιταλοί, Έλληνες, Γάλλοι, Έβραίοι, Μεξικανοί, Σλάβοι, Κινέζοι. Τα τελευταία όμως 25 χρόνια, το σκόρδο άρχισε να κατακτά και τις Ηνωμένες Πολιτείες. Και τέλος στον τελευταίο πόλεμο τα φαγητά με σκόρδο έγιναν πολύ δημοφιλή σε εκατομμύρια σπιτία. Πριν από 25 χρόνια στην Αμερική ξοδεύονταν 4.502.000 λίμπρες σκόρδο κυρίως από οικογένειες που το συνήθιζαν στην κουζίνα της ιδιαίτερής τους πατρίδας. Σήμερα οι Αμερικανοί κα-

ταναλώνουν 36.000.000 λίμπρες σκόρδο.

Η δημοτικότητα του σκόρδου αποδεικνύεται από την ποικιλία των φαγητών που μαγειρεύονται μ' αυτό και που συνηθίζονται τώρα σε όλοένα περισσότερα σπιτία. Πριν από είκοσι χρόνια το σκόρδο υπήρχε μόνο στην φυσική του κατάσταση σαν βολβός που χωρίζεται σε σκελίδες. Σήμερα μπορεί κανείς να βρή (τουλάχιστον στην Αμερική) άλλες σκόρδους και σκόρδο σε σκόνη και ακόμη ξύδι με σκόρδο, χυμό σκόρδου, πάστα σκόρδου και σκόρδο σε φέτες. Μπορείτε να προσφέρετε στους φίλους σας για μεζέ έλιες με σκόρδο, τυρί με σκόρδο, σάλτσα με σκόρδο ή κρουτόνια σκόρδου για σουπές ή σαλάτες. Υπάρχουν ακόμη μεζεδικά με σκόρδο για κοκταίλ, δηλαδή μπέκον με σκόρδο, κρέας με σκόρδο, τυροπητάκια με σκόρδο, τσίπς με σκόρδο. Το ψωμί σκόρδου κερδίζει έδαφος και σερβίρεται παντού με μπιφτέκι.

Η νοικοκυρά που αγοράζει το σκόρδο από το μπακάλη ή τον μαγάθη της γειτονιάς της σπάνια ενδιαφέρεται να μάθει από που έρχεται και πως έφθασε έως αυτήν. Η συγκομιδή του σκόρδου γίνεται σε διάφορες χώρες και σε διάφορες εποχές του χρόνου. Οι Ηνωμένες Πολιτείες π.χ. προμηθεύονται σκόρδο από την Αργεντινή τον Ιανουάριο, από την Χιλή τον Φεβρουάριο, από το Μεξικό τον Μάρτιο, από την Αίγυπτο τον Απρίλιο και τον Μάιο, από την Σικελία τον Μάιο

έπο το βόρειο Μεξικό, την Καλιφόρνια και την Αριζόνα τον Ιούνιο, από την Νεάπολη τον Ιούλιο και από την περιοχή της Βενετίας τον Ιούλιο και τον Αύγουστο. Κάθε περιοχή έχει την δική της ποικιλία με μεγάλες διαφορές ποιότητας.

Η Μεξικανή Κρεολή είναι το ένα από τα τρία είδη σκόρδου που βγαίνουν στο Μεξικό. Τα μεξικάνικα σκόρδα είναι κοκκινωπά και χαρακτηρίζονται από ένα μακρύ και σκληρό μίσχο που διασχίζει το κέντρο του βολβού. Το αίγυπτιακό και μαροκινό σκόρδο είναι άσπρο, με μεγάλους βολβούς και σκελίδες που περιέχουν πολύ νερό και λίγο πολτό και γι' αυτό ξεραίνονται εύκολα. Το σκόρδο της Ισπανίας έχει κοκκινωπό φλοιό, είναι σκληρό και έχει καλό άρωμα. Το σικελικό σκόρδο ξεχωρίζει από το άσημόλευκο χρώμα του και το πρασινωπό έσω-ερικό. Τέλος το βενεζανικό σκόρδο φέρνει λυρικές εκφράσεις στο στόμα των εμπόρων. Ο βολβός του έχει συμμετρική εμφάνιση, άσημόλευκο χρώμα και χονδρές σκελίδες.

Το 50% του σκόρδου που βγάζει η Καλιφόρνια προορίζεται για τις εταιρίες που το αφυδατώνουν. Το αφυδατωμένο σκόρδο πουλείται πάλι σε εταιρίες που κάνουν μαγιονέζα, πολτό ντομάτας, σάλτσες για σαλάτες, λουκάνικα και άλλα έτοιμα φαγητά όπου μπαίνει σκόρδο.

Το σκόρδο σαν φυτό είναι ίσως παλιό όσο και η ιστορία του ανθρώπου. Ανήκει στην οικογένεια των λεισοειδών που περιλαμβάνει τα κρεμμύδια, τα πράσα κ. ά. Κανείς δεν ξέρει που πρωτοβγήκε το σκόρδο, αλλά ή πρώτη του πατρίδα φαίνεται πως ήταν το Κιρκίζ της Σιθρίας. Από το Κιρκίζ το σκόρδο κατέβηκε σιγά-σιγά στη Μέση Ανατολή από τις περιπλανώμενες φυλές που έφταναν από την Κεντρική Ασία. Μία από τις πρώτες μνείες του συναντούμε στον Ιστορικό Ηρόδοτο που περιγράφει την κατασκευή της μεγάλης πυραμίδας της Γκίζα. Κατά τον Ηρόδοτο 100.000 άνδρες δούλεψαν 20 χρόνια μεταφέροντας τις 2.300.000 πέτρες της πυραμίδας. Και οι εργάτες αυτοί που μο-

χθούσαν κάτω από τον ήλιο της Αιγύπτου έτρωγαν κυρίως σκόρδα και κρεμμύδια. Οι Αιγύπτιοι λάτρευαν το σκόρδο και το ανέφεραν στους δόκους τους!

Το σκόρδο αναφέρεται μία φορά και στη Βίβλο όπου οι Ισραηλίτες κλαίνε απελπισμένοι που αναγκάζονται να εγκαταλείψουν το σκόρδο και να φύγουν από την έρημο του Σινά. Οι αρχαίοι Έλληνες περιφρονούσαν το σκόρδο, μα οι Ρωμαίοι το χρησιμοποιούσαν πολύ και το θεωρούσαν —άδικα όμως— ως σεξουαλικό τονωτικό. Ο Οράτιος καταδίκασε το σκόρδο σαν δείγμα χυδαιότητας και το ίδιο γινόταν την εποχή του Σαίξπηρ, όποτε το σκόρδο ήταν πολύ αγαπητό στις εργατικές τάξεις.

Στον Μεσαίωνα το σκόρδο μαζί με πολλά άλλα χόρτα και μυρωδικά έθεωρείτο απαραίτητο για θεραπευτικούς σκοπούς και ο Καρλομάγνος το έκτιμούσε τόσο, ώστε το καλλιεργούσαν στους κήπους του και το πουλούσε.

Για πολλούς αιώνες το σκόρδο έπαιζε κάποιο ρόλο στην λαογραφία πολλών χωρών. Ο Όμηρος λέει πως χάρις στις αρετές του κίτρινου σκόρδου ο Όδυσσεας κατάφερε να σωθεί και να μην μεταμορφωθεί σε χοίρη και να μην μεταμορφωθεί σε χοίρη από την Κίρκη. Οι Ρωμαίοι στρατιώτες έτρωγαν σκόρδο πριν από τη μάχη για να γίνονται πιο θαρραλέοι. Στις Ινδίες πιστεύουν ακόμη πως το σκόρδο καταπολεμά το κακό, τους δαίμονες, τις μάγισσες, τα τέρατα. Σε πολλές χώρες, όπως στην Κίνα και στην Ελλάδα, πιστεύουν πως το σκόρδο διώχνει την βασκανία. Στην Παλαιστίνη βάζουν μία σκελίδα σκόρδο στο πέτο του γαμπρού σαν σύμβολο του ευτυχισμένου γάμου.

Το σκόρδο αποτελεί ένα σημαντικό λαϊκό γιατρικό. Το παίρνουν σαν χάπι, το κρεμούν στο λαιμό για φυλαχτό, το εισπνέουν για να καταπολεμήσουν το κρυολόγημα, τους ρευματισμούς, τα νεύρα, τον πονό-δοντο, το βήχα, την αδυναμία, τον κοκκύτη, το άσθμα των φιδιών και των εντόμων.

Και η σύγχρονη έπιστήμη ακόμη

ἀναγνωρίζει την ἀξία του σκόρδου όταν τὸ χρησιμοποιοῦν ὡς ἀντισηπτικό καὶ γιὰ νὰ ἀνακουφίξῃ τὶς ἐντερικὲς διαταραχές. Ἡ πιὸ ἐντυπωσιακὴ ἱατρικὴ χρησιμοποίησι τοῦ σκόρδου ἐγένεε στὸν πρῶτο παγκόσμιον πόλεμον όταν ἡ βρετανικὴ Κυβέρνησις ἐζήτησε μεγάλες ποσότητες σκόρδων. Μὲ τὸν χυμὸ τῶν σκόρδων ἀνακατωμένον μὲ νερὸ ἔδρεχαν γάζες καὶ ἐπιδέσμους καὶ τοὺς ἔβαζαν ἐπάνω σὲ πληγές. Οἱ ἀντισηπτικὲς ιδιότητες τοῦ σκόρδου ἔσωσαν χιλιάδες σοβαρὰ τραυματισμένους στρατιώτες ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ εἶχαν πάθει μόλυνσι.

Σήμερα ὑπάρχουν δύο φαρμακευτικὰ παρασκευάσματα μὲ βάσι τὸ σκόρδο. Τὸ ἓνα ἀπὸ σκόρδο καὶ φυτικὸ ἄνθρακα χρησιμοποιοῖται ὡς ἀντισπασμωδικὸ τῶν ἐντέρων καὶ τὸ ἄλλο, ἓνα μίγμα σκόρδου καὶ μαϊντανοῦ καταπολεμᾷ ἐπιτυχῶς τὴν ὑπέρτασι.

Μὲ τὴν πάροδο τῶν αἰώνων οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔπαυσαν νὰ θέλουν νὰ βροῦν τρόπο γιὰ νὰ ἐξαλείψουν ἢ νὰ μειώσουν τὴ μυρωδιὰ τοῦ σκόρδου. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες δὲν ἐπέτρεπαν σὲ ὅσους εἶχαν φάει σκόρδο νὰ μποῦν σὲ ναὸ-τῆς Κυβέλης, μητέρας τῶν θεῶν.

Τὰ σημερινὰ σχετικὰ πειράματα ἀπέδειξαν ὅτι ἡ μυρωδιὰ τοῦ σκόρδου στὸ στόμα δὲν μένει στὰ δόντια ἀλλὰ βγαίνει ἀπὸ τοὺς πνεύμονες. Ἡ φήμη τοῦ σκόρδου γιὰ τὴν ἐνοχλητικὴ μυρωδιὰ του ὀφείλεται στὸ πτητικὸν ἔλαιον ποὺ περιέχε-

ται στὸ βασικὸ χημικὸ συστατικὸ τοῦ σκόρδου, ἓναν τύπο σουλφιδῶν. Ὑπάρχουν ὥστόσο μερικοὶ πατροπαράδοτοι πιά τρόποι γιὰ νὰ διώξῃ κανεὶς τὴν δυσάρεστη μυρωδιὰ τοῦ σκόρδου ἀπ' τὸ στόμα, ὅπως π.χ. νὰ μασήσῃ ἀργὰ ψιλοκομμένο μαϊντανό, νὰ πλύνῃ τὸ στόμα μὲ χυμὸ λεμονιοῦ, ἢ —γιὰ τὰ χέρια— νὰ τὰ τρίψῃ μὲ ἀλάτι καὶ νὰ τὰ πλύνῃ σὲ κρύο νερό, ποτὲ ζεστό, γιὰτὶ τὸ ζεστὸ νερὸ ἀνοίγει τοὺς πόρους καὶ ἐτσι μεγαλώνει τὶς περιοχὲς ποὺ μυρίζουν.

Πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια στὶς στήλες τῶν Ἀγγλικῶν ἐφημερίδων εἶχε γίνεи μιὰ συζήτησι γιὰ τὴν ἀξία τοῦ σκόρδου. Πολλοὶ ἀναγνώστες ἐστείλαν γράμματα γιὰ νὰ ποῦν τὴ γνώμη τους. Μιὰ ἀπὸ τὶς πιὸ χαρακτηριστικὲς καὶ ἐνδιαφέρουσες ἐπιστολές, ἀπὸ ἓναν πλοίαρχο σὲ ἀποστρατεία, ἔλεγε τὰ ἑξῆς: «Τὸ σχόλιό σας δὲν τονίζει ἀρκετὰ τὶς ἀρετὲς τοῦ σκόρδου. Κάποτε ὑπηρετοῦσα σ' ἡ Γαλλία μαζί μὲ ἓναν Βέλγο ταγματάρχη, 75 ἐτῶν, ποὺ τὸ πρῶτ' ἔτρωγε μόνον σκόρδο. Ἦταν ὁ πιὸ γερόδ στρατιώτης στὸ μέταπο τῶν Πυρηναίων ὅπου ὑπηρετοῦσαν ἄνθρωποι ἀπὸ 20 ἔτη. Κάθε μέρα σκαρφάλωνε τὰ βουνὰ σὰν κασίκι. Ἐπὶ 12 μῆνες καθόμουν μὲ τὸν γενναῖο ταγματάρχη στὸ ἴδιο γραφεῖο χωρὶς νὰ φορῶ ἀντισφυσιογόνον μάσκα καὶ ποτὲ δὲ ἔνοιωσα τόσο καλὰ τὸν ἑαυτὸ μου ὅσο τότε. Βέβαια ἐλάχιστοι ἐπισκέπτες ἔρχονταν νὰ μᾶς ἐνοχλήσουν».

Μιὰ γλύπτρια ἔκανε τὴν προτομὴ ἑνὸς ἰδιότροπου γέρου ποὺ εἶχε συνδέσει τὴν ὑγεία μὲ τὰ σκόρδα καὶ καθημερινῶς κατέβαζε ἀρκετά. Ἡ μυρωδιὰ ἦταν τόσο ἐνοχλητικὴ ὥστε ἡ καλλιτέχνης δὲν μπορούσε πιά νὰ δουλέψῃ. Ἀνάμεσα στὰ διάφορα ἀντίδοτα ποὺ δοκίμασε, οἱ μέντες τῆς φάνηκαν καλύτερες καὶ ἄρχισε νὰ τὶς παίρνῃ μὲ τὴν ὁκά.

Ὑστερα ἀπὸ μερικὲς ἡμέρες, παρατήρησε πὼς τὸ μοντέλο τῆς δὲν ἦταν πολὺ καλά.

—Εἶστε ἄρρωστος; τὸν ρώτησε.

—Δὲν εἶμαι ἀκόμη δεσποινίς μου, ἀλλὰ ἂν ἐξακολουθήσετε νὰ μασάτε αὐτὲς τὶς μέντες, ἡ μυρωδιὰ τους θὰ μὲ ἄρρωστήσῃ!

E. E. Edgar

Κλεοπάτρα Βασίλισσα τῆς Αἰγύπτου

Τοῦ

JEAN - JACQUES FOURNIERES

Στὴν σειρὰ «Μεγάλες Γώησες τῆς Ἱστορίας» ἡ «Ἐκλογή» θὰ παρουσιάσῃ τὴ ζωὴ μερικῶν ἀπὸ τὶς πιὸ μοιραῖες γυναῖκες, τὶς γυναῖκες ἑκείνες ποὺ ἔγραψαν πραγματικὴ ἱστορία. Δίπλα σὲ μεγάλους ἀνδρες, σὲ ἀνθρώπους ποὺ κρατοῦσαν στὰ χέρια τοὺς τύχες λαῶν, ἀφήσαν τὰ θέλητρά τους νὰ δράσουν σὰν τὰ δυνατότερα ὄπλα γιὰ τὸ καλὸ καὶ τὸ κακὸ. Τὸ τέλος δὲν ἐρχόταν πάντα συντροφευμένο μὲ τὴν δόξα. Μὰ ὥστόσο, ἡ ταραγμένη ζωὴ τους εἶναι μιὰ σαγηνευτικὴ ἱστορία ποὺ συγκινεὶ καὶ γοητεύει.

Ἐπάνω στὰ βαρεῖα νερὰ τοῦ Νείλου, μέσα ἀπὸ τὸ ἐλαφρὸ νέφος τῶν μυρωδικῶν ποὺ καίγονταν μέσα σὲ χρυσὰ κύπελλα, προχωροῦσε ἀργὰ ἡ βασιλικὴ γαλέρα.

Στὸν ἦχο τοῦ αὐλοῦ καὶ τῆς κιθάρας τὰ ραβδωτὰ κουπιὰ σηκώνονταν ἀπὸ τὸ νερό, καὶ συθίζονταν πάλι ρυθμικά, ξεδιπλώνοντας καὶ διπλώνοντας κάθε φορὰ δύο μεγάλα ζωηρόχρωμα φτερὰ στὰ πλευρὰ τοῦ χρυσοῦ καραβιοῦ.

Ὁ ἀέρας κάτω ἀπὸ τὸν καταγάλανο οὐρανὸ ἦταν ἀποπνικτικός. Οὔτε μιὰ πνοὴ ἀνέμου ἀγγίξε τὰ ἀνοιχτὰ πανιά. Κανένας θόρυβος, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν ἦχο τῆς φλογέρας, τὸ πλατάγισμα τοῦ νεροῦ καὶ πότε πότε τὸ κρόξιμο ἑνὸς πουλιοῦ στὴν ὄχθη. Καμμιὰ κίνησι, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ πάνω-κάτω τῶν κουπιῶν καὶ στὸ κατάστρωμα τὸ λίκνισμα τῶν φτερῶν πάνω ἀπὸ τὴν κοιμισμένη Κλεοπάτρα.

Κοιμόταν ἐπάνω σὲ μεταξωτὰ μαξιλάρια, ξεχασμένη σὲ μιὰ σκάσι νωχελικὴ. Κάτω ἀπὸ τὸν λευκὸ λινὸ χιτῶνα μὲ τὶς μικρὲς πικνὲς πτυχὲς διαγραφόταν τὸ σῶμα τῆς λεπτὸ σὰν τὰ ἀγάλματα τοῦ παλατιοῦ τῆς καὶ τέλειο ὅσο αὐτὰ. Τὸ κεφάλι τῆς ἦταν ἀκουμπισμένο πάνω στὸ διπλωμένο μπράτσο τῆς καὶ τὸ μάγουλό τῆς σκιαζόταν ἀπὸ τὰ μαλλιά. Πάνω στὸ φόρεμά τῆς ἦταν ξεφυλλισμένα λουλούδια. Τὸ πορφύρὸ πέπλο ποὺ ἦταν ἀπλωμένο ἀπὸ πάνω τῆς τὴν φώτιζε μὲ μιὰ φλογερὴ ἀνταύγεια.

Κοιμόταν ἀραγε σ' ἀλήθεια; Ἴσως νὰ εἶχε κλείσει τὰ μάτια τῆς γιὰ νὰ ξεφύγῃ τὰ βλέμματα τοῦ Ἀντωνίου. Βρισκόταν κι' αὐτὸς ἐκεῖ ξεπλωμένος κοντὰ τῆς στὰ μεταξωτὰ μαξιλάρια. Μὲ τὸ σαγόνι ἀκουμπισμένο στὸ χέρι του, ὁ Ρωμαῖος ἀνθύπατος ρέμβαζε κυττάζοντας τὴν βασίλισσα τῆς Αἰγύπτου.

Η ΜΟΙΡΑΙΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΙ

Ο Ἀντώνιος συλλογιζόταν τὴν πρώτη μέρα πού εἶχε δῆ τὴν Κλεοπάτρα ὅταν εἶχε ἔρθει νὰ προϋπαντήσῃ τοὺς Ρωμαίους ἀετοὺς. Τοῦ εἶχε φανῇ τότε σὰν κάποιος θεοτήτα ὅπως τὴν εἶδε στὴν γαλέρα τῆς μετὰ ἀσημένια κουπιά. Εἶχε δεθῇ κοντὰ τῆς καὶ γιὰ μιὰ στιγμή φάνηκε πὼς γιὰ τὸ χατήρι τῆς θὰ ἦταν ἔτοιμος νὰ τὰ ξεχάσῃ ὅλα. Ἀλλὰ ὁ Κάϊσαρ τώρα εἶχε πεθάνει καὶ ἡ Αἴγυπτος, πού ἡ Κλεοπάτρα τὴν εἶχε διαφυλάξει ἀπὸ τὴ σκλαβιά, ἀντιμετώπιζε πάλι τὴν ἀπειλὴ νὰ ὑποταχθῇ. Ἡ Κλεοπάτρα εἶχε μείνει ἐκεῖ περιμένοντας τὴν ὥρα τῆς καὶ μιὰ μέρα ἡ μοῖρα ἔρριξε τὸν Ἀντώνιο στὰ δίχτυα τῆς. Γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά ἡ Αἴγυπτος εἶχε σωθῇ ἀπὸ τοὺς Ρωμαίους χάρι στὴν ὁμορφιά τῆς βασιλισσῆς τῆς.

Συνωφρωμένος ὁ ἀνθύπατος παρακολουθοῦσε τὸν ὕπνο τῆς γόησας. Οἱ σκέψεις του σιγὰ σιγὰ συγκεντρώθηκαν στὴν ἔριδά του μετὰ τὸν Ὀκτάβιο, τὸν πολιτικό του ἀντίπαλο πού τοῦ διεκδικοῦσε ἀπὸ τόσο καιρὸ τὴν κυριαρχία τῆς αὐτοκρατορίας. Φαινομενικά ὅστερα ἀπὸ πολλὰς διαμάχες προσηποιοῦντο πὼς συμφωνοῦσαν καὶ μοιράστηκαν μεταξὺ

τοὺς τὴν ἐξουσία. Ὁ Ὀκτάβιος εἶχε πάρει τὴν Ρώμη καὶ τὴν Δύση, ὁ Ἀντώνιος τὴν Ἀνατολὴν μὲ κέντρο τὴν Αἴγυπτο. Πόσο πρόσκαιρη ἡμῶς ἦταν αὐτὴ ἡ συμφωνία μιὰ καὶ καθέννας ἐπωφθαλμοῦσε τὰ ἀγαθὰ τοῦ ἄλλου! Ἀνάμεσα τοὺς σιγὸν καὶ πάντα ἡ ἔχθρα πού τίποτα δὲν θὰ μπορούσε νὰ τὴ σβύσῃ, γιὰτὶ καθέννας τοὺς καιγόταν ἀπὸ τὴν φιλοδοξία νὰ γίνῃ ὁ μόνος κύριος τῶν πάντων.

Ὡστόσο ὁ Ἀντώνιος ἀναγνώριζε πὼς ἡ μοιρασιά αὐτὴ ταίριαζε μετὰ τὸν ἔρωτά του. Ζοῦσε κοντὰ στὴν Κλεοπάτρα, ἦταν βασιλιάς μαζί τῆς. Εἶχε παντρευτῇ τὴν βασίλισσα σύμφωνα μετὰ τὴς Αἰγυπτιακῆς ἱεροτελεστίας. Κι' ἐκείνη εἶχε διατάξει νὰ κόψουν νομίσματα ὅπου φαινόταν τὸ προφίλ καὶ τῶν δύο μαζί. Ἀλλὰ ἡ Κλεοπάτρα δὲν μπορούσε νὰ ἐμποδίσει τὸν βασιλιά νὰ εἶναι συγχρόνως καὶ Ρωμαῖος ἀνθύπατος καὶ τὸν σύζυγο νὰ ἔχη στὴ Ρώμῃ μιὰ Ρωμαία σύζυγο, τὴν Ὀκταβία, ἀδελφὴ τοῦ Ὀκταβίου, πού σιωπηλὴ καὶ ἀξιοπρεπὴς, δειχνοντας πὼς ἀγνοοῦσε τὸν γάμο μετὰ τὴν γόησα, μεγάλωνε τὰ παιδιὰ τοὺς περιμένοντας τὸν γυρισμό του.

ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΗΣ

Κλεοπάτρα εἶχε τώρα μισανοίξει τὰ μάτια, τὰ σχιστὰ ἐκεῖνα μάτια μετὰ θαμμένα ματόκλαδα. Ἀνάμεσα ἀπὸ τὶς βλεφαρίδες τῆς ρίχνει μιὰ γρήγορη ματιά στὸν Ἀντώνιο.

Ἐκεῖνος γυρισμένος πρὸς τὸ ποτάμι ἀτενίζει σκεπτικὸς τὸν ὀρίζοντα. Ἀναρωτῆται ποιὲς νὰ εἶναι οἱ σκέψεις του.

Ἀπὸ μῆνες τώρα ἀνήσυχη ἡ Αἰγυπτία βασίλισσα παραμένει

τὴν θύελλα πού τὴν ἐνωίωσε ἔτοίμη νὰ ξεσπάσῃ. Ἦξερε πὼς ἡ παλιὰ ἐχθρότητα ἐνπνοῦσε. Ὡστόσο ὑπῆρχε κάτι ἀνάμεσά τους πού τὸ φοβόταν πρὸς πολὺ κι' ἀπὸ τὸν πόλεμο. Μήπως οἱ δύο κύριοι κόσμου προτοῦ φθάσουν στὴν ὕστατη διαμάχη θὰ ἤθελαν γιὰ μιὰ ἀκόμη φορά νὰ δοκιμάσουν νὰ συνεννοηθοῦν; Ἄν ἡ πατρίδα τοῦ ἔπαιρνε πίσω τὸν Ἀντώνιο δὲν θὰ τὸν ἔφερνε καὶ κοντὰ στὴν

Ρωμαία του σύζυγο; Τί θὰ γινόταν τότε ἡ δικιά τῆς πατρίδα; Ἀνατρίχιασε· συλλογίστηκε τὴ Ρώμῃ χωρὶς κανένα οἶκτο, τὴν κυρίαρχη Ρώμῃ πού σκλάβωνε ὅλες τὶς χῶρες.

Τώρα τὸ πῶς λιγότευε στὸν ρόδινο οὐρανό. Ὁ ἀέρας δρόσιζε καὶ ἀρχίζε νὰ ἀργοκουνά τὰ πορφυρὰ πανιά. Ἡ Κλεοπάτρα τεντώθηκε, χαμογέλασε καὶ ἀνασηκωμένη ἀνάπνευσε βαθειὰ τὸν θροαδινὸ ἀέρα. Ὁ Ἀντώνιος ἦρθε καὶ ἐξαπλώθηκε στὰ πόδια τῆς. Ἀκουμπώντας ἀπαλὰ τὸ χέρι τῆς πάνω στὸ δικό του, τὸν ρώτησε:

—Τί σκέπτεσαι;

Ἐσκυψε κοντὰ τῆς τρυφερὰ καὶ τῆς εἶπε:

Ἐσένα...

Στὰ πονηρὰ μάτια τῆς βασίλισσας ἀναψε ἡ φλόγα τῆς υπερηφάνειας. Γιὰ λίγο συνεχίστηκε αὐτὸ πού μόνοι τοὺς ὠνομάζανε «ἀμίμητη ζωή». Ἐδιναν γιορτές καὶ κάθε φορά προσπαθοῦσαν νὰ δείξουν μεγαλύτερη πολυτέλεια, μεγαλύτερη σπατάλη, μεγαλύτερη τρέλλα. Ξεχνιόνταν σὲ ἀνόητα γλέντια, ἀλλὰ ἡ θύελλα πλησίαζε.

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΤΡΕΛΛΑ

Στὴ Ρώμῃ κατηγοροῦσαν τὸν Ἀντώνιο πὼς ξεχνοῦσε ὅτι ἦταν ἀνθύπατος καὶ πὼς ποδοπατοῦσε τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδας του γιὰ νὰ ὑπηρετήσῃ τὴν φιλοδοξία τῆς Αἰγύπτιας. Ἀπαντώντας σ' ὅλα αὐτὰ ἐκεῖνος τόλμησε νὰ τὰ παίξῃ ὅλα γιὰ ὅλα: καὶ ἀποκήρυξε ἐπισήμως τὴν Ὀκταβία. Αὐτὴ ἦταν ἡ ἐσχάτη προσβολὴ στὸν Ὀκτάβιο, ἦταν κήρυξι πολέμου, ἀφοῦ ὁ γάμος του μετὰ τὴν Ὀκταβία ἦταν ἡ σφραγίδα τῆς παλιᾶς συμφωνίας.

Οἱ δύο στόλοι συναντήθηκαν στὸ Ἀκτιον καὶ ἡ μοῖρα στάθηκε ἐχθρική γιὰ τὸν Ἀντώνιο. Ἡ βασίλισσα τῆς Αἰγύπτου μετὰ τὰ καρδιά τῆς εἶδε ἀπὸ μακριὰ τὴν ἡττα. Χωρὶς νὰ προσπαθῇ νὰ ἐπέμβῃ, σὰν νὰ ὑποτασσόταν στὸ πεπρωμένο, ἔδωσε στὸν στόλο τῆς διαταγὴ νὰ γυρίσῃ στὴν Ἀλεξάνδρεια.

ΤΟ ΔΑΓΚΩΜΑ ΕΝΟΣ ΦΙΔΙΟΥ

Περιμένοντας τὴν ἐξέλιξι τῶν γεγονότων εἶχε καταφύγει στὸν ἔτοιμο τάφο τῆς καὶ εἶχε διαδῶσει τὴν φήμῃ πὼς πέθανε. Ἦξερε τί ἔκανε. Ἦταν θέβαινη

πὼς ὁ Ἀντώνιος δὲν θὰ ἤθελε νὰ ζήσει χωρὶς αὐτήν. Πραγματικά ὁ δυστυχισμένος Ἀντώνιος ἀπελπισμένος πού τὴν ἔχασε αὐτοκτόνησε.

Ἡ Αἴγυπτος θὰ σκέφθηκε πὼς εἶχε ὑπολογίσει καλὰ. Ὁ Ὀκτάβιος ἀσφαλῶς θὰ τὴν εὐγνωμονοῦσε πού τὸν ἀπήλλαξε ἀπὸ τὸν ἀντίπαλό του. Καὶ κείνη ἐλευθερωμένη ἀπὸ ἓνα σύζυγο πού θὰ τῆς ἦταν πιά ἀχρηστος, θὰ μποροῦσε νὰ συνεννοηθῇ πὺδ εὐκολὰ μὲ τὸν νικητὴ.

Πῆγε νὰ τὸν βρῇ γιὰ νὰ ἀποπειραθῇ τὴν ὕστατη περιπέτεια. Ἀκίνητος, τριγυρισμένος ἀπὸ τὰ σύμβολα τῆς ρωμαϊκῆς ἰσχύος, τῆς τρομερῆς αὐτῆς ἰσχύος πού τόσο καιρὸ ἐκείνη περιφρονοῦσε καὶ κολακευόταν ἀκόμη νὰ πιστεῦν πὼς μποροῦσε πάντα νὰ τὴν ἀντιμετωπίζῃ, ὁ Ὀκτάβιος τὴν ἐβλεπε νὰ πλησιάζῃ. Ὅταν βρέ-

θηκε μπροστά του, ὁ ἀτάραχος νέος κάρφωσε ἐπάνω τῆς τὸ σκληρὸ του βλέμμα. Ἡ γόησσα κατὰλαβε πὼς ἐτούτῃ τῇ φορὰ ἦταν χαμένη.

Ἦξερε πὼς ἡ περηφάνεια τῆς ἦταν ἀδάμαστη. Γι' αὐτό, γιὰ νὰ τὴν ἐμποδίσῃ νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὴν τύχη τῆς μὲ τὸ νὰ σκοτωθῇ. ὁ νικητὴς εἶχε θάλει νὰ τὴν φυλάνε μέρα καὶ νύχτα. Μὰ ἐκείνη ξεγελώντας τὰ ἀγρυπνα μάτια τῶν φρουρῶν τῆς, διέταξε νὰ τῆς φέρουν κρυμμένο σὲ ἓνα καλάθι μὲ σῦκα ἓνα φίδι φαρμακερό, μὴ ἀσπίδα, πού τὴν δάγκωσε μὴ νύχτα. Τὴν ἄλλη αὐγὴ βρῆκαν ἓνα ἄψυχο σῶμα.

ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ

Τοποθετήσετε τοὺς ἀριθμοὺς ἀπὸ τὸ 1 — 25, ἔτσι ὥστε, ὀριζοντίως, καθέτως καὶ διαγωνίως, νὰ δίνουν ἄθροισμα 65.

Π. ΓΚΙ—Σ

(Λύσις στὴ σελίδα 112)

Τὸ φοβερὸ ὄπλο τῆς προπαγάνδας

Ο "ΤΗΛΕΛΕΓΧΟΣ",

ΣΚΟΤΩΝΕΙ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΙΣ

Τοῦ

A. COFFIN

Εἰς νὰ καινούργιο καὶ τρομακτικὸ ὄπλο γιὰ τὴν ὑποδούλωσι τοῦ νοῦ τῶν ἀνθρώπων δοκιμάζεται τελευταία, ἓνα ὄπλο μὲ διπλὴ κόψι, τὸν ὑπνωτισμὸ καὶ τὴν τηλεπάθεια. Κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδρασί του, οἱ ἄνθρωποι ἐξαναγκάζονται νὰ ἐκτελοῦν πράξεις ἐναντίες στὶς ἠθικές, πνευματικές καὶ πατριωτικές τους ἀρχές.

Ὁ καινούργιος αὐτὸς πόλεμος τοῦ νοῦ, ὁ «τηλέελεγχος», εἶναι ἓνα μίγμα μυστικισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς καὶ συγχρόνου ἐπιστήμης πού ἐργάζονται γιὰ νὰ δημιουργήσουν ἓναν φοβερὸ ἐξαναγκασμὸ. Ἐξακριβωμένα στοιχεῖα δείχνουν πὼς ἡ μέθοδος αὕτῃ ἔχει δοκιμασθῇ σὲ αἰχμαλώτους πολέμου καὶ σὲ ἱεραποστόλους.

Τὰ πειράματα τῶν κομμουνιστῶν στὸν τομέα τοῦ ἐλέγχου τοῦ νοῦ ἔγιναν γνωστὰ στὴν Δύσι τὸ 1951, ὅταν ἡ ραδιοφωνικὴ ὑπηρεσία τοῦ Κέντρου Πληροφοριῶν τῆς Νοτίου Κορέας ἀκούσε μὲ δικαιολογημένη ἐκπληξί «συμμαχικές φωνές» στὶς προπαγανδιστικές ἐκπομπές τῶν κομμουνιστῶν. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἀφοῦ ἔδιναν τὸ ὄνομα, τὴ διεύθυνσι καὶ τὸν ἀριθμὸ τους ὡς αἰχμαλώτων ἀξιωματικῶν, ἔκαναν ὕστερα ἀνατριχαστικές διηγῆσεις περὶ

«Ἀμερικανικοῦ μικροβιακοῦ πολέμου» καὶ περὶ «ἱμπεριαλιστῶν πολεμοκαπῆλων».

Σήμερα, ὕστερα ἀπὸ τέσσερα χρόνια, οἱ ἀρμόδιοι εἶναι ἔτοιμοι νὰ παραδεχθοῦν ὅτι ἡ Κομμουνιστικὴ προπαγάνδα καταφεύγει ὀρισμένες φορὲς σὲ ὑπνωτικὴ ὑποβολή καὶ τηλεπαθητικὸ ἐξαναγκασμὸ. Τὸ συμπέρασμα αὐτὸ βγαίνει ἀπὸ μαρτυρίες αἰχμαλώτων πού ἐπέστρεψαν, ἀπὸ φυγάδες, ἀπὸ ἀξιωματικούς πληροφοριῶν καὶ ἀπὸ μελετητὰς τῶν τηλεπαθητικῶν καὶ ψυχικῶν φαινομένων.

★

Ἡ μετα-ὑπνωτικὴ ὑποβολὴ λειτουργεῖ κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπο: ἡ ἀντίστασι τοῦ θύματος σπάει μὲ βραδανιστήρια, στερήσεις καὶ κούρασι, ὥσπου νὰ φθάσῃ σὲ κατάστασι σχεδὸν κόματος. Ἡ κατάστασι αὕτῃ μεταβάλλεται εὐκολὰ σὲ κατάστασι ὑπνώσεως.

Τὸ θῦμα δέχεται διαταγές γιὰ νὰ τίς ἐκτελέσῃ ὅταν ζυπνήσῃ. Μπορεῖ ἐπίσης νὰ καθοδηγηθῇ ὥστε νὰ ἀντιδράσῃ ἀργότερα σὲ κάποιο μετα-ὑπνωτικὸ σημάδι. Ὅταν τὸ θῦμα ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὴν ὑπνωσι, ἓνα τμήμα τοῦ μυαλοῦ του εἶναι «μουδιασμένο» ὥσπου νὰ ἐκτελέσῃ τίς ὁδηγίες πού πῆρε. Ἡ διαταγὴ ἐκτελεῖται

αυτόματα, σάν νά περπατᾶ καί νά μιλά τὸ θῦμα στὸν ὕπνο του.

☆

Ἡ τηλεπάθεια, δηλαδή ἡ μεταβίβασι σκέψεως χωρὶς καμμιά σωματικὴ ἐπαφή, ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ μεγάλα ἄλυτα αἰνίγματα τῆς ἐπιστήμης. Γιά πολλὰ χρόνια ἐγίναν πειράματα στὴν Ὁξφόρδη, στὴν Σορβόνη, στὸ Πανεπιστήμιο Γκρόνινγκεν τῆς Ὀλλανδίας, στὴν Ἑταιρία Ψυχικῶν Ἑρευνῶν τοῦ Λονδίνου καὶ σὲ Ἀμερικανικὰ Πανεπιστήμια.

Τὰ πειράματα αὐτὰ ἔδωσαν μιὰ ἀναλογία ἐπιτυχίας πού ἀποκλείει τὴν τύχη.

Ὁ ὅρος τηλεπαθητικός ἐξαναγκασμός σημαίνει ὑπνωτισμὸ μεγάλης ἀκτίνος. Εἶναι ἡ μετάδοσι μιᾶς ὑποχρεωτικῆς διαταγῆς ἀπὸ τὸ ἓνα μυαλὸ στὸ ἄλλο, χωρὶς καμμιά ἐπαφή. Ὁ «πομπός» μπορεῖ νὰ θρίσκεται μίλλια μακριὰ ἀπὸ τὸν «δέκτη» πού ξαφνικά καὶ χωρὶς φανερὴ αἰτία αἰσθάνεται ἓναν ἐξαναγκασμὸ πού δὲν μπορεῖ νὰ τὸν διώξῃ.

☆

Οἱ μελέτες τῆς Ὑπηρεσίας Πληροφοριῶν δείχνουν πὼς οἱ κομμουνισταὶ χρησιμοποιοῦν δύο διαφορετικοὺς τύπους «τηλελέγχου».

Ὁ πρῶτος τύπος προκαλεῖ στὸ θῦμα ἓναν ἰδιαίχοντα φόβο γιὰ τὴν τηλεπάθεια. Ὁ φόβος αὐτὸς μεγαλώνει μὲ τὴν δύναμι τῆς ὑποβολῆς ὥσπου τὸ θῦμα παθαίνει αὐτὸ πού ἡ ἐπιστὴμη ὀνομάζει «ψυχосωματικὴ» ἀσθένεια. Ἡ ἀρρώστεια αὕτη εἶναι αὐτοδημιούργητη καὶ δὲν ἔχει σωματικὰ αἰτία.

Ὁ δεύτερος τύπος τηλελέγχου χρησιμεύει σάν κίνητρο τῆς μετα-ὑπνωτικῆς διαταγῆς. Ὄταν τὸ θῦμα θρίσκεται σὲ κατάστασι ὑπνώσεως τοῦ λένε πὼς ὅταν ἀκούσῃ μιὰ ὀρισμένη λέξι ἢ δὴ

κάποιο σημάδι, θὰ ἀντιδράσῃ σύμφωνα μὲ τὶς ὁδηγίες πού πῆρε. Τὸ σημάδι θὰ μεταδοθῇ μὲ τηλεπάθεια. Ὁρισμένες πλευρὲς τῆς περίφημης ἀποστασίας τοῦ Δρος Ὁττο Γιόνν, διευθυντοῦ τῆς ἐσωτερικῆς ἀσφαλείας τῆς Δυτικῆς Γερμανίας, συμφωνοῦν μὲ τὴν μέθοδο αὕτη.

☆

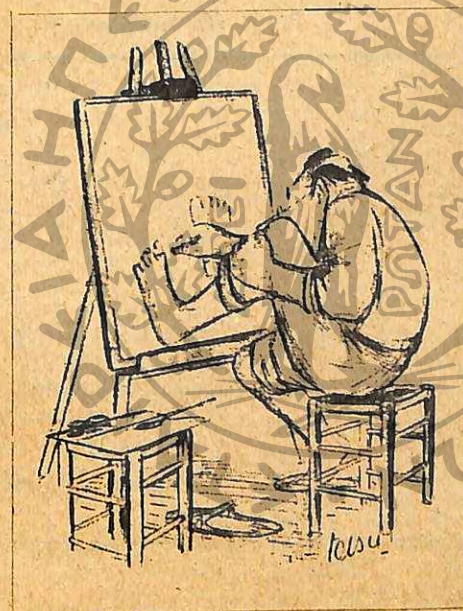
Ἡ μεταβίβασι σκέψεως ἐξ ἀποστάσεως χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τοὺς κομμουνιστάς, ὅπως ἐπιβεβαιώνει ὁ περίφημος ἱεραπόστολος Δρ. Τζὼν Χαίης πού γεννήθηκε καὶ ἀνατράφηκε στὴν Κίνα ἀπὸ γονεῖς ἱεραποστόλους. Τὸν Ὀκτώβριο τοῦ 1951 ὁ Δρ Χαίης φυλακίστηκε στὸ Κβαϊγιάνγκ μὲ τὴν κατηγορία ὅτι ἦταν κατάσκοπος τῆς Ἑφ-Μπὶ-Ἀι στὴν νοτιοδυτικὴ Κίνα. Ἡ δίκη τοῦ κράτησε 75 ἡμέρες. Ὑστερα ἀπὸ 40 μέρες τὸ μυαλὸ του ἐξασθένησε καὶ τοῦ ἐπέβαλαν ὀρισμένους ἰδέες. «Στὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, διηγεῖται ὁ ἴδιος, τὸ μυαλὸ μου θρискόταν σάν μέσα σὲ μιὰ ὁμίχλη γεμάτη κατηγορίες. Τὴ νύχτα τὸ μυαλὸ μου ξεκουραζόταν μὲ ὄνειρα τοῦ σπιτιοῦ μου. Ἐνα πρωτὶ ξύπνησα ἔχοντας στὸ νοῦ μου μιὰ σειρά ἀπὸ καθαρὲς σκέψεις. Ἡ ὀργανωμένη αὕτη ἀπάτη εἶχε δύο εἰκόνες. Κατὰ τὴν μία εἰκόνα, ἓνας συνάδελφός μου ἱεραπόστολος ἦρθε ἐκεῖ πού θρискόμουν φυλακισμένος καὶ μοῦ εἶπε: «Δὲν εἶναι καλύτερα νὰ ξεφορτωθῶ τὸν πομπό μου;» Ὑστερα ἦρθε μιὰ ἄλλη καθαρὴ εἰκόνα τοῦ συνάδελφου μου πού ἔφθασε ὕστερα ἀπὸ δέκα ἡμέρες καὶ μοῦ εἶπε: «Ἡμουνά ἀπασχολημένος γιατί κύτταξα νὰ ξεφορτωθῶ ἐκεῖνον τὸν πομπό. Κί' ἔκανα τὴν καλύτερη δουλειά.» Ὄταν μοῦ «φύτεψαν» στὸ μυαλὸ αὐτὲς τὶς δύο εἰκόνες, μὲ κάλεσαν γιὰ τὴ δίκη. Μοῦ εἶπαν πὼς ἤξεραν γιὰ τὸν πομπό, ἀλλὰ ἦ-

ταν ἔτοιμοι νὰ ὑποχωρήσουν ἀν λέγαμε καὶ οἱ δύο μας τὴν ἀλήθεια. Ἐγὼ εἶπα στοὺς δικαστές: «Ναί, μιλῆσαμε γιὰ τὸν πομπό, ἐγὼ εἶμαι ὑπεύθυνος.» Ὑστερα ἔφεραν τὸν συνάδελφό μου καὶ ἐγὼ τοῦ εἶπα: «Πρέπει νὰ πῆς τὴν ἀλήθεια γιὰ τὸν πομπό. Ἄν εἶσαι εἰλικρινὴς θὰ σὲ ἐλευθερώσουν.» Ἐκεῖνος μὲ κύτταξε ἐκπληκτος καὶ εἶπε: «Τί παράξενο πού εἶναι!» Καὶ γυρίζοντας στὸ δικαστήριό εἶπε κοφτά: «Ξέρετε πολὺ καλὰ ὅτι ποτέ μου οὔτε εἶχα, οὔτε ἔχω πομπό.»

«Τὸ δικαστήριό θρεβήκε σὲ ἀμηχανία. Φαίνεται πὼς εἶχαν κατορθώσει νὰ ὑποβάλουν ὀρισμένες σκέψεις σὲ μένα, ἀλλὰ ἀπέ-

τυχαν μὲ τὸν συνάδελφό μου. Καὶ ἔτσι ἡ κατηγορία διαλύθηκε καὶ ἀντὶ νὰ μᾶς ἐκτελέσουν, ἀπλῶς μᾶς ἐξωρίσανε.»

Στοὺς συμμαχικοὺς κύκλους ἀναγνωρίζουν ὀλοένα περισσότερο πὼς οἱ περιπτώσεις αὐτὲς δὲν εἶναι μεμονωμένες. Ἄν ἡ δύναμι αὕτη ἐπηρεασμοῦ τοῦ νοῦ τεθῇ ὑπὸ ἔλεγχου, τότε θὰ ἀποδειχθῇ πιὸ καταστρεπτικὴ καὶ ἀπὸ τὴν βόμβα ὑδρογόνου. Ὑπάρχει ὅμως καὶ μιὰ παράξενη προσασία. Γιατὶ ἡ ἀνακάλυψι τῆς ψυχικῆς αὐτῆς δυνάμεως ἐπιβεβαιώνει τὴν ὑπαρξὴ στὸν ἄνθρωπο τῶν παραγόντων ἐκείνων πού δημιούργησαν τὶς θρησκευτικὲς καὶ ἠθικὲς ἀρχές.

Ποιὸς δὰ βρῆ ἰὰ αερισσόλερα;

Ὅπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἀστερίσκοι τῶν ἑξὶ λέξεων μὲ γράμματα, ἔτσι ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἑξὶ ἄρτιες λέξεις.

Οἱ πιθανότητες σχηματισμοῦ εἶναι, σὲ κάθε σχεδὸν λέξι, πολλές. Ἐκεῖνο πού ἐπιδιώκει ἡ ἀσκησης αὐτή, πού εἶναι συνάμα μιὰ διδακτικὴ διασκέδασι καὶ γιὰ πολλὰ ἄτομα, εἶναι ὁ σχηματισμὸς λέξεων πού δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους βαθμοὺς.

Βάσι γιὰ τὴ βαθμολογίαν θὰ χρησιμοποιήσετε τὸ ἀλφάβητό μας, ὅπως τὸ βλέπετε παρακάτω. Σὲ κάθε γράμμα ἀντιστοιχοῦν ὅσοι βαθμοὶ ἀναφέρονται στὸν πίνακα.

Βαθμολογοῦνται φυσικὰ μόνο τὰ γράμματα πού λείπουν ἀπὸ τὶς λέξεις. Ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίησις μόνον ἄρτιων λέξεων, οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὄρων κλπ. Ἐπιτρέπονται ἐπίσης πασίγνωστες λέξεις ξενικῶν ὄρων. Μετοχές, ρήματα, ἐπιρρήματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κλπ. δὲν ἐπιτρέπονται.

Ἐὰν τώρα θρῆτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 220 βαθμούς, θὰ ἔχετε ἐπιτύχει μιὰ πολὺ καλὴ βαθμολογία.

Στὴ σελίδα τῶν λύσεών μας θὰ θρῆτε ἕνα παράδειγμα, μὲ μιὰ ἐπίσης ἀξιόλογη βαθμολογία, τὴν ὁποία...εὐχόμεθα νὰ ἔχετε ὑπερβῇ.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4

Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 9 10 10

Βαθμολογία:

1)	Ε	*	Α	*	*	*	*	Ο	Σ	=	
2)	Κ	Ρ	*	*	*	*	*	Η	Σ	=	
3)	Μ	*	*	Ι	*	*	*	Η	Σ	=	
4)	Κ	*	*	*	*	*	Τ	Η	Σ	=	
5)	*	*	Ν	Ο	*	*	*	Ο	Σ	=	
6)	*	*	Τ	Α	*	*	*	Ο	Σ	=	

Σύνολον βαθμολογίας

Ι Χ.

(Λύσις στὴ σελίδα 111)

Τ Α Ε Ι Δ Ε Υ Ο Ν Τ Α Σ

Κ Ο Μ Π Ε

Τοῦ

ΝΙΚΟΤ ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ

Ἡ Ἀνθολογία ταξιδιωτικῶν σελίδων, πού μὲ τόσο ἐνδιαφέρον τὴν παρακολουθοῦν οἱ ἀναγνώστες τῆς «Ἐκλογῆς», παρουσιάζει σ' αὐτὸ τὸ τεῦχος ἕνα ἀπὸ τὰ χαρακτηριστικώτερα ταξιδιωτικὰ κείμενα τοῦ Νίκου Καζαντζάκη, τὶς ἐντυπώσεις του ἀπὸ τὸ Κόμπε. Εἶναι ἕνα κεφάλαιο ἀπὸ τὸ περίφημο διβλίο του «Ἰαπωνία — Κίνα» πού ἐνκλοφόρησε σὲ πρώτη ἔκδοσι τὴν ἀνοιξὶ τοῦ 1935 καὶ ἐπροκάλεσε ζωηροτάτη ἐντύπωσι. Μέσα ἀπὸ τὶς σελίδες πού ἀκολουθοῦν ἄς μεταφερθοῦμε μὲ τὸν μεγάλο Ἕλληνα λογοτέχνη στὸ Κόμπε, τὴ μακρονῆ καὶ τόσο ἰδιότυπη αὐτὴ πολιτεία τῆς Ἀπω Ἀνατολῆς.

Δυὸ φωνές μέσα μου: «Θεέ μου, πόση ἀσκήμια, πὼς μολεύτηκε ὁ ἀνοιξιότικος ἀγέρας μὲ τοὺς καπνοὺς, ὁ δυτικὸς πολιτισμὸς πού ἀπλώνεται στὸ καθάριο, γελαστὸ πρόσωπο τῆς γκέϊσας τῶν ἑθνῶν! Δὲν θ' ἀπομείνει πιά στὸν κόσμῳ ἕνα κλαρί ἀνθισμένο, ὅπου νὰ καθίσει καὶ νὰ κελαδηθεῖ τὸ ἱερὸ πουλί, ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου!»

Κι' ἄλλη φωνή, ἀνήλεη καὶ περιπαιχτική: «Ἄφησε τὶς κλάφες, μὴ γίνεσαι γελοῖος παλεύοντας μὲ τὸ ἀνασπόμετρο. Προσπάθησε νὰ βρεῖς τὴν ὁμορφίαν, τὴν αὐστηρή καὶ τσιούγραμμη, τῆς νέας μπροστά σου πραγματικότητας. Κάμε τὴν ἀνάγκη δικιά σου ἐπιθυμία, ἀν' θές νὰ μείνεις ἐλεύθερος στὸν κόσμῳ τοῦτον τῆς σκλαβιάς!»

Ἀρχίσε νὰ ψιχαλίζῃ. Ὁ οὐρανὸς σκοτείνιασε καὶ τὸ θαπὸρι γιόμισε Γιαπωνέζους ἐργάτες, μὲ ἀχυρένιους ἀδιάβροχους μαντύες· δούλευαν ἡσυχά, ἀμίλητα, ξεφύρτωναν τὶςπραμάτειες γρήγορα, χωρὶς καμμιᾶν περιττὴ κίνηση. Κοντοί, δυνατόι, ἡλιοφημένοι, μὲ μάτια φωτερὰ, γοργοκίνητα. Πόσο γρήγορα, συλλογίστηκα, θ' ἀδειάσουν, ποιὸς ἔφκει, μιὰ μέρα οἱ κίτρινοι αὐτοὶ κουλῆδες τὸ καπνίζουν.

Παρίσι, τη Λόντρα και τη Νέαν Υόρκη!»

Ἀφῆκα θιαστικά τούς κεντρικούς δρόμους και πήρα τὰ παράμερα σοκάκια. Ἀνάσανα. Χρωματιστά χάρτινα φανάρια εἶναι ἐδῶ κρεμασμένα στὸ κάθε μαγαζάκι, ξωτικά λαμποδοφορία, καὶ μέσα στὸ πολύχρωμο φῶς λάμπουν ὅλο χαμόγελο οἱ ὄψεις τῶν ἀνθρώπων. Τὰ πεζοδρόμια εἶναι καταστόλιστα ἀπὸ πραμάτειες: παιχνίδια, φρούτα, κιμονό, τσόκαρα, γλυκίσματα, αὐγὰ θρασμένα, φυστίκια. Σ' ἓνα ἀπόμερο δρομάκι, ἓνα ἀνθισμένο δένδρο, καὶ πίσω ἓνας μικρούλικος ξύλινος παμπάλαιος ναός. Ραμβάκια θυμίαμα καίνε μπροστὰ ἀπὸ τὸ ναό, καὶ μιὰ μεγάλη πέτρα ὄρθια στέκεται, μὲ θαθεῖα χαраγμένα τοῦτα τὰ γράμματα:

«Ἀχ, ἐδῶ, κείμεται ὁ πιστὸς Κουζουνόκι!»

Ἐβρεχε τώρα δυνατά. Στάματησα μιὰ στιγμή κάτω ἀπὸ τὸ ἀνθισμένο δέντρο. Μιὰ ζητιάννα μὲ δίδυμα στῆ ράχη τυλιγμένα μὲ μποξά, ἐνωμένοι σφιχτά κι' οἱ τρεῖς, θλιθερὴ κουρελιάρα Τριάδα, στάθηκε στὴν πόρτα τοῦ θωμοῦ κι' ἀπλώσε τὸ χέρι. Μὲ τὸ ἄλλο χέρι κρατοῦσε μιὰ σκισμένη χάρτινη ὀμπρέλα καὶ προστάτευε τὰ μωρά της.

«Ἀπλώσα κι' ἐγὼ τὸ χέρι καὶ τῆς ἀπὶθωσα στὴ μαραμένη φούχτα ἓνα μικρὸ νόμισμα.

Ἡ ζητιάννα χαμογέλασε.

—Ἀμέρικα; μὲ ρώτησε.

—Ὀχι. Κιριχιά («Ἑλλάδα»).

Ἀνοίξε τὰ λοξὰ ματάκια καὶ μὲ κύτταξε, Κιριχιά; Πρώτη φορά ἄκουσε πῶς ὑπάρχει στὸν κόσμο τέτοιος τόπος.

Τὴν κύτταξα κι' ἐγὼ κάτω ἀπὸ τὸ φῶς ἑνὸς μεγάλου κόκκινου φαναριοῦ ποῦ ἦταν κρεμασμένο στὴν πόρτα τοῦ μικρούλικου ναοῦ... Κύτταξα τὸ φιλοσκαλισμένο πρόσωπό της, τίς πικρα-

μένες ζάρες γύρω ἀπὸ τὸ στόμα, τὰ δόντια της τὰ πεταχτὰ καὶ χαλασμένα. Ἀχ, νᾶξερα πῶς λέγεται ἡ λέξη «ἀδελφῇ» γιαπωνέζικα, νὰ τὴν ἐλεῖσω ἔτσι μ' ἓνα καλὸ λόγο. Ὁ Βούδδας, ὁ θεὸς της, συνηθίζει νὰ λέει: «Ἡ ἐλεημοσύνη μὲ χρῆμα μπορεῖ νὰ θρέψει γιὰ ἑπτὰ χρόνια» μὰ ἓνας καλὸς λόγος μπορεῖ νὰ θρέψει γιὰ ἑβδομήντα ἑπτὰ χρόνια τὸν ἀνθρώπο!»

Ἡ βροχὴ δυνάμωσε. Ἐπεφταν τώρα θαριεὲς οἱ στάλες καὶ χτυποῦσαν τὸ κόκκινο φανάρι, κι' ἡ ἐπιτάφια πέτρα λαμποκόπησε ὁλόγυρη. Ἀπλώσε ἡ ζητιάννα πρὸς τὸ κεφάλι μου τὴν ὀμπρέλα καὶ ζύγωσα. Στριμωγμένοι κι' οἱ τέσσερεις κάτω ἀπὸ τὴν κουρελιασμένη χάρτινη σκεπὴ περιμέναμε νὰ πάψει ἡ βροχὴ καὶ νὰ χωρίσουμε. Κι' ἔτσι πολλήωρα, ἀμίλητοι, ἀκίνητοι, μπροστὰ ἀπὸ τὸν τάφο τοῦ «πιστοῦ Κουζουνόκι», ἀναπνέαμε, μωρά, ζητιάννα κι' ἐγὼ, εὐτυχισμένοι, τὴ μυρωδιά τῆς θρεμένης γῆς.

Σηκώνουμαι ξημερώματα, ἀνυπομονῶ νὰ δῶ πῶς ἐυπνάνει μιὰ γιαπωνέζικη πολιτεία. Καθαρὸς ἀγέρας ἀποβροχάρης. Τὸ ἱερὸ βουνὸ Μάγια Σάν λάμπει σκοῦρο τριανταφυλλένιο, μὲ τίς ὁλόσπρες πλούσιες θίλες στὸν κόρφο του.

Τὰ μαγαζάκια κιόλας ἔχουν ἀνοίξει, οἱ Γιαπωνέζοι κοιμοῦνται ἑνωρίς, ξυπνοῦν ἑνωρίς, ἀκολουθοῦν τὸ ρυθμὸ τοῦ ἡλίου. Πλένονται πολήωρα καὶ πολυθόρυβα, πίνουν ἓνα πηχτὸ ζουμί μὲ δυνατὴ ἀποκρουστικὴ μυρωδιά, τρῶν διάφορα τουρσιά κι' ἓνα μεγάλο κεσέ ρύζι. Ἡ γυναίκα γοσνατισμένη ὑπηρετεῖ τὸν ἄντρα. Τοῦ φέρνει τὸ δίσκο μὲ τοὺς διάφορους ξύλινους κεσέδες τὸ φαί, τὸν βοηθᾷ νὰ ντυθεῖ, τοῦ γουαλιζει καὶ τοῦ δένει τὰ παπούτσια. Τοῦ ἀνοίγει τὴν δξώπορτα καὶ

τὸν προσκυνάει μὲ θαθεῖαν ὑποκλίση ἀμίλητη. Ἐδῶ ὁ ἄντρας δέχεται τὴ λατρεία τῆς γυναίκας χωρὶς ἀλαζονεία καὶ τραχύτητα. Κι' ἡ γυναίκα προσκυνάει τὸν ἄντρα χωρὶς ταπεινοσύνη. Σὰν ἱερεῖα ποῦ ἔχει μερώσει τὸ Θεὸ καὶ κοιμᾶται μαζί του.

Ἡ πολιτεία ξυπνάει, ἀκούγονται τὰ τσόκαρα νὰ χτυποῦν, ἔρχονται οἱ χωριατοπούλες μ' ἓνα μακρὸ χοντρὸ καλάμι στοὺς ὤμους. Ἀπὸ κάθε ἄκρα τοῦ καλάμιου κρέμονται σὲ ὠραιόπλεχτα καλάθια χορταρικά καὶ φρούτα. Τὰ λαϊκὰ μαγέρικα ἀνοίγουν· ὁ μάγερρας, μ' ἓνα σαρίκι στὸ κεφάλι, στέκεται καὶ περιμένει. Τὸ ξόμπλια τῶν μαγαζιῶν ὁλοένα καὶ φωτίζονται, ξυπνοῦν οἱ ζωγραφισμένοι δράκοι, ξεστρουφίζονται τὰ μπερδεμένα γράμματα ἀπάνω στὶς χοντρές ξύλινες ταμπέλες.

Ἐνας μικρὸς θραδινὸς ναὸς ἔχει ἀκόμα ἀναμμένα τὰ χάρτινα φανάρια του. Μιὰ φτωχὴ παραγκίτσα, χωρὶς κανένα στολίδι, μονάχα ἓνα ἀγαλματάκι ξύλινο τοῦ Βούδδα στὸ θάθος καὶ μιὰ σκάφη μπροστὰ ἀπὸ τὴν εἴσοδο, ὅπου οἱ πιστοὶ ρίχνουν τίς δεκάρες τους. Στέκουμαι καὶ κυττάζω τὸ Βούδδα, τὸν ἀγαπημένον Ἀρχηγό. Χαμογελαῖ ἡσυχά μέσα στὸ μεσόφωτο, περγελαχτά, πονηρά, μὲ χαμηλωμένα τ' ἀμυγδαλάτα μάτια, μὲ τὰ μεγάλα αὐτιά, ποῦ ἀκοῦν ὅλο τὸ μάταιο θόρυβο τῆς γῆς. Ἀκοῦν καὶ τίς δεκάρες ποῦ πέφτουν κάθε τόσο στὴ μεγάλη σκάφη ἀπὸ τοὺς κουλῆδες, τοὺς ἐμπόρους καὶ τίς γυναῖκες ποῦ περνοῦν. Ἀκοῦν καὶ τὴν μεγάλη σιγὴ ποῦ θὰ σκεπάσει μιὰ μέρα, σὰ στάχτη, ἑπτὰ ὀργιεὲς τὸν κόσμο. Στέκεται ὁ πιστὸς μιὰ στιγμή, χτυπάει τρεῖς φορές τὰ χέρια του σὰ νὰ θέλει νὰ κράξει τὸ θεὸ νὰ προβάλλει καὶ νὰ τὸν ἀκούσει. Ρίχνει μιὰ

δεκάρα στὴ θαθεῖα σκάφη, καὶ μὲ σφιχτὰ τὰ χέρια προσεύχεται. Νὰ πᾶν καλὰ οἱ δουλειές του, νὰ θάλει τὸ χέρι του ὁ Βούδδας καὶ νὰ βοηθήσει. Κι' ὁ Βούδδας μέσα στὸν δροσερὸ ἴσκιο χαμογελαῖ μὲ πονηρία. Χαμογελῶ κι' ἐγὼ μαζί του, ὅπως χαμογελοῦν στὴν παλῆα Ρώμη οἱ οἰωνοσκόποι ὅταν συναπαντιοῦνταν σὲ παράμερο δρομάκι —κι' ἐξακολουθῶ νὰ σεριανίζω.

Ἀρχίζουν νὰ σκληρίζουν οἱ σειρήνες στὶς φάμπρικες, ἓνα κοπάδι ἐργάτριες γελαστές, θιαστικές, μὲ τὰ φτωχὰ πολύχρωμα κιμονό τους, περνοῦν ἀπὸ μπροστὰ μου. Στρέφονται μιὰ στιγμή καὶ μὲ κυττάζουν, ἀρχίζουν τὰ γέλια, κι' ἐγὼ τοὺς κράζω χαρούμενος:

—Ὁχάιο, κοζάι μας! Καλημέρα σας!

Καὶ τὸ πλῆθος δροσερώτατα «Ὁχάιο κοζάι μας!» ἀποκρίνεται στὴ φωνή μου.

Ἀνάβουν οἱ φουβοῦδες, στεριώνονται στὰ πεζοδρόμια τὰ πρόχειρα μαγέρικα, ἀπλώνουν οἱ μανάβηδες τίς μπανάνες, τὰ μήλα, τ' ἀχλάδια τῆς Φορμόζας. Περνοῦν οἱ βαστάζοι μὲ τὰ χοντρά μπαμποῦ στοὺς ὤμους καὶ κατεβαίνουν στὸ λιμάνι. Συναντιοῦνται οἱ φίλοι, ἀρχίζουν οἱ χαιρετοῦρες. Μὲ τίς παλάμες ἀπλωτὲς ἀπάνω στὰ γόνατα ὑποκλίνονται βαθιὰ τρεῖς φορές, πολλήωρα. Κι' ὅμως εἶναι σκυμμένοι, στρέφουν ὁ ἓνας στὸν ἄλλον τὸ κεφάλι καὶ ρωτοῦν γιὰ τὴν ὑγεία τους καὶ λένε τὴ χαρὰ τους ποῦ συναντήθηκαν.

Δὲν ὑπάρχει θαρρῶ εὐγενέστερος λαὸς στὸν κόσμο. Ὅλες οἱ ἐξωτερικὲς φόρμες τῆς εὐγενείας ἔχουν φτάσει ἐδῶ στὸ ἀνώτατο στυλιζάρισμα. Μπορεῖ τὸ περίφημο χαμόγελο τοῦ Γιαπωνέζου νᾶναι μιὰ μάσκα· μὰ ἡ μάσκα αὐτὴ κάνει πὺδ πρόσχαρη τὴ

συμβίωση και δίνει στις σχέσεις των ανθρώπων αξιοπρέπεια κι ευγένεια. Σε μαθαίνει να πειθαρχείς και να συγκρατιέσαι, να κρατάς για τον έαυτό σου όλο τον πόνο και να μη θές να ενοχλήσεις τους άλλους με τις δικές σου μιζέριες. Κι' έτσι, σιγά σιγά, ή μάσκα γίνεται πρόσωπο, κι' ό,τι ίσως ήταν άπλη φόρμα, μετατρέπεται σε ουσία.

Ένας Γιαπωνέζος σαμουράϊ, ό Κάισου, διατύπωσε σε λίγους στίχους τό δύσκολο τουτό ιδανικό του ανθρώπου: «Μπροστά στους άλλους να στέκεσαι χαμογελαστός» —μπροστά στον έαυτό σου να στέκεσαι αυστηρός. —Στήν ανάγκη να στέκεσαι γενναίος. —στην καθημερινή ζωή πρόσχαρος. —Όταν σε χειροκροτούν, — να στέκεσαι άπαθής, όταν σε σφυρίζουν, — ασάλευτος.»

☆

Τά γραφεία άνοιξαν, κίτρινα χέρια νευρικά άδράχνουν τά τηλέφωνα — μπαμπάκι, ζάχαρη, σίδερο, μετάξι, χημικά προϊόντα, θαπόρια, όλες οι μεγάλες ξγνοιες του Κόμπε ξυπνούν. Τά τράμ φορτωμένα σκίζουν τους δρόμους κουδουνίζοντας. Κι' οι εισπραχτόριστες, μικροϋλες, χαριτωμένες, με τό αιώνια πηγμένο στά χείλη τους χαμόγελο, στέκουνται στο σκαλοπάτι, μαζεύουν τά εισιτήρια κι' άποχαίρετούν τους επιβάτες με μονόσυρτη, μεταλλική φωνή: «Άριγκατό κοζάι μας! Άριγκατό κοζάι μας!»

Ξεχειλίζουν τά πεζοδρόμια άντρες και γυναίκες. Κάθε γυναίκα σηκώνει τυλιγμένο σφιχτά στη ράχη της κι' ένα παιδί. Γυναίκες, άντρες, παιδιά, σηκώνουν μωρά στη ράχη τους. Άνθρώπινα καγκουρού, και περιφέρουνται καταχτυπώντας στις πέτρες τά ξύλινα τούκαρα. Τάκα-τάκα! νά ή μεγάλη φωνή του γιαπωνέζικου δρόμου.

Πάω κι' εγώ κι' έρχουμαι, έκτελώ τό χρέος μου σεριανίζοντας. Συλλογιέμαι τόν ξακουστό Γιαπωνέζο χιουμοριστή Σοσέκι Νατσουμέ, πού έγραψε τό περίφημο σατυρικό βιβλίο: «Είμαι γάτος». Ένας γάτος δηγείται τίς καθημερινές του έντυπώσεις από τους ανθρώπους. Ό Σοσέκι είναι ένας σουλατσάδóρος της ζωής, ένας έξυπνότατος, φίνος Άνατολίτης, πού μέσα στο σύγχρονο πυρετό διατηρεί την ψυχική του άπύρετη γαλήνη. «Η ζωή, λέει, είναι γεμάτη χαρές. Νά μιλάς για την ποιότητα του τσαγιού, νά ποτίζεις τά λουλούδια στον κήπο σου, νά χασομεράς κυττάζοντας ζωγραφιές κι' αγάλματα ή κάνοντας άστειλα, νά οι χαρές της ζωής. Γιατί τάχα νά μην άποτελέσουν οι χαρές αυτές τό θέμα της φιλολογίας; Ένας άστός, λ.χ., πάει στην άγορά νά ψωνίσει. Είναι βέβαιος πώς θά χασομερήσει. Θά σταθεί μπροστά σε κανένα άστυνομικό τμήμα για νά δεί ένα παιδί νά παραδίδει ένα ποντικό στον άστυφύλακα. Θά σταθεί ν' άφουγκραστεί τό λιονταρή πού κόβει κοϋρες στο φίλο του. Σιγά-σιγά, προχωρεί νά ψωνίσει. Πρέπει νά μη θιάζεται, άν θέλει νά δεί και ν' άκούσει. Άν θιάζεται, τίποτε δέ θά δεί, τίποτε δέ θ' άκούσει! θά είναι γραμμή νά ψωνίσει.»

Χαίρουμε κι' εγώ, έτσι σεριανίζοντας, νά θυμούμαι τά λόγια του Γιαπωνέζου σατιρικού. Και δέν έχω καθόλου, μέσα στην τóση πολυάσχολη πολιτεία του Κόμπε, καμμιάν τύψη! γιατί τό ν' άκούω και νά βλέπω σεριανίζοντας τη γής, αυτό είναι τό δικό μου τό ψώνιο.

☆

1. Νά ζεις γαλήνια έκτελώντας τό καθημερινό χρέος.
2. Νά διατηρείς πάντα άγνή

την καρδιά σου και νά ένεργείς άκολουθώντας τη φωνή της.

3. Νά σέβεσαι τους προγόνους.

4. Νά κάνεις τη θούληση του Μικάδου θούληση δική σου και νά την έκτελείς.

Αυτές είναι οι 4 μεγάλες έντολές πού κυβερνούν την ψυχή του Γιαπωνέζου. Δέν νοιάζεται ό Γιαπωνέζος για φοβερά μεταφυσικά προβλήματα. Δέ δέχεται, όπως ό Ίνδος, νά χάσει την προσωπικότητά του, νά εξαφανιστεί μέσα στο Σύμπαν. Άπό πού έρχεται ό κόσμος και πού πάει, του είναι άδιάφορο! οι πλατιοί πνευματικοί όρίζοντες του φαίνονται θαμποί κι' άγονοί. Περιορίζει τη ματιά του στο στενό, γιομάτο χώμα και θάλασσα, γιομάτο κόκκαλα και στάχτη των προγόνων, άλών της πατρίδας. Τό άνώτατο, τό μόνο γόνιμο χρέος του άνθρώπου είναι για τόν Γιαπωνέζο: μέσα στο στενό κύκλο της ράτσας σου νά δουλεύεις και νά ένεργείς.

Η Ίαπωνία —νά τό Σύμπαν του Γιαπωνέζου. Και τόν χωράει άνετα. Όλο του τό μικρό σώμα, τό νευρικό κι' άόρατα κραδαινόμενο, σάν έλατήριο έτοιμο νά τιναχτεί όλη του ή ψυχή ή άπληστη και συγκρατημένη, θρίσκουν, ένεργώντας μέσα στην περριοχή της ράτσας, όλες τις δυνατότητες νά φτάσουν στο άκρότατο ξετύλιγμά τους. Έχει ό Γιαπωνέζος πεποίθηση στην καρδιά του. Γιατί ή καρδιά αυτή δέν

είναι άτομική, δική του, ένα έφήμερο κομμάτι κρέας πού χτυπάει. Είναι ή καρδιά δλάκερης της ράτσας του. Για νά βρεί τό σωστό δρόμο ό Γιαπωνέζος και νά ρυθμίση την πράξη του, δέν έχει άνάγκη από μεταφυσικά συστήματα! άκούει την άλάθευτη φωνή της καρδιάς του —της ράτσας του— και κανονίζει κάθε του πράξη. Η βεβαιότητα αυτή, ή σχεδόν σωματική, κάνει την ένεργεια του Γιαπωνέζου άπλη, γοργή και σίγουρη.

Ό Γιαπωνέζος νιώθει πώς τότε μονάχα ζει, όταν ένεργεί. Τό άηδόνι κεληδάει: «Στην αρχή ήταν τό τραγούδι!» Ό Γιαπωνέζος λέει: «Στην αρχή ήταν ή πράξη.» Πιστεύει πώς ένανώ στην κακοτράχαλη τούτη γή είναι ό μόνος δρόμος της σωτηρίας. Όποιο και νάναι τό έπάγγελμα του, ό Γιαπωνέζος ξέρει πώς μπορεί κι' αυτός με την ένεργεία του νά συντελέσει στην ευημερία της ράτσας του. Τό άτομικό του και τό φυλετικό συμφορά ταυτίζονται.

Ό μέγας αυτοκράτορας Μείζι, πού έφερε, τώρα και δυό γενεές, την αναγέννηση στην Ίαπωνία, συνήθιζε, στίς ώρες της άνάπαψής του, νά γράφει στίχους. Τούτους τους τρεις στίχους του ό κάθε Γιαπωνέζος τους άπαγγέλλει σάν προσευχή: «Όπου και νά σε έταξε ή Μοίρα — βασιλιάς ή χαμάλης — έδωψε τόν έαυτό σου έως τό τέλος!»

Ένας Άγγλος ναύαρχος έπισκέφθηκε, χωρίς νά τόν περιμένουν, μιá Ναυτική Σχολή και έκαμε σε ένα δόκιμο την έξης έρώτηση:

—Ποιοί είναι, παιδί μου, οι τρεις μεγαλύτεροι ναύαρχοι της Άγγλίας;
—Ό Ντράιγκ, ό Νέλσον... και... με συγχωρείτε, αλλά δέν άκουσα καλά τό όνομά σας, κύριε ναύαρχε!

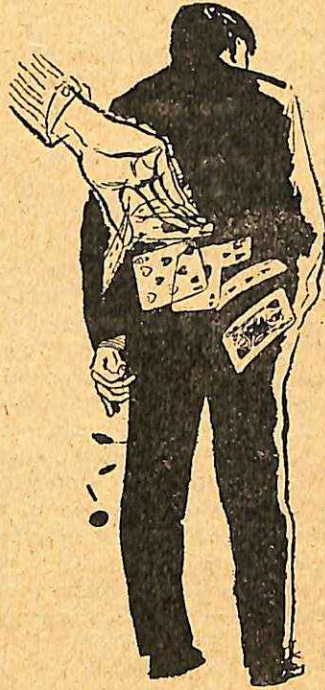
Will Rogers

Η ψυχολογία του παίκτη

ΓΙΑΤΙ ΠΡΟΚΑΛΕΙ ΤΗΝ ΤΥΧΗ;

Του

TRADD COOPER

Ένας γνωστός δημοσιογράφος πού είχε γίνει αλκοολικός, πείσθηκε από τούς φίλους του νά πάψη νά πίνη. Με μιά ύστατη προσπάθεια θελήσεως έγκατέλειψε τὸ πιτό. Ἀλλὰ σὲ λίγο παρουσιάστηκε μιά περίεργη μεταβολή στὶς συνήθειες τοῦ πρώην αλκοολικοῦ πού θὰ τὸν λέμε Τζῶνς. Ἀρχισε νά νοιώθῃ μιά ἐπιτακτικὴ ἔλξι πρὸς κάθε μορφὴ παιχνιδιοῦ. Κάθε μέρα πήγαινε στὶς ἵπποδρομίες καὶ αὐτὰ πού ἄλλοτε τὰ ξόδευε στὰ μάρ, τὰ ξόδευε τώρα στὰ ἄλογα.

Ὅταν μίλησαν στὴ γυναῖκα του γιὰ τὰ λεπτά πού ἔχανε, ἔκρινε ἀπάντησε: «Τουλάχιστον ἔτσι δὲν καταστρέφει τὴν ὑγεία του.»

Ἄραγε ὅμως ἡ ψυχικὴ ὑγεία τοῦ Τζῶνς θελτιώθηκε καθόλου; Οἱ περισσότεροι ψυχολόγοι θὰ ἔλεγαν ὄχι. Οἱ δυνατότητές του γιὰ μιά καλὴ ἀναπροσαρμογὴ μειώθηκαν γιατί ἡ ἐπιφάνεια τῆς ὑγείας, ἐξαιτίας τῆς ἀλλαγῆς, ἔκρυβε τὸ πραγματικὸ πρόβλημα πού, ὅπως ἔδειχνε ἡ μανία γιὰ τὸ παιχνίδι, ἐξακολουθοῦσε νὰ ὑπάρχῃ ὁλόκληρο.

Πρόσφατες μελέτες τοῦ Δρ. Ἐντμουντ Μπέργκλερ στὴ Νέα Ὑόρκη, πού συνέχιζαν τὶς παρατηρήσεις τοῦ Φρόυντ καὶ τοῦ Στέκελ, ἀποκαλύπτουν ἕνα στοιχεί-

ῶδες γεγονός: ὅτι τὸ παιχνίδι εἶναι μιά μανία. Τὰ αἷτια καὶ οἱ περιπλοκές του συνδέονται στενά με τὸν αλκοολισμό καὶ τὰ νάρκωτικά. Καὶ δειχνε μιά ἀπόπειρα αὐτοτιμωρίας.

Καθένας μας παίζει με τὸν ἑνα καὶ τὸν ἄλλο τρόπο. Στὴν καθημερινὴ ζωὴ εἶναι ἀναπόφευκτο νὰ ρισκινδυνεύουμε λίγο. Ἀλλῶστε τίποτα σημαντικό δὲν ἔχει ἐπιτύχει ὁ ἄνθρωπος χωρὶς νὰ ρισκινδυνεύσῃ. Σὲ μέτριες δόσεις ἡ τάσι αὐτὴ εἶναι μιά χρησιμὴ ψυχολογικὴ λειτουργία. Ὅταν ὅμως ἡ τάσι αὐτὴ γίνεται ἐξανγκασμὸς καὶ μανία, τότε μπαίνει στὴ μέση ὁ παράγων τῆς αὐτοκαταστροφῆς. Ἡ ἀνάλυσι πολλῶν περιπτώσεων δειχνε κάτι περίεργο: ὁ μανιώδης παίκτης παίζει γιὰ νὰ χάσῃ, ὄχι γιὰ νὰ κερδίσῃ!

Κάθε παλαίμαχος παίκτης ξέ-

ρει πὼς εἶναι μαθηματικῶς ἀδύνατο νὰ θγῇ κανεὶς κερδισμένος ἀπὸ τὸ συνεχὲς παιχνίδι. Καὶ ὅταν ἀκόμη τὸ παιχνίδι εἶναι τίμιο, ὁ νόμος τῶν πιθανοτήτων δειχνε πὼς στὸ τέλος ὁ παίκτης θὰ χάσῃ.

Ἀφοῦ τὰ ξέρεي ὅλα αὐτὰ γιατί ὁ μανιώδης παίκτης ἐξακολουθεῖ νὰ παίζῃ ὥσπου φθάνῃ στὴν καταστροφὴ;

Ἡ ἀπάντησι εἶναι ἀπλή: ἡ ἱερωτελεστία τοῦ παιχνιδιοῦ ἐπιρραζει τὸν παίκτη ὅπως τὸ πιτό τὸν αλκοολικό. Τὸν ἀνακουφίζει γιὰ λίγο ἀπὸ τὸ αἶσθημα τῆς ἡγωνίας καὶ τῆς ταραχῆς.

Κατὰ τὸν Δρα Μπέργκλερ ὑπάρχουν πέντε χαρακτηριστικὰ συμπτώματα τοῦ μανιώδους παίκτη:

1. Συνήθως ρισκινδυνεύει σὲ ὅλα, ἀπὸ τὸ νὰ δανείζῃ χρήματα ἕως τὸ νὰ διευθύνῃ τὸ αὐτοκίνητό του με ὑπερβολικὴ ταχύτητα.

2. Ἡ συγκίνησι τοῦ παιχνιδιοῦ ἢ τοῦ κινδύνου ἔχει μεγαλύτερη σημασία γι' αὐτὸν ἀπὸ κάθε ἄλλη ἀπασχόλησι.

3. Εἶναι πάντα γεμάτος αἰσιοδοξία γιὰ τὴν τύχη του σὲ κάθε καινούργια δουλειά, ἀγνοεῖ τὶς περασμένες του ἀποτυχίες καὶ δὲν ἐπωφελεῖται καθόλου ἀπὸ τὴν πείρα του.

4. Ὅταν κερδίῃ δὲν ἔχει καμμία διαθέσι νὰ ἀποχωρήσῃ. Τὸ κέρδος τὸν κεντρίζει γιὰ νὰ κἀνὴ μεγαλύτερο παιχνίδι.

5. Περνάει ἀπὸ μιά περίοδο ἔντονης, πυρετώδους συγκινήσεως στὸ διάστημα ἀνάμεσά στὴν ἄρχῃ ἑνὸς παιχνιδιοῦ καὶ στὸ ἀποτέλεσμά του.

Οἱ περισσότεροι ψυχίατροι σήμερα συμφωνοῦν ὅτι τὸ ἔντονο παιχνίδι εἶναι ἕνα μέσον πού βοηθεῖ τοὺς ἀνήσυχους καὶ ἀπογοητευμένους ἀνθρώπους νὰ ξεφύγουν ἀπὸ ὀδυνηρὰς στιγμές. Ὑ-

πάρχει ἀκόμη στενὴ σχέση ἀνάμεσα στὸ παιχνίδι καὶ στὸ σεξουαλικὸ ζήτημα.

Ἡ μανία τοῦ παιχνιδιοῦ δὲν συμβαδίζει με τὸ σεξουαλικὸ θέμα ἀλλὰ τὸ ὑποκαθιστᾷ. Καὶ τὸ ὑποκατάστατο αὐτὸ τὸ προτιμᾷ ἢ τὸ δέχεται ὁ παίκτης γιατί κάτι θὰ συνετέλεσε ὥστε νὰ διατηρηθῇ ἡ ζωὴ του στὸν σεξουαλικὸ τομέα.

Ὁ παίκτης ἀναζητᾷ συγκινήσεις. Χωρὶς τὴν παράξενη γεῦσι τῆς συγκινήσεως κανένα παιχνίδι δὲν ἀξίζει. Ἀλλὰ ἡ συγκίνησι αὐτὴ πληρώνεται ἀκριβὰ. Ὁ παίκτης θέλει θέβαια συνειδητὰ νὰ κερδίσῃ, ἀλλὰ ἐξακολουθεῖ νὰ παίζῃ ὥσπου νὰ στερέψῃ ἡ τύχη του. Αὐτὴ εἶναι ἡ τιμωρία του. Προκαλεῖ τὴν τύχη του, πληρώνει γιὰ τὶς ἔντονες χαρὲς του καὶ δικαιολογεῖ ἔτσι τὸ ὅτι ξαναρχίζει ἀναζητώντας νέες συγκινήσεις.

Ἀλλὰ ὁ παίκτης συνήθως παρουσιάζεται κάπως μεταμφιεσμένος. Ὁ κοινότερος νευρωτικὸς τύπος τῆς κοινωνίας εἶναι ὁ κρυφὸς παίκτης. Κλασσικὸ παράδειγμα εἶναι ὁ Ναπολέον πού ἡ ζωὴ καὶ οἱ πράξεις του ἦταν θασικαὶ ἐκδηλώσεις ἑνὸς μανιώδους παίκτη.

Σὲ ἡπιώτερη μορφὴ ὁ ἐπιχειρηματίας πού δὲν μπορεῖ νὰ μὴν ρισκινδυνεύσῃ τὸ μέλλον του, ὅσα λεπτά καὶ ἂν ἔχῃ μαζέψῃ, δειχνε συμπτώματα παίκτη. Ὁ κίνδυνος σημαίνει συγκίνησι καὶ διέγερσι καὶ ὅσο σκληρότερη εἶναι ἡ μάχη τόσο μεγαλύτερη ἡ συγκίνησι. Ὁ τύπος αὐτὸς περνᾷ ὅλο καὶ περισσότερες ὥρες στὸ γραφεῖο του καὶ λιγώτερες μετὰ τὴν οἰκογένειά του. Τὸ παιχνίδι τῆς δουλειᾶς δίνει σ' αὐτὸν τὸν κρυπτό - παίκτη τὴν συγκίνησι πού δὲν μπορεῖ πιά νὰ τοῦ δώσῃ ἡ οἰκογένειά του. Ὑπάρχει καὶ ἕνα ἄλλο στοιχεῖο στὸ παί-

χνίδι: ή ιδέα της αλλαγής της τύχης. Κάθε φορά που ένας γνωστός γκάνγκστερ ξέφευγε από την αστυνομία, αισθανόταν σαν να είχε αλλάξει την μοίρα του, όπως ωμολόγησε στο τέλος.

Τό κέρδος γενικά έχει μια μαγική επίδραση. Σημαίνει δύναμη. Ο παίκτης —και όποιος άλλος— του δίνουν την έρμηνεία ότι ή τύχη άλλαξε. Δυστυχώς ο κερδοσόμενος δεν είναι θέβαιος για πολύ καιρό. Πρέπει να ξαναρχίσει συνεχώς και να θεβαιώνει τον εαυτό του. Άλλοιως τον θασανίζει ή άγωνία και τό αίσθημα της ένοχής.

Ο μουσικός Βάγκνερ ήταν μία κλασσική περίπτωση μανιωδους παίκτης. Μιλώντας ο ίδιος για τό πάθος του λέει: «Στην άπελπισία μου σκέφθηκα πως θα έπρεπε να γοητεύσω την τυχη με ισχυρότερα μέσα. Για να κερ-

δίση κανείς, συλλογίστηκα, πρέπει να τα παίξει όλα. Αποφάσισα να δοκιμάσω παίζοντας την σύνταξη της μητέρας μου που μου την είχε εμπιστευθή. Έκείνο τό θράδυ τα έχασα όλα, ως την τελευταία δεκάρα. Άλλά τό αισθήματά μου ήταν κάτι έντελώς καινούργιο... "Ενοιωθα πως ήταν αδύνατο να χάσω, πως ένας φύλακας άγγελος μου παράστεκε... Και όμως... Όταν έφθασα στο σπίτι έπεσα σε ένα βαθύ και εύεργετικό ύπνο και ξύπνησα καινούργιος άνθρωπος».

Σήμερα οι περισσότεροι ψυχίατροι και κοινωνιολόγοι συμφωνούν πως τό παιχνίδι δεν είναι μόνο μία «κακή συνήθεια» ή άδυναμία του χαρακτήρα. Είναι μία μορφή μανίας και σύμπτωμα διαταραχών που έχουν βαθιές ρίζες και ζητούν ψυχιατρική θεραπεία.

Ο νεαρός Άμερικάνος ώδηγούσε την κοπέλλα με τό αυτοκίνητο στο σπίτι της από ένα νυχτερινό κέντρο. Περρασμένα μεσάνυχτα, σκοτάδι πίσσα και ψυχή στο δρόμο. Ξαφνικά τό αυτοκίνητο σταματά. Ο νέος κυττάζει γύρω του με άπορία, μετά γυρίζει στο κορίτσι και του λέει:

—Τί άτυχία! Φαίνεται πως τό ντεπόζιτο της βενζίνης είναι γεμάτο νερό. Δεν μπορούμε να κάνουμε βήμα.

Τό κορίτσι τον κυττάζει πονηρά και του λέει:

—Νά σου πώ εγώ τί θα γίνει τώρα; Λοιπόν, εσύ θα προσπαθήσεις να με φιλήσης, εγώ θα σου δώσω ένα χαστούκι, και ως εκ θαύματος τό νερό θα ξαναγίνη βενζίνη!

ΕΝΑ ΕΚΛΕΚΤΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΗΣ DAPHNE DU MAURIER

ΧΩΡΙΣ ΑΙΤΙΑ

1ον

Η Μαίρη Φάρρεν μπήκε ένα πρωί κατά τις ένδεκα και μισή στο δωμάτιο όπου είχε τα κυνηγετικά του όπλα ο άνδρας της, πήρε τό περσίτροφό του, τό γέμισε και σκοτώθηκε με μία σφαίρα στο κεφάλι. Ο καμαριέρης άκουσε τον πυροβολισμό από κάτω. "Ηξερε πως ο σερ Τζών Φάρρεν έλειπε και δεν θα γυρίζει πριν από τό μεσημέρι και κανένας δεν ήταν φυσικό να βρίσκεται στο δωμάτιο εκείνο τέτοια ώρα.

Πήγε να δη τί συμβαίνει και βρήκε την λαίδη Φάρρεν ξαπλωμένη στο πάτωμα μέσα σε μία λίμνη από αίμα. Ήταν νεκρή.

Τρομοκρατημένος φώναξε την υπηρέτρια και οι δυο μαζί αποφάσισαν πως θα έπρεπε να τηλεφωνήσουν στον γιατρό και στην αστυνομία και ύστερα στον κύριό τους που είχε κάποιο συμβούλιο.

Ο καμαριέρης είπε στον γιατρό και στον αστυνομικό που φθάσανε σχεδόν συγχρόνως τί είχε συμβή. Στον σερ Τζών τηλεφώνησε πως ή κυρία είχε πάθει κάποιο άτύχημα και τον παρακάλούσε να γυρίσει άμέσως στο σπίτι. Την τραγική αλήθεια χρειάστηκε να την άναγγείλη στον άνδρα της σκοτωμένης ο γιατρός.

Τό καθήκον αυτό ήταν οδυνηρό. "Ηξερε τον σερ Τζών από πολλά χρόνια. Και εκείνος και ή Μαίρη Φάρρεν ήταν πελάτες του. Ποτέ του δεν είχε γνωρίσει πιδ εύτυχισμένο ζευγάρι και ήξερε πως και οι δύο περίμεναν με άνυπομονησία την γέννηση του παιδιού τους την προσεχή

άνοιξη. Καμμία δυσκολία δεν παρουσίαζε ή έγκυμοσύνη. Η Μαίρη Φάρρεν ήταν ύγιής και ένθουσιασμένη που θα γινόταν μητέρα.

Έτσι ή αυτοκτονία ήταν έντελώς άκατανόητη. Και δεν υπήρχε άμφιβολία πως έπρόκειτο για άυτοκτονία. Η Μαίρη Φάρρεν είχε αφήσει ένα σημείωμα επάνω στο γραφείο που έλεγε: «Συγχωρήσε με, άγάπη μου».

Τό περσίτροφο ήταν από πριν στον τόπο του άδειο. Η Μαίρη Φάρρεν έπίτηδες τό γέμισε και σκοτώθηκε. Εύτυχώς είχε πεθάνει άμέσως.

Ο σερ Τζών Φάρρεν ήταν συντετριμένος. Μέσα σε κείνη τη μισή ώρα είχε γεράσει είκοσι χρόνια. «Μά γιατί τό έκαμε»; ρωτούσε συνεχώς με άγωνία. «Ήμασταν τόσο εύτυχισμένοι! Άγαπίομασταν. Περιμέναμε τό παιδάκι μας! Δεν υπήρχε καμμία αίτια, άπολύτως καμμία αίτια».

Ούτε ο γιατρός ούτε ή αστυνομία είχαν να του άπαντήσουν τίποτα.

Όστερα από τις συνήθειες διατυπώσεις ή υπόθεση για την άστυνομία έκλεισε. Μά ο σερ Τζών δεν έπαυε να κουβεντιάζει με τον γιατρό χωρίς να φθάνουν σε κανένα συμπέρασμα.

«Συμβαίνει πολλές φορές, έλεγε ο γιατρός, οι γυναίκες που έγκυμονούν να ύφίστανται νευρικές διαταραχές, αλλά θα είχαμε παρατηρήσει κάτι σχετικό. Πέστε μου πως ήταν τό προηγούμενο θράδυ, τό

πρωί προτού φύγετε; Δεν φαινόταν να την απασχολή τίποτε;»

«Τίποτε απολύτως» είπε ο σέρ Τζών. «Πήραμε το πρωινό μας μαζί όπως πάντα και κάναμε τα σχέδιά μας για το απόγευμα. Μετά το μεσημεριανό φαγητό λογαριάζαμε να πάμε περίπατο με το αυτοκίνητο. Η Μαίρη ήταν ευδιάθετη και πολύ χαρούμενη».

Και οι υπηρέτες του σπιτιού μιλήσανε για την ευδιαθεσία της κυρίας τους.

Η καμαριέρα είχε βρή το πρωί την κυρία της στο δωμάτιό της πολύ κεφάτη να κυτάζει διάφορα παιδικά ρουχαλάκια που της είχαν στείλει από ένα κατάστημα. Στις ένδεκα είχε έρθει ένας περιοδεύων έμπορος από ένα εργοστάσιο που έκανε έπιπλα κήπου. Η λαίδη Φάρρεν τον είχε δεχθεί και είχε παραγγείλει μάλιστα δύο πολυθρόνες για τον κήπο. Ο καμαριέρης το ήξερε γιατί η λαίδη Φάρρεν του είχε δείξει τον καταλόγο με τις φωτογραφίες των επίπλων όταν πήγε να την ρωτήσει αν ήθελε το αυτοκίνητο εκείνο το πρωί. Η κυρία είχε απαντήσει: «Όχι, δεν θα βγώ το πρωί. Μετά το φαγητό θα βγώ μαζί με τον κύριο».

Ο καμαριέρης είχε βγει από το δωμάτιο αφήνοντας την λαίδη Φάρρεν να πίνει ένα ποτήρι γάλα. Ήταν ο τελευταίος άνθρωπος που είχε δει την Μαίρη Φάρρεν ζωντανή.

«Ωστε, έλεγε ο σέρ Τζών, μεταξυ των ένδεκα και είκοσι περίπου που την είδε ο υπηρέτης και των ένδεκα και μισή που σκοτώθηκε η Μαίρη φαίνεται πως έχασε τα λογικά της. Μα αυτό είναι αφάνταστο! Κάτι πρέπει να υπάρχει. Και πρέπει να το βρώ. Δεν θα ήσυχάσω αν δεν το βρώ».

Ο γιατρός έκανε ό,τι μπορούσε για να τον αποτρέψει. Ο ίδιος είχε πεισθεί πως η Μαίρη Φάρρεν είχε υποστή μια ξαφνική έγκεφαλκή διαταραχή εξαιτίας της καταστάσεώς της και χωρίς να ξέρη τί κάνει είχε σκοτωθεί. Ο χρόνος μόνο θα βοηθούσε τον Φάρρεν να ξεχάσει.

Αλλά ο Τζών Φάρρεν δεν προσπάθησε να ξεχάσει. Πήγε σε ένα ι-

διωτικό αστυνομικό γραφείο και μίλησε με κάποιον Μπλάκ που του τον σύστησαν ως άνθρωπο ικανό και αξιοέμπιστο. Ο Μπλάκ ήταν ένας έξυπνος Σκωτσέζος που μιλούσε λίγο και άκουγε πολύ. Προσωπικά σχημάτισε τη γνώμη πως η άποψη του γιατρού ήταν ασφαλώς η δρθότερη, ότι δεν θα υπήρχε αιτία για την αυτοκτονία. Αλλά όπως ήταν εύσυνείδητος στη δουλειά του άρχισε με σύστημα την έρευνα. Πήγε στο σπίτι του Φάρρεν και μίλησε με το προσωπικό του σπιτιού, κουβέντιασε με τον γιατρό, ρώτησε για τις επισκέψεις και τα γράμματα που είχε δεχθεί η Μαίρη Φάρρεν τις τελευταίες ημέρες της ζωής της, αλλά και πάλι δεν βρήκε τίποτα.

Η μόνη άποψη που αντιμετώπιζε το πεπειραμένο του μυαλό, ότι το παιδί που περίμενε η Λαίδη Φάρρεν δεν ήταν παιδί του ανδρός της, δεν βρήκε κανένα στήριγμα. Άνδρας και γυναίκα ήταν άφωτισμένοι ο ένας στον άλλον και δεν είχαν χωρίσει ποτέ από τον καιρό που παντρεύτηκαν πριν από τρία χρόνια. Οικονομικές δυσκολίες δεν υπήρχαν ούτε μπόρεσε ο Μπλάκ να ανακαλύψει κανένα ίχνος απιστίας ή κακής διαγωγής εκ μέρους του Τζών Φάρρεν.

Για λίγο ο Μπλάκ έμεινε με τις πολλές του απορίες, αλλά όχι ήττημένος. Του άρεσε να τελειώνει κάθε δουλειά που του έδιναν. Και έπειτα λυπόταν τον Τζών Φάρρεν που τον έβλεπε σε τόση αγωνία.

«Ξέρετε, κύριε Φάρρεν, του είπε ο Μπλάκ, σε τέτοιες περιπτώσεις χρειάζεται συχνά να ανατρέξουμε στο παρελθόν, στην παιδική ηλικία, για να βρούμε ίσως κάποιο κλειδί του μυστηρίου. Ας κάνουμε μια ανακεφαλαίωση. Μου είπατε πως ννωρίσατε την γυναίκα σας όταν ήταν ακόμη Μις Μάρς σε ένα ταξίδι που κάνατε στην Έλβετία. Μου είπατε πως ζούσε με μια ασθενική θεία της την Μις Βέρα Μάρς που την είχε μεγαλώσει αφού έχασε μικρή τους γονείς της».

«Σωστά» είπε ο σέρ Τζών. «Μου είπατε πως ζούσανε στην Σιέρρα και στη Λωζάνη και ότι

γνωρίσατε τη θεία και την άνηψιά στο σπίτι ενός κοινού φίλου. Συνδεθήκατε με φιλία με την νέα Μις Μάρς και ύστερα από λίγο καιρό καταλάβατε πως την είχαν έρωτευθεί καθώς και εκείνη εσάς, και την ζητήσατε να σας παντρευτεί».

«Ναί».

«Η θεία της δεν έφερε καμμία αντίρρηση, ήταν μάλιστα ένθουσιασμένη για την ευτυχία της άνηψιάς της. Και έτσι μέσα σε δύο μήνες παντρεύτηκε στην Λωζάνη αφού προηγουμένως εξασφάλισατε μια καλή σύντροφο για την θεία της γυναίκα σας. Δεν έγινε ποτέ λόγος να έρθει η θεία μαζί σας στην Άγγλία»;

«Όχι. Η Μαίρη το ήθελε, αλλά η θεία της αρνήθηκε λόγω της ύγείας της. Είχε συνηθίσει την Έλβετία και πίστευε πως το κλίμα της Άγγλίας θα της έκανε κακό. Μετά το γάμο μας πήγαμε δύο φορές στην Έλβετία με τη γυναίκα μου για να την δούμε».

Ο σέρ Τζών είχε γράψει στη θεία της γυναίκας του μετά το δυστύχημα. Η γριά κυρία ήταν αναστατωμένη. Δεν μπορούσε να φανταστεί καμμία αιτία για το διάβημα της άνηψιάς της. Πριν λίγες μέρες είχε πάρει ένα χαρούμενο γράμμα της Μαίρης, που το έστειλε μάλιστα στον Τζών Φάρρεν.

«Όπως καταλαβαίνω, είπε ο Μπλάκ, όταν γνωρίσατε τις δύο Μις Μάρς ζούσανε πολύ ήσυχα και περιωρισμένα».

«Ναί, είχαν μια μικρή βίλλα και δύο φορές το χρόνο πηγαίνανε στην Λωζάνη. Η Μαίρη ήταν πολύ άφασωμένη στη θεία της. Ο γλυκός της τρόπος και η ήρεμία της μου έκαναν εντύπωση από την πρώτη στιγμή».

«Όποτε η νεώτερη Μις Μάρς δεν είχε φίλους της ηλικίας της; Δεν έβγαίνει έξω συχνά»;

«Νομίζω όχι. Φαινόταν άλλωστε τόσο ευχαριστημένη μ' αυτά που είχε».

«Και αυτή ήταν η ζωή της από τα παιδικά της χρόνια»;

«Ναί. Η Μις Μάρς ήταν η μόνη συγγενής της Μαίρης. Την είχε υί-

οθετήσει όταν οι γονείς της Μαίρης πέθαναν. Η Μαίρη ήταν τότε παιδί».

«Και πόσων ετών ήταν η γυναίκα σας όταν παντρεύτηκατε»;

«Τριάντα ενός».

«Καμμία ιστορία προηγούμενης μνηστείας ή ειδυλλίου»;

«Απολύτως καμμία. Την πείραξα μάλιστα τη Μαίρη γι' αυτό. Θυμώμαι πως όταν αρραβωνιαστήκαμε η θεία της μου είπε: «Είναι σπάνιο να βρή κανείς μια τόσο καθαρή ψυχή σαν της Μαίρης. Έχει θαυμάσιο χαρακτήρα και είναι τόσο δημοφιλή, χωρίς σχεδόν να το ξέρη. Είστε τυχερός άνθρωπος». Και πραγματικά ήμουν».

Ο Τζών Φάρρεν κύτταζε τον Μπλάκ με τέτοια έκφραση δυστυχίας στα μάτια του ώστε ο ντετεκτίβ δυσκολεύτηκε να συνεχίσει τις ερωτήσεις του.

«Γάμος, λοιπόν, από άμοιβαίο έρωτα...», είπε ο Μπλάκ. Είστε θέβαιος πως η κοινωνική σας θέσι και η περιουσία σας δεν έπαιξαν κανένα ρόλο, τουλάχιστον στη γνώμη της θείας»;

«Μπορεί η θεία να το σκέφθηκε κι' αυτό, είπε ο κ. Φάρρεν. Δεν ξέρω. Η Μαίρη όμως ασφαλώς όχι. Από την πρώτη στιγμή εγώ επιζητούσα την συντροφιά της. Αν η Μαίρη κυνηγούσε σύζυγο θα έδειχνε κάτι από την αρχή. Έπειτα η φίλη που μου την σύστησε θα με είχε προειδοποιήσει. Απεναντίας μου μίλησε με ειλικρινή θαυμασμό και αγάπη για την Μαίρη».

«Εξακολουθείτε να θέλετε να συνεχίσω την έρευνα, σέρ Τζών; ρώτησε ο Μπλάκ. Δεν νομίζετε πως θα ήταν καλύτερα αν δεχόμασταν την άποψη του γιατρού που φαίνεται η μόνη σωστή, πως η λαίδη Φάρρεν σε μια στιγμή παραλογισμού δεν ήξερε τί έκανε και τερμάτισε τη ζωή της»;

«Όχι, απάντησε ο σέρ Τζών. Κάπου θα υπάρχει το κλειδί της τραγωδίας και δεν θα ήσυχάσω αν δεν το βρώ. Μάλλον αν δεν το βρήτε εσείς».

Ο Μπλάκ σηκώθηκε.

«Πολύ καλά, αν προτιμάτε έτσι θα συνεχίσω».

«Τί θὰ κάνετε»; ρώτησε ὁ Φάρρεν.
«Θὰ φύγω αὐριο ἀεροπορικῶς γιὰ τὴν Ἑλβετία».

☆

Ὅταν ὁ Μπλάκ ἔφθασε στὴν μικρὴ βίλλα τῆς Σιέρρας τὸν ὠδήγησαν σὲ ἓνα μικρὸ σαλόνι μὲ μπαλκόνι. Ὁ Μπλάκ διασχίζοντας τὸ σαλόνι παρατήρησε πὼς ἦταν ἐπιπλωμένο μὲ γούστο ἀλλὰ ἀπλά, ἀπὸ μιὰ γυναῖκα ποὺ ζοῦσε περιορισμένα καὶ δὲν σκορποῦσε τὰ λεπτά της ἄσκοπα.

Ἐπάνω στὸ τζάκι ἦταν μιὰ μεγάλη φωτογραφία τῆς λαίδης Φάρρεν καὶ σ' ἓνα τραπέζακι μιὰ ἄλλη ὅταν θὰ ἦταν κάπου εἰκοσι χρονῶν.

Ὁ Μπλάκ προχώρησε στὸ μπαλκόνι ὅπου καθόταν ἡ Μις Μάρς καὶ συστήθηκε ὡς φίλος τοῦ σερ Τζὼν Φάρρεν.

Ἡ Μις Μάρς εἶχε ἄσπρα μαλλιά, γαλανὰ μάτια καὶ στόμα ἀνθρώπου ἀποφασιστικοῦ. Ἀπὸ τὸν τρόπο ποὺ μίλησε στὴν συνοδὸς τῆς, ὁ Μπλάκ κατάλαβε πὼς θὰ ἦταν κάπως ἀπότομη σὲ κείνους ποὺ τὴν ὑπερετοῦσαν. Ὡστόσο ἔδειξε μεγάλη εὐχαρίστησι γιὰ τὴν ἐπίσκεψι τοῦ Μπλάκ καὶ ρώτησε ἀμέσως γιὰ τὸν σερ Τζὼν καὶ ἂν εἶχαν βρεθῇ τὰ αἶτια τῆς αὐτοκτονίας τῆς ἀνιψιάς τῆς.

«Μὲ λύπη μου σὰς λέω πὼς δὲν βρέθηκε τίποτε, ἀπάντησε ὁ Μπλάκ. Ἀκριβῶς γι' αὐτὸ βρισκομαί ἐδῶ. Γιὰ νὰ σὰς ρωτήσω τί σχετικὸ ξέρετε. Ὁ σερ Τζὼν νομίζει πὼς θὰ μπορούσατε νὰ τὸν βοηθήσετε γιὰτὶ ξέρατε τὴν γυναῖκα του ἀσφαλῶς καλύτερα ἀπὸ κείνον».

Ἡ Μις Μάρς ἔδειξε ἔκπληξι.

«Μὰ τοῦ ἔγραψα καὶ τοῦ εἶπα πὼς τὸ ζήτημα αὐτὸ μοῦ προξένυσε φρίκη καὶ κατάπληξι. Τοῦ ἔστειλα καὶ τὸ τελευταῖο γράμμα τῆς Μαίρης σὲ μένα».

«Ναί, τὸ εἶδα. Ἔχετε καὶ ἄλλα γράμματα;»

«Ἐχω ὅλα τῶν τὰ γράμματα. Ἄν τὰ θέλῃ ὁ Τζὼν εὐχαρίστησε θὰ τοῦ τὰ στείλω. Πάντως ὅλα εἶναι γεμάτα ἀγάπη καὶ ἀφοσίωσι γιὰ τὸν ἄνδρα τῆς. Ἦταν ἐνθουσιασμένη μὲ τὸ κινουέριο τῆς σπίτι καὶ λυπόταν ποὺ δὲν ἤθελα νὰ πᾶω κοντὰ της. Μὰ εἶ-

μαι ἄρρωστη καὶ δὲν μπορῶ νὰ ταξιδεύω».

Φαίνεται ἀρκετὰ καλὰ στὴν ὑγεία της, σκέφθηκε ὁ Μπλάκ. Μὰ ἴσως νὰ μὴν ἤθελε νὰ πάη.

«Θὰ λυπηθήκατε βέβαια ποὺ χάσατε ἀπὸ κοντὰ σας τὴν ἀνιψιά σας» εἶπε ὁ Μπλάκ.

«Βεβαίως λυπηθήκα καὶ μοῦ ἔλειψε πολὺ. Ἀλλὰ βέβαια πάνω ἀπ' ὅλα ἦταν ἡ εὐτυχία τῆς. Ἡ Μαίρη ἦταν ἓνα θαυμάσιο κορίτσι καὶ ποτὲ δὲν θυμῶνε μὲ τὶς ἰδιοτροπίες μου».

«Ὁ σερ Τζὼν μοῦ εἶπε, συνέχισε ὁ Μπλάκ, πὼς σὰς ἔκανε μιὰ ἐπιχορήγησι γιὰ τὰ ἔξοδα τῆς συνοδοῦ ποὺ ἔχετε τώρα».

«Ναί. Ἦταν πολὺ γενναιοδωρὸς μαζί μου. Ξέρετε μήπως ἂν θὰ συνέχιση;»

Ὁ τόνος τῆς φωνῆς τῆς ἦταν λίγο ξερός. Ὁ Μπλάκ σκέφθηκε πὼς ἀσφαλῶς ἡ Μις Μάρς ἦταν ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ λογαριάζουν τὰ χρήματα.

«Ὁ σερ Τζὼν δὲν μοῦ μίλησε σχετικὰ, ἀλλὰ εἶμαι βέβαιος πὼς ἂν ἄλλαξε τίποτε, ἀσφαλῶς θὰ σὰς εἰδοποιούσε ὁ δικηγόρος του», εἶπε ὁ Μπλάκ.

Τὰ δάχτυλα τῆς Μις Μάρς ἔπαιζαν νευρικά στὰ χέρια τῆς πολυθρόνας τῆς.

«Μήπως ὑπῆρχε τίποτε στὸ παρελθὸν τῆς ἀνιψιάς σας ποὺ θὰ μπορούσε νὰ ἐξηγήσῃ τὴν αὐτοκτονία τῆς;» ρώτησε ὁ Μπλάκ.

«Τί ἐννοεῖτε;» τὸν ρώτησε ξαφνισμένη.

«Καμμιά ἐρωτικὴ ἀπογοήτευσι;»

«ὦ, Θεέ μου, ὄχι!»

Ἦταν παράξενο, ἀλλὰ ἡ γριὰ κυρία φάνηκε ἀνακουφισμένη ἀπὸ τὴν διευκρίνισι τῆς ἐρωτήσεως τοῦ Μπλάκ.

«Ἡ Μαίρη ζοῦσε μοναχικὰ ἐξ αἰτίας μου. Ἀλλὰ ἦταν πάντα χαρούμενη καὶ εὐχαριστημένη».

«Δὲν εἶχε φίλες ἀπὸ τὸ σχολεῖο;»

«Θυμοῦμαι μερικὰ κορίτσια ποὺ ἔρχονταν πότε-πότε στὸ τσάι, ἀλλὰ δὲν εἶχε καμμιά στενὴ φίλη».

«Ἔχετε φωτογραφίες τῆς ἐκείνης τῆς ἐποχῆς;»

«Πολλές. Ἄν θέλετε νὰ τὶς δῆτε εἶναι σὲ ἐκεῖνο τὸ ἄλμπουμ ἐπάνω

στὸ νοσητεῖο μέσα στὸ σαλόνι».

Ὁ Μπλάκ πῆρε τὸ ἄλμπουμ καὶ τὸ ξεφύλλισε, χωρὶς ὅμως νὰ βρῇ τίποτε τὸ ἰδιαίτερος ἐνδιαφέρον.

«Δὲν ἔχετε ἄλλες;»

«Ὁχι, δυστυχῶς. Ἦταν τόσο ὁμορφὸ κορίτσι... Εἶναι τρομερό...»

«Βλέπω πὼς δὲν ἔχετε φωτογραφίες τῆς τῶν ἡμερῶν τῆς μικρῆς παιδί. Ὁλες φαίνονται νὰ εἶναι ἀπὸ τὰ δεκαπέντε τῆς χρόνια περίπου».

Ὑστερα ἀπὸ μικρὴ παύσι ἡ Μις Μάρς εἶπε:

«Ὁχι... βλέπετε... δὲν εἶχα τότε φωτογραφικὴ μηχανή».

Τὰ αὐτιά τοῦ Μπλάκ ἦταν πεπειραμένα καὶ μπορούσαν νὰ διακρίνουν ἓνα ψέμα. Ἡ Μις Μάρς ἔλεγε κάποιο ψέμα. Ἀλλὰ γιατί;

«Κρίμα, εἶπε ὁ Μπλάκ. Μήπως ἔχετε τὶς συνηθισμένες φωτογραφίες τῶν παιδιῶν ποὺ βγάζουμε στὰ φωτογραφεῖα;»

«Ὁχι... καὶ ἂν εἶχα θὰ τὶς ἔχω χάσει, στὴν μετακόμισι ἀπὸ τὴ Λωζάννη».

«Καὶ τὴν υἱοθετήσατε ὅταν ἦταν πέντε ἐτῶν;»

«Ναί. Τόσο θὰ ἦταν τότε».

Πάλι ἓνας μικρὸς δισταγμὸς στὴ φωνή.

«Ἔχετε φωτογραφίες τῶν γονέων τῆς;»

«Ὁχι».

«Καὶ ὅμως ὁ πατέρας τῆς ἦταν νομίζω ὁ μόνος σας ἀδελφός».

«Ναί».

«Τί σὰς ἔκανε νὰ τὴν υἱοθετήσετε;»

«Ἡ μητέρα τῆς πέθανε καὶ ὁ ἀδελφός μου δὲν ἤξερε πὼς νὰ τὴν ἀναθρέψῃ. Σκεφθήκαμε μαζί πὼς αὐτὴ ἦταν ἡ καλύτερη λύσις».

«Ἀσφαλῶς ὁ ἀδελφός σας θὰ σὰς ὥρισε κάποια ἐπιχορήγησι γιὰ τὴν ἀνατροφή τοῦ παιδιοῦ».

«Βεβαίως. Ἀλλοιῶς δὲν θὰ μπορούσα νὰ τὰ βγάλω πέρα».

Καὶ τότε ἡ Μις Μπλάκ ἔκανε ἓνα λάθος. Ἄν δὲν ἔκανε αὐτὸ τὸ λάθος ὁ Μπλάκ θὰ ἐγκατέλειπε τὴν ὑπόθεσι.

«Μοῦ κάνετε ἓνα σωρὸ ἐρωτήσεις, κύριε Μπλάκ, εἶπε, γιὰ τὰ περασμένα ποὺ δὲν ἔχουν καμμιά σχέσι μὲ τὴν αὐτοκτονία τῆς Μαίρης, καὶ δὲν σὰς ἐνδιαφέρουν ἀσφαλῶς. Ἐκεῖνο

ποὺ θέλουμε ὅλοι νὰ μάθουμε εἶναι γιατί ἡ Μαίρη σκοτώθηκε».

«Ὅ,τι δῆποτε σχετικὸ μὲ τὴ ζωὴ τῆς λαίδης Φάρρεν μὲ ἐνδιαφέρει. Βλέπετε ὁ σερ Τζὼν Φάρρεν μοῦ ἔχει ἀναθέσει ἀκριβῶς αὐτὸ. Θὰ πρέπει τώρα ἴσως νὰ σὰς πῶ ὅτι εἶμαι ἰδιωτικὸς ντεκτεκίβ».

Ἡ Μις Μάρς ἔγινε κατάσπρη. Ξαφνικὰ ἡ ψυχραιμία τῆς χάθηκε καὶ φάνηκε πολὺ φοβισμένη.

«Τί ἤρθατε νὰ μάθετε;» τὸν ρώτησε

«Τὰ πάντα»

Ὁ Μπλάκ ὑποστήριξε πάντα τὴ θεωρία πὼς ἐλάχιστοι ἄνθρωποι στὸν κόσμὸ δὲν ἔχουν κάτι νὰ κρύβουν. Πολλὲς φορὲς εἶχε δι' ἀνθρώπους, ἄνδρες καὶ γυναῖκες φοβισμένους, ὄχι γιὰ τὶς ἐρωτήσεις ποὺ τοὺς ἔκαναν στὸ δικαστήριον ἢ ἀλλοῦ, ἀλλὰ γιὰτὶ ἀπαντώντας στὶς ἐρωτήσεις αὐτὲς φοβόνταν μήπως κατὰ λάθος φανερῶσουν κάποιο δικό τους μυστικόν.

Ὁ Μπλάκ ἦταν βέβαιος πὼς ἡ Μις Μάρς βρισκόταν σ' αὐτὴ τὴ θέσι τώρα. Μπορεῖ νὰ μὴν ἤξερε τίποτε γιὰ τὴν αὐτοκτονία τῆς Μαίρης Φάρρεν, ἀλλὰ ἀσφαλῶς ἡ ἴδια ἦταν ἐνοχη γιὰ κάτι ποὺ ἤθελε νὰ κρύψῃ.

«Ἄν ὁ σερ Τζὼν ἔμαθε κάτι γιὰ τὴν ἐπιχορήγησι καὶ σκέφθηκε πὼς ὅλα αὐτὰ τὰ χρόνια ἐξαπατοῦσα τὴν Μαίρη θὰ μπορούσε νὰ μοῦ τὸ πῇ ὁ ἴδιος καὶ νὰ μὴν χρησιμοποίησι ντεκτεκίβ»

«Ὁ σερ Τζὼν, εἶπε ὁ Μπλάκ ἀόριστα, δὲν μεταχειρίστηκε τὴ λέξι «ἀπάτη», ἀλλὰ τοῦ φάνηκε πὼς οἱ περισσότερες ἦταν κάπως παράξενες».

Ὁ Μπλάκ ἔκανε ἓνα πῆδημα στὴν τύχη, μὰ ἤλπιζε πὼς ἄξιζε τὸν κόπο.

«Καὶ βέβαια ἦταν παράξενες, εἶπε ἡ Μις Μάρς. Νομίζω πὼς ἔκανα τὸ καλύτερο ποὺ μπορούσα γιὰ τὴ Μαίρη. Σὰς ὀρκίζομαι πὼς τὰ περισσότερα χρήματα τὰ χρησιμοποίησα γιὰ τὴν μόρφωσί της. Ὅταν παντρεύτηκε ἡ Μαίρη καὶ εἶδα πὼς ὁ ἄνδρας τῆς ἦταν πλούσιος, σκέφθηκα πὼς δὲν θὰ ἦταν κακὸ νὰ κρατήσω τὸ μικρὸ κεφάλαιο ποὺ ἔμεινε γιὰ μένα. Ἐγὼ εἶμαι φτωχὴ καὶ ἡ Μαίρη εἶχε γίνῃ πλούσια. Δὲν θὰ τῆς ἔλειπε τίποτε».

Ἡ λαίδη Φάρρεν δὲν ἤξερε βέ-

βαια τίποτε για τὰ οικονομικά ζητήματα σας;»

«Τίποτε. Δεν τὴν ἐνδιέφεραν τὰ χρήματα. Νομίζετε πὼς ὁ σὲρ Τζὼν θὰ μὴ κάνει μὴνυση;»

«Δὲν νομίζω πὼς ὁ σὲρ Τζὼν θέλει νὰ κάνει κάτι τέτοιο, Μις Μάρς. Ἀλλὰ θέλει νὰ μάθῃ ὅλη τὴν ἀλήθεια», εἶπε ὁ Μπλάκ.

Ἡ Μις Μάρς ἀκούμπησε ἀναστενάζοντας στὴν πλάτη τῆς πολυθρόνας τῆς. Φαινόταν κουρασμένη.

«Τώρα ποὺ ἡ Μαίρη πέθανε, εἶπε, δὲν μπορεῖ νὰ πάθῃ τίποτε ἀν τοῦ πῶ τὴν ἀλήθεια. Ἡ Μαίρη, κύριε Μπλάκ, δὲν ἦταν ἀνηψιά μου. Μὲ πλήρωσαν ἕνα μεγάλο ποσὸ γιὰ νὰ τὴν ἀναλάβω. Τὰ χρήματα αὐτὰ ἔπρεπε νὰ πάνε στὴν Μαίρη ὅταν θὰ ἐνηλικιώνόταν, ἀλλὰ τὰ κράτησα ἐγώ. Ὁ πατέρας τῆς, μὲ τὸν ὁποῖο εἶχα ὑπογράψῃ τὴν συμφωνία, εἶχε, ἐν τῷ μεταξύ, πεθάνει. Ἐδῶ στὴν Ἑλβετία κανεὶς δὲν ἤξερε τίποτε καὶ ἐγὼ δὲν εἶχα τὴν πρόθεσι νὰ κάνω κακὸ».

Παντοῦ τὰ πάντα, σκέφθηκε ὁ Μπλάκ. Παρουσιάζεται ὁ πειρασμὸς καὶ ἡ ὑποχώρησι γίνεται «χωρὶς κακὴ πρόθεσι».

«Ἀφοῦ δὲν ἦταν ἀνηψιά σας, τότε ποιά ἦταν;»

«Ἦταν ἡ μόνη κόρη κάποιου κ. Χένρυ Οὐώρνερ. Αὐτὸ μόνο ξέρω. Δὲν μοῦ ἔδωσε τὴ διεύθυνσί του, οὔτε μοῦ εἶπε ποῦ ζοῦσε. Ἦξερα μόνο τὴν διεύθυνσι τῆς τράπεζας ὅπου εἶχε τοὺς λογαριασμούς του. Ὅταν ἀνέλαβα τὴ Μαίρη ὁ κ. Οὐώρνερ πήγε στὸν Καναδὰ καὶ πέθανε ἐκεῖ, πέντε χρόνια ἀργότερα».

Ὁ Μπλάκ σημείωσε τὸ ὄνομα τοῦ Οὐώρνερ καὶ τὴ διεύθυνσι τῆς τράπεζας.

«Ἦταν φίλος σας ὁ κύριος αὐτός;»

«Ὁχι, τὸν εἶδα μόνο δυὸ φορές. Τὴν πρώτη φορὰ ὅταν ἀπάντησα σὲ μιὰ ἀγγελία ποὺ ζητοῦσαν μιὰ σοβαρὴ κυρία νὰ ἀναλάβῃ ἕνα κοριτσάκι μὲ λεπτὴ ὑγεία. Ἦμουν πολὺ φτωχὴ καὶ ἡ οἰκογένεια στὴν ὁποία ἐργαζόμουν ὡς παιδαγωγὸς εἶχε φύγει γιὰ τὴν Ἀγγλία. Ἡ εὐκαιρία ἦταν οὐρανοκατέβητῃ γιὰ μένα. Θὰ μπορούσα νὰ ζήσω ἀνετα. Ὁ κ. Οὐώρνερ μοῦ ἐξήγησε πὼς ἤθελε ἡ Μαίρη

νὰ μείνῃ κοντά μου γιὰ πάντα. Δὲν σκόπευε νὰ τὴν πάρῃ πίσω ἢ νὰ ἐξῇ ἀλλοτρίωτα μαζί τῆς. Φαινόταν ἀνήσυχος καὶ γεμάτος φροντίδες, σὰν νὰ τὸν δάραινε ἡ φροντίδα τοῦ παιδιοῦ. Μοῦ ἐξήγησε πὼς τὸ κορίτσι δὲν εἶχε τίποτε στὴν ὑγεία του, ἀλλὰ πὼς εἶχε βρεθῇ σὲ ἕνα σοβαρὸ σιδηροδρομικὸ δυστύχημα τελευταίως καὶ τὸ σοκ ποὺ ἔπαθε τὴν εἶχε κάνει νὰ χάσῃ τὴ μνήμη τῆς. Ἦταν ἀπολύτως κανονικὴ σὲ ὅλα τὰ ἄλλα, ἀλλὰ δὲν θυμόταν τίποτε ἀπὸ τὰ περασμένα, οὔτε ἀναγνώριζε τὸν πατέρα τῆς. Γι' αὐτὸ καὶ ἐκεῖνος ἤθελε νὰ τῆς δώσῃ τὴν εὐκαιρία νὰ ἀρχίσῃ μιὰ καινούργια ζωὴ σὲ ἄλλη χώρα».

Ὁ Μπλάκ πήρε μερικὲς σημειώσεις. Ἐπιτέλους ἀρχισαν νὰ διαφαίνονται μερικὲς πιθανότητες νὰ διαλευκανθῇ ἡ ὑπόθεσι.

«Καὶ δεχθήκατε ἀμέσως;»

«Ναί, μὲ τὴν προϋπόθεσι πὼς θὰ συμπαθοῦσα τὸ παιδί καὶ ἐκεῖνο ἐμένα. Ὅταν ὁ κ. Οὐώρνερ τὴν ἔφερε τὴν συμπάθησα ἀμέσως μὲ τὸ ὁμοῦφο προσωνύμιό της, τὰ μεγάλα μάτια καὶ τὸ γλυκὸ τῆς τρόπο. Τὴν ρώτησα ἀν ἤθελε νὰ μείνῃ μαζί μου καὶ μοῦ ἀπάντησε ναί. Βλέπετε ἀγαπᾶ τὰ παιδιά καὶ ξέρω πὼς νὰ τὰ μεταχειρίζομαι. Ὁ κ. Οὐώρνερ μοῦ ἄφησε τὴ Μαίρη καὶ δὲν τὸν ξαναεἶδα ποτέ. Ἦταν εὐκολο νὰ τῆς πῶ πὼς ἤμουν θεία τῆς, γιατί δὲν θυμόταν τίποτε ἀπὸ τὰ παλιά».

«Καὶ δὲν τῆς ἐπανῆλθε ποτὲ ἡ μνήμη τῆς;»

«Ποτέ. Γιὰ κείνην ἡ ζωὴ τῆς ἀρχισε τὴν ἡμέρα ποὺ μοῦ τὴν ἔφερε ὁ πατέρας τῆς. Καὶ γιὰ μένα ἄλλωστε. Ἄν ἦταν πραγματικὴ ἀνηψιά μου, δὲν θὰ τὴν ἀγαποῦσα περισσότερο».

«Καὶ πόσων χρονῶν ἦταν τότε;»

«Δεκαπέντε. Τῆς ἔλεγα πάντα πὼς ἦρθε κοντά μου πέντε χρονῶν γιὰ νὰ μὴν παραξενεῖται ποῦ δὲν θυμόταν τίποτε ἀπὸ τὴν προηγούμενη ζωὴ τῆς».

«Σὰς εὐχαριστῶ, Μις Μάρς. Νομίζω πὼς μὲ διευκολύνετε πολὺ. Ὅσα μοῦ εἶπατε θὰ μείνουν μεταξύ μας. Τώρα θὰ κυττάξω νὰ μάθω ποῦ εἶχε ζήσει τὰ πρῶτα δεκαπέντε τῆς χρόνια ἡ Μαίρη Οὐώρνερ. Ἰσως αὐτὸ νὰ ἐχῇ σχέση μετὰ τὴν αὐτοκτονία τῆς. Πάντως δὲν νομίζω πὼς ὁ σὲρ Τζὼν

θὰ ἐγείρῃ θέμα ἐπιχορηγήσεως. Νὰ εἴστε ἡσυχῇ».

«Ὑπάρχει ὅμως κάτι, εἶπε ἡ Μις Μάρς, ποὺ μοῦ ἔκανε πάντα ἐντύπωση. Ἡ Μαίρη δὲν εἶδεινε ποτέ φόβο γιὰ τὰ τραῖνα. Καὶ ὅσο κι' ἂν ρώτησα δὲν ἔμαθα νὰ εἶχε γίνει κανένα σοβαρὸ σιδηροδρομικὸ δυστύχημα στὴν Ἀγγλία ἐκείνη τὴν ἐποχὴ».

☆

Ὁ Μπλάκ γύρισε στὸ Λονδίνο, ἀλλὰ δὲν ἐπικοινωνῆσε μὲ τὸν Τζὼν Φάρρεν. Προτίμησε νὰ περιμένῃ ὥσπου νὰ βρῇ κάτι θετικώτερο. Ἐπρεπε πρῶτα νὰ μάθῃ τί εἶδους σοκ ἦταν ἐκεῖνο ποὺ εἶχε φέρει τὴν ἀμνησία στὴν Μαίρη.

Πρῶτα πήγε στὴν τράπεζα καὶ ἐξήγησε στὸν διευθυντὴ τὴν ἀποστολή του. Ἐκεῖ ἀκούσε ὅσα τοῦ εἶχε πῇ ἡ Μις Μάρς καὶ τὸ μόνο θετικὸ νέο στοιχείο ἦταν πὼς ἔμαθε τὴν παλιά διεύθυνσι τοῦ Οὐώρνερ στὴν Ἀγγλία. Καὶ ἐκεῖνο ποὺ ὁ κ. Οὐώρνερ δὲν εἶχε πῇ στὴν Μις Μάρς, ἦταν πὼς τὸ ἐπάγγελμά του ἦταν κληρικὸς, καὶ πὼς τὴν ἐποχὴ ποὺ τῆς παρέδωκε τὴν κόρη του ἦταν ἀκόμη ἐφημέριος τῆς ἐνορίας Λόνγκ Κόμμον τοῦ Χαρσάιρ.

Ὁ Μπλάκ ξεκίνησε γιὰ τὸ Χαρσάιρ μὲ πολλὰς ἐλπίδες. Πάντα ἐνοιώθε μιὰ ἱκανοποίησι ὅταν μιὰ ὑπόθεσι ἀρχίζε σιγά-σιγά νὰ ξεκαθαρίζῃ. Πίστευε πὼς ἦταν ἀντικειμενικός, ἀλλὰ αὐτὴ τὴ φορὰ δὲν μπορούσε νὰ μὴν νοιώσῃ κάποια ἀντιπάθεια γι' αὐτὸν τὸν κληρικὸ ποὺ παράτησε σὲ μιὰ ξένη τὸ ψυχικὰ ἄρρωστο παιδί του καὶ ἐξαφανίστηκε στὸν Καναδὰ.

Ὁ Μπλάκ μυριζόταν σκάνδαλο καὶ δὲν θὰ ἦταν ἴσως δύσκολο νὰ βρῇ τὰ ἴχνη του στὸ Λόνγκ Κόμμον ἔστω καὶ ὕστερα ἀπὸ δεκαεννέα χρόνια.

Στὸ ξενοδοχεῖο ὅπου κατέλυσε ὁ Μπλάκ εἶπε πὼς ἐνδιαφερόταν γιὰ παλιὰς ἐκκλησίες καὶ ζήτησε νὰ διὰ τὸν ἐφημέριο.

Ὁ ἐφημέριος τὸν δέχτηκε καὶ τοῦ ἐδείξε τὴν ἐκκλησίαν ἐξηγώντας ὅλες τὰς λεπτομέρειες τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τῆς γιατί καὶ ὁ ἴδιος ἦταν ἐρασιτέλης ἱστορικός. Ὁ Μπλάκ τὸν ἀκοῖνε εὐγενικά κρύβοντας τὴν ἀγωνία του στὸ θέμα καὶ τελικὰ γύρισε τὴν

κουβέντα στοὺς προκατόχους τοῦ σημερινοῦ ἐφημέριου. Ὁ ἴδιος δὲν εἶχε γνωρίσει τὸν αἰδεσιμώτατο Οὐώρνερ ἴσως οἱ γεροντότεροι νὰ τὸν θυμόνταν, ἰδίως ὁ κηπουρὸς τῆς ἐκκλησίας ποὺ δούλευε ἐκεῖ 30 χρόνια. Εἶχε ἀκούσει πὼς ὁ Οὐώρνερ εἶχε φύγει γιὰ τὸν Καναδὰ, ἀλλὰ δὲν εἶχε ἀκούσει νὰ εἶχε κάνει τίποτε μελέτες γιὰ τὴν ἀρχιτεκτονικὴ τῆς ἐκκλησίας.

Ὁ Μπλάκ σκέφθηκε πὼς ἂν πήγαινε στὴν ταβέρνα τοῦ χωριοῦ θὰ μάθαινε ἴσως περισσότερα. Πραγματικά, τὸ βραδάκι πήγε στὴν ταβέρνα καὶ ἐκεῖ μάζεψε ἀρκετὲς χρήσιμες πληροφορίες. Ἐμαθε πὼς ὁ Οὐώρνερ ἦταν σεβαστός, ἀλλὰ ὄχι ἀγαπητὸς στὴν ἐνορία του. Ἦταν ἀνθρώπος αὐστηρὸς καὶ ἀπόλυτος, στενοκέφαλος καὶ ἀρκετὰ σνόμπ, ποὺ προτιμοῦσε νὰ ἐχῇ σχέσεις μὲ τοὺς εὐπόρους τῆς περιοχῆς παρὰ νὰ ἐρχεται σὲ στενὴ ἐπαφὴ μὲ τοὺς ἐνορίτες του. Ἡ γυναίκα τοῦ ἀντιθέτως ἦταν πολὺ ἀγαπητὴ καὶ ὅλοι τὴν εἶχαν λυπηθῇ ὅταν πέθανε. Ἦταν μιὰ πολὺ καλὴ κυρία, εὐγενικὴ καὶ πονετικὴ καὶ τὸ κοριτσάκι τῆς τῆς ἐμοιαζε πολὺ. Ὅταν πέθανε ἡ μαμὰ τῆς ἡ μικρὴ ἦταν δέκα ἐτῶν καὶ ἔλειπε στὸ σχολεῖο.

Ὁ Μπλάκ τελείωσε τὴν μύτρα του καὶ ἔφυγε. Ἦταν ἀκόμη νωρὶς καὶ ἀπεφάσισε νὰ πάῃ νὰ βρῇ τὸν γέρο-Χάρρις, τὸν κηπουρὸ τῆς ἐκκλησίας. Στὴν ταβέρνα ἔμαθε πὼς ὁ γέρο κηπουρὸς εἶχε μανία μὲ τὰ τριαντάφυλλα καὶ ἐπαίρνε συχνὰ βραβεῖα στὶς τοπικὲς ἀγροτικὲς ἐκθέσεις. Ἐτσι ὁ Μπλάκ ἐγκατέλειψε τὴν ἰδιότητα τοῦ συγγραφέα καὶ μεταμορφώθηκε σὲ ἐρασιτέχνη συλλέκτη σπανίων ρόδων.

Ὅταν βρῆκε τὸν Χάρρις καὶ τοῦ ἔπιασε κουβέντα δυσκολεύτηκε ἀρκετὰ νὰ τὸν φέρῃ ἀπὸ τὰ τριαντάφυλλα στὸ θέμα τοῦ παλιοῦ του κυρίου. Κι' ἀπ' αὐτὸν ἄκουσε τὴν ἴδια ἱστορία: Ὁ αἰδεσιμώτατος Οὐώρνερ ἦταν σκληρὸς ἀνθρώπος καὶ δὲν ἔδινε εὐκολὰ ἐπαίνους. Ἡ γυναίκα τοῦ ἦταν πολὺ διαφορετικὴ. Καλὴ καὶ ἀξιαγάπητη. Καὶ ἡ κόρη τοῦ τῆς ἐμοιαζε. Τὴν ἀγαποῦσαν ὅλοι τὴν μικρή.

(Ἀκολουθεῖ)

“Όσοι κι’ αν βρίσκονται γύρω μου δεν με ένοχλούν όταν

Κοιμάμαι κι’ όνειρεύομαι ...

Τοῦ

ROBERT BENCHLET

Μερικές συμβουλές που μπορείτε να θυμηθίτε όταν ο Μορφέας σάς καλή στην άγκαλιά του σε άκατάλληλες στιγμές

Η σύγχρονη ζωή δεν μάς δίνει ποτέ την ευκαιρία να κοιμηθούμε όσο θέλουμε (στο κρεβάτι μας βέβαια). Κι’ έτσι όλοι μας, ποιός πολύ ποιός λίγο, αναγκάζομαστε να καταφεύγουμε στο χαριτωμένο παιχνίδι του ύπνου που καταφέρνει να ξεκλέβει απ’ έδω και απ’ εκεί μερικά λεπτά ύπνου ενώ παριστάει τον ξυπνητό!

Υπάρχει βέβαια μία μορφή νάρκης που παρουσιάζει όλα τα έξωτερικά χαρακτηριστικά του κανονικού ύπνου: είναι τα λίγα λεπτά που χαρίζουμε στον εαυτό μας το πρωί. Το ξυπνητήριο χτυπά ή κάποιος μάς κουνά από τον ώμο: «Εμπρός! Ώρα να σηκωθείς!». Ρίχνεις μία ματιά στο ρολόι: μένουν ακόμη πέντε λεπτά ως τη μοιραία στιγμή που πρέπει να εγκαταλείψεις όπωσδήποτε το κρεβάτι. «Αν όμως, σκέπτεται το θύμα, αφήσω το ξύρισμα για το απόγευμα, θα μπορούσα να μείνω έδω ένα τέταρτο. Και αν ντυνόμουνα στο δρόμο για το γραφείο (!) θα κέρδιζα άλλη μισή ώρα για ένα ευεργετικό ύπνάκο. Ποιός ξέρει; Μπορεί αυτά τα λίγα λεπτά της συμπληρωματικής αναπαύσεως να συντελούν ώστε να αποδώσω

καλύτερα στη δουλειά μου. “Αλλωστε αυτό έχει σημασία: ή απόδοσι!»

Μόλις όμως τελειώσει αυτός ο νοερός συλλογισμός ξαναρχίζει ή συζήτηση με την μορφή που στέκεται όρθια δίπλα στο κρεβάτι. “Αλλοίμονο! Στή συζήτηση αυτή σπάνια έχουμε την τελευταία λέξη έτσι όπως έχει καταντήσει ή δικαιοσύνη των ανθρώπων σήμερα και σε λίγο θρискόμαστε όρθιοι.

Όστόσο, το θέμα μας έδω δεν είναι αυτά τα ύπναλέα πρωινά πρελούδια. Θα ήθελα να μιλήσω για κείνες τις μικρές «πτώσεις της συνειδήσεως», που επιτρέπουμε στον εαυτό μας όταν είμαστε ντυμένοι κανονικά και που κανένας δεν τις προσέχει — τουλάχιστον έτσι έχουμε την αφέλεια να πιστεύουμε — όπως λ.χ. στο τραίνο.

Οί σύντομες συναντήσεις μας με τον Μορφέα στα τραίνα είναι ασφαλώς οί πιο ταπεινωτικές. Ο άγκώνας μας άκουμπά στο παράθυρο και το κεφάλι μας στήριζεται στην παλάμη σε μία στάσι βαθειάς συλλογής. Τι δροσερό που είναι το τζάμι! Άκουμπάμε το μέτωπό μας επάνω του, αλλά το κεφάλι μας, άκολουθώντας την κάθετη επιφάνεια του

γυαλιού, σκόνταψε άνόητα στο κούφωμα. Οί έταιρίες των σιδηροδρόμων θα έπρεπε να φροντίζουν ώστε να μην κινδυνεύουν οί επιβάται να χτυπήσουν στα παράθυρα!

Είναι βέβαια λιγώτερο επικίνδυνο να πάρετε ένα ύπνάκο άκουμπώντας στην πλάτη του καθίσματός σας’ αλλά σε λίγα λεπτά το στόμα σας θα μισανόξει και θα παρουσιάσετε μία χαριτωμένη εικόνα! “Όταν γυρίσετε στη γή θα δήτε ίσως τους συνταξιιδιώτες σας να χαμογελούν επιεικώς για τα άναπνευστικά καπρίτσια ή τις έκκεντρικές γκριμάτσες σας.

Κάθε φορά που τον παίρνετε δημοσία, πρέπει, την ώρα που ξυπνάτε, να φέρεστε σαν να μη είχατε χάσει ούτε ένα λεπτό το αίσημα της πραγματικότητας. Αυτό είναι όλη ή τέχνη. “Η έκφρασί σας, ζωηρή και σοβαρή, πρέπει να δείχνει καθαρά πως είχατε κλείσει τα μάτια σας για να μελετήσετε κάποιο λεπτό έπαγγελματικό πρόβλημα. Τώρα που βρήκατε την λύση, είστε εν τάξει! “Όστόσο αν ρίξετε γύρω σας μία ματιά και δήτε πως δεν σας πήρε κανείς μυρωδιά, μπορείτε να ξαναρχίσετε.

Το έπαγγελμά μου ως θεατρικού κριτικού μου έδωσε την ευκαιρία να κάνω πειράματα πως μπορεί κανείς να στέκεται στητός σαν λαμπάδα ενώ θα άπολαμβάνει λίγα λεπτά ευεργετικής νάρκης. Το πιο σύγουρο μέσο, μου φαίνεται, είναι να φοράτε το έπανωφόρι σας. “Αν είναι από χοντρό ύφασμα οί πτυχές του θα κρατούν την ευθεία

γραμμή ενώ από μέσα το σώμα θα έχη την τάση να κυρτώση. Με ένα πολύ χοντρό έπανωφόρι μπορείτε να κοιμηθίτε για καλά χωρίς να φαίνεται πως όλη την ώρα κάνετε και μία βουτιά. Για ένα φυσιολογικό άνθρωπο που δεν συνηθίζει να χαλάη τον κόσμο ενώ κοιμάται, ή μέθοδος αυτή δεν ένοχλεί καθόλου. Το κακό είναι που στη μέση της δευτέρας πράξεως θα ζεσταθίτε λιγάκι.

“Ενας ύπνάκος δεν σάς επιτρέπει βέβαια να παρακολουθήσετε μία συζήτηση. Στο τέλος μιας πολύωρης θεγγέρας μπορεί ή συνομιλήτης σας να σάς άναπτύση θεωρίες για την διεθνή κατάσταση ή για τα έπιτεύγματα της έπιστήμης. Και σε μία στιγμή θα σάς πη: “Εσείς τί λέτε»; “Έχετε την δυνατότητα να μην φανερωθίτε αν έχετε προβλέψει μιάν άπάντησι “ανάγκης”. “Αποφύγετε τα “ναί” και τα “όχι”. Πήτε καλύτερα άργα και αν να σκέπτεστε: “Νά σάς πώ... όταν το σκεφθί κανείς... άναρωτιέται...”. “Ετσι μπορείτε να κάnete τον συνομιλήτη σας να άπαντήσει εκείνος αντί για σάς και να σάς δώση την ευκαιρία να κατατοπισθίτε.

Το πρόβλημα άξίζει μελέτη προσεκτική. Την ήμέρα που θα βρεθί ένα μέσον για να κοιμάμαστε δημοσία χωρίς να γινώμαστε γελοίοι, θα έχουμε παραμερίσει ένα σημαντικό έμπόδιο της ευτυχίας του άτόμου στον σύγχρονο κόσμο. Αυτό κάνω και γώ τώρα, αλλά με κόπο κρατώ τα μάτια μου άνοιχτά.

Π οτέ ένα παιδί δεν θεωρείται τόσο κακοανατεθραμμένο, όσον όταν άνήκει στον γείτονα.

Από το "Lilliput", Λονδίνο

ΤΑ ΝΗΣΙΑ ΤΟΥ ΙΟΥΝΙΟΥ,

Μπαχάμας ή Λουκάϊας από το Ισπανικό Los Cayos, που σημαίνει σκόπελοι

Του

MARC A. ROSE

Κάτω από τον πιο γαλάζιο ουρανό της γής, τριγυρισμένο από τα ζαφείρια και τους άμέθυστους της θάλασσας, απλώνεται το Νασσάου, πρωτεύουσα των νησιών Μπαχάμας, των «νησιών του Ιουνίου».

Τετράγωνα σπίτια θαμμένα άχνοκίτρινα, άνοιχτοπράσινα, γαλάζια και πολλά ρόζ προβάλλουν πίσω από πέτρινους φράχτες άνάμεσα σε κήπους. Οι δρόμοι σκιάζονται από μυριάδες φοινικίες και άλλα δέντρα με πυκνά φυλλώματα. Όλόκληροι τοίχοι σκεπάζονται από μπουκεμβίλιες που άνθίζουν σε τέσσερεις θαυμάσιους χρωματισμούς, λιλά, βαθύ ρόδινο, ρόζ και ζωηρό πορτοκαλλί. Οι ιδίσκοι σε εκατοντάδες αποχρώσεις και σχήματα άνθίζουν όλες τις μέρες του χρόνου. Στους δρόμους επί πολλά χιλιόμετρα φουντώνουν οι ροδοδάφνες που άρωματίζουν τον χειμωνιάτικο άέρα. Περικοκλάδες με χρυσοκίτρινα λουλούδια και δέντρα και ζωηρόχρωμα άνθη συμπληρώνουν την εικόνα. Με μία λέξη, το Νασσάου είναι όμορφο.

Παρ' όλο που βρίσκεται μόνο μία ώρα με το άεροπλάνο από το Μαϊάμι, το Νασσάου είναι Βρε-

τανικό. Τα αυτοκίνητα τρέχουν στο άριστερά του δρόμου όπως στο Λονδίνο και οι τιμές λογαριάζονται σε λίρες και σελλίνια. Κανένας δέν μασάει τσίγκες. Το νησί προσφέρει καταφύγιο από τα ηλεκτρικά σήματα, τα φώτα της τροχαίας και τις ραδιοφωνικές ρεκλάμες.

Ο άστυνόμος του Νασσάου είναι πάντα ίθαγενής. Φορεί λευκή κάσκα, λευκό χιτώνιο και σκούρο μπλε παντελόνι με μία κόκκινη γραμμή στη ραφή. Η άξιοπρέπεια και η ευγένειά του είναι υποδειγματική. Οι άστυνομικοί εκτελούν και χρέη πυροσβεστών.

Το σπουδαιότερο πλεονέκτημα των νησιών αυτών είναι το κλίμα τους, ένα από τα ωραιότερα του κόσμου. Ό,τι φορούν και σχεδόν ό,τι τρώνε, οι κάτοικοι των Μπαχάμας τα φέρνουν όλα από αλλού, γιατί ούτε ένα στρέμμα σχεδόν από τα βραχώδη νησιά μπορεί να καλλιεργηθεί. Τα τεράστια ποσά που χρειάζονται για τις εισαγωγές από το έξωτερικό καλύπτονται κυρίως από τον τουρισμό.

Τα νησιά αυτά ποτέ δέν γνώρισαν την παγωνιά. Πέρσυ, μόνο έπτά ημέρες όλο το χρόνο ο ήλιος δέν έλαμψε. Τόν Ιούνιο μό-

νο και τον Σεπτέμβριο θρέχει. Πάντα φυσά μια ευχάριστη αύρα, ποτέ όμως δυνατός αέρας. Το ήπιο και όμως αυτό κλίμα εξηγείται βέβαια από το γεγονός ότι τα νησιά τα τριγυρίζει η θάλασσα που συντελεί πολύ ώστε να μετριάζεται η θερμοκρασία. Και όπως βρίσκονται ανατολικά και νότια του Γκόλφ Στρήμ, οι ψυχροί θόρειοι άνεμοι περνώντας πάνω από 200 μίλια ζεστού νερού χλιαραίνουν ώσπου να φθάσουν στα νησιά.

☆

Η ωραιότερη θάλασσα για μπάνιο είναι στην Αμμουδιά του Παραδείσου, ένα πλατύ ασημένιο μισοφέγγαρο στο νησί Χόγκ. Τα νερά εκεί είναι άπιαστα καθαρά, πάντα ζεστά και ήσυχα.

Το Νασσάου περηφανεύεται πως η θάλασσά του είναι η ωραιότερη του κόσμου. Οι έγχρωμες φωτογραφίες και οι προσπάθειες των φωτογράφων να αποδώσουν τις γαλάζιες και πράσινες αποχρώσεις των νερών φαίνονται υπερβολές σε όποιον δεν τις είδε με τα μάτια του. Και όμως μια τους απόχρωση είναι τόσο χαρακτηριστική, ώστε έχει ονομαστή «μπλε Νασσάου».

Ο Τζων Έρνεστ Γουίλιαμσον, που γύρισε την πρώτη υποβρύχια ταινία, πιστεύει πως υπάρχουν τέσσερις λόγοι για την όμορφη της θάλασσας αυτής: στην περιοχή των Μπαχάμας κανένας ποταμός δεν χύνει ιλύ στον ωκεανό. Το Γκόλφ Στρήμ από τη μία πλευρά του αρχιπελάγους και ισχυρά ρεύματα από την άλλη εμποδίζουν την ιλύ από άλλες περιοχές να φθάσει ως εκεί. Ο βυθός της θάλασσας καλύπτεται από εκατομμύρια χρόνια με λευκά κοχύλια που έκτελούν το ρόλο καλού ανακλαστήρος. Και έπειτα, το ζωηρό φως του ήλιου

φθάνει στα νησιά μέσα από μια καθαρώτατη ατμόσφαιρα. Ένας κινηματογραφιστής παρατήρησε πως μπορούσε να διακρίνει τους αριθμούς των δεικτών της μηχανής του το ίδιο καθαρά σε θάλασσα τριών μέτρων μέσα στη θάλασσα όσο και σε μια πλατεία της Νέας Υόρκης το μεσημέρι μιας ηλιόλουστης μέρας.

Το αρχιπελάγος περιλαμβάνει 700 νησιά, αλλά μόνο τα 22 είναι κατοικημένα, από το Κάη Λόμπος με 6.000 κατοίκους ως το Νιού Πρόβιντενς με 30.000 (4.000 λευκοί).

Το πρώτο ξέδαφος στο οποίο αποβιβάστηκε ο Κολόμβος ήταν ένα μικρό νησί των Μπαχάμας που το ονόμασε Σάν Σαλβατόρ. Στο νησί αυτό πηγαίνει πολύ ωραία ένα ταχυδρομικό θαπύρι και λίγοι το επισκέπτονται γιατί δεν έχουν να δουν τίποτε άλλο από μια πλάκα που δείχνει το μέρος όπου υποτίθεται πως αποβιβάστηκε ο μεγάλος εξερευνητής.

☆

Η δημόσια αγορά του Νασσάου είναι πολύ γραφική. Ντουζίνες από μεγάλες χελώνες της θάλασσας εκτίθενται εκεί, γιατί το κρέας της χελώνας είναι η βασική τροφή των ντόπιων. Εκεί θα βρήτε ψάρια όλων των ειδών και των χρωμάτων. Οι αστακοί είναι πάμφθιμοι. Και υπάρχουν τέσσερα ή πέντε είδη μπανάνες. Θα βρήτε ακόμη «κασάβα», τα περισσότερα πεπόνια που γίνονται δέντρα ολόκληρα, και διάφορα άλλα φρούτα. Όλο χυμό, πορτοκάλια και μανταρίνια θαυμάσια. Έξω από την αγορά είναι τα καράβια που έρχονται από άλλα νησιά και πουλάνε ζαχαροκάλαμα, φυστίκια, ζωντανούς γάλλους και γουρουνόπουλα και χιλιάδες «κόντες», δηλ. το

κρέας των θαλασσινών που είναι πάντα η βασική τροφή των ντόπιων.

Οι έγχρωμες γυναίκες νοικιάζουν κάθε μέρα πάγκους στην αγορά και πουλάνε τα είδη της χειροτεχνίας τους, κυρίως καπέλα, διαλαλώντας τα με τις μελωδικές φωνές τους.

Το μεταξόδεντρο έχει τεράστιες ρίζες και όταν τα λουλούδια του πέφτουν χάμω, οι δρόμοι γίνονται επικίνδυνα γλιστεροί. Ένα άλλο όμορφο δέντρο έχει πλήθος χρυσούς λωπούς ανάμεσα στα πράσινα φύλλα του, που ποτέ δεν μένουν ακίνητα. Κουνιούνται και θροούν στην παραμικρή πνοή του ανέμου. Το δέντρο λέγεται «γλωσσά της γυναίκας», φαίνεται... από την φλυαρία του.

Ένα άλλο μεγάλο και ωραίο δέντρο είναι το «σαποντίλλα», που βγάζει κάτι υπέροχα γεμάτα χυμό φρούτα, στρογγυλά σαν ροδάκινα, με άρωμα σαν του ώριμου σούκου. Οι περισσότεροι Μπαχαμέζοι σ' άκουε έκπληκτοι όταν τους πής πως από το δέντρο αυτό βγαίνει η κολλώδης ουσία που θάζουν στις τσίκλες.

Την Παρασκευή το απόγευμα όλα τα μαγαζιά είναι κλειστά. Ακόμη και τα φαρμακεία κλείδωνονται μόλις χτυπήσει μεσημέ-

ρι. Έτσι λείει ο νόμος. Και το καλοκαίρι, το ιερό αυτό απόγευμα, γίνονται ιστιοδρομίες και παίζουν κρίκετ, ενώ τον χειμώνα ο κόσμος συγκεντρώνεται στον ιππόδρομο, όπου τα ντόπια μικρόσωμα αλογα που τα οδηγούν νεαροί φεύγουν από τη σειρά τους, τρέχουν άναποδα, αρχίζουν στραβά και γενικά κάνουν ένα σωρό ανοησίες όλο το απόγευμα.

Το δημόσιο εισόδημα βασίζεται κυρίως στους φόρους των εισαγωγών. Οι μισθοί είναι χαμηλοί και η όμορφη του ούρανού και της θάλασσας και τα ροζ σπίτια δεν μπορούν να κρύψουν τη φτώχεια που υπάρχει. Ο εργάτης ξέρει πως τον εκμεταλλεύονται οι έμποροι, αλλά μένει πάντα γλυκομίλητος, ήσυχος, ευγενικός, αξιοπρεπής και εξαιρετικά καθαρός.

Η ήσυχη γοητεία των Μπαχάμας μπορεί να μην κρατήσει για πάντα. Πλούσιοι ξένοι αγοράζουν κτήματα και χτίζουν βίλλες και πολλές εταιρείες πετρελαίων ψάχνουν τη γη τους. Είναι άγνωστο τι θα σημαίνει για τις Μπαχάμας ή ανακάλυψη μιας πετρελαιοπηγής. Πάντως, καλύτερα, όποιος μπορεί να απολαύσει την όμορφη τους ως τα γνωρίσματα προτού είναι πολύ αργά.

Ενας Σκωτσέζος πηγαίνει στον παπά της ένορίας του.
— Παπά μου, εσύ δεν μάς έλεγες κάποτε πως ο καλός χριστιανός πρέπει να μετανοή εμπράκτως;
— Και βέβαια, τέκνον μου.
— Έ τότε, παπά μου, γύρισέ μου πίσω τα λεπτά που σου έδωσα όταν με πάντρεψες!

ΑΝ Ο ΝΑΠΟΛΕΩΝ

ΕΙΧΕ ΛΕΧΘΗ ΤΟ ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΟ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ

Τού

PIERRE DEVAUX

Οί 'Αμερικανοί κυκλοφόρησαν τελευταίως ένα περίεργο «άτμο-κίνητο» αυτοκίνητο που φαίνεται πως έδωσε καλά αποτελέσματα μόνο που για την ώρα είναι πολύ δαπανηρό.

Η μηχανή του περιλαμβάνει ένα λεβήτα που θερμαίνεται καλά, ένα κινητήρα με αντίθετα έμβολα, και ένα συμπυκνωτή που φέρνει το νερό, χωρίς λάδι, στον λέβητα.

Το αυτοκίνητο αυτό οδηγείται με ένα μόνο πεντάλ και ένα μοχλό που τόν ρυθμίζει κανείς ανάλογα με την φύσι του εδάφους. Η όδηγηση είναι όμαλη και με λίγα λόγια φαίνεται πως το άτμοκίνητο όχημα έχει μπροστά του ευρύ μέλλον.

ΓΙΑΤΙ Ο ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΠΕΡΙΦΡΟΝΟΥΣΕ ΤΗΝ ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ;

Φεύγοντας μυστικά από την Βουλώνη ο Ναπολέων έπεσε σαν αέτος πάνω στον Δούναβι. Η στρατιά του Μάκ πλευροκοπήθηκε στο Ούλμ και στις 2 Δεκεμβρίου στην Αυστριακή Μοραβία, κάτω από τον ήλιο του θρυλικού εκείνου φθινοπώρου, έγινε το "Αουστερλιτς! Η ταχύτης θέβαια εκείνη ήταν σχετική. Χρειάστηκαν μήνες ώσπου οι φημισμένοι στρατιώτες να πάνε από την Βουλώνη στη Βιέννη με τα πόδια. Την εποχή εκείνη τις νίκες τις έπαιρναν οι άνθρωποι με τα πόδια τους!

Τί διαφορά, θα σκέπτονται φυσικά οι μαθηταί σήμερα μπροστά στους χάρτες του μαθήματος της ιστορίας τους, αν ο Αυτοκράτορας

είχε αυτοκίνητα και θωρακισμένα άρματα και αν η Μεγάλη Στρατιά προχωρούσε στην Εύρώπη με την ταχύτητα των μονάδων του Χίτλερ!

Οί μαθηταί δεν έχουν άδικο. «Αυτοκίνητα με άτμο» υπήρχαν ήδη την εποχή του Ναπολέοντος Α'. Είχαν περάσει από τους δρόμους της Φιλαδέλφειας και είχαν έμφανιστή στην αγγλική πρωτεύουσα. "Αν ο Ναπολέων φρόντιζε να ένθαρρυνή τους επιστήμονες με όση ζέση ετοίμαζε τις έκστρατείες του θα είχε ασφαλώς θωρακισμένες μέραρχιες προηγούμενος της εποχής του κατά εκατόν σαράντα χρόνια!

Δυστυχώς ο αυτοκράτορας έμεινε πολύ προσκολλημένος στον 18ο αιώνα και δεν καταλάβαινε την πίεση της επιστήμης, τις καταπληκτικές πρακτικές της δυνατότητες. Διέλυσε το σώμα των οδηγών αεροστάτων που ίδρυσε ο Κουτέλ και περιφρόνησε τον Φούλτον που του υπέδειξε με την εύκαιρία της ναυσίπλοιας με άτμο την δυνατότητα να αποβιβάσθ στην 'Αγγλία.

Αυτό δείχνει πως μπορεί κανείς να είναι ένας από τους μεγαλύτερους στρατηγούς της Ιστορίας, ένας κυρίαρχος λαών, ένας μεγαλοφυής κυβερνήτης και να του λείπει ή επιστημονική διαίσθησι που την αναπνέει σήμερα με τον άερα και ο μικρότερος μαθητής.

☆

Οί πρώτες μηχανές που κινήθηκαν με άτμο έγιναν στην 'Αγγλία

από τους Σέηβερν, Νιούκομεν και Κώλεϋ, που δεν ήταν ούτε μηχανικοί ούτε φυσικοί. Ο πρώτος ήταν μόνιμος αξιωματικός, ο δεύτερος κλειθροποιός και ο τρίτος ύαλοτεχνίας.

Ο μεγάλος Τζέημς Βάτ με ένα συμπυκνωτή και ένα πηδάλιο μεταμόρφωσε τις άντλίες που λειτουργούσαν με άτμο σε πραγματικούς κινητήρες. Καί προηγούμενος κατά τριάντα χρόνια έδωσε στον τόπο του το βασιλικό δώρο της κινητήριου δυνάμεως που ώδηγησε την 'Αγγλία στην οδό της διομηχανικής ανάπτυξης.

Όστόσο η μηχανή του Βάτ ήταν μηχανή χαμηλής πίεσεως. Για πλοίο έπιανε πολύ χώρο και για όχημα ξηράς ήταν πολύ βαρεία.

Η τιμή της δημιουργίας του πρώτου φορτηγού αυτοκινήτου με άτμο-κινητήρα ύψηλης πίεσεως, ανήκει σε ένα 'Ιταλό αξιωματικό και στον Γάλλο Κυνιώ που έθεσε σε εφαρμογή την εφεύρεσι του 'Ιταλού.

Στις 2 Δεκεμβρίου του 1773, ένας άσημος 'Αμερικανός εργάτης, ο 'Ολίβιε Έβανς, 18 ετών τότε, βρέθηκε σε μια γιορτή ενός χωριού της Πενσυλβανίας και είδε κάτι 'Αριστουγεννιάτικες τρακατρούκες από κανες τουφεκιών που τις γέμιζαν νερό, τις έκλειναν καλά και τις έβαζαν πάνω στη φωτιά.

Η δύναμι αυτή του ατμού έκανε ζωηρή έντύπωση στον Έβανς. Τότε επινόησε ένα κινητήρα, τον κατασκεύασε και το 1786 ζήτησε από το Κογκρέσσο της Πενσυλβανίας το προνόμιο για την έκμετάλλευσι μιας εταιρίας άτμοκινήτων οχημάτων. Το Κογκρέσσο έδωσε με κάποιο δισταγμό την άδεια και έτσι το 1800, την χρονιά της μάχης του Μαρένγκο, εμφανίστηκε στους δρόμους της Φιλαδέλφειας ένα άληθινό άτμοκίνητο λεωφορείο.

Ο ΑΤΜΟΚΙΝΗΤΟΣ
ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ ΣΤΑ 1804

Η άτμομηχανή του Έβανς όμως δεν ήταν διώσιμη. Την εποχή εκείνη δεν ήταν γνωστά τα λάστιχα των τροχών, οι δρόμοι ήταν γεμάτοι λακούβες και οι ξύλινοι τροχοί του οχήματος ύστερα από μερικά χιλιόμετρα διαλύθηκαν.

Όστόσο τα διπλώματα του Έβανς πέρασαν τον 'Ατλαντικό. Στην 'Αγγλία έπεσαν στα χέρια δύο μηχανικών, του Τρέβιθικ και του Βίβιαν, που κατασκεύασαν ένα πολύ γραφικό αυτοκίνητο με ψηλό το πίσω κάθισμα και χαμηλά τη θέση του οδηγού.

Οί αγγλικοί δρόμοι θέβαια δεν ενόησαν περισσότερο το άτμοκίνητο όχημα. Σύμφωνα μάλιστα με ένα νόμο, χάριν της ασφαλείας των πεζών, του αυτοκινήτου προηγείτο πεζός κρατώντας ψηλά κόκκινη σημαία! Όστόσο οι δύο μηχανικοί ήταν επιχειρηματίες με πρακτικό πνεύμα. Κατάλαβαν πως η μηχανή τους, άχρηστη σε ανώμαλο έδαφος, θα μπορούσε να κάνει θαύματα αν έκινεϊτο επάνω σε γραμμές σαν αυτές που χρησιμοποιούσαν από πολλά χρόνια στα αγγλικά ορυχεία.

Έτσι την χρονιά της στέψεως του Ναπολέοντος Α' γεννήθηκαν τα πρώτα άτμοκίνητα όχηματα επάνω σε τροχιές, δηλαδή οι σιδηρόδρομοι. Από τότε συνεχίστηκε προοδευτικά η έποποιία των σιδηροδρόμων ενώ τα αυτοκίνητα με άτμο μπήκαν στις αποθήκες. Χρειάστηκε η εφεύρεσι της μηχανής του Όττο Νταίμλερ για να ζωντανέψι πάλι ο δρόμος. Σήμερα, παρακολουθούμε την καταπληκτική της εξέλιξι που ως ένα σημείο απειλεί πάλι την σιδηροτροχιά...

"Αν ξαναγεννιόταν ο Ναπολέων...

Κ ληρονομικός: Κάτι στο όποιο οι άνθρωποι πιστεύουν μόλις αποκτάσουν ένα ωραίο και έξυπνο παιδάκι.

Γαλλική παροιμία

Ο Γκιουζέπε, ένας φρέσκος Ίταλός μετανάστης απέκτησε αγόρι και απέφασε να του δώσει το απλό αγγλικό όνομα Τόμ.

—Θα τότε φωνάζουμε Τόμ, απλώς Τόμ, είπε στη γυναίκα του.

Όταν όμως πήρε το χαρτί από το ληξιαρχείο, με έκπληξί του είδε πως το όνομα το είχαν κάνει Τόμας και η αλλαγή δεν του άρσε καθόλου.

Όταν γεννήθηκε το δεύτερο αγόρι, ο Γκιουζέπε πήγε ο ίδιος στο Ληξιαρχείο:

—Άκουσέ με, φίλε, είπε στον υπάλληλο, πέρυσι βάφτισα το μπαμπίνιο μου Τόμ και σείς μου το κάνατε Τόμ - ας. Αυτό δεν θέλω να ξαναγίνει. Έτσι τον θα τον πω Τζάκ. Μη μου κολλήσετε κι' εδώ τίποτα, γιατί θα τα χάλασουμε!

Montreal Star

ΦΛΥΑΡΙΕΣ

Δυο γείτονες συναντιούνται στη στάσι του αυτοκινήτου.

—Καλημέρα Μπλάκ, λέει Άγκρια ο Χουάιτ. Δεν μάς ακούγατε χθές το θράδυ που σάς χτυπούσαμε τον τοίχο;

—Δε βαρύνει καυμένη! λέει ο Μπλάκ. Κάναμε αρκετή φασαρία κι' εμείς, ώστε δεν ακούσαμε τη δική σας.

Femina

☆

Ένας υπάλληλος μιας Αμερικανικής εταιρίας, ειδικός επί της οργάνωσης της εργασίας, μπήκε στο γραφείο του διευθυντού για να ζητήσει την άδειά του.

Σε λίγο τον είδαν να βγαίνει με κατεβασμένα μούτρα και τον ρώτησαν τι συνέβη.

—Μόνο μια εβδομάδα άδεια, είπε νευριασμένος. Ο διευθυντής λέει πως είμαι τόσο σπουδαίος στην οργάνωσι των πάντων, ώστε αυτό που θα κάνουν οι άλλοι σε δεκαπέντε ημέρες, εγώ μπορώ να το πετύχω σε μια εβδομάδα.

Tracks

☆

Η σύζυγος: Ήταν πολύ εύγενικό έκ μέρους σας, γιατρέ μου, να έρθετε να δείτε τον άνδρα μου.

Ο γιατρός: Μπά. Έχω έναν άλλο άρρωστο εδώ δίπλα, και σκέφτηκα: μ' ένα σμπάρο...

Bona Venture

«... Έφτασε κι' ο Τρυγητής και ξαπόστασε ο δραγάτης...»

Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΤΡΥΓΟΣ

Από τις πιο σπουδαίες γιορτές στην αρχαιότητα — και υπήρχαν άφθονες τότε — ήταν οι Διονυσιακές γιορτές του τρύγου και του κρασιού που γινόντουσαν κάθε Σεπτέμβριο με γλέντια, χορούς και θακχικές παραστάσεις στους δρόμους. Ο τρύγος των σταφυλιών ήταν και στα βυζαντινά χρόνια σε πολλές επαρχίες του κράτους ένα εύθυμο ξεφάντωμα στ' αμπέλια, χωρίς όμως οι άνθρωποι να παρασύρονται σε ήθικες ακρότητες ή ειδωλολατρικές εκδηλώσεις. Με το πέρασμα των αιώνων ο τρύγος έφθασε σε μας σαν ένα ωραίο αγροτικό έθιμο γεμάτο αγνότητα και ποίηση. Εύτυχως ούτε με τον τελευταίο πόλεμο το ελληνικό αμπέλι δεν έχασε τίποτα από την όμορφη όψη του κι' η παραγωγή του κατώρθωσε να κρατήσει τον ρυθμό της. Έτσι, όχι μόνο στην Αττική και στη Κορινθία που θεωρούνται οι βιθλικοί κήποι της Έδεμ για τους... πιστούς του Βάκχου, αλλά κι' όπου αλλού παράγεται το υγρό που ευφραίνει καρδιάς ανθρώπων, περιώζεται ο φράχτης με τις χοντρόφυλλες φραγκοσυκιές, τα σπάρα και τις θατομουριές, καθώς και το προσιώνιο σκιάχτρο, το καμωμένο από κουρέλια και άχυρα, για να φοβίζει τ' άγρια

και τα ήμερα πουλιά που τρών τα σταφύλια ή να ξεγελά στο σκοτάδι τη νύχτας τους φοβισαρήδες αμπελοκλέφτες όταν θαρύν ο ύπνος σφραγίζει τα βλέφαρα του δραγάτη.

Τώρα ωστόσο, όπως λέει το λαϊκό δίστιχο «... Έφτασε κι' ο τρυγητής και ξαπόστασε ο δραγάτης...» οι ιδιοκτήτες των αμπελιών, πλήθος εργάτες και εργάτισσες ξεχύνονται στα κτήματα για τον τρύγο, σαν ένας χαρούμενος στρατός.

Η δουλειά αρχίζει μόλις χαράζει ή μέρα. Οι γυναίκες μαντηλωμένες μπαίνουν στ' αμπέλι τραγουδώντας:

«Μπαίνω μέσα στ' αμπέλι
σά νοικοκυρά
νά κι' ο νοικοκύρης
έρχεται κοντά!...
Έλα νοικοκύρη νά τρυγήσουμε,
κόκκινα σταφύλια νά πατήσουμε!...»

Κι' ο νοικοκύρης καθώς βλέπει να γεμίζουν τα μεγάλα καλάθια, εκφράζει τη χαρά του:

«Τόν τρυγητή τ' αμπελουργού
πάνε χαλάλι οι κόποι!...»

Από τον πρώτο μούστο που θα κυλήσει στις στέρνες, ο νοικοκύρης — σύμφωνα με το έθιμο — θα γεμίσει από ένα μεγάλο κουβά και θα τον προσφέρει συμβολικά σε κάθε γείτονα και φίλο. Επίσης, η κυρά του σπι-

τιού θά πάρη καὶ θά κάνη τὴν πατροπαράδοτη μουσταλευριά γιὰ νὰ γλυκάνη τοὺς ἀγωγιάτες, τοὺς ἐργάτες καὶ τὶς ἐργάτισσες πού δουλεύουν στ' ἀμπέλια καθὼς καὶ τὰ περίφημα σουτζούκια πού θαστοῦν στ' ἀγροτικά σπίτια ἕως τὴ Λαμπρὴ κι' ἀντικαθιστοῦν τὰ καλύτερα γλυκίσματα.

Οἱ ὥραιες ὅμως εἰδυλλιακές ἐκδηλώσεις τοῦ ἑλληνικοῦ τρύγου ὀλοκληρώνονται μὲ τὸν γραφικὸ ὁμαδικὸ δεῖπνο στ' ἀμπέλι ἢ στὸ σπίτι τοῦ νοικοκύρη, ἔξω στὴ μεγάλη αὐλὴ του. Οἱ νοικοκυρὲς θάχουν φιλόξενα ἐ-

τοιμάσει ἀπὸ νωρὶς, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν καθιερωμένη πανάδα — νοστιμώτατη σούπα πού γίνεται μὲ ψωμί — κι' ἄλλα φαγητὰ γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους πού δουλεύουν στ' ἀμπέλια. Κι' αὐτές, μαζὺ μὲ τοὺς ἄντρες τοῦ σπιτιοῦ θά κάτσουν πλάι στοὺς ἀγωγιάτες καὶ στὶς ἐργάτισσες, θά δειπνήσουν κοντὰ τους καὶ θά συνεχίσουν στὸ τραπέζι τὰ ὥραια τραγοῦδια τοῦ τρύγου.

Ἄπειρες εἶναι οἱ ποικιλίες τοῦ καρποῦ τοῦ Βάκχου στὸν τόπο μας καὶ ἀξίζει νὰ ἀκούση κανεὶς τὸ Ζακυνθινὸ δημοτικὸ τραγοῦδι πού τὶς ἀπαριθμεῖ:

«Σταφύλια μέσ' στὴ Ζάκυνθο εἶναι ὁ κοξανίτης,
μυγδάλι, φλέρι, ραζακί, φλώρα καὶ μυρωνίτης,
λαοδέρα καὶ σκυλόκλημα, βοήθαμος, φτερουγάτης,
τραγάνα, πετροκόριθο, σαῦλος καὶ χουχουλιάτης.
Ἄλλ' εἶναι τὰ ὁμορφότερα ρομπόλα κι' ἀπτονύχι,
μοσχάτο, ἀμπελοκόριθο, φτάκυλος καὶ θυροχι...»

Κι' ἀκόμη:

«Κατζηκιούλας, κουτοκλάδι, κακοτράνι, βοϊδομάτης,
γλυκερήθρα, λιανορόϊδι, γουστουλίδι, αὐγουστιάτης,
γλυκοπάτης, γλυκοβόσος καὶ τὸ κουτσομπέλι
καὶ τὸ νύχι τοῦ κοκόρου πού στολίζει τὸ ἀμπέλι...»

Ὅμως πάλι:

«Ἵστερ' ἀπ' ὅλα τοῦτα ἔρχεται ὁ σκυλοπνίχτης,
μὰ κιὸς π' οὐλα τὰ φουμίζ' εἰν' ὁ κόκκινος ροϊδίτης!...»

Ἐδῶ τελειώνει ἡ ἀλυσίδα μὲ τὶς ὀνομασίες τῶν σταφυλιῶν πού παρουσιάζει τὸ ἐφτανσιώτικο δημοτικὸ τραγοῦδι. Ὅμως οἱ στίχοι αὐτοὶ δὲν εἶναι οἱ μόνοι ἀπὸ τὸν ποιητικὸ θησαυρὸ μας πού εἶναι ἀφιερωμένοι στοὺς ἀγαπημένους καρποὺς τοῦ Βάκχου.

Ὁ λαὸς μας ἔχει ἐμπνευσθῇ

«Τὸ λέει ὁ πετροκότσηφας στὸ δροσερὸ τ' αὐλάκι,
τὸ λέν στα πλάια οἱ πέριδες, στὴν ποταμὰ τ' ἀηδόνια,
τὸ λέν στ' ἀμπέλια οἱ λυγρές, τὸ λέν μὲ χίλια γέλια,
τὸ λέει κ' ἡ Γκόλφω ἡ ὁμορφὴ, τὸ λέει μὲ τὸ τραγοῦδι.

— Ἀμπέλι μου, πλατύφυλλο καὶ καλοκλαδεμένο,
δέσε σταφύλια κόκκινα, νὰ μῶ νὰ σὲ τρυγήσω,
νὰ κάμω ἀθάνατο κρασί, μοσχοβολία γιοματό.

Μέσ' στὰ κατώγεια τὰ βαθιά σὰ μόσχο νὰ τὸ κρύψω,
νὰ τὸ φυλάξω ὀλίγκες χρονιές, ἀκέρους μῆνες,
ὥσπου νάρθῃ μ' ἄν ανοιξή, νάρθῃ ἕνα καλοκαίρι,
νὰ γύρη ἀπὸ τὴ μακρινὴ τὴν ξενιτειὰ ὁ καλὸς μου.
Νὰ κατεβῶ μέσ' στὴν αὐλὴ, νὰ πιάσω τ' ἄλογό του,
νὰ τὸν φλίσω ἀγκαλιαστὰ στὰ μάτια καὶ στὸ στόμα,
νὰ τὸν κερᾶσω, ἀμπέλι μου, τὸ ἀθάνατο κρασί σου
τῆς ξενιτειᾶς τὰ δάσανα νὰ πᾶν, νὰ τὰ ξεχάσω...»

Τί ἀκριβῶς ἐννοεῖτε ὅταν λέτε

Γιὰ κάθε μιά ἀπὸ τὶς παρακάτω λέξεις διαλέξτε ἀνάμεσα στοὺς 3 ὁρισμοὺς ἐκεῖνον πού νομίζετε ὅτι ἀποδίδει τὴν ἀκριβὴ σημασία της.

1) ΑΝΕΝΔΟΙΑΣΤΩΣ. Α: Πλούσια. Β: Ἀδίστακτα. Γ: Μὲ φιλαργυρία.

2) ΑΣΧΑΛΛΩ. Α: Ἐπιδιωρόνω. Β: Θυμῶνω. Γ: Ξεχαλῶνω.

3) ΑΨΟΓΟΣ. Α: Τέλειος. Β: Μοδέρνος. Γ: Θερμός.

4) ΔΙΑΤΡΙΒΗ. Α: Μάλαξι. Β: Συμπύεσι. Γ: Ἐπιστημονικὴ ἐργασία.

5) ΔΙΔΑΚΤΩΡ. Α: Γιατρός. Β: Καθηγητής. Γ: Διακεκριμένος ἐπιστήμων.

6) ΕΝΑΙΣΙΜΟΣ. Α: Κατάλληλος. Β: Σύριγγα. Γ: Πού κάνει ἐνέσεις.

7) ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ. Α: Πολὺ μορφωμένος. Β: Σύντομος. Γ: Ἴσιος.

8) ΚΑΙΣΑΡΟΠΑΠΙΣΜΟΣ. Α: Δημοκρατία. Β: Δικτατορία. Γ: Πολιτικοθρησκευτικὴ ἐξουσία.

9) ΚΑΙΒΑΝΟΣ. Α: Φοῦρνος. Β: Καζάνι. Γ: Καλοριφέρ.

10) ΚΝΩΔΑΛΟ. Α: Μουγγός. Β: Κουφός. Γ: Ζῶ.

11) ΝΑΡΚΙΣΣΙΣΜΟΣ. Α: Ἀνατίναξι. Β: Αὐταρέσκεια. Γ: Ὁμορφιά.

12) ΠΥΡΕΤΩΔΗΣ. Α: Ἐνεργητικός. Β: Ζεστός. Γ: Ἀρρωστος.

13) ΣΤΑΤΟΥΣ—ΚΒΟ. Α: Βάσι. Β: Καθεστώς. Γ: Τὸ μέλλον.

14) ΣΧΟΙΝΟΤΕΝΗΣ. Α: Σχοινοβάτης. Β: Ἀδύνατος. Γ: Μακρός.

(Ἀπαντήσεις στὴ σελίδα 111)

Η ΠΡΟΑΙΩΝΙΑ ΜΑΣΤΙΞ ΤΗΣ ΝΟΤΙΑΣ ΑΡΑΒΙΑΣ

Του

PIERRE SOLAN

Στό "Αντεν σχεδόν όλοι οι κάτοικοι μοιάζουν να υποφέρουν από μία φλεγμονή των ούλων. Οι φορτοεκφορτωτά του λιμανιού, οι όδηγοί των αυτοκινητών, οι άχθοφόροι του τελωνείου, οι θαμώνες των καταστημάτων, όλοι τους έχουν πρησμένα μάγουλα. Σ' αυτό τὰ δόντια δέν παίζουν κανένα ρόλο. Φταίει τὸ «κάτ». Όλόκληρος ὁ πληθυσμός του "Αντεν μασάει ἐπὶ ὄρες κάθε

μέρα τὰ φύλλα ἑνὸς θάμνου ποὺ οἱ βοτανολόγοι τοῦ ἔχουν δώσει τὸ λατινικὸ ὄνομα «Κάτα ἐντούλις». Περιμένοντας τὴ στιγμή ποὺ θὰ μπορέσῃ νὰ καθίσῃ στὰ σκιά γιὰ νὰ μασήσῃ μὲ τὴν ἡσυχία του, καθένας κρατάει στὸ χέρι ἢ ἔχει κοντὰ του ἕνα δέμα ἀπὸ φύλλα «κάτ» καὶ μιὰ μπουκιὰ στὸ θάθος τοῦ στόματός του.

Τὸ παράξενο αὐτὸ ἔθιμο χιλιάδες τώρα χρόνια ἔχει ἐπικρατήσει στὴν νότιο Ἀραβία. Οἱ πιὸ ἀρχαῖοι ταξιδιωτὲς ἀναφέρουν πὼς οἱ Ὑεμενίτες τὶς περισσότερες ὥρες τῆς ἡμέρας δέν ἔκαναν ἄλλο ἀπὸ τὸ νὰ μασοῦν φύλλα ἀπὸ κάτ. Ἀπὸ τὴν Ἐρυθρὰ Θάλασσα ὡς τὸν Περσικὸ Κόλπο, ἐννέα στοὺς δέκα προτιμοῦν ἀπὸ κάθε ἄλλη διασκέδασι καὶ χαρὰ τῆς ζωῆς τὸ κάτ. Σύμφωνα μὲ τὶς ἐπίσημες στατιστικές,

ὁ ἐργατικὸς πληθυσμὸς τοῦ "Αντεν ξοδεύει κάθε μέρα περίπου 5.000 λίρες στερλίνες γιὰ νὰ ἀγοράσῃ κάτ. Στὴν χρηματικὴ αὐτὴ δαπάνη πρέπει νὰ προστεθῇ καὶ σημαντικὴ σπατάλη χρόνου.

«ΚΑΤ», ἐλαφρότερο ἀπὸ τὸ χασίς καὶ τὸ ὄπιο, βοηθαί ἐπὶ χιλιάδες χρόνια τώρα τοὺς κατοίκους τῆς Ἀραβίας νὰ ξεχνοῦν τὴν κούρασι, τὴν πείνα καὶ τὴν μελαγχολία τους.

Σχεδὸν ἀμέσως μετὰ τὸ μεσημέρι, οἱ πιστοὶ τοῦ κάτ συγκεντρώνονται σὲ μικρὲς ὀμάδες καὶ παραδίδονται μέχρι ἀργὰ τὴ νύχτα στὴν ἀπόλαυσι τοῦ μασήματος. Ἡ ἀπόλαυσις ὀφείλεται στὶς

περίεργες ιδιότητες ποὺ ἔχει τὸ φυτὸ αὐτὸ καὶ στὴν ἐπίδρασί του στὸ νευρικὸ σύστημα. Πρόκειται γιὰ ἕνα θαμνοειδὲς φυτὸ μὲ μικρὰ φύλλα ποὺ ἀναπτύσσεται στὰ βουνὰ τῆς Ὑεμένης καὶ τῆς Αἰθιοπίας σὲ ὑψόμετρο περίπου χιλίων μέτρων. Σὲ ἀγρία κατάστασι μοιάζει μὲ τὸ φυτὸ ποὺ βγάζει τὸν καφέ. Οἱ ιδιότητες τοῦ καφέ ἀποκαλύφθηκαν, κατὰ τὸν θρύλο, ἀπὸ τοὺς βοσκούς τῆς Ὑεμένης. Παρατήρησαν οἱ τελευταῖοι αὐτοὶ ὅτι οἱ κασίκες τους, τρώγοντας τὰ φύλλα τοῦ περιέργου αὐτοῦ φυτοῦ, ἀποκτοῦσαν μιὰ ἐξαιρετικὴ ζωηρότητα. Μιμήθηκαν λοιπὸν τὰ ζῶα τους οἱ βοσκοὶ καὶ ἀρχισαν νὰ μασοῦν τὰ φύλλα τοῦ καφέ. Ἀργότερα παρετήρησαν ὅτι ὁ καρπὸς τοῦ φυτοῦ εἶχε δυνατώτερη ἐπίδρασι στὸν ἀνθρώπινο ὀργανισμό. Ἡ ἀ-

νακάλυψις τοῦ «κάτ» θὰ πρέπει ν' ἀκολουθῇ τὸν ἴδιο δρόμο. Ἡ πείρα τῶν ὀρεσιβίων τῆς Ὑεμένης τοὺς διδάξε ἀπὸ καιρὸ ὅτι τὰ φύλλα μὲ τὴν ἐλαφρὰ πικρὴ γεῦσι, βοηθοῦσαν στὴν ἐξασφάλισι τῶν δυνάμεων ποὺ χρειάζονται γιὰ τὶς μακρινὲς πορεῖες καὶ τὴν κοπιαστικὴ ἐργασία.

Γιὰ πολὺν καιρὸ τὸ «κάτ» δέν ἦταν γνωστὸ ἔξω ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς Ὑεμένης. Ἡ ἐξαγωγή του εἶναι δύσκολη γιὰτὶ πρέπει νὰ διατηρητὰ νωπὸ. Τὰ φύλλα του ἅμα ξεραθοῦν ἢ μαρσοῦν χάνουν τὶς ιδιότητές τους. Ἐν τούτοις, ἀπὸ τὴν Ὑεμένη ἡ χρῆσις του πέρασε στὸ Ὀμὰν καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὰ πριγκιπάτα τοῦ "Αντεν καὶ Χαντραμούντ. Βρέθηκε τρόπος γιὰ νὰ διατηροῦνται νωπὰ τὰ φύλλα ποὺ ἔκοβαν ἀπὸ τὰ ὀρεινὰ οἱ βοσκοὶ καὶ τὰ μετέφεραν μέσα ἀπὸ τὴν ἀφιλόξενη ἀραβικὴ ἔρημο. Τὸ «κάτ» ἀρχισε νὰ ἐξακολουθῇ ἀκόμη καὶ σήμερα νὰ ταξιδεύῃ σὲ μικρὰ πακέττα ποὺ περιτυλίγονται μὲ φύλλα φοινικιάς καὶ ἡ ὕγρασις του διατηρεῖται μὲ ἀδιάκοπο κατάθρεγμα σὲ κάθε στρώμα. Κατὰ τὸν Γάλλο βοτανολόγο Ντεφλέρ, γιὰ τὸν ἐφοδιασμὸ τοῦ "Αντεν μὲ «κάτ» τὸ 1887 χρειαζόνταν 1.000 καμηλοφορτία τὴν ἡμέρα. Σήμερα ἡ Ὑεμένη ἐξάγει λιγώτερο «κάτ» καὶ καταναλίσκει περισσότερον. Δύο ἀεροπορικὲς ἐταιρίαι, ἡ «Ἀντεν Αἰρουαίης» καὶ ἡ «Αἰθιοπικὴ Αἰρλάινς», μεταφέρουν κάθε μέρα ἀπὸ τὰ βουνὰ τοῦ Χαρράρ στὸ "Αντεν —ποὺ ἀπέχει δύο περίπου ὥρες πτήσεως— ὀλόκληρα φορτία «κάτ». Τὰ ἀεροπλάνα εἶναι ἑτοιμα νωρὶς τὸ πρωὶ στὸ ἀεροδρῶμι τῆς Ντιρεντάουα. Οἱ σάκκοι τοῦ «κάτ» παίρνουν τὴ θέσι τους μέσα στὸ ἀεροπλάνο ἀφίνοντας ἐλάχιστο χώρον γιὰ τοὺς λίγους ἐπιβάτες. Μόλις φθάσουν τὰ ἀεροπλάνα στὸ "Αντεν, τὰ πε-

ριμένουν κλειστὰ φορτηγὰ αὐτοκίνητα καὶ ἕνα πλῆθος ἀπὸ ἀτυνομικούς μὲ τὰ κλῶμπ στὸ χέρι γιὰ νὰ τὰ συνοδεύσουν ὡς τὴν κεντρικὴ ἀγορά. Ἐκεῖ, στὸν περιφραγμένον μὲ συρματοπλέγμα χώρον δέν ἐπιτρέπεται ἡ εἴσοδος παρὰ μόνο στοὺς χονδρεμπόρους. Οἱ πᾶμπλουτοι αὐτοὶ εἰδικοί τοῦ ἐμπορεύματος μοιράζονται μετὰ τὸν πορτίο τῆς ἡμέρας κατὰ ἀπὸ τὰ λαίμαργα βλέμματα ἐκατοντάδων ἀνθρώπων ποὺ ἀναπνέουν τὶς ἀναθυμιάσεις τοῦ φρέσκου φύλλου.

Πρὶν ἀπὸ τὸ μεσημέρι, σὲ ὅλες τὶς γωνίες τῆς ἀποικίας τοῦ "Αντεν, οἱ λιανοπωλητὰ ἔχουν παραλάβει τὸ ἐμπόρευσμά τους. Ἡ διανομὴ τοῦ αὐτοῦ δίνει καὶ τὸ σύνθημα τῆς διακοπῆς τῆς ἐργασίας. Δέν πρέπει νὰ μείνῃ καὶ νὰ ξεραθῇ τὸ «κάτ». Στὴ σκιά σχηματίζονται οἱ ὀμάδες καὶ ἀρχίζουν τὸ μονότονον σιωπηλὸ μᾶσημα ἐξενώνοντας στὸ διάστημα αὐτὸ τὴν ἀφόρητὴ ζέστη, τὸν καυστικὸ ἥλιο καὶ τὴν μελαγχολία μιᾶς ζωῆς δίχως χαρές.

Τὸ μεθῶσι τοῦ «κάτ» εἶναι πολὺ γλυκὸ. Δέν προκαλεῖ τὴν ἐξαισι, τὴν τρέλλα σχεδὸν τοῦ χασίς. Δέν προκαλεῖ τὴν ἡμινάρκωσι τοῦ ὀπίου. Ὁ ἄνθρωπος ποὺ χρησιμοποιοῖ τὸ «κάτ» μπορεῖ νὰ διακοπῇ τὶς ὀνειροπολήσεις του ὅποια στιγμή θέλει. Κατάρθωσε νὰ δώξῃ τὸ συναίσθημα τῆς κοπώσεως καὶ τῆς πείνας. Αἰσθάνεται ἐπίσης μιὰ σεξουαλικὴ διέγερσι ποὺ γίνεται ἀκόμη πιὸ αἰσθητὴ στὸ κλίμα αὐτὸ ποὺ ἐξαντλεῖ γρήγορα καὶ τοὺς πιὸ δυνατοὺς ὀργανισμούς. Ἡ ἐπίδρασις τοῦ «κάτ» στὸν ἀραβικὸ πληθυσμὸ μοιάζει μὲ τὴν ἐπίδρασι τοῦ κακάο στοὺς κατοίκους τοῦ Περσῆ. Σὲ μεγάλες δόσεις (5-6 ὥρες μασήματος χωρὶς διακοπὴ) προκαλεῖ μιὰ ἐλαφριά καὶ εὐθυμὴ μέθη. Καὶ ὁ ἄνθρωπος,

με ναρκωμένες τις πεπτικές του λειτουργίες, δεν αισθάνεται την ανάγκη να φάη. Χάνει επίσης κάθε διάθεση για ύπνο και άγρυπνά χωρίς διαμαρτυρία.

Ένα τόσο πολύτιμο φυτό είναι επόμενο να καλλιεργήται εντατικά. Από πρόσφατη έρευνα διαπιστώθηκε ότι τα 50% περίπου του καλλιεργησίμου εδάφους της Γεμένης σκεπάζονται με φυτείες «κάτ», ενώ μόνο 38% καλλιεργείται με καφέ. Και τα δύο φυτά απαιτούν τις ίδιες περίπου συνθήκες καλλιεργείας και επομένως το συμπέρασμα είναι ότι οι κάτοικοι της Γεμένης προτιμούν το μάσημα του «κάτ» από τον καφέ.

Δεν γίνεται στην Γεμένη γάμος, κηδεία, βαφτίσια και γενικά οποιαδήποτε συγκέντρωση, χωρίς να γνωστοποιήται ότι θα προσφερθώ και «κάτ». Μάλιστα ορίζεται και η ποιότητα και γενικά το είδος του φύλλου που θα προσφερθώ. Τον περασμένο Νοέμβριο, ο Αραβικός Σύνδεσμος καταπιάστηκε με το θέμα του «κάτ». Η Έπιτροπή Ναρκωτικών του Συνδέσμου απασχολημένη άρκε-

τά ήδη με το χασίς, που το λαθρεμπόριο του μεγαλώνει μέρα με την ημέρα στη Μέση Ανατολή, άκωχη με το όπιο που οι φυτείες του δεν παύουν να επεκτείνονται στο Ιράν, σκέφθηκε αν δεν θάπρεπε να απαγορεύσει και την καλλιέργεια και έμπορία του «κάτ». Μέχρις ότου όμως αποφασίσει ο Σύνδεσμος και ύστερα από αυτόν και η σχετική επιτροπή του ΟΗΕ, από την Κένυα και την Αιθιοπία ως το Όμάν, το Χαντράμουντ και την Γεμένη, έκτατομύρια ανθρώπων για μοναδική χαρά της ζωής τους έχουν το νωθρό μάσημα των πράσινων φύλλων του θάμνου αυτού. Ξοδεύονται πολλά χρήματα και κόμη περισσότερος καιρός. Πολλοί όμως που ξέρουν τα πράγματα καλύτερα, εκφράζουν πολύ σκεπτικισμό για τα αποτελέσματα μιας έκστρατείας που δεν θα έχει σαν αποτέλεσμα παρά να στερήσει τους ανθρώπους αυτούς από μια σχετικά ανώδυνη συνήθεια που έχει το προσόν ότι βοηθάει τους ανθρώπους αυτούς να βρίσκουν κάποιο θέλητρο στην δύσκολη και άχαρη ζωή τους.

Ο Τζόνσον και ο Τζόνσον ήταν δύο ιδεώδεις συνεταίροι, ως την ημέρα που ο Τζόνσον έρωτεύθηκε την γυναίκα του Τζόνσον. Παρ' όλη την άνεκτικότητά και την καταστάσι του ο σύζυγος, είπε μία μέρα στον συνεταίρο του: —Αυτή η κατάσταση δεν μπορεί να συνεχιστεί. Πρέπει κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο να βρεθώ μία λύσις.

—Πάντα είμασταν και οι δύο φανατικοί ταβλαδόροι, είπε ο Τζόνσον. Τι θα έλεγες αν σου πρότεινα να παίξουμε ένα παιχνίδι και όποιος κερδίσει να κρατήσει τη γυναίκα;

—Αφού για λίγα λεπτά ο σύζυγος έμεινε σκεπτικός, στο τέλος είπε:

—Σύμφωνοι, μόνον να δάλλουμε κανένα δολλάριο στοίχημα, έτσι, για να έχω κάποιο ενδιαφέρον το παιχνίδι.

The Rum Buller

Στα απόκρυφα του ανθρώπινου λαβύρινθου

Της

JEANNE LIBMAN BLOCK

Μετρήσατε ποτέ πόσων ειδών πονοκεφάλους έχουν οι άνθρωποι γύρω σας; Μία φίλη σας έχει πονοκέφαλο κάθε φορά που την επισκέπτεται ή πεθερά της. Άλλη έχει πονοκέφαλο όταν τρώει σοκολάτες· ο άντρας μιας άλλης παθαίνει μυστηριώδεις πονοκεφάλους κάθε Σαββατοκύριακο, και μία άλλη φοβάται μήπως οι ισχυροί της πονοκέφαλοι προσέρχονται από κανένα όγκο του εγκεφάλου.

Οι ειδικοί έχουν καταγράψει 27 διαφορετικά είδη πονοκεφάλων που όλοι τους κοστίζουν πολλά χρήματα και άπειρες ενοχλήσεις. Για πολλά χρόνια οι γιατροί έμεναν ανίσχυροι μπροστά στους πονοκεφάλους. Ήξεραν πώς εκατομμύρια άνθρωποι είχαν πονοκεφάλους, ήξεραν όμως ακόμω πως ο ίδιος ο εγκεφάλος δεν έχει αισθητήρια νεύρα και δεν μπορεί να νιώσει πόνο στους δικούς του ιστούς. Αν όμως δεν πονεί ο εγκεφάλος, τότε τί είναι

εκείνο που πονεί στο κεφάλι;

Η απάντησι στο ερώτημα αυτό δόθηκε τελευταίως. Ύστερα από πολλές έγκειρήσεις που έκαναν σε έγκεφάλους ο Δρ. Χάρολντ Γούλφ και ο Δρ. Μπρόνσον Ραίη του νοσοκομείου της Νέας Υόρκης ανακάλυψαν πως ο πόνος γίνεται αισθητός σε ωρισμένα μέρη του ιστού που καλύπτει τον εγκεφαλο και στα μεγαλύτερα εγκεφαλικά αίμοφορα αγγεία. Την ώρα του πονοκεφάλου τα αίμοφορα αγγεία του κεφαλιού διαστέλλονται, το αίμα περνά όρμητικό από τα αγγεία που έχουν διευρυνθώ και προκαλείται πόνος. Ο πόνος εξαφανίζεται όταν τα αίμοφορα αγγεία επανέρχονται στην κανονική τους κατάσταση.

Τί είναι όμως εκείνο που ώθει τις εγκεφαλικές αρτηρίες και τις φλέβες να συμπεριφέρονται έτσι ώστε να προκαλείται πόνος; Είναι αίτιο είναι ή μεγάλη αρτηριακή πίεσι, ύστερα το οινόπνευμα

πού έχει την τάση να διαστέλλει τα άγγεϊα, κάποιος όγκος ή ένα απόστημα που πιέζει ευαίσθητες επιφάνειες και τέλος μια διαταραχή ένδοκρινικής λειτουργίας. Μέσα από την εύρεια κλίμακα των πονοκεφάλων που προκαλούνται από νεύρα, κόπωση, μια ασθένεια, ή μια αλλεργία, έχει γίνει φανερό πως οι άδένες στέλνουν όρμόνες στο αίμα που προκαλούν μια διαστολή των αϊμοφόρων άγγειων του έγκεφάλου. Αυτό εξηγεί γιατί ο φόβος, ή ένταση, ή στενοχώρια, ο θυμός, ή κούραση ή και άλλες ταραχές που δεν τις όμολογεί κανείς στον έαυτό του, μπορούν να χτυπήσουν στο κεφάλι.

Σε μια τελευταία συνεδρίαση του Αμερικανικού Ιατρικού Συλλόγου έγινε μια ανακοίνωση σχετικά με 400 περιπτώσεις χρονίου πονοκεφάλου. Δύο στους τρεις άσθενείς ήταν γυναίκες, ηλικίας 20 — 40 έτών κυρίως. Μία στις τρεις είχε πονοκέφαλο κάθε μέρα και οι περισσότερες είχαν πονοκέφαλο τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα. Από την μελέτη των περιπτώσεων αυτών άπεδείχθη πως 10% των πονοκεφάλων είχαν την προέλευσί τους στο οϊνόπνευμα, 12% στον ήλιο, 16% στα μάτια, 23% στην έμμηνο ρύση, 24% στον καιρό, 28% στην κούραση και 72% σε αίσθηματικούς παράγοντες.

★

Στενοχωριέστε αν το σπίτι σας δεν βρίσκεται τέλεια τακτοποιημένο κάθε στιγμή της ημέρας; Συγχίζετε γιατί ποτέ δεν έχετε διαθέσιμο όσο καιρό θέλετε; Θυμώνετε συχνά με τον έαυτό σας γιατί δεν κάνετε καλύτερα τη δουλειά σας; "Αν ή απάντησί σας σ' αυτά τα ερωτήματα είναι «ναί» μπορείτε να έστε βέβαιοι πως ή άνικανότητά σας να

κάνετε αυτό που θέλετε ή ή τάση σας για έκνευρισμό εκφράζεται με πονοκέφαλο.

"Αν έλαφρώσετε λίγο το πρόγραμμα της ζωής σας, αν επιβραδύνετε τον ρυθμό της, αντιμετώπιζετε τα πράγματα πιο ήρεμα, οι μέρες σας δεν θα σκοτεινιάζουν από τόσους πονοκεφάλους. "Αν έχετε να πάρετε μια δύσκολη απόφαση, ξεκουραστήτε περισσότερο, πηγαίνετε μια έκδρομή, αφήστε τον έαυτό σας να ξεσπάσει καμιά φορά στον θυμό του αντί να συγκρατησθε διαρκώς και τότε οι πονοκέφαλοί σας θα μειωθούν σημαντικά.

Μία άσθενής δεν μπορούσε να θρή ανακούφισι από τους πονοκεφάλους της. Η ιατρική εξέταση είχε άποκλείσει παθολογική προέλευσι. Ο γιατρός της την συμβούλεψε να κάνει μερικά ψυχολογικά τέστ. "Ετσι άποδείχτηκε αυτό που ύποπτευόταν ο γιατρός, δηλαδή πως ή γυναίκα αυτή αντιμετώπιζε αίσθηματικές δυσκολίες. Πήρε μέρος σε μια όμάδα ψυχοθεραπείας και είχε την εύκαιρία να μιλή έλεύθερα για τα προβλήματά της. Οι πονοκεφαλοί της δεν θεραπεύτηκαν έντελως, αλλά δεν είναι πια ούτε τόσο συχνοί ούτε τόσο βασανιστικοί.

Ο άλλος τύπος του πονοκεφάλου, ή ήμικρανία, διαφέρει από ότομο σε ότομο, αλλά συνήθως δείχνει μεγάλη προσκόλλησι στο θύμα της. Μερικοί άνθρωποι πριν από την ήμικρανία νοιώθουν σκοτεινίασμα στα μάτια, ζάλη, πόνους στα χέρια και τα πόδια ή ένα αίσθημα γενικής κοπώσεως. Ο καθάυτο πόνος του κεφαλιού μπορεί να είναι έλαφρός ή κυριολεκτικά άνυπόφορος, μπορεί να περάση μέσα σε λίγα λεπτά ή να έπιμένη πολλές ήμέρες. Μπορεί να φέρη ναυτία και έμετό. Σε

μερικές ήμικρανίες προηγείται ή άκολουθεί ένα αίσθημα έντονης πείνας. Ατελείωτες θεωρίες έχουν διατυπωθή για να εξηγήσουν την ήμικρανία. Σήμερα επικρατεί ή γνώμη πως δεν ύπάρχει ένα μόνο αίτιο, αλλά μια κληρονομική τάση, μια ιδιόζουσα ιδιοσυγκρασία και ένας παράγων που προκαλεί τον πονοκέφαλο.

"Ενας χαρακτηριστικός τύπος του ανθρώπου που ύποφέρει από ήμικρανία είναι ο έξυπνος, ο ζωήρός, ο μικροκαμωμένος. Συνήθως ή άναλογία είναι δύο γυναίκες ένας άνδρας. Γυναίκες κυρίως πολύ νοικοκυρές από τους τύπους που ζητούν το τέλειο. Ασφαλώς και άλλοι τύποι άνδρών και γυναικών παθαίνουν ήμικρανία, αλλά οι περισσότεροι άνήκουν στις παραπάνω κατηγορίες.

Οι παράγοντες που προκαλούν την ήμικρανία μπορεί να είναι πολλοί και διάφοροι άρκει να ύπάρχη ο άνθρωπος με την προδιάθεσι. Η ήμικρανία μπορεί να προκληθή από αλλεργίες σε τροφές, από συγκινήσεις, θυμό, ύπερκόπωση. Μερικές φορές ή ήμικρανία παρουσιάζεται σε στιγμιαία έφέσεως της έντάσεως της δουλειάς και έτσι εξηγούνται οι τρομεροί πονοκέφαλοι που καταστρέφουν τις Κυριακές μας ή τις πρώτες ήμέρες των διακοπών μας.

"Όταν ή ήμικρανία πηγάει από βαθειά ριζωμένες αίσθηματικές δυσκολίες, πολύ καλά άποτελέσματα έχει συχνά ή ψυχοθεραπεία. Άνθρωποι που έχουν άπελπιστή από τις ήμικρανίες τους έχουν δοκιμάσει και χειρουργικές έπεμβάσεις, όρμόνες ή τεχνητή παύσι της έμμήνου ρύσεως. Φαίνεται όμως πως τα άποτελέσματα δεν ήταν άξια λόγου.

★

"Όταν άρχισή ή ήμικρανία ύ-

πάρχουν τρόποι να την σταματήση κανείς ή να την περιορίση. Μερικοί σταματούν την έξάπλωσι του κακού παίρνοντας ένα φάρμακο και μένοντας ξαπλωμένοι μόλις παρουσιαστούν τα πρώτα συμπτώματα. Οι γιατροί άναφέρουν άκόμη πως άρκετά καλά άποτελέσματα έχουν οι ένέσεις ή τα χάπια ενός φαρμάκου που λέγεται «εργκοταμίνη». Το φάρμακο αυτό συστέλλει τα αϊμοφόρα άγγεϊα του έγκεφάλου. Ένα φύσημα καθαρού όξυγόνου φέρνει σε πολλούς άμηση άνακούφισι, αλλά αυτό σημαίνει έπίσκεψι στο γιατρό.

★

Υπάρχουν άκόμη πονοκέφαλοι που έχουν στενή σχέση με κάποια σωματική άσθένεια. Ένας πονοκέφαλος που καταβάλλει πολύ είναι αυτός που προκαλείται από τις ρινικές κοιλότητες. Οι κοιλότητες της μύτης βρίσκονται στο έσωτερικό του προσώπου και όταν ο βλενογόνος τους φλεγμανθή τότε προκαλείται κάποια διαταραχή. Όταν ή φλεγμονή αυτή συνεχιστή τότε το κακό γίνεται χρόνιο. Οι έρεθισμοί αυτοί δεν είναι συνηθισμένοι και χρειάζεται γιατρός για να κάνει τη διάγνωση.

Οι αλλεργικοί πονοκέφαλοι παρουσιάζονται σαν αντίδρασι σε κάποιο έρεθισμό — γύρι, σκόνι, σοκολάτα, αυγά, τυρί και χιλιάδες άλλες αίτιες.

Για τον πονοκέφαλο αυτού του τύπου ύπάρχουν διάφορα μέσα αντίδράσεως. Ένα άπ' αυτά είναι ή άποφυγή της ουσίας που έρεθίζει. Άλλο είναι ο άπο-ερεθισμός με μια σειρά ένέσεις από την ουσία αυτή. Τρίτος τρόπος είναι ή χρησιμοποίησι —κατά συμβούλη του γιατρού πάντα— άντι-ισταμινικών φαρμά-

κων για να εξαλειφθούν τα αλλεργικά συμπτώματα.

Οι πονοκέφαλοι που προκαλούνται από κόπωση των ματιών διαφέρουν από τους άλλους γιατί παρουσιάζονται προς το τέλος της ημέρας ή ύστερα από έντονη προσπάθεια σε αδύνατο φως. Ωστόσο μερικοί πονοκέφαλοι παρουσιάζονται το πρωί, γι' αυτό καλύτερα είναι να καταφεύγετε στο γιατρό για την διάγνωσή τους.

☆

Πονοκέφαλος προκαλείται όταν οι μύες των ματιών κουραστούν ή αναγκαστούν να εργάζονται χωρίς ανάλογη ισορροπία για να δώσουν καλή όραση. Η συνήθης απάντησις είναι καλή γυαλιά, και βεβαίως σωστή τοποθέτησι του θιβλίου ή του αντικειμένου της δουλειάς μας.

Ο πονοκέφαλος της υπερτάσεως αρχίζει συνήθως νωρίς το πρωί και φεύγει ως το μεσημέρι. Ο γιατρός θα σας κάνει θεραπεία για την υπέρτασι και όχι για τον πονοκέφαλο. Θα συμβουλευθεί κυρίως ανάπαυσι και χαλάρωσι. Ο πονοκέφαλος που προέρχεται από όγκο ή απόστημα του έγκεφάλου είναι σχετικά σπάνιος, αλλά πρέπει να εξετάζεται και αυτή η πιθανότης όταν ένας έντονος πονοκέφαλος επιμένει και μεγαλώνει με το σκύψιμο,

την κόπωσι και την αλλαγή, στάσεως.

Ο πονοκέφαλος που συνοδεύεται από άλλα συμπτώματα, όπως πυρετό, έμετους, πόνο ή πιάσιμο του λαιμού, μπορεί να είναι σημάδι μηνιγγιτίδος, πολιομυελίτιδος ή έγκεφαλίτιδος. Μεγάλη σημασία στην περίπτωση αυτή έχει η έγκαιρη διάγνωσις.

Παρ' όλο που ο πονοκέφαλος συνοδεύει πλήθος σοβαρές ασθένειες και μολύνσεις δεν πρέπει να ξεχνάμε πως από τους δέκα πονοκεφάλους οι έννιά είναι από κείνους που φεύγουν άργα ή γρήγορα με μιὰ άσπρινή, έναν καλό ύπνο ή λίγο πάγο στο κεφάλι.

Στά παιδιά οι πονοκέφαλοι έχουν ποικίλες προελεύσεις: πονόλαιμο, στομάχι, αναιμία ή όποιαδήποτε παιδική άρρώστεια.

Γενικά ο πονοκέφαλος φαίνεται πως δεν μπορεί άκόμη να μᾶς εγκαταλείψη όριστικά. Ωστόσο γρήγορα δεν θα έχουμε πιά τόσο πολλούς πονοκεφάλους. Μετά καινούρια φάρμακα, τίς νέες διαγνωστικές μεθόδους, τίς νέες έρευνες που αποκαλύπτουν τα μυστήρια του ανθρώπινου εγκεφάλου και του τρόπου λειτουργίας του καθώς και τον ρόλο των συγκινήσεων στις ασθένειες, ο πονοκέφαλος θα παύση σιγά σιγά να αποτελεί μιὰ άπειλή για την υγεία και την ευτυχία του ανθρώπου.

ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΑ ΠΑΡΑΞΕΝΑ

Οι κλέφτες του νερού της βροχής

Στις Καναρίους Νήσους το νερό της βροχής είναι πολύ σπάνιο. Υπάρχει λοιπόν ένα πραγματικό χρηματιστήριο του θρόχινου νερού και οι τιμές του ποικίλλουν ανάλογα με τίς... νεροποντές! Το χρηματιστήριο αυτό θρίσκεται 11 χιλιόμετρα έξω από την πρωτεύουσα. Η κλοπή του νερού της βροχής τιμωρείται αυστηρά.

Κήπος για τυφλούς

Στο Γιοχάνεσμπουργκ έγκαινιάστηκε τελευταία ο πρώτος κήπος για τυφλούς. Έχει κυρίως δέντρα άρωματικά και ένα χαμηλό κιγκλίδωμα οδηγεί τους έπισκέπτες στα διάφορα παρτέρ. Σε κάθε φυτό υπάρχει μιὰ έπιγραφή γραμμένη με σύστημα Μπράιγ κι έτσι όλοι οι τυφλοί έπισκέπτες του κήπου ξέρουν πως λέγονται τα φυτά και τα δέντρα που τους προσφέρουν τη σκιά και το άρωμά τους.

Άπροσδόκητη τύχη του Νεγκούς!

Αν καμιά φορά θρεθήτε στο Παρίσι και ή τηλεφωνήτρια ενός τηλεφωνικού κέντρου άπαντήσει σε μιὰ έρώτησι σας «περιμένετε παρακαλώ να συμβουλευθώ τον

Νεγκούς», μην νομίζετε πως σας κοροϊδεύει. Την έποχή του πολέμου της Άθρησυνίας, ο χονδρός τηλεφωνικός κατάλογος πήρε και κράτησε από τότε το παράξενο αυτό όνομα, έπειδή άπλούστατα τό έδεσαν με μαύρο δέρμα!

Ένα βρώμικο ζώο

Ένα είδος μύγας που τη λένε σκουληκολιόνταρο ζή στις άφρικανικές έρήμους και δείχνει μιὰ καταπληκτική ζωτικότητα. Μπορεί να ζήση δύο χρόνια κλεισμένη σε ένα μπουκάλι χωρίς να πάρη την παραμικρή τροφή και χωρίς να πιη σταγόνα νερό.

Ποιηταί... με το τσουβάλι

Το Πακιστάν είναι πραγματικά γραφική χώρα. Η ποιησι καλλιεργείται σ' όλες τίς κοινωνικές τάξεις. Σύμφωνα με έπίσημες πληροφορίες δεν είναι σπάνιο σε έναν διοικητικό υπάλληλο ευθισμένο στους φακέλλους του κ'να θγή από τη νάρκη του για να γράψη μερικούς στίχους. Ο ποιητής Ναζέρ, που ζούσε πριν από 150 χρόνια, έγραφε στίχους για τους πλανόδιους έμπορους. Και σήμερα δεν απολείεται να άκούσετε στο δρόμο τους διάφορους μικροπωλητές να έξυμούν σε στίχους τίς πραμάτειες τους και τους ζητιάνους να άπαγγέλλουν άποσπάσματα από γνωστά ποιήματα...

Δ υό Άραβες κάθονται σ' ένα πάγκο στο πάρκο. Ο ένας διαβάζει κάποιο γράμμα ενώ ό άλλος του φράζει τ' αυτιά.

—Τί κάνετε εκεί; τους ρωτά ένας διαβάτης.

—Έγώ δεν ξέρω γράμματα. Έβαλα τό φίλο μου να μου διαβάση τό γράμμα της έρωμένης μου, αλλά δε θέλω να ξέρη τί μου γράφει, και γι' αυτό του... φράζω τ' αυτιά ώστε να μην άκούη όσα μου διαβάζει!

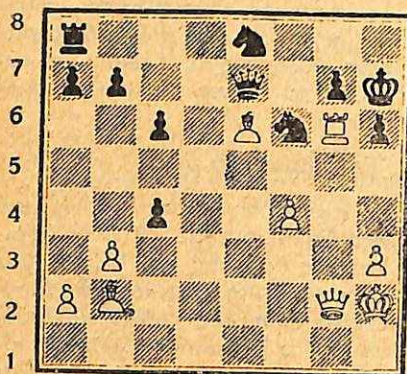

ΣΚΑΚΙ

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

Άσκησις άρ. 559
ΜΑΥΡΑ (11)

α β γ δ ε ζ η θ

ΛΕΥΚΑ (9)

Λευκά: Ρ02. Βη2. Πη6. Α62. ε6. Σα2. 63. ζ4. 03.

Μαύρα: Ρ07. Βε7. Πα8. Ιε8. ζ6. Σα7. 67. γ4. γ6. η7. 06.

Τά Λευκά παίζουν και κερδίζουν.

Άσκησις άρ. 560

Από μ'αν παρτίδα

Λευκά (11): Ρη1. Β62. Π61. ζ1. Α65. Σα5. γ2. ε4. ζ2. η2. η3.

Μαύρα (8): Ρα8. Β65. Π64. ζ8. Αα7. Σ67. 66. η7.

Τά Μαύρα παίζουν και κερδίζουν.

Άσκησις άρ. 561

Από μ'αν παρτίδα

Λευκά (12): Ρζ2. Βε3. Π61. 01. Αε2. Ι65. ε7. Σγ4. ε4. ζ3. η2. 05.

Μαύρα (13): Ρη7. Βα3. Πα8. ζ8. Αγ8. Ι64. ε6. Σγ5. 66. 67. ζ7. η6. 07.

Τά Λευκά παίζουν και κερδίζουν.

Άσκησις άρ. 562

Από μ'αν παρτίδα

Λευκά (12): Ρη1. Βγ4. Π61. ζ1. Α66. η2. Σα2. γ3. ε2. ζ2. η3. 02.

Μαύρα (12): Ργ8. Βα6. Π68. 08.

Αγ6. ζ6. Σα7. 67. ε6. ζ7. η7. 07.

Τά Λευκά παίζουν και κερδίζουν.

Άσκησις άρ. 563

Από μ'αν παρτίδα

Λευκά (11): Ρ01. Β04. Πζ1. η3. Α05. Σγ5. 64. ε3. ζ6. η2. 02.

Μαύρα (12): Ρη8. Β06. Πα8. ζ8. Αε8. Ι08. Σ67. γ6. 65. ε4. η6. 07.

Τά Λευκά παίζουν και κερδίζουν.

Άσκησις άρ. 564

Από μ'αν παρτίδα

Λευκά (13): Ρη1. Βζ2. Πε1. η3. Α53. Ιζ4. Σα3. 62. 64. ε3. ζ5. η2. 04.

Μαύρα (13): Ρ08. Β66. Πε8. ε7. Αζ7. Ι07. Σα7. 66. γ5. 65. ζ6. η7. 06.

Είναι ή σειρά των Λευκών νά παί-
πιδν;
ξουν.

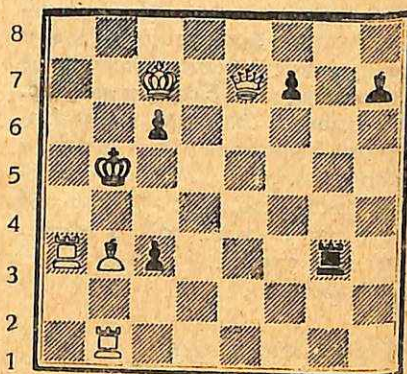
Πώς μπορούν νά κερδίσουν εδω ένα

Άσκησις άρ. 565

Πρόβλημα

G. F. ANDERSON

ΜΑΥΡΑ ()

α β γ δ ε ζ η θ

ΛΕΥΚΑ ()

Τά Λευκά παίζουν και κάνουν μāt σē
δύο κινήσεις.

Άσκησις άρ. 566

Από μ'αν παρτίδα

Λευκά (8): Ρ61. Βη6. Αζ3. Σγ4.

γ5. ζ2. η2. 03.

Μαύρα (7): Ργ8. Βα3. Αζ6. Σ66.
ε6. η7. 06.

Τά Λευκά παίζουν και κερδίζουν.

Άσκησις άρ. 567

Από μ'αν παρτίδα

Λευκά (11): Ρη1. Βη3. Π61. ε5.
Αη2. Σα2. γ4. 63. ζ2. η4. 03.

Μαύρα (11): Ργ8. Βζ4. Π67. 68.
Ιε6. Σα7. 67. 64. ζ7. η6. η7.

Τά Λευκά παίζουν και κερδίζουν.

Άσκησις άρ. 568

Από μ'αν παρτίδα

Λευκά (6): Ρ02. Βε1. Πγ6. Σ65.
η4. 03.

Μαύρα (6): Ρζ4. Β65. Π64. Σζ7.
η6. 06.

Τά Λευκά παίζουν και κερδίζουν.

Άσκησις άρ. 569

Από μ'αν παρτίδα

Λευκά (9): Ρα1. Β02. Πγ1. Σ1.
Ι65. ζ4. Σα3. 62. η2.

Μαύρα (12): Ρη8. Βε8. Πα8. ζ8.
Αγ8. ε5. Σα6. 67. γ6. ζ7. η7. 07.

Τά Λευκά παίζουν και κερδίζουν.

Άσκησις άρ. 570

Από μ'αν παρτίδα

Λευκά (8): Ρ01. Βγ2. Πα1. Αε3.
Ια5. Σ62. γ4. 02.

Μαύρα (8): Ρη8. Βγ6. Πζ8. Αη4.
Ιζ3. Σα6. η7. 07.

Τά Μαύρα παίζουν και κερδίζουν.

ΔΥΟ ΣΥΝΤΟΜΕΣ ΠΑΡΤΙΔΕΣ

1) ε4, ε6 2) 64, 65 3) Ι52, γ5 4)
Ιη3, γχ64 5) Ι64, Αγ5 6) Ι263 αχ

ε4; Τά Μαύρα κερδίζοντας αυτό τὸ πό-
δι, ὀφελόγησαν νά πάρουν πίσω τὸ κομ-
μάτι καὶ ἓνα Σάχ στὸ α5. Ὁ ὀπλογι-
σμὸς δὲν ἦτο σωστὰ δὲν τὰ Λευκά ἐ-
ξηκολούθησαν μέ: 7) Α65+ Α67;; (Προ-
τιμότερον πάλι 7) Ρε7 8) ΙΧγ5, α6,
ἀλλὰ καὶ τότε ἡ θέσις τῶν Λευκῶν εἴ-
ναι καλυτέρα) 8) ΙΧγ5, ΑΧ65 9) ΙΧ
67! (Πολὺ ἐξυπνοί!) 9) Β66 10) ΙΧ
65! Καὶ τώρα ἓνας Ἴππος ὀπιστηρεῖ
ἐμμέσως τὸν ἄλλον, διότι ὅποιος καὶ ἂν
παρθεῖ ὑπάρχει τὸ Σάχ Ι66!! Ἐταί
τὰ Μαύρα ἠναγκάσθησαν νά ἐγκαταλεί-
ψουν.

Ἡ παρακάτω παρτίδα πα'χθηκε πρό
πολλῶν ἐτῶν ἀπὸ τὸν γνωστὸν συνθε-
τήν προβλημάτων Χολταχάουζεν, ὅστις
εἶχε τὰ Λευκά.

1) ε2—ε4, ε7—ε5 2) Ιη1—ζ3, Ι68—
γ6 3) Αζ1—γ4, Ιη8—ζ6 4) 62—64,
ε5Χ64 5) Ιζ3Χ64, 67—66 6) Ι61—γ3,
Αζ8—ε7 7) 0—0, 0—0 8) 02—03, Πζ8
—ε8 9) Πζ1—ε1, Ιζ6—67;;

Ἐἰς μὲγάλο λάθος, τὸ ὁποῖον ἐπι-
τρέπει εἰς τὰ Λευκά νά κερδίσουν μέ ἓ-
να ὥρα ὀκτατὸν συνδυασμὸν. Μπορεῖτε νά
τὸν ὤρητε μόνον σας προτοῦ παρακο-
λουθήσετε τὴν συνέχε ἂν μας;

Τά Λευκά ἐπαιξαν ἀπλοῦστα... 10)
Αγ4Χζ7+ ΡΧΑ 11) Ι64—66!!

Καὶ τὰ Μαύρα ἀναγκάζονται νά ἐγ-
καταλείψουν. Γατ' ὅμως; Διότι ἐὰν ὁ
Βασιλεὺς πάρῃ τὸν Ἴππον ἀκλουθεῖ
ἓνα μāt σὲ δύο κινήσεις μέ Β65+ καὶ
Βζ5!

Ι. Χ.

(Λύσεις στὴ σελίδα 111)

Όταν ἓνας γέρος χωρικός, ἀπὸ κείνους ποὺ δὲν πολυτιμεύουν στὴν ἐπι-
στήμη, πῆγε στὸ γιατρὸ γιὰ τὸ πόδι του ποὺ τὸν πονοῦσε, ὁ γιατρὸς τοῦ
εἶπε πὼς φταῖνε καὶ τὰ γεράματα.

—Τὰ γεράματα! φώναξε ἀγανακτισμένος ὁ χωρικός. Τί μοῦ λὲς κύρ - για-
τρέ! Τό ἄλλο πόδι εἶναι πιὸ νέο καὶ δὲν πονεῖ;

Up.

Όι γέροι δίνουν τίς καλὲς συμβουλὲς γιὰ νά παρηγοροῦνται μέ τὴν ἰδέα
ὅτι δὲν εἶναι πλέον εἰς θέσιν νά δώσουν τὸ κακὸ παράδειγμα.

La Rochefoucauld

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Λεωνίδα Ἀρβανιτάκη: Ἡ παρατήρησίς σας εἶναι ἀπόλυτα σωστή. Ἡ χάρις πού σᾶς ζητοῦμε εἶναι λίγη ὑπομονή ἀκόμη.

Ἀθανάσιο Κερασιώτη: Πολύ ἀξιέπαινες οἱ προσπάθειές σας. Βιβλίο σάν αὐτό πού μᾶς ζητάτε, δέν ξέρομε ἄλλο ἀπὸ τίς διάφορες μετρικές πού θά τίς βρῆτε σέ ὅλα τὰ βιβλιοπωλεῖα. Τό σπουδαιότερο ὥστόσο, τὸν ποιητὴ, πρέπει νὰ τὸ ἀναζητήσετε μέσα σας καὶ νὰ τὸν καλλιεργήσετε προσφέροντάς του τὰ ἐπιτεύγματα τῶν ἄλλων ποιητῶν. Γι' αὐτό δέν ὑπάρνει σύγγραμμα καὶ ἓνα. Μόνο διάβασμα καὶ προσπάθεια.

Π. Χαλικάδακη: Αὐτό πού ζητάτε δυστυχῶς δέν μπορεῖ νὰ γίνη. Ἀγοράζοντας μία «Ἐκλογή» θά ἀπακτήσετε τὴν συνέχεια χωρὶς νὰ ἐπιβληθῇ τὸ ἴδιο διήγημα σέ ὅλους τοὺς ἄλλους ἀναγνώστες.

Εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν συνεργασία τους τοὺς ἀναγνώστες μας: Γιολάντα Τασοπούλου, Ἀθανάσιο Κερασιώτη, Δ. Ψιάχο.

ΖΗΤΩ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

... με νέους καὶ νέες ἑλληνικά ἢ γαλλικά γιὰ θέματα κυρίως λογοτεχνικά καὶ θεατρικά.

Δάκιμος Ἀνθυπολοχαγὸς
Μωραΐτης Θεόδωρος
1ος Λόχος 567 Τ.Π. ΣΤΓ 912Γ
... με νέους καὶ νέες με σκοπὸ τὴν ἀνταλλαγὴ γραμματοσήμων καὶ κάρτ-ποστάλ.

Κωνσταντῖνος Ν. Πάνου
Μεγαλόπολις — Ἀρκαδίας
... στὴν ἑλληνικὴ ἢ ἀγγλικὴ με νέους καὶ νέες ἀνω τῶν 25 ἐτῶν με σκοπὸ τὴν ἀνταλλαγὴ σκέψεων.

Β. Οἰκονομόπουλος
Κ. Φυγαλεῖα — Ὀλυμπίας

... με νέες καὶ νέους ἀπὸ ὅλο τὸν κόσμον. Ἰδίως τῆς Ἰταλίας καὶ Ἡνωμ. Πολιτειῶν, στὴν ἑλληνικὴ ἢ ἀγγλικὴ με σκοπὸ τὴν ἀνάπτυξη φιλίας.

Μίχαλος Ἰωάννης
Οἰκ.κὸς Ὑποδιωγματικὸς Ἀεροπορίας
Διευθυνσις Στατιστικῆς (ΓΕΑ)ΔΣ
Τ.Γ.Α. 1010

... με καλλιτέχνες ἢ σπουδαστὰς τῆς Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν.
Δημήτριος Ι. Ψιάχος
Νάσια Καλαβρυτῶν
Δάφνη

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» ἀπὸ σελ. 9.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ:

1) ΣΤΡΙΝΤΜΠΕΡΓΚ. 2) ΚΟΥΚΟΥ-ΝΑΡΙΑ. 3) ΜΑΥΡΑ. — ΜΕΛΙ. 4) ΡΙΟ. — ΜΟΣΧΟΝΑΣ. 5) ΟΧΥΡΑΙ. — ΟΥ. — ΠΙ. 6) ΦΩΛΙ. — ΑΥ. — ΣΣ. 7) ΟΡΚΑΔΕΣ. — ΕΙΤΕ. 8) ΟΛΥΜΠΟΣ. — Π.Η. (Ποιητά). 9) ΙΟΥΤΑ. — ΠΟΣΑ. 10) ΟΣ. — Ο «ΔΗΛΙΟΣ». 11) ΝΤΟ. — ΟΔΟΣ. — ΟΑΡ. 12) ΑΝΑΣΥΝΤΑΣΣΩ.

ΚΑΘΕΤΩΣ:

1) ΣΚΙΡΟΦΟΡΙΩΝ. 2) ΤΟ. — Ι.ΧΩΡ. — ΟΣΤΑ. 3) ΡΥΜΟΥΛΚΟΥ. — ΟΝ. 4) ΙΚΑ. — ΡΙΑΛΤΟ. 5) ΝΟΥΜΑ. — ΔΥΑΔΟΣ. 6) ΤΥΡΟΙ. — ΜΕ. — ΗΔΥ. 7) ΜΝΑΣ. — ΑΣΠΙΛΟΝ. 8) ΠΑ. — ΧΟΥ. — ΙΣΤ. 9) ΕΡΜΟΥ. — ΕΣΠΟ. 10) ΡΙΕΝΤΣΙ. — ΟΣΟΣ. 11) ΓΑΛΑΙΣΤΗΣ. — ΑΣ. 12) ΙΣ. — ΕΠΑΙΡΩ.

«ΣΚΑΚΙ» ἀπὸ σελίδα 108.

Ἀρ. 559. 1) ΠΧΘ611 ηΧΘ (Ἐάν ΡΧ Π, τότε 2) Βη5+, ΡΘ7 3) ΒΘ4+, Ρη6 4) ζ5+ (μάτ). 2) Βη8+!!! ΙΧΒ 3) Αζ5+ μάτ.

Ἀρ. 560. Τὸ ἀσθενὲς σημεῖον ζ2 ἐπιτρέπει τὴν παρακάτω πρωτοφανῆ κ.η.σι: 1)... Πδ11 2) ΑΧ67+ (Ἐάν 2) ΒΧ65, τότε ΑΧζ2+ ἢ 2) Πζ1Χδ1, τότε ΑΧζ2+) Ρ68 3) γ4, ΠΧζ2 4) ΒΧ65, Π2Χζ1+ 5) ΡΘ2, ΠΘ1+ μάτ.

Ἀρ. 561. Ἡ λευκὴ Βασιλίσσα θυσία. ζεῖται δ' αὖ νὰ ἐξέλθῃ ὁ Βασιλεὺς τῆς κρῦπτης του 1) ΒΘ6+!!!, ΡΧΒ 2) ΘΧ η6+, Ρη5 3) ΠΘ5+!! (ἢ δευτέρα θυσία, διὰ ν' ἀπομακρυνθῇ ὁ Βασιλεὺς) ΡΧΘ5 4) ζ4+ ΙΧε2 5) Ιζ6+, ΡΘ6 6) ΠΘ1+ Ρη7 7) Ιε8+!! (Καὶ τὴν θυσία) ΠΧε8 8) ΠΧΘ7+, Ρζ6 9) ΠΧζ7+ μάτ.

Ἀρ. 562. Μόνον τὸ μαῦρο πᾶνι 67 παρέχει ἀκόμη κάποια ἀσφάλεια στὸν μαῦρο Βασιλέα. Δι' αὐτό: 1) ΠΧ67! ΒΧγ4 2) Πγ7+, Ρ68 3) ΠΧγ6+, ΠΧδ6 4) Πδ1+ καὶ τὰ Μαῦρα ἐγκαταλείπουν.

Ἀρ. 563. 1) ΑΧη6! ΒΧΘ4 2) Αζ7+! ΡΧζ7 3) Πη7+, Ρε6 4) Πε7+ μάτ.

Ἀρ. 564. 1) ΠΧη7! (Ἐάν ΡΧη7; 2) Βη3+ με ἀκόλουθον Σάχ τοῦ Ἰπ-που καὶ κέρδος τῆς μαύρης Βασιλίσσης).

Ἀρ. 565. Με 1) Ρδ61! Ἀπειλὴ 2) Βδ7+ μάτ ἐκθέτει τὸν ἑαυτοῦ τοῦ ὀ. λευ. κὸς Βασιλεὺς σὲ 5 ἀφορὰ Σάχ πού δ-δουν κάθε φορά καὶ μ' αὐτὰ ὠρασιότητά θά-ρᾶντα. Πρόσθετη ὥρα αὐθαριάντα: 1)... Ρδ6 2) ΑΥ2+ μάτ.

Ἀρ. 566. 1) Βε8+, Ργ7 2) Βγ6+. Ρδ8 3) Βδ6+ Ργ8 4) Αδ7+, ΡΧδ7 5) γ6+ καὶ τὰ Λευκὰ κερδίζουν.

Ἀρ. 567. 1) Πγ5+! 1)... Ρδ8 καὶ τώρα 2) ΑΧδ7! ὁπότε τὰ Μαῦρα ἐγκα-τέλειψαν. Αἰτιολογία: 2)... ΒΧη3+ 3) Αη2+, Πδ7 4) ΠΧδ7+, Ρα8 5) ζΧη3, ΙΧγ5 6) Πδ5+ ἢ 2)... ΠΧδ7 3) ΠΧδ7+, ΡΧδ7 4) Βη2+, Ρδ8 5) Πδ5+, Ργ7 6) Βδ7+ Ρδ6 7) Πδ5+ μάτ.

Ἀρ. 568. 1) Πζ6+ 2) Ρη5, Βε7! καὶ κερδίζουν.

Ἀρ. 569. 1) ΠΧε5!! ΒΧε5 2) Ιη6!! καὶ κερδίζουν.

Ἀρ. 570. 1)... Ιε1+ 2) Ρη1, ΒΘ1+!! 3) ΡΧΒ, Πζ1+ 4) Αη1, Αζ3+ 5) Βη2, ΑΧΒ+ μάτ.

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΙΣΣΟ-ΤΕΡΑ;» ἀπὸ σελίδα 72.

1) ΕΝΑΓΩΝΙΟΣ = 39. 2) ΚΡΙΕ-ΖΩΤΗΣ = 34. 3) ΜΥΡΙΒΗΛΗΣ = 38. 4) ΚΑΛΥΒΙΤΗΣ = 29. 5) ΖΗΝΟ-ΔΩΡΟΣ = 42. 6) ΦΩΤΑΓΩΓΟΣ = 40. Σύνολον = 222!

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ;» ἀπὸ σελίδα 99.

1) ΑΝΕΝΔΟΙΑΣΤΩΣ: Β. Χωρὶς ν-δ ο ι α σ-μ ο υ ς (= ἀμφιβολίες, δι-σταγμοὺς), ἀς στακτα. Προχωρεῖ ἀνεγνῶστιάστω εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν σχεδίων του.

2) ΑΣΧΑΛΛΩ: Β. Δυσανασχεῖω, δυ. σαρσετοῦμαι. Ἀσχαλλεῖ ἡ τὰ-ξίς τῶν...κατὰ τοῦ ὀ-πουργου διὰ τὴν μὴ ἐ-πίλυσιν τῶν αἰτημάτων τῆς.

3) ΑΥΘΟΓΟΣ: Α. Ἐκεῖνος πού δέν μπορεῖς νὰ τοῦ ἀποδώσῃς ψόγο (=κα-τηγορία) γιὰ κατ', ἀμειπτος, τέλειος. Ἀυθόγος στάσις τῆς Κυ-θερνήσεως εἰς τὸ Κυ-πριακὸν Πθ. καὶ ἀψόγως ἐνδεδυσμένος.

ΧΑΡΤΙΑ ΤΑΠΕΤΣΑΡΙΑΣ ριγέ, χαρτιά LAVABLE, χαρτιά τύπου σαγκρέ καὶ πολὺ φανταζι σὲ ὠραιότατα σχέδια

παρέλαβε τὸ κατάστημα ΡΥΘΜΟΣ, Βουλῆς 22.

4) ΔΙΑΤΡΙΒΗ: Γ. Σύνοψη μελέτη θέματος. Οίνολογική διατριβή. Έναϊσισμός επί διδακτορίᾳ διατριβή = Μελέτη επιστημονικού θέματος που συντάσσεται από πτυχιούχο ανωτάτης σχολῆς γιὰ τὴν λήψιν τοῦ διδακτορικοῦ διπλώματος, τὴν ἀνάκηρυξίν του σὲ διδακτορῶν.

5) ΔΙΔΑΚΤΩΡ: Γ. Τίτλος πού δίδεται σὲ πτυχιούχο ἀνωτάτης σχολῆς μετὰ τὴν εὐνοϊκὴ κρίσιν ὑποβληθεῖσας ἐπιστημονικῆς ἐργασίας του. Βλ. διατριβή.

6) ΕΝΑΙΣΙΜΟΣ: Α. Κατάλληλος, ἐπιτυχής: Έναϊσισμός διατριβῆ. (βλ. λ.)

7) ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ: Β. Έκεῖνος πού ἔχει χαρακτηρῶν ἐπιγράμματος (σύντομου ἐξυμνητικοῦ ποιήματος), σύντομος, πού χαρακτηρῶν κάτι λακωνικά καὶ εὐστοχα: Έπιγράμματις κὸς χαρακτηρισμός.

8) ΚΑΙΣΑΡΟΠΑΠΙΣΜΟΣ: Γ. Πολιτικὸ σύστημα κατὰ τὸ ὁποῖο ὁ ἀνώτατος ἀρχὼν τῆς πολιτείας εἶναι συγχρόνως καὶ ἀρχηγὸς τῆς ἐκκλησίας (καῖσαρ καὶ πάπας).

9) ΚΛΙΒΑΝΟΣ: Α. Φοῦρνος γιὰ ψήσιμο ψωμοῦ, γλυκισμάτων καὶ γι' ἄλλους σκοποῦς: ἀπολυμαντικός κλίβανος χειρουργείου.

10) ΚΝΩΔΑΛΟΣ: Γ. Στους ἀρχαίους, κάθε ζωὸ ἄγριο καὶ θαλαερό. Μεσφορ., ἄνθρωπος κουτός ἢ ἀνάξιος, τιποτένιος.

11) ΝΑΡΚΙΣΣΙΣΜΟΣ: Β. Αὐτοθαυμασμός. Ἀπὸ τὸ Νάρκισσος, ὄνομα μυθικοῦ ὠραιότατου ἱέου, πού ἀγάπησε τὴν καθρεφτιζόμενη στὸ νερὸ εἰκόνα του.

12) ΠΥΡΕΤΩΔΗΣ: Α. Ἀρχικά, ἐκείνος πού ἔχει ἢ προξενεῖ πυρετό. Μεταφ., πού γίνεται μὲ πολλὴ ζωηρότητα, ἐνέργητι κότητα: Πυρετώδεις πόλεμικαί προπαρὰσκευαί.

13) ΣΤΑΤΟΥΣ—ΚΒΟ: Β. Ἀπὸ δύο λατινικὰς λέξεις, τὴν status (=κατάστασι) καὶ τὴν ἀναφορική ἀντωνυμία quo = στὴν ὁποία (ἐνν. est = εἶναι, ἔρσκειται κάτι) σημαίνει τὸ καθεστὼς, τὴν παρούσα κατάσταση μᾶς ὑποθέσεως: Ἡ Ἀμερικὴ συνήγορος τοῦ στάτους—κβὸ ἐν Κύπρω.

14) ΣΧΟΙΝΟΤΕΝΗΣ: Γ. Τέντωμένος σάν σχοινί, ἀρχικά, καὶ συνεκδοχικά, μακρός, διεξοδὸς = Σχοινοτένης συζητήσεις—ἐξιστορήσεις.

«ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ»
ἀπὸ σελίδα 68.

15	22	9	16	3
2	14	21	8	20
19	1	13	25	7
6	18	5	12	24
23	10	17	4	11

ΚΥΡΙΕΣ μου, ἐντατική παρακολούθησις τῆς μόδας στὴν ἐσωτερικὴ διακόσμηση τοῦ σπιτιοῦ μᾶς ἔκανε νὰ μποροῦμε νὰ σᾶς βοηθήσωμε ἀποτελεσματικὰ καὶ ἐφέτος μετὰ ὠραία ὑφάσματα ἐπιπλώσεως πού παρελάβαμε ἤδη γιὰ τὴν χειμερινὴν σαίζον. ΡΥΘΜΟΣ, Βουλῆς 22.